TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

112'nci Birleşim
21 Temmuz 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**576**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**580**
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	**596**
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Danışmanı Gülhan Demiral'ın vefatına ilişkin konuşması	596
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**596,598,601**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*596:597,598:599,601:602*
1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, öğrenci affına ilişkin gündem dışı konuşması	596:597
2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, üretici ve çiftçi sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	598:599
3.- Bursa Milletvekili Ayhan Salman'ın, Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	601:602

Sayfa

V.- AÇIKLAMALAR **597,599,602,621,632,643, 649,654,661,663,674**

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KHK'lerle ihraç edilen kamu emekçilerine ilişkin açıklaması 597

2.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, iş cinayetlerinde yaşamlarını yitiren çocuklara ilişkin açıklaması 597

3.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele ilişkin açıklaması 597

4.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yalova'da eğitim sırasında şehit olan Veli Bilgin'e ve rahatsızlanan 3 askerî öğrenciye ilişkin açıklaması 597:598

5.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, açıklanacak olan fındık fiyatına ilişkin açıklaması 598

6.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ta Toprak Mahsulleri Ofisinin depolama alanı yetersizliğine ilişkin açıklaması 599

7.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir Çiğli'de Ahmet Efendi Mahallesi'ne planlanan İZBAN duraklarına ilişkin açıklaması 599:600

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dilovası parfüm deposu katliamına ilişkin açıklaması 600

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, emeklilerin ortak mesajına ilişkin açıklaması 600

10.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, cezaevlerindeki ağız içi arama uygulamasına ilişkin açıklaması 600

11.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının Feke'de 9 adet futbol ve spor sahası yapımı işine ilişkin açıklaması 600

12.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, fahri Kur'an kursu öğreticilerine ilişkin açıklaması 602

13.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, Van'da yapılmak istenen beton yapıya ilişkin açıklaması 602

14.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Yükseköğretim Kurumları Sınavı sonuçlarına ilişkin açıklaması 602:603

15.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, Gürcistan'da Ahıska Türklerini hedef alan saldırıya ilişkin açıklaması 603

16.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, A'râf suresinin 179'uncu ayetine ilişkin açıklaması 603

17.- Nevşehir Milletvekili Emre Çalışkan'ın, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci seneidevriyesine ilişkin açıklaması 603

18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması 603

19.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Ahbap Derneğine ve Haluk Levent'e ilişkin açıklaması 604

20.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması 604

21.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, operasyon yapılan belediyelere ilişkin açıklaması 604

Sayfa

22.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hapishanelerdeki uygulamalara ilişkin açıklaması 604
23.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesinin ek binasının onkoloji servisine ilişkin açıklaması 605
24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Havza ilçesinde yaşanan selin ardından yapılan çalışmalara ilişkin açıklaması 605
25.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması 605
26.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin İncesu ve Sarız ilçelerinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması 605:606
27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki serbest bölgede istihdam edilenlere ilişkin açıklaması 606
28.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Alevi köylerinin yollarına ilişkin açıklaması 606
29.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te hayata geçirilen 250 Bin Sosyal Konut Projesi'ne ilişkin açıklaması 606
30.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Şeker Fabrikasındaki beklemiş küspeye ilişkin açıklaması 606:607
31.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Balkan coğrafyasındaki Türk ve Müslüman azınlık için temmuz ayının önemine ilişkin açıklaması 607
32.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet'in gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması 607
33.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'da betonlaştırılmaya çalışılan alana ilişkin açıklaması 607
34.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Bolu Büyük Sanayi Sitesi Projesi'ne ilişkin açıklaması 608
35.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki konteyner kentlerin tahliye süreçlerine ilişkin açıklaması 608
36.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması 608
37.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne, Ahbap soruşturmasına, kumar ve bahse, kurumlara olan güvene ilişkin açıklaması 608:610
38.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in geçen hafta yaptığı bir açıklamaya ve kırk gün önce Alanya'daki bir otelde yaşanan olaya ilişkin açıklaması 610:612
39.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci ve Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümlerine ilişkin açıklaması 612:613
40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşananlara, DEM PARTİ Gençlik Meclisi Üyesi Fırat Kovan'a, bugün görüşülecek Somali tezkeresine ve Somaliland'a, Orta Doğu'da yaşananlara, Abdullah Öcalan'ın mesajına ve sona eren Dünya Kupası'na ilişkin açıklaması 613:615

Sayfa

41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, en düşük emekli maaşına yapılacak zamma ve kök maaş uygulamasına, bugün görüşülecek torba yasada Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili maddeye, sonuçlanan üniversite sınavlarına ve ODTÜ'nün diploma törenine, cezaevlerinde bir sürgün dalgası yaşandığına ilişkin açıklaması 615:616

42.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, bugün açıklanan YKS sonuçlarına, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne ve Avrupa Parlamentosunun Kıbrıs'la ilgili almış olduğu karara ilişkin açıklaması 617:618

43.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, İpsala Sınır Kapısı'na ilişkin açıklaması 621

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Yalova 18'inci Ana Üs Komutanlığında güneş çarpması sonucu rahatsızlanan ve şehit olan öğrencilere ilişkin açıklaması 632:633

45.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Moldova Anayasa Mahkemesinin Gagavuz Özerk Bölgesi'yle ilgili kararına ilişkin açıklaması 643:644

46.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, fındık üreticisine ilişkin açıklaması 644

47.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, kadın sünnetine ilişkin açıklaması 649

48.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, dün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kutlanan Barış ve Özgürlük Bayramı'na ilişkin açıklaması 654

49.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına ilişkin açıklaması 654

50.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 661

51.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 661:662

52.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 663

53.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 663

54.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 663:664

55.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Filistinli Doktor Hüsam Ebu Safiyye'ye ilişkin açıklaması 674:675

VI.- ÖNERİLER **618,644,649,655,662,664**

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ *618:619*

1.- Danışma Kurulunun, (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi 618:619

Sayfa

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *644:648,649:654,655:660, 662,664:673*

1.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 281, 282 ve 283 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci, 2'nci ve 3'üncü sıralarına, yine bu kısımda bulunan 237, 242, 223 ve 236 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın sırasıyla 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 281 ve 282 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, bu tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi 644:648

2.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, merhum Muhsin Yazıcıoğlu ve beraberindeki 5 kişinin hayatını kaybettiği helikopter kazasının tüm yönleriyle değerlendirilmesi, yürütülen adli ve idari süreçlerin mevcut durumunun tespiti ve kamu vicdanında oluşan soru işaretlerinin giderilmesi amacıyla 21/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 649:654

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması; TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul Kararı'yla kurulan "Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu"nun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin Meclis Başkanlarının ve Komisyon Başkanının çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının hükümsüz kalmasına yol açan idari, hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi; raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek İç Tüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 655:660,662

4.- DEM PARTİ Grubunun, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu ve arkadaşları tarafından, Suruç katliamının bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla 21/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 664:673

Sayfa

5.- CHP Grubunun, Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş ve arkadaşları tarafından, fındık fiyatlarının oluşumundaki sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/1/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 669:673

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI **619,621,634,644,673**

A) TEZKERELER *619:620,621:632,634:643, 644*

1.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392) 619:620,621:632,634:643, 644

B) ÖNERGELER *673:674*

1.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, (2/2164) esas numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/151) 673:674

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **675**

A) KANUN TEKLİFLERİ *675:700*

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) 675:700

Sayfa

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **701**

1.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, açlık ve yoksulluk sınırının altında gelir elde eden kişilere yönelik düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45900) 701:703

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, öğrencilerin okul ortamındaki görüntü, ses kaydı ve kişisel verilerinin sosyal medyada paylaşılmasının engellenmesi talebine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/45980) 704:708

3.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/46112) 709:711

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02'de açılarak dört oturum yaptı.

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, başta fındık ve çay olmak üzere Trabzon'un sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Elif Esen, Dernekler Kanunu'na ve Ahbap Derneğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümüne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez, Yüksekova Orman Mahallesi'nin ihtiyacına,

İstanbul Milletvekili Elif Esen, fahri Kur'an kursu öğreticisi kadınların taleplerine,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, devletin bu milletin ortak çatısı olduğuna,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, iki gün önce Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinin bazı mahallelerinde etkili olan dolu felaketine,

Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun, haritalarda "Kars-Artvin yolu" olarak geçen Çobanköy-Beşiktaş güzergâhına,

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp, Bitlis-Tatvan kara yolu üzerindeki Rahva mevkisine,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, KHK mağduriyetlerinin hâlen sürdüğüne,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit, Van'da devam eden Kültür Yolu Festivali'ne,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, 500 liralık ve 1.000 liralık banknotların tedavüle sokulması gerektiğine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, esnafa verilen 7200 prim ödeme gün sayısı sözüne,

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, fındık üretimindeki yamaç arazilere ve 2026 yılı fındık fiyatına,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, mimarların, mühendislerin ve şehir plancılarının haklarını korumak için yapılması gereken düzenlemelere,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Uşak halkının, Cumhuriyet Halk Partisindeki ve Özgür Özel'deki hakkını alacağına,

Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren, Diyarbakır'ın Elâzığ ve Şanlıurfa caddelerine,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki stadyuma,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, çiftçiler için talep ettiklerine,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Osmaniyeli hemşehrileri adına Murat Kurum'a seslenmek istediğine,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, depremzedelerin konut mağduriyetine,

Sivas Milletvekili Rukiye Toy,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır;

15 Temmuza,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan,

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan;

DEDAŞ'a,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Hatay'ın Altınözü ilçesini Antakya'ya bağlayan kara yoluna,

İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları, Haluk Levent'e,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, 11 yaşındaki Alper Yusuf Polat davasına,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon Vakfıkebir'in ilçe stadına,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Bakan Yusuf Tekin'e,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, 6200 sayılı Kanun'un ek 9'uncu maddesi kapsamındaki arazi toplulaştırmalarına,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, Türkiye'nin bal üretimindeki ve arı kovanı sayısındaki yeri ile arıcılar için beklediklerine,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, sağlıkta randevu meselesine,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, küçük esnafa,

Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan, Ulaştırma Bakanının "2053 yılında hızlı trenle kırk sekiz saatte tüm Türkiye'yi gezeceğiz." ifadesine,

Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, Kürt sorununun çözümüyle ilgili adımlar atılması gerektiğine ve cezaevlerinden gelen mektuplara,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, iktidarın ücret politikalarına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Cilvegözü Sınır Kapısı üzerinden uluslararası taşımacılık yapan nakliyeci esnafının ve şoförlerin mağduriyetlerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, 15 Temmuz darbe girişiminin 10'uncu yıl dönümüne ve dün Mecliste yapılan törenlerin önemine, İsrail Hükûmetinin 1915 olaylarına ilişkin aldığı kararı askıya almasına, Mehmet Özhaseki'nin bir kebap lokantasının açılışındaki sözlerine, PTT üzerinden yapılan sosyal yardım ve aylık ödemelerinin Halkbanka devredilmesine, uyuşturucuyla mücadeleye, öğrenci affına, İstanbul'daki ve turizm merkezlerindeki kira artışlarına,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş'un ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz münasebetiyle yaptıkları konuşmalarına, 15 Temmuz Araştırma Komisyonuna ve raporuna, 15 Temmuzun siyasi ayağının araştırılması için verecekleri önergeye,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Velican Oduncu'nun şehadetinin yıl dönümüne; sokaklardaki, parklardaki, okul önlerindeki cinnet hâline ve bu durumla ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin tespitine, bu cinnet sarmalının altındaki 3 büyük kırılmaya,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Paris İstinaf Mahkemesinin Türkiye'nin itirazını reddetmesine ve bunun faturasını kimin ödeyeceğine; bütçe açığına, vergi gelirlerine ve faize giden paraya; Adalet Komisyonunda çocuklarla ilgili görüşülen yasa paketine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, 15 Temmuz hakkında sorduğu sorulara, Parlamentonun Türkiye Cumhuriyeti'nde çözmesi gereken sorunlara ve iktidar partisinin Parlamentoyu açık tutma nedenine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, "İrade Bizim, Zafer Bizim" sözüne, FETÖ'yle mücadeleye ve terör örgütlerine, HAVELSAN'ın 44'üncü kuruluş yıl dönümüne, "terörsüz Türkiye" hedefine, hukuk devleti ilkesinin önemine, Irak tahkimiyle ilgili sürecin devam ettiğine ve hiçbir darbe girişimine geçit vermeyeceklerine,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın;

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz;

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya;

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 16/7/2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, aradan otuz üç yıl geçmesine rağmen sorumlularının cezalandırılamadığı Başbağlar katliamının siyasi, hukuki ve idari tüm yönlerinin araştırılarak aydınlatılması, varsa eksik kalan hususlarının ortaya çıkarılması, kamuoyundaki soru işaretlerinin giderilmesi ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 14/7/2026 tarihinde Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, Karadeniz Bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde yüz binlerce üreticinin geçim kaynağı olan fındıkta; rekolte tespit süreçlerinde yaşanan belirsizliklerin, tahminî rekolte ile pazara inen ürün miktarı arasındaki büyük farklılıkların, alım fiyatlarının belirlenme yönteminin, TMO'nun alım satım ve stok politikalarının, küresel tekel niteliğindeki firmaların piyasa üzerindeki etkilerinin, üretim maliyetlerindeki artışın, zirai don ve kahverengi kokarca başta olmak üzere üretimi tehdit eden unsurların araştırılması, üreticiyi koruyan, şeffaf, bilime dayalı, sürdürülebilir ve millî bir fındık politikasının oluşturulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 16/7/2026 tarihinde Tunceli Milletvekili Ayten Kordu ve arkadaşları tarafından, orman yangınlarına karşı alınan tedbirlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 16/7/2026 tarihinde Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, motosiklet sürücülerinin ve motokuryelerin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 16 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Van Milletvekili Zülküf Uçar, uyuşturucu ticaretine ve kullanımına karşı Van halkının kendi inisiyatifiyle çözüm bulmaya çalıştığına,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, kademeli emekliliğe,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 280) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Sivas Milletvekili Hakan Aksu ve Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse ile 83 Milletvekilinin Türk Kızılay Kanunu Teklifi (2/3690) ile İçişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 279),

3'üncü sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin

Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 223),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, emekliye, işçiye ve esnafa,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Kemer ilçesinin Çıralı mevkisinin sorunlarına,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, mahpusların ailelerine yakın bir hapishaneye sevk edilmeyi talep ettiklerine,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa'daki çiftçiye gelen elektrik faturasına,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, emlakçılık sektöründe iş yapan esnafa,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Alınan karar gereğince, 21 Temmuz 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 22.48'de birleşime son verildi.

Pervin BULDAN
Başkan Vekili

Ertuğrul KAYA
Gaziantep
Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ
Ankara
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 179

17.07.2026 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3774) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2026)

2.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve Karabük Milletvekili Cevdet Akay ile 34 Milletvekilinin; İcra ve İflas Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3775) (Adalet; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2026)

3.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3776) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2026)

No: 180

20.07.2026 Pazartesi

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45895)

2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, TRT'nin 2026 Dünya Kupası maçlarını 4K yayınlamamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45898)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, son on yılda Basın İlan Kurumu tarafından yerel gazetelere verilen resmi ilan ve reklam kesme cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45899)

Adalet Bakanlığı

4.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, tutuklu bir kişiye kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45901)

5.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45902)

6.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45903)

7.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, POMEM ve PMYO eğitim sonu sınavları hakkında açılan davalarda mahkemenin toplu ret kararları verdiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45904)

8.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/45905)

9.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Marmara Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45906)

10.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45907)

11.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Marmara Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45908)

12.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/45909)

13.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45910)

14.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Munzur Üniversitesi öğrencisi bir kadının kaybolması üzerine yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/45911)

15.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/45912)

16.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kırmızı et fiyatlarını manipüle etmeleri nedeniyle haklarında soruşturma açılan kişilerin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45913)

17.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, son beş yılda kayıt dışı finansmana yönelen vatandaşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45914)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen yargı bağımsızlığı ile ilgili tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45915)

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45916)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45917)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45918)

22.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45919)

23.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Çarşamba S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45920)

24.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45921)

25.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hükümözlülerin infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45922)

26.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45923)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

27.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, sokaklarda yaşayan kimsesiz ve bakıma muhtaç kişiler hakkında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45924)

28.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45925)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

29.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, Tekirdağ ilindeki tekstil ve hazır giyim fabrikalarında yaşanan işten çıkarmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45926)

30.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, akıllı kanser ilaçlarının SGK geri ödeme listesine alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45927)

31.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45928)

32.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, üniversite mezunu gençlerin istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45929)

33.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son 5 yılda tekstil ve hazır giyim sektöründe işten çıkarılan çalışanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45930)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

34.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45931)

35.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Elazığ'ın Maden ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45932)

36.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Giresun'un Görele ilçesine bağlı Beyazıt köyündeki yaylada kaçak yapılaşma faaliyetinde bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45933)

37.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45934)

38.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesindeki bazı mahalle ve köylerde yürütülmesi planlanan taş ocağı faaliyetinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45935)

39.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı Dere Mahallesi'nde açılması planlanan mermer ocağının olası çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45936)

40.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde bulunan bir beton santralinin mahkeme kararına rağmen çalışmalarını sürdürmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45937)

41.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, havacılık meteorolojisi personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45938)

42.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Elazığ'ın Kovancılar ilçesine bağlı Karabörk köyündeki bir mezarlık alanına TOKİ tarafından konut inşa edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45939)

Dışişleri Bakanlığı

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, komşu ülkelerdeki mayın ve patlayıcı mühimmat temizliği konusunda yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45940)

44.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen dış politika ile ilgili tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45941)

45.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/45942)

46.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ABD ile İran arasında yaşanan çatışmalardan etkilenen kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45943)

47.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Türkiye-AB ilişkileri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45944)

48.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Türkiye-AB ilişkileri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45945)

49.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ABD ile İran arasında imzalanan mutabakata ilişkin yazılı soru önergesi (7/45946)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Yunanistan ve Doğu Akdeniz ile ilgili bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45947)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

51.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45948)

52.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde hizmet veren bir doğal gaz dağıtım şirketi şubesinin kapatılması nedeniyle yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45949)

53.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Karaağaç köyünde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45950)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

54.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir üniversite öğrencisinin hakkında açılan soruşturma nedeniyle KYK yurdundan çıkarıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45951)

55.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Hazar Gölü'nde bulunan bir çocuk yaz kampına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45952)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

56.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Datça ilçesine bağlı Emecik Mahallesi'nde bulunan bazı taşınmazların özelleştirme kapsamına alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45953)

57.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Kurucaşile ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45954)

58.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Ulus ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45955)

59.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Amasra ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45956)

60.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın ilinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve Bartın'a yapılan kamu yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45957)

61.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45958)

62.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Merkez ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45959)

63.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, son beş yılda kayıt dışı finansmana yönelen vatandaşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45960)

İçişleri Bakanlığı

64.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da bir kişi hakkında yapılan yakalama, arama ve el koyma işlemleri ile ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45961)

65.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, bir sendika tarafından gerçekleştirilen protesto gösterisine kolluğun sert müdahalede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45962)

66.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, POMEM ve PMYO eğitim sonu sözlü sınavlarında başarısız sayılan adaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45963)

67.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Giresun'un Görele ilçesine bağlı Beyazıt köyündeki yaylada bulunan Oğuz Obası üzerinde yaylacılar ile köy sakinleri arasında yaşanan ihtilafa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45964)

68.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, bir siyasi parti tarafından 27-28 Haziran 2026 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanan mitinglere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45965)

69.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, gözaltına alınan bir üniversite öğrencisinin iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45966)

70.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45967)

71.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Hazar Gölü'nde bulunan bir çocuk yaz kampına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45968)

72.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İBB Kültür A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı'nın kaçırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45969)

73.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, NATO Zirvesi nedeniyle Ankara'nın merkez ilçelerinde uygulanacak kısıtlamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45970)

74.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde bulunan bir beton santralinin mahkeme kararına rağmen çalışmalarını sürdürmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45971)

75.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45972)

76.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen yerel yönetimler ile ilgili bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45973)

77.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen kadın cinayetleri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45974)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

78.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2024-2026 yılları arasında tespit edilen intihal, bilimsel yanıltma ve veride sahtecilik vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45975)

Milli Eğitim Bakanlığı

79.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Munzur Üniversitesi öğrencisi bir kadının kaybolması üzerine yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/45976)

80.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 2016-2020 yılları arasında yurt dışından sahte lise diploması ile denklik aldıkları tespit edilen kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45977)

81.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, özel eğitim kurumlarına kurulması zorunlu hale getirilen biyometrik kimlik doğrulama sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45978)

82.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, 2016-2020 yılları arasında yurt dışından sahte lise diploması ile denklik aldıkları tespit edilen kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45979)

83.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, özel okul öğretmenlerinin sorunlarına ve öğretmen atamalarında mülakatın kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45981)

84.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, ücretli öğretmen görevlendirmelerine ve öğretmen atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45982)

85.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, İstanbul'un Sarıyer ilçesindeki özel bir ortaokulda çalışan trans bir öğretmenin ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45983)

Milli Savunma Bakanlığı

86.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45984)

87.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45985)

Sağlık Bakanlığı

88.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da bulunan hastanelerdeki radyoterapi cihazı eksikliğinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45986)

89.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45987)

90.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hakkari ilinde sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45988)

91.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Karaağaç köyünde ASM kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45989)

92.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Şehir Hastanesi için yapılan revizyon ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45990)

93.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, ankilozan spondilit hastalığının tanı ve tedavisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45991)

94.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45992)

95.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ve bazı illerde sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45993)

96.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, aynı aile sağlığı merkezinde görev yapan personel arasında yaşanan şiddet olaylarında uzaklaştırma tedbirlerinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45994)

97.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, aynı aile sağlığı merkezinde görev yapan personel arasında yaşanan şiddet olaylarında uzaklaştırma tedbirlerinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45995)

98.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Kırklareli merkezli yürütülen sahte engelli raporu soruşturmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45996)

99.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, bakteri, parazit, su ve gıda kaynaklı bulaşıcı hastalıkların görülme sıklığına dair verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45997)

100.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'daki hastanelerde bulunan tıbbi malzemelerin envanter kayıtlarında usulsüz işlemler yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45998)

101.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, ALS hastalarının ihtiyaçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45999)

102.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Muş Devlet Hastanesinin hizmete açılacağı tarihe ilişkin yazılı soru önergesi (7/46000)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

103.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son 5 yılda tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren işletmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46001)

Tarım ve Orman Bakanlığı

104.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, çilek üreticilerinin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46002)

105.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kırmızı et ve canlı hayvan ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46003)

106.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TMO tarafından açıklanan hububat alım fiyatlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46004)

107.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, beyaz et sektöründe yapılan denetimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46005)

108.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçilere verilecek mazot ve gübre desteğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46006)

109.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kırmızı et sektörüne yönelik yürütülen soruşturmaya konu şirketlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46007)

110.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de gerçekleşen aşırı yağışlardan etkilenen çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46008)

111.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İstanbul'un Ümraniye ilçesinde bulunan bir hayvan bakımeviyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46009)

112.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, sahipsiz köpeklerin toplatılmasıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46010)

Ticaret Bakanlığı

113.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasına yatırım taahhüdü sebebiyle sağlanan ithalat ve vergi avantajlarının toplam parasal büyüklüğüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/46011)

114.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Türk malı imajına zarar veren firmalara uygulanan idari para cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46012)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

115.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46013)

116.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, havacılık meteorolojisi personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46014)

Genel Görüşme Önergeleri

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, emekli aylıklarının ve emeklilerin ekonomik şartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/137) (Başkanlığa geliş tarihi:30.06.2026)

2.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 Milletvekilinin, emekli aylıkları, asgari ücret ve memur maaşlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/138) (Başkanlığa geliş tarihi:30.06.2026)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak kurulacak bir askeri sağlık sistemi ve askeri hastanelerin

yeniden açılması konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/139) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

4.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve 22 Milletvekilinin, Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi'ndeki görüşmelerinin sonuçları ve önümüzdeki dönemde savunma sektöründe atılması gereken adımların görüşülmesi amacıyla bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/140) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2026)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Diyanet İşleri Başkanlığının son dönemlerdeki harcamalarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4322) (Başkanlığa geliş tarihi:22.06.2026)

2.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, özel sektörde çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4323) (Başkanlığa geliş tarihi:23.06.2026)

3.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, bakımevleri, huzurevleri ve benzeri kurumlardaki yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4324) (Başkanlığa geliş tarihi:23.06.2026)

4.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp ve 19 Milletvekilinin, engelli ve çocuk bakım merkezlerinde yaşandığı iddia edilen şiddet olaylarının araştırılarak sorumluların tespiti için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4325) (Başkanlığa geliş tarihi:24.06.2026)

5.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddet olaylarının ve şüpheli kadın ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4326) (Başkanlığa geliş tarihi:25.06.2026)

6.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde 29 Ekim 2025 tarihinde yaşanan bina çökme olayının nedenlerinin araştırılarak yapı denetimi sisteminde alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4327) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

7.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, dijital mecralarda gerçekleşen dolandırıcılık faaliyetlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4328) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

8.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, tarımsal üretim, çiftçi refahı, gıda güvenliği ve gıda enflasyonunun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4329) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

9.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Kocaeli'nin Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelikhane ve haddehane projesinin muhtemel etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4330) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

10.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru (IMEC) projesinin Türkiye'nin ekonomik, ticari, lojistik, enerji ve jeopolitik konumu üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4331) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

11.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, yapay zeka ve otomasyon teknolojilerinin istihdam, sosyal güvenlik, ekonomi, sanayi ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4332) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

12.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon kaynakları ile Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanı haklarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4333) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

13.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'deki medya sahipliğinin son durumunun araştırılarak basın özgürlüğünün geliştirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4334) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

14.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, iklim değişikliği ve çevre kirliliğinin etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4335) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

15.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde bulunan bir parfüm fabrikasında meydana gelen yangının tüm boyutlarıyla araştırılarak benzer kazaların önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4336) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

16.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, göç ve yabancı uyruklu nüfus yönetiminin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4337) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

17.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, ruh sağlığı hizmetlerine erişimde yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4338) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

18.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, Varlık Barışı adı ile yapılan yasal düzenlemelerin etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4339) (Başkanlığa geliş tarihi:29.06.2026)

19.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, emekli vatandaşların yaşadığı ekonomik sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4340) (Başkanlığa geliş tarihi:30.06.2026)

20.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, turizm sektöründeki fiyat artışlarının ve turistlerin yaşadıkları mağduriyetlerin tespit edilerek yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4341) (Başkanlığa geliş tarihi:30.06.2026)

21.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 2 Temmuz 1993'te Sivas'taki Madımak Otelinde yaşanan olayların tüm yönleriyle araştırılması ve sorumluların yargı önüne çıkartılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4342) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

22.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık ve 19 Milletvekilinin, sermaye piyasalarındaki yapısal eksiklik ve sorunların araştırılarak küçük yatırımcıların korunması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4343) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

23.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 20 Milletvekilinin, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle gerçekleştirilen bazı güvenlik uygulamalarının etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4344) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

24.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, çalışan yoksulluğunun nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4345) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

25.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, işsizliğin yapısal nedenleri ile istihdam konusunda yaşanan sorunların araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4346) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 19 Milletvekilinin, esnaf ve küçük işletmelerin kullandığı müziklerin telif hakları konusunda hem işletmeler hem de sanatçılar lehine düzenlemeler getirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4347) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, Şanlıurfa ilinde ortalama eğitim süresi düşüklüğünün nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4348) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, TEİAŞ'a ait yüksek gerilim trafo tesislerinde yürütülen elektrik hizmetlerinin etkilerinin araştırılarak risklerin tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4349) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, başta Şanlıurfa ilindeki olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4350) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

30.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 Milletvekilinin, öğrenci yurtlarında yaşanan şüpheli ölüm ve intihar vakalarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4351) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

31.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu ve 20 Milletvekilinin, Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi doğrultusunda yapılan ihalelerin tüm yönleriyle araştırılarak uygulamadaki sorunlara yönelik alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4352) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

32.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ ve 19 Milletvekilinin, bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans görüntülenme hizmetlerindeki yoğunluğun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4353) (Başkanlığa geliş tarihi:1.07.2026)

33.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 Milletvekilinin, esnaf ve sanatkarların yaşadığı yapısal sorunların araştırılarak kooperatif ve bankacılık sistemindeki aksaklıkların giderilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4354) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

34.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle gerçekleştirilen bazı güvenlik uygulamalarının etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4355) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

35.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve 22 Milletvekilinin, 2 Temmuz 1993'te Sivas'taki Madımak Otelinde yaşanan olayların tüm yönleriyle araştırılması ve sorumluların yargı önüne çıkartılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4356) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

36.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan ve 20 Milletvekilinin, bireysel silahlanmanın ve silahlı şiddet olaylarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4357) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

37.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan ve 20 Milletvekilinin, engelli bireylere yönelik sosyal yardım, bakım desteği ve istihdam uygulamalarının mevcut durumunun araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4358) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

38.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan ve 19 Milletvekilinin, uzun yargılama süreleri ve mahkemelerde dosya birikimi gibi sorunların araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4359) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

39.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, kıyılarda yaşanan sığınmacı ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4360) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

40.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun ve 19 Milletvekilinin, öğrenci yurtlarında yaşanan şüpheli ölüm ve intihar vakalarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4361) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

41.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve 20 Milletvekilinin, emeklilerin yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunların nedenlerinin araştırılarak emekli maaşlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4362) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

42.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, TÜİK'in enflasyon verilerini hesaplama sürecinin gözden geçirilerek istatistiki veri üretiminde şeffaflık ve güvenilirliğin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4363) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

No: 181

21.07.2026 Salı
Milletvekili Teklifi

1.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3777) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:16.07.2026)

Raporlar

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 281) (Dağıtma tarihi: 21.07.2026) (GÜNDEME)

2.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 282) (Dağıtma tarihi: 21.07.2026) (GÜNDEME)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması Sekretaryası Arasında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansının Otuz Birinci Oturumu, Kyoto Protokolü Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Yirmi Birinci Oturumu, Paris Anlaşması Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Sekizinci Oturumu, Bağlı Organların Oturumları ve Diğer BMİDÇS Toplantılarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3757) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 283) (Dağıtma tarihi: 21.07.2026) (GÜNDEME)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şam Kalp Hastanesi ve Halep Onkoloji Hastanesi İşletme Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3700) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 284) (Dağıtma tarihi: 21.07.2026) (GÜNDEME)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un 2015 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşmasının 36 ncı Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Olarak Uluslararası Zeytin Konseyi Üyeler Konseyi Tarafından 25 Haziran 2024 Tarihinde Kabul Edilen DEC-I 1/119-VI/2024 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 285) (Dağıtma tarihi: 21.07.2026) (GÜNDEME)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri
Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46015)

2.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2026 yılının ilk beş ayında yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46017)

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/46018)

4.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, bir kamu görevlisinin düğün organizasyonunda kamu araçlarının kullanıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46019)

5.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46021)

Adalet Bakanlığı

6.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46022)

7.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46023)

8.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46024)

9.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46025)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

10.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Edirne'de evde bakım yardımından yararlanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46026)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

11.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinden etkilenecek iş yerlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46027)

12.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, 2025 ve 2026 yıllarında sosyal yardım başvurusu yapan emekli sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46028)

13.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinde çalışan işçilerin maaş ve özlük haklarının ödenmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46029)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

14.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, imar planı değişiklikleri sonrasında ortaya çıkan değer artış paylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46030)

15.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Kirazpınar Mahallesi'ndeki tapu kaydı ve imar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46031)

16.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Elazığ'ın Maden ilçesinde bulunan Gezin Tren İstasyonu çevresinde yürütülen madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46032)

17.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, 2019'dan bu yana belediyelerin ve belediyelere bağlı kuruluşların personel sayıları ile personele yaptıkları ödemelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46033)

18.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen orman yangınlarından etkilenen alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46034)

19.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla'nın Yatağan ve Menteşe ilçelerinde bulunan bir maden sahasında yapılan acele kamulaştırma işlemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46035)

20.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın Merkez ilçesinde TOKİ tarafından yapılan sanayi sitesinde yer tesliminde ve ödemelerde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46036)

21.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize'nin Pazar ilçesindeki bir fabrikadan yayılan dumanın sebep olduğu mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/46037)

22.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ilinde konut kiralarında yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46038)

23.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İstanbul'un Sarıyer ilçesine bağlı Poligon Mahallesi'nde evleri rezerv yapı alanında kalan kişilerin mağduriyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46039)

24.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Balıkesir'in İvrindi ilçesinde faaliyet gösteren bir maden şirketinin kapasite artışı hakkında verilen ÇED kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46040)

25.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Çanakkale'nin Biga ilçesinde faaliyet gösteren termik santralde yapılması planlanan kapasite artışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46041)

26.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46042)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle yapılan çevre düzenlemeleri ve altyapı çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46043)

28.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Şahinbey ilçesinde TOKİ tarafından yapılan bir sosyal konut projesinin ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46044)

29.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, 500 Bin Sosyal Konut Projesi kapsamında Manisa ilinde yapılacak konutlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46045)

30.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde yapılması planlanan bir otel projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46046)

31.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Talipli köyünde yapılması planlanan kafes balıkçılığı projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46047)

32.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, anız yangınlarının hava kalitesine etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46048)

Dışişleri Bakanlığı

33.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46049)

34.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46050)

35.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/46051)

36.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Suriye'nin Lübnan'a olası bir askeri müdahalesi halinde ülkemizin tutumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/46052)

37.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Fener Rum Patriği'nin hukuki statüsüne ve Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46053)

38.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46054)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

39.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda gerçekleşen trafo arızalarına ve elektrik dağıtım altyapısının güçlendirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46055)

40.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yaz aylarında artan enerji maliyetlerinin ekonomik ve toplumsal etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46056)

41.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı akaryakıt istasyonlarında araçlar için satılan LPG'nin ev tipi tüplere doldurulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46057)

42.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla'nın Yatağan ve Menteşe ilçelerinde bulunan bir maden sahasında yapılan acele kamulaştırma işlemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46058)

43.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesine bağlı Cennetpınarı Mahallesi'nde bulunan bir alan için verilen maden arama ruhsatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46059)

44.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46060)

45.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, elektrik piyasasında farklı tüketici grupları arasındaki maliyet farklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46061)

46.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Soma Termik Santralinin kapatılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46062)

47.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinde çalışan işçilerin maaş ve özlük haklarının ödenmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46063)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

48.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkiye A Milli Futbol Takımı'nın 2026 FIFA Dünya Kupası'nda aldığı sonuçlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46064)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

49.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, teknoloji ürünlerinden alınan vergilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46065)

50.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Türkiye Varlık Fonu yönetim kurulu üyesi bir kişinin kamu bankasından kullandığı iddia edilen krediye ilişkin yazılı soru önergesi (7/46066)

51.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46067)

52.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, pazarcı esnafının sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46068)

53.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinden etkilenecek iş yerlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46069)

54.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, araç muayene istasyonlarının devredildiği işletmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/46070)

55.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle yapılan kamu harcamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46071)

İçişleri Bakanlığı

56.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Tokat'ın Zile ilçesinde bulunan bir yolun bakım ve onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46072)

57.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, NATO Zirvesi nedeniyle uygulanacak kısıtlamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46073)

58.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesinde bulunan Pilarget Havzası'nda yürütülen dere ıslah çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46074)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı akaryakıt istasyonlarında araçlar için satılan LPG'nin ev tipi tüplere doldurulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46075)

60.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bireysel silahlanma ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46076)

61.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda sivrisineklere ve diğer haşerelere karşı mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46077)

62.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda yerleşim alanlarında görülen yılan sayısındaki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46078)

63.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir derneğin faaliyetleri ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46079)

64.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle kapatılması veya kontrollü geçiş uygulaması yapılması planlanan güzergahlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46080)

65.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın ilinde 2025'ten bu yana uygulanan trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46081)

66.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul'un Eyüpsultan ilçesinde suç örgütleriyle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46082)

67.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46083)

68.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Kovanlık beldesinde meydana gelen heyelandan etkilenen vatandaşların mağduriyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46084)

69.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle uygulanan kısıtlamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46085)

70.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda gerçekleşen anız yangınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46086)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46087)

72.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46088)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, turizm işletmelerinin yerli ve yabancı turistlere farklı fiyat tarifesi uyguladığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46089)

74.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde yeni bir halk kütüphanesi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46090)

75.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşılıp silinen bir mesaja ilişkin yazılı soru önergesi (7/46091)

76.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Doğu Türkistan'da Türk-İslam kültürel mirasına yönelik simge yapıların tahrip edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46092)

77.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde yapılması planlanan bir otel projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46093)

78.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne katılacak yabancı heyetlerin konaklayacakları tesislere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46094)

79.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşılıp silinen bir mesaja ilişkin yazılı soru önergesi (7/46095)

80.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşılıp silinen bir mesaja ilişkin yazılı soru önergesi (7/46096)

Milli Eğitim Bakanlığı

81.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, öğretmen atamalarındaki mülakat uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46097)

82.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Batman'da faaliyet gösteren bir derneğin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46098)

83.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilindeki okuma ve yazma bilmeyen kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46099)

84.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın eğitim göstergelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46100)

85.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 10 yılda üniversitelerin akademik ve idari kadrolarına yapılan atamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46101)

86.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 10 yılda yükseköğretim programlarından mezun olan kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46102)

87.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46103)

88.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46104)

89.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46105)

90.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46106)

91.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, özel okul öğretmenlerinin sorunlarına ve öğretmen atamalarında mülakatın kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46107)

92.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çalışma koşulları ve özlük haklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46108)

93.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul'un Eyüpsultan ilçesine bağlı Rami Mahallesi'nin okul ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46109)

94.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, ÖSYM tarafından düzenlenen sınavlarda görev talebinde bulunan ve fiilen görevlendirilen sınav görevlisi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46110)

95.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46111)

Milli Savunma Bakanlığı

96.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi öncesinde ülkemizin güvenlik politikasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46113)

97.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Milli Savunma Üniversitesinde istihdam edilecek akademisyenler için yayımlanan bir kadro ilanına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46114)

Sağlık Bakanlığı

98.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, aile sağlığı merkezlerinde görev yapan grup elemanlarının mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46115)

99.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, YÖK'e bağlı klinik doktora programını tamamlayan diş hekimlerine uzman unvanı verilmesinde aranan ölçütlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46116)

100.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Bakanlık tarafından Hatay iline yapılan yatırımlara ve devam eden projelere ek ödenek aktarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46117)

101.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46118)

102.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kanser tarama ve periyodik takip çalışmalarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46119)

103.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, uzman hekim randevusuna ve tıbbi görüntüleme hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46120)

104.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen sivrisinek ve kene kaynaklı bulaşıcı hastalık vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46121)

105.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen yılan sokması vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46122)

106.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, trafik yoğunluğu ve hava kirliliği kaynaklı sağlık sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46123)

107.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/46124)

108.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle görevlendirilen sağlık personeline ve alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/46125)

109.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle sağlık hizmeti sunumunda bazı değişiklikler yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46126)

110.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde yabancı uyruklu bir kişi tarafından piyasaya sahte tıbbi malzeme arz edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46127)

111.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul Üniversitesi Hasdal Yerleşkesi Sağlık Kampüsü Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/46128)

112.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, Dikili Devlet Hastanesinin uzman hekim ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46129)

113.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, uzman hemşirelerin eğitim aldıkları branşlarda görevlendirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46130)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

114.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki kişi başına düşen gelir düzeyine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46132)

115.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülkemizde teknoloji ürünlerine erişim düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46133)

Tarım ve Orman Bakanlığı

116.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, geleneksel atmacacılık faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46135)

117.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, orman yangınlarıyla mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/46136)

118.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda yangınlardan zarar gören orman alanlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46137)

119.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kızıl sırtlı örümcek kuşunun avlanmasının durdurulmasını öngören bir genelgeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/46138)

120.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 10 yılda Artvin ilinde yapılan dere ıslah çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46139)

121.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan'daki Canibey Yaylası'nda gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46140)

122.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46141)

123.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Melen Barajı Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/46142)

124.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Talipli köyünde yapılması planlanan kafes balıkçılığı projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46143)

125.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda meydana gelen anız yangınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46144)

Ticaret Bakanlığı

126.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, teknoloji ürünlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46145)

127.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yurt dışından yapılan alışverişlerde gümrük vergisi muafiyetinin kaldırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46146)

128.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinin esnaf ve işletmelere olası etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46147)

129.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, son 3 yılda Aydın ilinde açılan ve kapanan iş yeri sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46148)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

130.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kamu kurumlarındaki siber güvenlik uygulamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46149)

131.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Elazığ'ın Maden ilçesindeki Gezin Tren İstasyonundan maden taşımacılığı yapılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46150)

132.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Kayseri Kuzey Çevre Yolu Yapım İşi ihalesinin Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesine göre yapılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/46151)

133.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki demiryolu ve otoyol projelerine ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/46152)

134.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde bulunan iki mahalle arasındaki yolda trafik ve yaya güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46153)

135.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi kapsamında ulaşım altyapısında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/46154)

136.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Selçuk-Ortaklar-Aydın Karayolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/46155)

21 Temmuz 2026 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.08

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Danışmanı Gülhan Demiral'ın vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, uzun yıllar beraber çalıştığım, mesai arkadaşım, danışmanım Gülhan Demiral'ın vefatı nedeniyle telefonla arayan, mesaj göndermek suretiyle başsağlığı dileyen ve acımızı paylaşan herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, öğrenci affı hakkında Mersin Milletvekili Sayın Levent Uysal'a aittir.

Buyurun, Sayın Uysal. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, öğrenci affına ilişkin gündem dışı konuşması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün gündemimizde öğrenci affı vardır. Gündemimiz milyonlarca gencimizin yeniden umutla hayata tutunmasıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak 9 Ocak 2025 tarihinde sunmuş olduğumuz kanun teklifinin bugün Gazi Meclisimize gelmesi bizim için son derece değerlidir efendim. Yıl sınırı olmaksızın 4 milyon ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencimiz 2026-2027 akademik yılında eğitimlerine kaldıkları yerden, evet efendim, kaldıkları yerden devam edeceklerdir. Bu sadece bir öğrenci affı değildir; bu, yarım kalan hayallerin yeniden başlamasıdır; bu, ülkemizin yetişmiş insan gücünü yeniden kazanmasıdır. 1 milyon sosyal bilimci, 600 bin mühendis ve mimar, 350 bin sağlık çalışanı, 150 bin öğretmen, binlerce avukat, sanatçı, sporcu ve tekniker -evet efendim, tekniker, bu çok önemlidir- Türkiye'nin kalkınma yolculuğuna yeniden güç katacaktır.

Değerli milletvekilleri, çocuklarımız ve gençlerimiz gezmeli, eğlenmeli, merak etmeli, sevmeli, sevilmeli; kısacası, hayatı yaşamalı ve keşfetmelidir. Evet efendim, geçmiş haftalarda farklı bir deneyim yaşadım, tam kırk bir yıl sonra, gençlerimizin yaşadığı sınav deneyimini ve stresini hissetmek için üniversite sınavına girdim ve hatta tesadüfen bugün de açıklandı efendim ve o salonda gördüm ki gençlerimiz bilgiyle değil âdeta bir yarış psikolojisiyle test ediliyor; evet, test ediliyor ne yazık ki kırk bir yıl önce olduğu gibi, maalesef hiçbir şey değişmemiş. Geleceğimiz yeteneklerimize ve isteklerimize göre değil sınav puanımıza göre belirleniyor hatta ilkokula girerken sınavla başlıyoruz, liseye geçerken sınav, üniversiteye girerken sınav, işe girerken yine sınav... Eğitim sınav stresinin değil, korkusunun değil güvenin adresi olmalıdır efendim. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin yıllar önce ifade ettiği gibi, ilkokula başlarken yeteneği esas alan güçlü bir yönlendirme sistemine ihtiyaç vardır hatta bir beka meselesidir efendim eğitim. Gençlerimizin kabiliyeti, hayalleri, motivasyonları birbirinden farklıdır ve devletimizin görevi her bir gencimizin potansiyelini ortaya çıkarmaktır.

Değerli milletvekilleri, bir başka stratejik meselemiz de mesleki eğitimdir ve mesleki eğitimin memleket meselesi olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Bu anlayışla, geçmiş yıllarda uygulanan meslek lisesi mezunlarının ön lisans programlarına sınavsız geçmeleri hakkını da bir an önce

gündemimize almalıyız çünkü mesleki eğitim üretimdir, ihracattır, kalkınmadır yani mesleki eğitim millî bir güçtür efendim. Bir eğitimci olarak diyorum ki bir ülkenin en büyük zenginliği ne yer altındaki madenleri ne kasasındaki paradır; bir ülkenin en büyük zenginliği iyi yetişmiş, umut dolu, gelecek vadeden ve geleceğe güvenle bakan gençleridir.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla efendim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KHK'lerle ihraç edilen kamu emekçilerine ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

On yıl önce gece yarısı KHK'lerle yaklaşık olarak 162 bin kamu emekçisi savunma hakkı dahi tanınmadan görevinden ihraç edildi. Yıllarca sonuçlanmayan davalar, hukuka aykırı kararlarla insanlar yalnızca işlerini değil geleceklerini ve umutlarını da kaybetti. Binlerce insan neyle suçlandıklarını dahi bilmeden on yıl boyunca sefalete sürüklendi.

Onların sözü bizim sözümüzdür. İhraçların 10'uncu yılında KESK Ankara ve İstanbul'da adalet nöbetlerine devam ediyor. Hukukun üstünlüğü yeniden tesis edilmeli, mağduriyetler derhâl giderilmeli ve ihraç edilen kamu emekçileri tüm haklarıyla birlikte görevlerine iade edilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

2.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, iş cinayetlerinde yaşamlarını yitiren çocuklara ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Buraya hemen hemen her hafta elimizde bu resimlerle geliyoruz; bu resimlerdekiler yoksul Anadolu çocukları, iş cinayetlerinde yaşamlarını yitiren çocuklar. Bunlardan ikisi geçen hafta... Bu topraklarda en çok yoksullar ölüyor ama en çok yoksul kent Ağrı, Ağrı'nın çocukları ölüyor ve Patnoslular ölüyor. Üç hafta üst üste biz Patnos'a bu çocukları götürüp toprağa defnettik. Yoldaş Yavuz, Azad Nagihan.

Şimdi hep söylüyoruz: Bu kocaman iş adamları hiçbir önlem almadan... Bu yoksul Anadolu çocukları her gün patır patır bu inşaatlardan düşüp yaşamlarını yitiriyorlar. Parlamentoya taşıyoruz, soru önergeleri veriyoruz ama bunlarla ilgili bir tek işlem yapılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bu gencecik çocukları biz her gün toprağa gömüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

3.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personelin haklı kaygılarını buradan paylaşmak istiyorum. Bu insanlar KPSS'yle, bir kısmı da KPSS ve mülakat süreçlerinden geçerek devlet hizmetine alındı; pandemide, depremde, en zor dönemlerde milletimize hizmet ettiler. Bugün ise torba kanun marifetiyle özlük haklarının ve çalışma güvencelerinin büyük ölçüde PTT Yönetim Kurulunun takdirine bırakılması isteniyor. İşe son verilmesi ve sözleşmenin yenilenmemesi gibi hayati konular idarenin geniş takdir yetkisine terk edilemez. Hukuk devletinde kamu görevlisinin güvencesi yönetmeliklerle değil kanunla sağlanır. Torba kanun teklifindeki ilgili madde mutlaka yeniden düzenlenmelidir. Devletine sadakatle hizmet eden çalışanlarımız belirsizliğe terk edilmemeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

4.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yalova'da eğitim sırasında şehit olan Veli Bilgin'e ve rahatsızlanan 3 askerî öğrenciye ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yalova'da eğitim sırasında güneş çarpması sonucu şehit olan Niğdeli Hava Harp Okulu hazırlık sınıfı öğrencisi Veli Bilgin evladımıza Allah'tan rahmet, kederli ailesine, aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Aynı olayda rahatsızlanan 3 askerî öğrencinin tedavisini üzülerek takip etmekte ve şifa dilemekteyiz. Ancak bir gerçek var ki geçen yıl da İskenderun'da 2 askerimiz güneş çarpmasıyla şehit olmuşken bu yıl aynı acı hadiseyi yaşamak nedir Allah aşkına? Askerî okullarda ve kışlalarda eğitim şartları, sıcak hava tedbirleri derhâl gözden geçirilmeli, ihmal varsa gereği yapılmalıdır. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

5.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, açıklanacak olan fındık fiyatına ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Karadeniz'in can damarı fındıkta hasat zamanı yaklaşırken üreticimizin gözü, kulağı açıklanacak olan fındık fiyatındadır ancak artan maliyetler üreticimizin belini bükmüş durumdadır. Rakamlar ortada; işçi yevmiyelerinde 3 bin TL'lerden bahsediliyor, patozun saatlik ücreti 6 bin lira, gübresi ve ilacı da eklendiğinde üreticinin sırtındaki yük katlanarak artmıştır.

Buradan Tarım ve Orman Bakanlığına sesleniyorum: Masabaşında rekolte oyunları oynamayı bırakın, rekolteyi yüksek gösterip fındık fiyatını aşağıya çekme ve üreticinin alın terini ucuza kapatmaktan vazgeçin. Bu maliyetler ortadayken fındık taban fiyatı en az 350 lira olarak açıklanmalıdır. 350 liranın altındaki her rakam Karadeniz fındıkçısına "Fındığını sök, bahçeni terk et." demektir.

Teşekkür ediyorum.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, üretici ve çiftçi sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, üretici ve çiftçi sorunları hakkında Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer'e aittir.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Öncelikle, hemşehrim, Hava Harp Okulu öğrencisi Veli Bilgin'in şehit olmasından dolayı ailesine başsağlığı diliyorum, Allah rahmet eylesin, acısını paylaşıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde tarımın sorunları her geçen gün katlanıyor. Tarımda yaşanan sorunlar raftaki ürünün de daha pahalıya gelmesine yol açıyor. Tarım kesiminin borçları tarihî rekor kırıyor, şu anda 1 trilyon 439 milyar 81 milyon liraya erişmiş durumda. 2026 yılında verilmesi gereken destek Tarım Kanunu'na göre 722 milyar iken verilen destek 168 milyar lirada kaldı. Bu nedenle, çiftçilerin girdi maliyetlerindeki artış dikkate alındığında üretimin içinde olan kesimler icralık oluyor. TÜİK'in verilerine göre tarım girdilerinde yüzde 37'lik bir artış görülüyor. Bu, ortalama bir artış, bazı kalemlerde yüzde 60'ı bulan artışlar var. Gübrede en düşük gübre artık 25 bin lira. Tonu 25 bin lira olan gübreyle üretimi sağlamak üretici için önemli ölçüde sıkıntıya dönüştü. 20 Temmuz 2021 tarihinde mazotun litresi 7 lira 30 kuruştu, şu anda -20 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla söylüyorum- 74 lira 25 kuruşa çıktı, yüzde 917 oranında artan bir mazot var. Şimdi, çiftçi ürettiği üründen para kazanamayınca ne oluyor? Kredisini ödeyemiyor, kapıya icra dayanıyor. Bu ayın verilerine göre 77 traktör, 4.509 tarla, 12 büyükbaş hayvan icralık. Çağrıda bulunduk, "Şu faizlerini, kredi borçlarını öteleyin, çiftçilere yeni destek sağlayın." dedik, bu dinlenmedi. Ayrıca, alım fiyatları düşük tutuluyor. Çiğ süt 24 lira 30 kuruştan üreticiden alınırken raftaki sütün fiyatı neredeyse 100 lirayı buldu. Bunun besiciye de üreticiye de bir faydası olmuyor. Aracılar, ithalat lobileri büyük paralar kazanıyor ama bizim çiftçimiz, besicimiz, hayvancılık yapanımız her gün geriye gidiyor. Şu anda özellikle Çukurova'da sıcaktan dolayı hayvanlar kesime gidecek, bir bakıyorsunuz, et fiyatı düşüyor. Besici o hayvanını sattıktan sonra zarar ediyor ama daha sonra fiyatlar, tüketiciye gittiğinde de katlanmış oluyor. Bu durumda üreten ve tüketen aynı anda mağdur. Aracısı, ithalatçısı, vurgun vuruyor; bunların sorunlarını çözmesi gereken iktidar ise seyrediyor.

Arkadaşlar, soğan ile patatesi yıllardır yönetemiyorlar. Oysa soğanda dünya 5'incisiyiz. Geçen yıl 2 milyon 800 bin ton soğan üretimi oldu, önemli ölçüsü tarlada kaldı, çürüdü. Patateste de 3 liradan patates satılamadı, çöp oldu. Mayıs ayına kadar ürün depodaydı. Şu anda patates ile soğan emeklinin, dar gelirlinin alamayacağı fiyata çıktı. Burada bir sorun yok mu? Bu sorunu yaratan, iktidarın üretim planlamasından söz edip üç yıldır bir planlamayı gerçekleştirememesi. Hem üretici mağdur hem tüketici mağdur. Buğday için alım fiyatı düşük tutuldu ama ithalat durmuyor. Şimdi, buğdayı eken kazanmıyor, yurt dışından buğday getiriliyor. Bakınız, 2026 yılının ilk beş ayında 2 milyon 833 bin 648 ton buğday ithal edilmiş. Geçtiğimiz yıl buğday düşük olmuştu zirai dondan, hava koşullarından; bu yıl 22 milyon 800 bin ton buğday olması öngörülüyor ama o da 2001 yılına göre, 19 milyon üretim olduğu düşünüldüğünde, kişi başına düşen üretim anlamında değerlendirdiğimizde buğdayda üretimin gerisindeyiz. Buna rağmen, yine ülkede buğday açığının oluşmamasını sağlayacak bir politika da uygulanmıyor. Bugün yine aradı çiftçiler, "Gidiyoruz TMO'ya, değişik bahanelerle ürünümüz alınmıyor." diyor. Bunların borcu var, bu borçları ödemeleri gerekiyor. Ya, hayvancılık yapan da üretimin içinde olan da sorun yaşıyor. Bu sorunların temeli, tamamı kamucu bir yaklaşımın olmaması, kooperatifçiliğin geliştirilmemesi, üreticinin korunmaması, girdi maliyetlerinin düzenlenmemesi ve bu bağlamda sıkıntıların doğru yönetilmemesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Bakınız, yaz ayı geldi, neredeyse her ilde mevsimlik meyveler var, sebzeler var ama fiyatlar aşağı düşmedi. Ama üreticiye gidiyorsun, örneğin, Ulukışla'ya gidiyorsun, kiraz üreticisi diyor ki: "Zarar ediyorum." Karpuz tarlasına gidiyorsun, çiftçi diyor "Zarar ediyorum." buğdaya gidiyorsun, çiftçi diyor "Zarar ediyorum." tüketici de "Rafa gidiyorum, alamıyorum, çok pahalı." diyor. Ya, birileri buradan vurgun vuruyor, hâlâ bu vurgun vuranları bu iktidar görmüyor mu ya da bu vurguncuların ortağı mı? O anlamda, ülkemizin içine düşürüldüğü durum gıdada geleceğin sorunlu olmasına yol açacaktır. Bir kez daha uyarıyoruz, doğru politikalarla bu sorunlar aşılabilir. Yetkililer duyarlı olsunlar, lafta değil özde tarıma gerekli desteği versinler diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ta Toprak Mahsulleri Ofisinin depolama alanı yetersizliğine ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Tokat, ÇKS verilerine göre yıllık 600 bin ton üretime sahiptir. Ofis, dokuz noktada alım yapmakta ancak aldığı ürünü depolayacak yeterli alana sahip değildir. Artova, Sulusaray, Çamlıbel, Yeşilyurt'a hizmet veren Artova Ofisi; Zile, Pazar, Turhal'a hizmet veren Zile Ofisi açılmış, yıllardır var ama yatırım yapılmamakta, atıl durumdadır. Boş ve atıl durumdaki pancar kantarları ofise tahsis edilerek depolama alanı yaratılmalıdır. İki yılda nakliye ve geçici depolamaya ödenen parayla Tokat'a lisanslı depo kazandırılabilir. Kelkit Vadisi'ne de kalıcı bir depo yapılmalıdır. Tokat Toprak Mahsulleri Ofisi Şube Müdürlüğü başmüdürlüğe dönüştürülmeli, Toprak Mahsulleri Ofisi tabela değil harmanda ve pazarda çiftçinin kara gün dostu olmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar...

7.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir Çiğli'de Ahmet Efendi Mahallesi'ne planlanan İZBAN duraklarına ilişkin açıklaması

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İzmir Çiğli'de Ahmet Efendi Mahallesi'ne planlanan, Kâtip Çelebi Üniversitesini de kapsayacak iki ayrı İZBAN durağı tam iki yıldır bitirilemiyor. Sözleşmeye göre 2024'te teslim edilmesi gereken bu duraklar İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yüklenici firma arasındaki ücret krizi yüzünden kaderine terk edilmiştir. Yeni teslim tarihi olan 28 Ağustosa bir buçuk aydan az kalmış olmasına rağmen şantiyede yaprak kımıldamıyor. Burada tek suçlu Belediye değildir, Hükûmetin siyasileri de bu mağduriyeti sadece uzaktan izlemektedirler. Vatandaşın ulaşım hakkı yerel yönetimin basiretsizliğine ve iktidarın

vurdumduymazlığına kurban edilmemelidir. Hem Hükûmeti hem de Belediyeyi ortak sorumluluk alarak bu projeyi denetlemeye ve bu hak mağduriyetini derhâl sonlandırmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dilovası parfüm deposu katliamına ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Adalet ne zaman gelecek? Dilovası parfüm deposu katliamı mağduru aileler dokuz aydır bu soruyu soruyor, cevap alamıyor. Bugün yine duruşma var ama adalet yok. Bir felaket dağı gibi üst üste yığılan ihmaller katliamı doğurmuşken hâlâ kamu görevlileri olması gereken oranda davaya dâhil edilmiyor. Dokuz aydır sadece Dilovası Belediyesindeki 3-5 kişi için mi beklediniz? Hani Çalışma Bakanlığı yetkilileri, hani Kocaeli Valiliği, hani Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, hani Dilovası Kaymakamlığı? Sigortasız, yıkılması gereken, ruhsatsız binada çalıştırılmaya göz yuman bu kurumlar da davaya dâhil edilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, emeklilerin ortak mesajına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Adana'da emeklilerimizle bir araya geldik. Emeklilerin ortak mesajı çok net: Bu maaşla yaşanmaz. Yıllarca bu ülkeye hizmet etmiş insanlar bugün pazara çıkamıyor, torununa meyve alamıyor, tatil yapmayı bırakın temel ihtiyaçlarını bile karşılayamıyor. Emeklilerimiz sadaka değil alın terlerinin karşılığını istiyor. Talepleri açık: En düşük emekli aylığı en az 40 bin lira olmalı, bayram ikramiyeleri ise en az asgari ücret seviyesinde olmalı. Rakamlar hayatın çok gerisinde. Kira, pazar, ilaç, fatura ortada; yüzde 17,76'lık artış enflasyonun altında eziliyor. Bu komik zam emeklinin yoksulluğunu kalıcı hâle getiriyor. Emekli sadaka değil insanca bir yaşam istiyor, intibak istiyor, sağlık desteği istiyor. Bu Meclis emeklinin haykırışını duymak zorundadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

10.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, cezaevlerindeki ağız içi arama uygulamasına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cezaevlerinde ağız içi arama işkencesini bu kürsüden defalarca dile getirdik, çözüm yok ama işkencede ısrar var. Aydın Oğuz, Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde tutuluyor. Spor yaparken birkaç gün önce ayağı kırılmış ve ağız içi arama dayatması nedeniyle hastaneye götürülmemiş. Ağız içi aramayı dayatanlar Aydın'a sormuş: "Sağlığın mı, haysiyetin mi?" Aydın elbette "Haysiyetim." demiş. Biz, defalarca bu kürsüden ağız içi arama dayatmasının insanlık onuruyla bağdaşmaz nitelikte olduğunu söylediğimizde bunu duymazdan gelen iktidara sesleniyoruz: Hangi koşulda olursa olsun, hiçbir Kürt onurundan, haysiyetinden vazgeçmeyecek. Ve AKP iktidarına soruyoruz: Adalet mi, insanlık onurunu çiğnemek mi? Gelin, bunun cevabını verin. İnsanlık dışı ağız içi arama uygulamasından vazgeçilsin ve ayağı kırık hâlde cezaevinde tutulan Aydın Oğuz'un tedavisi yapılsın.

BAŞKAN - Sayın Barut...

11.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının Feke'de 9 adet futbol ve spor sahası yapımı işine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, "Bu kadar da olmaz." denilen şeylerden biri de güzel kentimiz Adana'nın Feke ilçesinde yaşanıyor. Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Feke'de 9 adet futbol ve spor sahası yapımı için harekete geçiyor ama ne hikmetse ihale ve diğer süreçler tamamen iktidar partisine mensup belediye eliyle bir firmaya verilerek yürütülüyor. Sonunda milletin kullanımına sunulacak olan bu yerler çok açıkça ortada duran eksikleriyle birlikte kabul ediliyor. Teknik ve diğer şartnamelere uyulmadığı, yapılan iş incelendiğinde ışıklandırmadan çevre düzenlemesine birçok konunun eksik bırakılması büyük tepki topluyor. İtirazlar, adli ve idari şikâyetler ortadayken kabul işlemlerinin yanı sıra hak ediş ödemeleri ise gerçekleştiriliyor. İktidar bu işe ne diyor? Feke halkı bu işin düzeltilmesini istiyor ve bir açıklama bekliyor.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Bursa Milletvekili Ayhan Salman'ın, Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü münasebetiyle Bursa Milletvekili Sayın Ayhan Salman.

Buyurun Sayın Salman. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN SALMAN (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün Gazi Meclisimizde, insanlık tarihinde silinmesi imkânsız, çok acı, çok hüzünlü hatıralar bırakmış olan ve sızısı hâlâ yüreklerimizde ilk günkü gibi devam eden Srebrenitsa soykırımının 31'inci yıl dönümü vesilesiyle gündem dışı söz almış bulunuyorum. Aslında yıl dönümüne daha uygun bir tarihte söz istemiştim ama yoğun gündem nedeniyle kısmet bugüneymiş. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Balkanların ve şanlı tarihimizde Devlet-i Aliyye'nin en müstesna coğrafyalarından olan Bosna Hersek'te tam otuz bir yıl önce, 11 Temmuz 1995'te, Avrupa'nın göbeğinde, tüm dünyanın kör ve sağır bakışları altında insanlığın kanını donduran bir vahşet yaşandı. Dönemin Sırp komutanı cani Ratko Mladic ve emrindeki ağır silahlı askerler, Birleşmiş Milletler tarafından güya güvenli bölge ilan edilen Srebrenitsa'da 8 binden fazla Boşnak sivili hunharca katletti. Bu organize katliamda 2 milyon 200 bin insan zorla evlerinden, yurtlarından edildi, 100 binin üzerinde Boşnak kardeşimiz toplama ve işkence kamplarına atıldı, kadınlarımız ve kız çocuklarımız hainceteca vüze uğradı, inancımızın asırlık sembolü olan 985 camimiz yakılarak haritadan silindi. Sırp kasabı Mladic'in katliam sırasında sarf ettiği "Türklerden intikam alma vakti geldi." sözünün aslında Batı zihniyetinin Türk milletine ve İslam dünyasına olan asırlık kinini apaçık ortaya koyduğunu görüyoruz. Osmanlı Devleti'nin asırlar boyunca adalet, huzur ve barışla yönettiği bu topraklar, Batı'nın ırkçı ve sömürgeci politikalarıyla âdeta kana bulanmıştır. Aradan geçen otuz bir yıla rağmen yüreklerimizdeki sızı yerini korumaktadır.

Soykırımın ardından Srebrenitsa ve çevresinde bugüne kadar 85 toplu mezar tespit edilmiş ve buralarda yaklaşık 7 bin soykırım kurbanının kemik kalıntılarına ulaşılmıştır. Ancak onca yıla ve yürütülen kazılara rağmen binden fazla şehidimizin cenazesine maalesef henüz ulaşılamamıştır. Soykırım kurbanlarının geride kalan aileleri, sevdiklerine ait birkaç kemik parçasını toprağa vererek en azından başında Fatiha okuyabilecekleri bir mezar taşı olsun düşüncesiyle hem büyük bir hüznü hem de buruk bir huzuru ağıtlarla yaşamaya devam etmektedirler. Oysaki Bosna Hersek bağımsızlık mücadelesinin kahramanı Aliya İzzetbegoviç "Geleceğimizi geçmişimizde aramayacağız, kin ve intikam peşinde koşmayacağız. Biz de zalimlerden olursak zulme karşı savaşmamızın bir anlamı kalmaz." diyerek tüm dünyaya tarihe geçecek bir insanlık dersi vermiştir. Bosna'daki vahşet, her ne kadar adil olmasa da Dayton Antlaşması'yla son bulmuş, uluslararası mahkemelerce Radovan Karadzic ve Ratko Mladic gibi elebaşları da müebbet hapse mahkûm edilmişlerdir fakat verilen hiçbir ceza sinemizdeki bu yangını söndürmeye yetmeyecektir. Aliya'nın şu sözü bugün hâlâ kulaklarımızdadır: "Biz kin gütmeyeceğiz ama asla yapılanları da unutmayacağız ve her şey bittiğinde hatırlayacağımız tek şey düşmanlarımızın sözleri değil dostlarımızın sessizliği olacaktır."

Değerli milletvekilleri, Srebrenitsa'nın acısı yüreğimizde tazeliğini korurken bugün dünyanın bir başka köşesinde süregelen bir diğer insanlık dramına da dikkat çekmek mecburiyetindeyiz. 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail'in Gazze'de masum sivilleri, sözüm ona modern dünyanın gözleri önünde katletmesi bizlere Srebrenitsa'yı yeniden hatırlatmaktadır. Aliya'nın uyardığı gibi "Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın çünkü unutulan soykırım tekrarlanır." Dün etnik kimlikleri için Srebrenitsa'da yaşanan trajedi bugün Filistin'de de tekrarlanmaktadır. Gazze Şeridi'nde çoğunluğu kadın ve çocuk olmak üzere 73 binden fazla masum Filistinli katledilmiş, 175 bine yakın kişi de yaralanmıştır. Bizler, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde mazlumların hamisi bir ülke olarak daha adil bir dünya için mücadelemizi sürdürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AYHAN SALMAN (Devamla) - Yürüttüğümüz diplomasi sayesinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 11 Temmuzu Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü olarak kabul etmiştir. Yaklaşık yüz elli yıl önce Bosna'daki soykırım sebebiyle Anadolu'ya göç etmiş Boşnak bir ailenin evladı olarak bu tarihî adımdan ötürü Sayın Cumhurbaşkanımıza tüm soydaşlarımız adına şükranlarımı sunuyorum. Aliya İzzetbegoviç vefatından önce Cumhurbaşkanımıza "Bosna'mızı koru, buralar hep evladıfatihandır, o size emanettir." diyerek vasiyet etmiştir. Biz bu emanete sahip çıkıyor, Balkanlarda barışın teminatı olmaya devam ediyoruz.

Bu vesileyle, başta bilge lider Aliya İzzetbegoviç olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor; Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi, Balkanlardaki, Bosna'daki soydaşlarımızı saygıyla selamlıyor; hayırlı günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, fahri Kur'an kursu öğreticilerine ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Fahri Kur'an kursu öğreticileri Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde yılda 2 kez, yaz ve kış dönemi olmak üzere, KPSS dâhil birçok sınav ve mülakattan geçtikten sonra istihdam ediliyorlar. Hakkaniyetin uygulanması gereken bir kurumda asgari ücretin çok altında bir maaşla ve ayda sadece sekiz günlük sigorta primiyle özlük haklarından yoksun bir şekilde kadrosuz olarak görev yapıyorlar. İşsizlik maaşından yararlanamayan, izin hakları bulunmayan, hasta olduklarında raporlu günleri bile maaşlarından kesilen fahri Kur'an kursu öğreticileri büyük bir mağduriyet yaşıyor.

Hükûmete buradan sesleniyorum: Diyanetin yükünü yıllarca sırtında taşıyan fahri Kur'an kursu öğreticilerine vermiş olduğunuz sözleri tutun ve onlara hak ettikleri kadroyu verin.

Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Varli...

13.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, Van'da yapılmak istenen beton yapıya ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLİ (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayyumların kentleri yok etme uygulamalarında artık mızrak çuvala sığmıyor. Van kayyumu Ozan Balcı ve kentin her köşesini satmakla, yok etmekle meşgul yönetimi Van'ı geleceksiz bırakmaktadır. Van'ın seçtiği iradenin "Park olsun." dedikleri alan kayyum tarafından askerî lojman yani yeni beton alanı olarak ortaya çıktı. Kentin ağaçları kökünden sökülürken bir de buna "kamu yararı" deniliyor; bu, Van'ın ortak yaşam ve deprem toplanma alanlarının gasbedilmesidir, ağaçların yok edilmesi ve kamu yararının göz ardı edilmesidir. Van'ın ihtiyacı yeni beton yapıları değildir; çocukların, gençlerin, kadınların, engelli bireylerin ve halkın güvenle kullanabileceği ortak yaşam alanlarıdır. Van halkı olarak yapılmak istenen beton yapıyı istemiyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Öncü...

14.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Yükseköğretim Kurumları Sınavı sonuçlarına ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yükseköğretim Kurumları Sınavı sonuçlarının tüm gençlerimiz, ailelerimiz ve eğitim camiamız için hayırlı olmasını diliyorum. Büyük emek veren öğrencilerimizi, onları özveriyle yetiştiren öğretmenlerimizi ve her zaman yanlarında olan ailelerini yürekten tebrik ediyorum. Gençlerimizi köklü akademik birikimi ve güçlü araştırma altyapısıyla ülkemizin önde gelen yükseköğretim kurumlarından Atatürk Üniversitesi ve yenilikçi eğitim anlayışıyla öne çıkan Erzurum Teknik Üniversitesini tercih etmeye davet ediyorum.

Tercih yapan tüm öğrencilerimize başarılar diliyor, yollarının ve bahtlarının açık olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Koç...

15.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, Gürcistan'da Ahıska Türklerini hedef alan saldırıya ilişkin açıklaması

KAAN KOÇ (Ardahan) - Gürcistan'da Ahıska'nın Vale ilçesinde Ahıska Türklerini evlerinde hedef alan menfur saldırıyı en güçlü şekilde kınıyor, Vale Cami imamımız ve yaralanan diğer soydaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Bu azınlık grup hakkında gerekli hukuki süreci süratle başlatan Gürcistan makamlarına da teşekkür ediyorum. Bugün ne 93 Harbi'nin ne de 1944 sürgününün yaşandığı şartlar vardır. Herkes bu bilinçle hareket etmeli, Ahıska Türklerini hedef alan provokasyonlara asla cesaret etmemelidir. Ahıska'da huzuru, kardeşliği ve birlikte yaşama kültürünün korunmasını son derece önemsiyoruz. Dost ve komşu Gürcistan'ın da bu hassasiyetle hareket etmeye devam edeceğine inanıyoruz. Bilinmelidir ki Ahıska Türkleri vatansız ve kimsesiz değildir. Onların yanında her zaman Türkiye Cumhuriyeti devleti ve Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan vardır.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

16.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, A'râf suresinin 179'uncu ayetine ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Araf Suresi 179: "Biz cinler ve insanlardan kalpleri olup da bununla anlamayan, gözleri olup da bununla görmeyen, kulakları olup da bunlarla işitmeyen birçoklarını cehennem için var ettik. İşte bunlar sürü gibidirler, hayvandan da daha aşağıdırlar." Çünkü bunlar kul hakkını pervasızca yiyenlerdir, insanlara zulmedenler, insanları aldatanlardır, zalimlerin yanında saf tutanlardır; bunlar geçici dünya hayatının hazzına tapmış, Allah'ı hesaba katmayanlardır. Unutmayalım, önümüzde öyle bir mahkeme vardır ki orada parmaklar konuşur, ayaklar da şahit olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

17.- Nevşehir Milletvekili Emre Çalışkan'ın, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci seneidevriyesine ilişkin açıklaması

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 20 Temmuz 1954 tarihinde il statüsüne kavuşan Nevşehir'imizin il oluşunun 72'nci seneidevriyesinde bu kadim şehre hizmet etmenin gururunu ve onurunu yaşıyoruz. Nevşehir'imiz, Damat İbrahim Paşa'dan günümüze değin, tarımdan turizme, sanayiden eğitime kadar her alanda önemli mesafeler katetmiş, eşsiz Kapadokya'sıyla bir dünya markası olmuştur. Bizler de memleketimize yatırımları ve hizmetleri getirmek için canla başla çalışıyoruz. Nevşehir'imizin il oluş sürecinde emeği geçen tüm büyüklerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Damat İbrahim Paşa'dan başlamak üzere -her konuşmamda söylediğim- şiir gibi şehir Nevşehir'imiz için taş üstüne taş koyan herkese şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu hafta yine emekliyi konuşacağız. Yine ekranlara çıkıp "Emekliyi enflasyona ezdirmedik." diyecekler. 2002'de bile daha iyi olan yaşam koşullarını çarpıtacaklar; sokağın, marketin, pazarın sesine kulak tıkayacaklar, emekliye sabır tavsiye edip şatafat içinde yaşayacaklar. "Tasarruf" deyip makam araçlarından inmeyecekler. Çocuklarını yurt dışında okutup torunlarına harçlık veremeyen emekliye sabır dileyecekler. Fakirlik övüp saraylarda kalıyorsunuz, Harun gibi konuşup Karun'dan beter yaşıyorsunuz. Bugün en düşük emekli maaşıyla bir kira ödenemiyor. Bir emekli hem ilacını alıp hem mutfağını doldurabiliyor mu; tatil yapmayı bırakın, ailesiyle dışarıya çay içmeye bile çıkamıyor. Biz emeklilere sadaka değil hak ettikleri onurlu yaşamı verin diyoruz. En düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine bir an önce çıkarılmalıdır. Lütuf değil haktır bu.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

19.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Ahbap Derneğine ve Haluk Levent'e ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, bazen anlatacağınız şey içinizi acıtır ama bir mecburiyetin gereği olarak dudaklarınızdan dökülür. Ahbap Derneği ve Haluk Levent'in yelkeninin rüzgârı kesilmiş, sahiplenenlerin iktidar karşıtlığına yönelik oyuncak balonları patlamış, sağa sola yalpalamalarını izliyoruz. Elbette ortaya saçılan pisliklere üzülmemek mümkün değil. Deprem yardımlarının akıbeti meçhul; yerine ulaşıp ulaşmadığı ülkenin ana gündemi olmuş, yardımseverlik duygularının habis düşüncelere alet edildiği ortaya dökülen ifadelerden anlaşılıyor. Bu yapıya arka çıkanların söyledikleri o günkü saçma sapan ahbap-çavuş ilişkilerini, ilkesizliği ve seviyesizliği yeniden hatırlamış olduk. Adaletin bu çürümeyi en kısa sürede aydınlatması önemlidir. Bu yanlışa sahip çıkanların en azından bir özür dilemeleri, deforme olan güzel duyguların rehabilitesi sağlanmalıdır.

Mehmet Akif'le bitirelim:

"Ağlarım, ağlatamam; hissederim, söyleyemem.

Dili yok kalbimin, ondan ne kadar bizarım."

Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

20.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, gazilerin taleplerine ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, ülkemiz günlerdir farklı tartışmalarla meşgul edilirken Ankara'nın tam kalbinde, Güvenpark'ta kahraman gazilerimiz bir haftayı aşkın süredir adalet nöbeti tutuyor. Protez kolları ve bacaklarıyla sıcağın altında seslerini duyurmaya çalışan bu kahramanlar bu ülke için canlarını ortaya koymuş vatan evlatlarıdır. İstedikleri ayrıcalık değil eşitliktir. Yaklaşık 6 bin gazimiz, rütbeli ya da er ayrımı yapılmaksızın tüm gazilere eşit maaş verilmesini istiyorlar. Aynı bayrak uğruna kolunu, bacağını, gözünü kaybeden insanlar arasında maaş uçurumu kabul edilemez. Devlet, gazisini protesto çadırlarında hak aramak zorunda bırakmamalıdır. Gazilerimize minnetimizi yalnızca törenlerde değil sosyal haklarını güvence altına alarak göstermeliyiz. İktidarı bu haklı talebe cevap vermeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ocaklı...

21.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, operasyon yapılan belediyelere ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, tam 40 belediyemize operasyon oldu. Bunların arasında Şile Belediyesini de sayalım ve burada şehir plancısı olarak çalışan Evren Buçan isimli bir mühendisimiz var. Bunun on dört aylık bir bebeği var ve eşi Esma'nın size, Meclise sitemi var çünkü on üç aydır tutuklanmış, on üç aydır kendisiyle ilgili henüz bir iddianame ortaya konmamış ve tutukluluğun ceza hâline dönüştüğü bir durum yaşanıyor.

Bakın, Onur Dedetaş Ataşehir Belediyesinde sadece birisiyle baz verdiği için, yan apartmanında oturduğu için tutuklanmış, iddianamesi yok. Savunmasını yapan Elçin Karaoğlu, Gürkan Alpay, Gürkan Akgün harika savunmalar yaptılar, beraat yok. Bunun gibi sayabileceğim, İBB iddianamesinde 4 bin sayfada bir günde savunma yapılması istenen Ekrem İmamoğlu var; takdirlerinize bırakıyorum.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

22.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, hapishanelerdeki uygulamalara ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye hapishanelerindeki çifte standart, keyfîlik ve onur kırıcı uygulamalar tüm açıklığıyla artarak devam ediyor. Şakran Kadın Kapalı Hapishanesindeki Tuğçenur Özbay dayatılan hukuksuz ve onur kırıcı tutukluluk kimlik kartı uygulamasına karşı açlık grevinde ve yüz yetmiş günü aşarak hayati sınıra ulaştı. Güzin Tolga mektubunda ziyaret ve telefon haklarının engellendiğini yazdı. Kandıra 2 No.lu F tipi hapishanesindeki Hüseyin Karaoğlan ise koğuş aramalarında uygulanan şiddet ve ters kelepçeyi bizlere iletti. Yüzlerce ağır hasta mahpus "Tek başına yaşayamaz." raporlarına rağmen tahliye edilmiyor. Sözde değil özde demokratik bir Türkiye için hapishanelerdeki işkence ve baskılar derhâl son bulsun.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

23.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesinin ek binasının onkoloji servisine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Urfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi ek binasının onkoloji servisinde bir aydır klimalar çalışmıyor. Hastanede sıcak su yok, hijyen yok. Hastanede onkoloji tedavisi gören hastalar âdeta ölüme terk edilmiş. Urfa İl Sağlık Müdürü Erhan Berk hastanedeki bu sorunları çözmek yerine, kendi görüşünde olmayan sağlık çalışanlarına yönelik mobbing uyguluyor, sağlık çalışanlarını intihara sürüklüyor, mahkeme kararlarını uygulamıyor. Hastaların sağlığı ihmale ve gecikmeye bırakılamaz. Sağlık Bakanlığını onkoloji tedavisindeki mağduriyeti bir an önce gidermeye, Urfa İl Sağlık Müdürü hakkında verdiğimiz soru önergesinin gereğini yerine getirmeye davet ediyoruz.

Meclisten, ülkeyi yöneten iktidara da soruyorum: Başka bir ilde kabul edilmeyecek bu sorunlar neden Urfa halkına reva görülüyor?

BAŞKAN - Sayın Çan...

24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Havza ilçesinde yaşanan selin ardından yapılan çalışmalara ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bundan tam yetmiş gün kadar önce seçim bölgem Samsun'un Havza ilçesinde çok büyük bir sel felaketi yaşadık. Özellikle ilçe merkezindeki binaların kot ve zemin katlarında yer alan 500'den fazla iş yerinde büyük maddi kayıplar yaşandı. Bu kayıpların giderilmesi iddiasıyla bugüne kadar yapılan çalışmalar tatmin edici düzeye ulaşmamıştır. Hafta sonu ilçemizdeydik ve başka bir sorunu gözlemlemiş olduk. Sel felaketinin kaynağı olan ilçe merkezindeki Hacıosman Deresi üzerindeki yapılaşma selin ardından temizlendi ancak dere yatağına kentsel atık su deşarjı hâlen devam ediyor, ciddi bir halk sağlığı sorunu yaşanmaktadır. Kuraklıkla birlikte bu halk sağlığı sorunu çok daha büyük bir önem arz ediyor. İlçenin kanalizasyon altyapısı, özellikle de söz konusu dereye deşarj edilen atık su sistemi bir an önce tadil edilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

25.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, hayvancılık sektörüne ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hayvancılık sektörü tarihinin en ağır dönemlerinden birini yaşıyor. Yem fiyatları kısa sürede 600 liradan 900 liraya yükseldi. Üretici yemi hayvanına yedirmek yerine stoklayıp satsa daha fazla kazanacak noktaya geldi. İneğini besleyip süt üreten zarar ediyor, besi hayvanını yetiştirip piyasaya satan ise manipülasyonlar yüzünden maliyetinin altına vermek zorunda kalıyor. Piyasayı koruması gereken Et ve Süt Kurumu ithal karkas eti yaklaşık 530 TL'den özel firmalara satarken halk ucuz etten mahrum bırakılıyor. Üretici 570 TL seviyesindeki piyasada alıcı bulamıyor, yaratılan rantın ekmeğini büyük holdingler yiyor. Sonuç ortada; vatandaşın sofrasından kırmızı et eksiliyor, üretici her geçen gün zarar ediyor. Hayvancılık Genel Müdürlüğü besicilerimizin sesine kulak vermeli ve hayvancılıkta derinleşen bu krize kalıcı çözümler üretmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Genç...

26.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin İncesu ve Sarız ilçelerinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Seçim bölgem Kayseri'nin İncesu ilçesinde küçük sanayi sitesinin istasyon bölgesiyle bağlantısı yol çalışmaları nedeniyle kesilmiştir. Mevcut geçit dar, çamurlu ve güvenli değildir. Bu durum ciddi mağduriyet yaratmaktadır. Vatandaşlarımız artık su akışı bulunmadığı belirtilen noktadaki menfezin araç alt geçidine dönüştürülmesi için Karayolları 6'ncı Bölge Müdürlüğüne dilekçe vermiştir ancak henüz sonuç alınamamıştır.

Bir diğer mağduriyet, Sarız ilçemizin Yeşilkent mahallesinde yaşanmaktadır. Ana yol üzerinde Tufanbeyli yol ayrımına yaklaşık 200 metre kala yapılması planlanan alt geçit hâlâ tamamlanmamıştır.

Ayrıca, mahalle giriş ve çıkışına yapılacağı belirtilen aydınlatma da gerçekleştirilmemiştir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını ve Karayolları Genel Müdürlüğünü her iki bölgemizin ulaşım güvenliğini sağlayacak bu çalışmaları gecikmeden tamamlamaya çağırıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki serbest bölgede istihdam edilenlere ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Mayıs ayı verilerinde resmî işsizlik oranı yüzde 8,2 olarak açıklandı ancak ne yazık ki sokaktaki, çarşıdaki acı gerçek çok farklı. Bugün ülkemizde geniş tanımlı gerçek işsizlik sayısı 12 milyon 670 bine, gerçek işsizlik oranı ise yüzde 31'e yükseldi; bu tablo her üç kişiden 1'inin işsiz olduğu gerçeğini ortaya koyuyor.

Memleketim Adana'nın Ceyhan ilçesinde serbest bölgede yeni yatırımlar yapılıyor, büyük istihdam fırsatlarının oluştuğu söyleniyor ancak sokağa indiğimizde durum çok farklı. Ceyhan'da binlerce çalışmaya hazır, iş bekleyen gencimiz varken bu projelerin ihtiyacına ne yazık ki dışarıdan ucuz iş gücü ithal ediliyor. Kendi memleketinde iş arayan gençlerimiz büyük zorluklar çekerken istihdamda öncelik yerel iş gücüne verilmelidir. Buradan sesleniyorum: Ceyhan'da açılan iş kapıları öncelikle Ceyhan'a ve ülkemizin işsiz gençlerine açılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

28.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Alevi köylerinin yollarına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yıllardır bu kürsüde, yapılmayan köy yollarının büyük bir çoğunluğunun Alevi köy yolları olduğunu söyledik; soru önergeleri, araştırma önergeleri verdik. Ne yazık ki bu sorun büyük oranda devam etmektedir. Yine de bazı köy yollarının yapımına başlanmasını buradan takdirle karşıladığımızı belirtmek istiyorum. Malatya'nın Pütürge ilçesine bağlı Bölükkaya, Gündeğer, Karşıyaka Hüsükuşağı gibi köy yollarının yapım çalışmalarına başlanması nedeniyle başta Ulaştırma Bakanı, Malatya Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere emeği geçen herkese teşekkürlerimi iletiyorum.

Buna rağmen, yine, Tokat Zile Yıldıztepe, Reşadiye arasındaki yol; Adıyaman Samsat ilçesi Ovacık köy yolları gibi, Tokat'ın Almus ilçesine bağlı Hubyar köy yolları başta olmak üzere hiçbir köye ayırımcılık yapılmadan gereken yol, su, elektrik hizmetlerinin en kısa sürede tamamlanmasını talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

29.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te hayata geçirilen 250 Bin Sosyal Konut Projesi'ne ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gazi şehrimiz Gaziantep'te hayata geçirilen 250 Bin Sosyal Konut Projesi'nde binlerce vatandaşımız ne yazık ki hayal kırıklığı yaşıyor. Son dönemde art arda gelen zamlar peşinat, sigorta ve KDV yüküyle birleşmiştir. Bunun sonucu olarak dar gelirli vatandaşın ödeme gücü tamamen ortadan kalkmıştır. İşin daha vahim tarafı ise, anahtarlarını teslim alan ailelerimiz altyapı fiyaskosuyla karşı karşıya kalmıştır. Blokların çoğunda hâlâ elektrik, su ve çalışan bir asansör dahi yoktur. Durum bu iken aylık 1.500 lira aidat ve 10 bin liranın üzerinde ortak gider bedeli tahsil edilmektedir. Yaklaşık 2.500 mağdur vatandaşımız büyük zorluklarla baş başadır. Buradan yetkililere sesleniyorum: Konutlardaki sorunları bir an önce giderin, Gaziantepli hemşehrilerimizi daha fazla mağdur etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

30.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Şeker Fabrikasındaki beklemiş küspeye ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; şehrim Burdur'da varlığıyla gurur duyduğumuz Burdur Şeker Fabrikasından ne yazık ki beklemiş küspe kokusu şehre yayıldı; çok kötü kokuyor, çok kötü. Şu anda hemşehrilerimiz etkilenmiş durumda ama sebebi ne

biliyor musunuz? Küspe fiyatları açıklandığında ilk önce 2.500 TL açıkladılar. Tabii, üreticilere çok fazla geldi, o gün için 1.600-1.700 TL gibi bir rakam açıklansa hâlbuki bütün üreticilerimiz alacak, küspe de elde kalmamış olacaktı. Baktılar olmuyor, 2.100 TL'ye düşürdüler, yine olmadı; 1.700'e düşürdüler, yine olmadı; 1.250'ye düşürdüler ve beklemiş küspe şu anda şehre muazzam derecede kötü bir koku salıyor. Bu plansızlık ne yazık ki bütün üreticilerimizi etkilediği gibi bütün şehrimizi de etkiledi. Bu anlamda Şeker Fabrikaları yetkililerini buradan uyarıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

31.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Balkan coğrafyasındaki Türk ve Müslüman azınlık için temmuz ayının önemine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Temmuz ayı Balkan coğrafyasındaki Türk ve Müslüman azınlık için tarihsel bir öneme sahiptir. Bilindiği üzere, 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da binlerce Müslüman Boşnak erkek ve çocuk ağır silahla donatılmış Sırp ordusu tarafından hunharca katledildi. Srebrenitsa şehitlerini rahmetle yâd ediyorum, Bosna Hersek halkının acısını yürekten paylaşıyorum.

Yine, Batı Trakya Türklerinin hakları için verdiği mücadeleyle tarihe geçen Doktor Sadık Ahmet 24 Temmuz 1995'te -Lozan Antlaşması'nın 72'nci yıl dönümünde- Gümülcine şehrine bağlı Susurköy'de şüpheli bir trafik kazasıyla hayatını yitirdi. Sayın Ahmet'i rahmetle anıyorum.

Şimdi de Yunanistan'da Türk azınlık eğitim açısından büyük sıkıntılar yaşamaktadır. Yunanistan 8 Türk azınlık ilkokulunu daha kapatma kararı aldı. Lozan Anlaşması'nın 41 ve 45'inci maddesine uymuyor Yunanistan. Biz ise Heybeliada'da ruhban okulunu açmak için Trump'a söz veriyoruz. Önce Türk azınlık haklarını korumak için harekete geçin diyorum.

Türkiye Cumhuriyeti'nin tapusu olan Lozan Antlaşması'nın 103'üncü yıl dönümünü de bugünden kutluyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

32.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet'in gözaltına alınmasına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - İzmit halkının oylarıyla seçtiği Belediye Başkanımız Fatma Kaplan Hürriyet'in sabah operasyonuyla gözaltına alınmasını kabul etmiyoruz. Davet edildiğinde ifadeye hazır olan seçilmiş bir belediye başkanına yönelik bu uygulama hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yönelik peş peşe gerçekleştirilen operasyonlar yargının siyasi amaçlarla kullanıldığını net bir şekilde ortaya koymuştur. İktidara yakın isimlere ve kendi belediyelerine dokunulmazlık zırhı sağlanırken halkın oylarıyla seçilmiş CHP'li belediyelerin hedef alınması tam bir kurgudur. Cumhuriyet Halk Partisi olarak seçilmiş belediye başkanlarımızın ve halkın sandıkta ortaya koyduğu iradenin sonuna kadar arkasındayız.

Buradan iktidara sesleniyorum: Hukuku siyasetin sopası olmaktan çıkarın, yargının bağımsızlığına gölge düşürmeyin. Milletin oyuyla kazanamadığınız belediyeleri baskıyla, tehditle ve operasyonlarla ele geçirmeye çalışmayın; ne yaparsanız yapın halkın iradesini teslim alamayacaksınız.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

33.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van'da betonlaştırılmaya çalışılan alana ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van, 2011 yılında ağır bir deprem yaşadı ama depremden daha ağır sonuçları olan on yıllık kayyım talanı devam ediyor. Trafik, toplu taşıma, yol, kanalizasyon, yeşil alan sorunu var. Van'ın en merkezî yerinde yeşil alan olması gereken bir alan betonlaştırılmaya çalışılıyor. Bu alan için seçilmiş belediye başkanlarımızın, belediye meclisimizin yeşil alan ve depremde toplanma alanı olması yönündeki kararı atanmış gaspçı kayyım rejimi tarafından ihlal ediliyor. Ruhsatsız ve yetkisiz bir şekilde alanda kazı çalışması yapılıyor, ağaçlar sökülüyor. Van halkının talebi ve ihtiyacı, bu alanın yeşil alan, otopark ve depremde acil toplanma yeri olarak kalmasıdır. Van'daki tüm STK'ler, Zilan, Mezopotamya ve Türkiye çevre platformları ve Van halkı bu talanın durmasını ve ihtiyaca uygun bir düzenleme yapılmasını istiyor.

Teşekkürler Başkan.

BAŞKAN - Sayın Akgül...

34.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Bolu Büyük Sanayi Sitesi Projesi'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bolu Büyük Sanayi Sitesi Projesi'nde yıllardır yaşanan gecikmeler nedeniyle sanayi esnafımız büyük bir mağduriyet yaşamıştır. Esnafımız bir yandan teslimi geciken dükkânlarının taksitlerini öderken ekonomik olarak zorlanmış, bugün ise yine farklı engellerle karşı karşıya kalmıştır. Projede başından beri yer alan ancak maliyet gerekçesiyle yapılmayan asma katları kendi imkânlarıyla yapmak isteyen esnaflarımızdan Bolu Belediyesince talep edilen yüksek ruhsat, proje ve tadilat maliyetleri esnafımızın yükünü daha da arttırmıştır. Esnafımız kendisine taahhüt edilen hakkın makul şartlarda hayata geçirilmesini beklemektedir. Bu nedenle, TOKİ ile Bolu Belediyesi iş birliği içerisinde hareket ederek ortak bir projeyle, ortak bir çözümle bu mağduriyeti bir an önce gidermesi gerekmektedir. Sanayi esnafımızın önündeki bürokratik ve mali engeller kaldırılmalı, yıllardır bekleyen bu sorun artık çözüme kavuşturulmalı diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Nermin Kara...

35.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'daki konteyner kentlerin tahliye süreçlerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Hatay'daki konteyner kentlerin tahliye süreçleri meşakkatli, endişeli bir süreçte devam ediyor. Özellikle, konteyner kentlerde kalan yurttaşlarımız şu an tahliye süreçleriyle karşı karşıya. Valilik "Asgari geçim miktarının üzerine 10 bin TL gibi bir rakam ilave ederek bunun altında kalan gelir sahibi olanları çıkarmayacağız, diğerlerini kentin sıradan veya daha çeperlerine, dışarıya doğru öbekleyeceğiz, kümeleyeceğiz." diye bir ibare koyuyor. Bunun için de on beş günlük süreler veriliyor. Bakınız, konteyner kentlerdeki yöneticilerden ve idarecilerden, orada kalanlar için biraz daha hassas davranış biçimlerini bekliyoruz. Henüz konutların tamamı bitirilemedi biliyorsunuz. Altyapı eksiklikleri, özellikle asansör tamiratlarının ve bakımlarının bir an evvel yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

36.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, en düşük emekli maaşına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

TBMM'de görüşülecek kanun teklifiyle en düşük emekli aylığının 23.552 liraya çıkarılması öngörülmektedir. Ancak bu artış ne gerçek enflasyonu ne de vatandaşlarımızın yaşadığı ağır hayat pahalılığını karşılamaktadır. Bugün, emeklilerimiz maaşlarını aldıkları gün temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hâle gelmiştir. Açıklanan rakamlar mutfaktaki yangını ve pazardaki gerçek fiyatları gizleyemez. İktidar emeklilerimize hayatlarının sonbaharını değil ne yazık ki son kışını yaşatmaktadır. Biz, emeklilerimizin ömürlerini insan onuruna yakışır bir şekilde geçirmesini istiyoruz ama kaynak yetersizliği gerekçe gösterilip emeklilerimize yoksulluk teklif ediliyor. Kaynak var ancak Hükûmetin tercihleri hep zenginden yana. Gelin, bu sefer tasarrufu başkaca yerlerden yapalım ve en düşük emekli aylığını asgari ücret seviyesine çıkaralım. Böylece, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak aziz milletimize karşı sorumluluklarımızı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen.

37.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne, Ahbap soruşturmasına, kumar ve bahse, kurumlara olan güvene ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım teşekkür ediyorum. Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, elli iki yıl önce, 20 Temmuz 1974 şafağında Türkiye Cumhuriyeti yanı başındaki soydaşlarının kanının akıtılmasına, uluslararası antlaşmaların çiğnenmesine ve Kıbrıs'ın

bir oldubittiyle ilhak edilmesine asla seyirci kalmayacağını yaptığı barış harekâtıyla ortaya koymuştur ve biz bugün bunun yıl dönümünü idrak ediyoruz, kutluyoruz. Kıbrıs Barış Harekâtı, 1960 Garanti Antlaşması'nın bize verdiği meşru haklara dayanarak sadece Türkler için değil aynı zamanda adadaki Rumlar için de barış ve huzuru tesis eden tarihî bir müdahaledir. O gün adaya inen paraşütler bir savaş için değil yıllarca süren zulüm ve asimilasyon politikasının bitirilmesi amacıyla adaya inmiştir. Bugün Kıbrıs'ta bir huzur var ve kan akmıyorsa bunun yegâne teminatı 1974 ruhudur. Bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemen eşitliğini ve eşit uluslararası statüsünü her platformda savunmak, Kıbrıs meselesinin haklı davasını savunmak bir dış politika meselesi değil bütün Meclisimizi ve partilerimizi ilgilendiren bir millî davadır. Ben bu vesileyle, o zor günlerde almış oldukları siyasi kararlar ve sahada yürüttükleri büyük mücadeleyle döneme damga vuran merhum Başbakan Bülent Ecevit'i, merhum Necmettin Erbakan Hocamızı, Doktor Fazıl Küçük'ü ve Rauf Raif Denktaş'ı rahmetle anıyorum. Adanın toprağını vatan yapan aziz şehitlerimizin ruhları şad olsun, kahraman gazilerimize minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

Kıbrıs mevzusu olduğunda -daha önce de söyledik, böyle bir anma gününde bu detaya girmiyorum ama- Kıbrıs'ın da Türkiye Cumhuriyeti adına mafya, illegal suçlar, uyuşturucu ve kumarla anılan değil gerçek anlamda bir yavru vatan olan, mütemmim cüzü olan; hukuk, adalet ve demokrasinin egemen olduğu bir devlet olarak hayatını sürdürmesi de şüphesiz Türkiye Cumhuriyeti devletinin tutumuna ve çabalarına bağlıdır diyorum.

Sayın Başkanım, geçen hafta hepimizin gündemini şok edici bir şekilde Ahbap soruşturması egemen aldı. Ahbap soruşturması, Haluk Levent'in şahsında, birçok zanlının ifade verdiği ve çok önemli delillerin ortaya döküldüğü bir soruşturma olarak ilerliyor. Her şeyden önce şunu ifade etmek lazım: Hukuk güvenliği herkes için geçerlidir, en azılı katiller ve en büyük dolandırıcılar için de. Bu soruşturma hakkındaki MASAK belgelerinin, soruşturma ifadelerinin sosyal medyaya servisi ve bunun âdeta bir iletişim modeli olarak kullanılması doğru değildir, kabul edilemez. Bugün bir dolandırıcı için gerekli olan hukuk güvenliği yarın herhangi bir vatandaşımız için de gerekli olacaktır ve burada yanlış yolları usul ittihaz ettirmemek gerekir. Ahbap soruşturmasında gerek ortaya çıkan deliller gerekse de soruşturmada bir numaralı zanlı Haluk Levent olmak üzere birçok ismi geçenin kamuoyuna doğrudan verdiği mesaj ve açıklamalar hukuka aykırı birtakım işlemlerin döndüğünü tespit ve teyit ediyor ve Haluk Levent'in bir tür suistimal, bir tür dolandırıcılık, bir tür güvenin kötüye kullanılması olarak tarif edilecek para döngüsünde, zincirinde maalesef Ahbap Derneğinin de varlığının kullanıldığı anlaşılıyor. Ahbap Derneği gibi bir dönem sembolleşmiş, herkesin büyük desteğini almış bir derneğin bugün bir dolandırıcılık ve emniyeti suistimal soruşturmasında adının geçiyor oluşu aslında zaten iyice azalmış olan toplumsal güven duygusunun erozyona uğraması açısından oldukça vahimdir. Burada hepimizin serinkanlı bir değerlendirme yapması gerekir. Bu serinkanlı değerlendirmenin en başına ben, izin verirseniz, Türkiye'de kumar, bahis, bunun legal ve illegal boyutunun yaygınlaşmasını koyayım. Şurada defalarca yasama faaliyeti yürütülürken arkadaşlarımıza, AK PARTİ'li dostlarımıza dedik ki kumarın legali, illegali olmaz. Legal kumar, özellikle Millî Piyangonun özelleştirilmesi sonrasında milyarlarca liralık bir rant devri olarak devlet kontrolünde büyütülmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Döneminde birkaç Loto, birkaç çekilişle devredilen Millî Piyango bugün herkesin cebinde büyük bir "casino" canavarına dönüşmüştür. Haluk Levent'in içine düştüğü girdap göz önüne alındığında bugün ismini, sanını bilmediğimiz ama Anadolu'nun bir köşesinde her gün intihar vakalarını duyduğumuz milyonlarca vatandaşımız açısından artık ertelenemez bir durumdur. Burada, legal kumarın, reklam giderlerinin toplam giderlerden çıkarılması gibi bir madde geldi. Oysa Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan da defalarca kez söylüyor; bu iktidar için kumar ve bahse son vermek bir gece bir düğmeye basmak gibi kolaydır, bir gazetecinin gözaltına alınmasından daha kolaydır, bir muhalif sosyal medya kullanıcısının tespit edilip bir sabah vakti evine baskın yapılmasından çok daha kolaydır. Gelin, bu kumar ve bahsin illegal boyutunu kalıcı bir şekilde, legal boyutunu ise büyük bir oranda küçültülerek sadece belli başlı birkaç çekilişle sınırlandıracak bir hâle getirelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Keşke tamamı sonlandırılsa ama artık hani bu lotarya, Millî Piyango, belli konuların tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmayabilir ama ya bir maçın kaçıncı dakikasında faul oynanacağı, kaçıncı dakikasında kırmızı kart görüleceği, maçın kaç dakika uzatılacağı üzerine bahis oynanabilir mi? Bu ülkede oynanıyor hem de Spor Toto eliyle oynanıyor; giriniz ilgili sayfalara, bunu görürsünüz. Bunu ortadan kaldırmanız gerekiyor.

İkincisi: O dönem ısrarla vurguladık, Ahbap ile Kızılay yarıştırılamaz, Ahbap ile AFAD yarıştırılamaz, biri devletin sorumlu kuruluşudur, öbürü gönüllü bir harekettir ama iktidar öyle anlaşılıyor ki bugün bile AFAD'a ya da Kızılaya karşı Ahbap ve benzeri kuruluşların niçin ilgi ve alaka gördüğünü analiz etmemiş, bunu anlamaya çalışmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakika, sekizinci dakika.

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu kurumlardaki güven erozyonunun böyle bir afet döneminde dahi nasıl yıkıcı sonuçlar ortaya koyacağını ortaya koymamış. Biz bugün, Ahbaba aktarılan paraların nerede nasıl kullanılacağını bilmiyoruz, savcılık soruşturmasını bekliyoruz. Peki, size soruyorum: Sayın Cumhurbaşkanının yayınlarına bağlanarak AFAD için toplanan bağışların nerede kullanıldığını biliyor muyuz? Hangi birinin hangi davetiyeli ihaleler yoluyla peşkeş çekildiğini, hangi birinin ödenip ödenmediğini, hangi birinin gerçek anlamda adreste toplandığını biliyor muyuz? Geliniz, bu Ahbap soruşturması bir milat olsun; başta sanal bahis ve kumar olmak üzere kurumlarımıza olan güveni artırmanın, özellikle şeffaflığın temellerini burada atalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez.

38.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in geçen hafta yaptığı bir açıklamaya ve kırk gün önce Alanya'daki bir otelde yaşanan olaya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kıbrıs Türk halkının varoluş mücadelesinin, özgürlüğünün ve onurlu direnişinin simgesi olan 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı'nı idrak ettik. Kıbrıs Barış Harekâtı'mızın 52'nci yılı kardeş Kuzey Kıbrıs Türk halkına, Türkiye'mize ve dünyadaki bütün Türklere kutlu olsun. 20 Temmuz 1974 sadece bir askerî harekât değildir. 20 Temmuz, zulme karşı vicdanın, katliama karşı insanlığın, esarete karşı hürriyetin adıdır. 20 Temmuz, Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası anlaşmalardan doğan garantörlük hakkını kullanarak Kıbrıs Türkünün canını, namusunu ve geleceğini koruduğu tarihî bir dönüm noktasıdır.

Bu vesileyle, dönemin iki önemli lideri ve bu muhteşem zaferin tartışılmaz iki kahramanı merhum Ecevit'i ve merhum Erbakan'ı rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyorum. Yine, Kıbrıs'ta yıllarca yaşanan zulme kahramanca direnmiş, Kıbrıs Türk halkını dimdik ayakta tutmuş, her an yanı başında olmuş, liderlik etmiş merhum Rauf Denktaş'ı ve merhum Doktor Fazıl Küçük'ü rahmet ve minnetle yâd ediyorum. Özellikle, 1963 ve 1974 yılları arasında adada Rumların vahşetine ve zulmüne karşı kahramanca direnen mücahitlerimizi saygıyla anıyor, şehit olanlara Yüce Allah'tan rahmet diliyorum. Yine, Barış Harekâtı'nda şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimizi de hürmetle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, geçen hafta Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin bir açıklama yaptı ve yaptığı açıklamada sosyal medyadan çok önemli mesajlar verdi, dedi ki: "Biz çok hassasız. Çocuklarımızın, gençlerimizin gittiği yerlerde iş sağlığı ve iş güvenliği açısından bütün güvenlik tedbirlerini alıyoruz. Herhangi bir işletmeyle protokol imzalamadan önce her türlü çalışmayı yapıyoruz, her türlü önlemi alıyoruz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız, valiliklerimiz en titiz şekilde çalışıyor. Çocuklarımızı MESEM Projesi çerçevesinde gönderdiğimiz iş yerlerinde koruyoruz, kolluyoruz;

onların her türlü emaneti bizdedir.” Bunu bir hafta önce söyledi Sayın Bakan. Biraz sonra, vicdanları çok yaralayacak iki fotoğraf göstereceğim size ama ona geçmeden önce bazı rakamları paylaşmak istiyorum. Bu rakamlar Sayın Bakanın bu ifadeleri kullandığı bu ülkede yaşandı, bu ülkenin gerçeği bunlar. 500 bin öğrencimiz var şu anda MESEM Projesi’nde iş yerlerinde çalışan, aile bütçesine ufak tefek katkı sağlayan, hayata hazırlanan; en azından biz öyle olduğunu zannediyoruz. Bu çocukların yüzde 55’i yoksul oldukları için, fakir oldukları için bu projelere dâhil oldular, yüzde 40’ı da eğitim başarısı yeterli olmadığı için bu projelere dâhil edildiler; en azından elimizdeki rakamlar böyle. Peki, bu projelerde bugüne kadar neler oldu? Bakın, değerli arkadaşlar, ben size 2026 ilk beş ayının rakamlarını vereyim; tam 24 çocuk işçimiz -bir daha söylüyorum, bu rakamı telaffuz etmek çok kolay ama gidin o çocukların ailelerine sorun, o çocukların çektiği acılara gidin bir bakın- tam 24 yavrumuz bu projeler çerçevesinde, ne yazık ki iş cinayetlerinde hayatını kaybetti ve maalesef bu ay içerisinde 7 çocuğumuz hayata veda etti yine iş cinayetlerinde. Rakamlara baktım, 2013-2026, on üç yıl içerisinde tam 862 yavrumuz, bir daha söylüyorum, 862 yavrumuz iş cinayetlerinde hayatını kaybetti ve biz bunu konuşurken sadece bir rakammış gibi telaffuz ediyoruz. Müteaddit defalar bu çatının altında bu iş cinayetlerini gündeme getirdik ama ne yazık ki iktidardan zerre kadar ilgi, zerre kadar hassasiyet görmedik ki bu Meclis kendi çocuklarına bayram hediye etmiş gazi bir Meclistir; böyle bir Meclisin çatısı altında çocuk cinayetlerini konuşuyor olmak hakikaten bizim için büyük bir üzüntü kaynağı.

Evet, geçtiğimiz günlerde, bundan tam kırk gün kadar önce Antalya’da çok vahim bir çocuk cinayeti işlendi. Nerede biliyor musunuz? Delphin Deluxe Resort Alanya, burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Gördüğünüz gibi bu otelin reklamları Sayın Bakanın yani Kültür ve Turizm Bakanının ETS Şirketi tarafından yapılıyor. Burada tam kırk gün önce çok vahşice bir çocuk cinayeti işlendi. Ne oldu biliyor musunuz? Yine, Millî Eğitim Bakanlığına emanet edilmiş 2 yavrumuz, şu çocuklar... Bütün Türkiye bu fotoğrafları görsün, bu çocukları anneleri Millî Eğitim Bakanlığına emanet etti, “Al ey Bakanlık, devletime bu yavruları emanet ediyorum.” dedi. Ve bu çocuklar bulundukları ilden kalktılar, Alanya’ya kadar gittiler, bu otelde eğitim almaya başladılar. Kimin denetiminde? Devletin denetiminde, nezaretinde ve gözetiminde; işte, bu pırıl pırıl yavrular. Ve bu otel, bu zengin otel, bu varlıklı otel, bu fotoğraflarda görmüş olduğunuz milyarlık otel bu çocukları nereye koydu biliyor musunuz? Bir konteynere koydu, 4 çocuğu bir konteynere koydu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bundan kırk gün önce bu otellerin konteynerinde bir yangın çıktı ve bu yangında devletin emanetindeki bu çocukların 4’ü de yandı. Yoğun bakımdaydılar tam kırk günden beri. İçinizde yanık tedavisi yapmış hekim olduğunu zannetmiyorum. Ben ömrümü yanık tedavisine vermiş bir genel cerrahi uzmanıyım; yanığın ne kadar büyük acı, ne kadar büyük ızdırap verdiğini en iyi bilenlerdenim. Ve bu 2 yavrumuz alevlerin arasında can verdi. Kırk gün uğraştılar, yoğun bakımda kırk gün hayata tutunmak için direndiler ve ne yazık ki, devlete emanet edilmiş bu yavruların 2’si, yine devletin koruması ve kontrolü altında olması gereken bu yavruların bulunduğu yerde çıkan yangınlarda hayata veda etti. Sayın Bakandan herhangi bir açıklama yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu kadar çocuk hayatını kaybetmiş, Millî Eğitim Bakanından bir tek kelime açıklama yok, Turizm Bakanından bir tek kelime açıklama yok. Niye açıklasın ki; kendisi Kartalkaya Oteli’nde 76 kişinin can verdiği o yangının olduğu saatlerde, cesetler dışarıya taşınırken Marriott Hotel’de keyfine bakıyordu! Böyle bir Bakandan böyle bir vahim olay karşısında bir cevap vermesini, vicdanının sızlamasını mı bekleyeceğiz! Buradan her iki Bakana da sesleniyorum: Siz bu ülkede Bakanlık yapamazsınız! Bu ülkenin çocukları size emanet edilmiş, alevlerin arasında can verirken bu kadar suskun, bu kadar sessiz ve cevap vermiyorsanız, hesap vermiyorsanız ikiniz de bu ülkede Bakanlık yapamazsınız! Bu çileli annelere ne söyleyeceksiniz şimdi? On üç yıl içerisinde 900’e

yakın çocuğumuz bu iş cinayetlerinde hayata veda etmiş, devlete emanet edilen yavruların her biri hayata veda etmiş, her ay 7-8 çocuğumuz hayata veda etmiş ve bu ülkenin Bakanları hiç durmadan propaganda yapıyor. Görevlerinin başına dönmeleri için buradan çağrı yapıyorum ve elinizi vicdanınıza koyun diyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çömez.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

39.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci ve Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümlerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime başlarken yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Bizim sevdamız da kurduğumuz hayaller de bu mukaddes topraklara, bu cennet vatana mühürlüdür. Dün Kapadokya'nın kalbi Nevşehir'imizin il oluşunun 72'nci yıl dönümünü idrak ettik. Dünün emanetini omuzlarımızda bir şeref madalyası gibi taşıyor, yarının devasa hedeflerine doğru Gazi Meclisimizin çatısı altından tavizsiz bir şekilde yürüyoruz. Bizim derdimiz günü kurtarmak değildir; bizim derdimiz, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda Nevşehir'i şahlandırmak, bozkırın bereketini cihanla buluşturmaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu'nun kalbi Nevşehir ise hiç şüphesiz doğu Akdeniz'in kalbi de Kıbrıs'tır. Nevşehir'in bozkırında çarpan o millî yürek Akdeniz'in engin mavi sularında yavru vatan Kıbrıs'ta da tam tamına aynı inanmışlıkla, aynı bozkurt duruşuyla atmaktadır. Bedeni Anadolu'da, Nevşehir'in o serin bozkırında nefes alıp verse de yüreği Beşparmak Dağları'nda atan, Kıbrıs Türkünün o kanayan yarasını öz yarası, kendi öz yarası, davasını kendi mukaddes davası bilen sarsılmaz bir şuurla sesleniyorum sizlere: 1974'ün o kavurucu temmuz sabahı radyolardan yükselen Kıbrıs Barış Harekâtı müjdesini ilk duyduğumda henüz bir çocuktum; dünyanın o günkü kirli siyasi oyunlarını belki tam kavrayamıyordum, doğru, fakat Mehmetçik'in adaya çıkış haberleriyle o küçücük kalbime kazınan devasa gururu, o muazzam Türk sevdasını inanın bugün bile ilk günkü tazeliğiyle hissediyorum. Bizler o kanlı yılları bizzat adada, ateşin ortasında yaşamadık belki lakin 1974'e kadar yıllar yılı ufukta bir gemi direği, gökyüzünde bir hilal arayan, kulağı Ankara'nın radyolarında sabahlara dek beklenen Türk'ü gözleyen soydaşlarımızın o sessiz feryatlarıyla büyüdük. Kıbrıs Türkünün direnişini sadece kitap sayfalarından okumadık, o çelikten asaleti bir çocuğun tertemiz yüreğine nakşolan destanla damarlarımızda deli gibi akan o asil kandan, bir ve beraber olmanın kudretli bağından öğrendik. Şöyle bir halk düşünün: Evlatlarını toprağa verirken bile ağlamamış, gözyaşını içine akıtıp "Vatan sağ olsun." diyerek tekrar namlusuna sarılmış. İşte, yarım asır evvel o mahzun ama bir o kadar da mağrur insanların karşısına geçip gözü dönmüş bir pervasızlıkla "Cesursan gel, al." hezeyanına kapılanlar oldu. Milletimize küstahça meydan okuyan o müstekbir ve müstevli zihniyete "Türküm, cesurum, geldim ve aldım." diyerek Akdeniz'in sularına tarihî bir şamar indiren o şanlı bozkurt iradesi var ya, işte o irade bugün de Gazi Meclisin çatısı altında aynı sarsılmaz iman ve çelikten şuurla dimdik ayaktadır.

20 Temmuz 1974 sabahı Beşparmak Dağları'na paraşütlerle inen o komandolarımız inanın sadece bir askerî harekâtın neferleri değildi; onlar, yıllar boyunca boğazlanmak istenen masum bir halkın kabul olmuş duasıydı. Gökyüzünü âdeta yırtarak gelen o jetlerin sesi aslında esaret zincirinin paramparça olma sesiydi. Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünde Akdeniz'in bağrında Türk milletinin bağımsızlık mührünü canıyla, kanıyla ve süngüsüyle vuran o kahraman ordumuzu, serdengeçti yiğitlerimizi, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi bu yüce kürsüden bir kez daha rahmet, minnet ve ihtiramla anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 20 Temmuz, Türk'ün o büyük merhametini ve sabrını acziyet sananlara karşı Türkiye Cumhuriyeti devletinin çelikten yumruğunun, bu milletin bükülmez bileğinin Kıbrıs'ın tam kalbine indiği gündür. Kıbrıs Türkünü kendi öz yurdundan söküp atmayı, adayı o kanlı Enosis hayalleriyle peşkeş çekmeyi amaçlayan kalleş hesapların Mehmetçik'in süngüsü ucunda paramparça edildiği kutlu bir şahlanışın da ta kendisidir. Asla unutmadık, katiyen de unutturmayacağız. Kanlı Noel'in o zemheri soğuğunda, Muratağa'da, Sandallar'da, Atlılar'da köyler acımasızca kuşatılıp

kanlı çizmelerle ocaklar bir bir söndürülürken, banyo küvetlerinde o masum yavrularımız babalarının kollarından zorla alınıp şehit edilirken, umutsuzluk dehlizlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - ...âdeta bir çoban ateşi gibi yanan "Kıbrıs, Türk'tür, Türk kalacaktır." nidasıyla şaha kalkıp dağlara çıkan isimsiz kahramanları, Türk Mukavemet Teşkilatı'nın o mangal yürekli mücahitlerini hiçbir zaman unutmayacağız. Kur'an'a, bayrağa ve silaha el basıp yemin eden o yiğitlerin yaktığı mukaddes ateş bugün de Girne'de, Lefkoşa'da, Lefke'de, İskele'de, Gazimağusa'da ve Güzelyurt'ta harlanarak yanmaya devam ediyor. O ateş, şimdi mavi vatanın engin sularını aydınlatan sarsılmaz bir deniz fenerine, Kızılelma'mızı müjdeleyen kutlu bir işaret fişeğine dönüşmüş durumdadır. Kıbrıs Türküne azınlık gömleğini zorla giydirmek isteyenler karşılarında kudretli ve âdeta dağ gibi sarsılmaz bir Türkiye Cumhuriyeti bulacaktır. Kıbrıs Türklüğüne dışarıda istikamet çizecek bir irade yoktur; asıl irade, şehit kanlarıyla sulanan o ada toprağında ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kuran o yenilmez Türk ruhunun ta içindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sözlerimi tamamlarken, Gazi Meclisin bu kutlu kürsüsünden cümle âlemin açıkça duyacağı, gelecek asırların yankılanacağı şekilde Türk milletinin gür sesiyle tarihe şu notu düşmek istiyorum: Kıbrıs, Türk'tür; Türk'ün öz yurdu, Türk'ün sarsılmaz kalesidir. Kıbrıs, şehitlerimizin mübarek emaneti, mücahitlerimizin o mukaddes mirası, Türk milletinin ebediyen çiğnetilmeyecek namusudur; Akdeniz'deki Kızılelma'mız, Türk ve Türkiye Yüzyılı'na doğru yürüyen millî varlığımızın yıkılmaz ve asla aşılmaz kalesidir diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kılıç.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli.

40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşananlara, DEM PARTİ Gençlik Meclisi Üyesi Fırat Kovan'a, bugün görüşülecek Somali tezkeresine ve Somaliland'a, Orta Doğu'da yaşananlara, Abdullah Öcalan'ın mesajına ve sona eren Dünya Kupası'na ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 20 Temmuz 2015 tarihinde yani bundan tam on bir yıl önce Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonundan 300 genç Suruç'a gittiler, Suruç'ta toplandılar; Kobani'ye geçeceklerdi. Neydi Kobani? Kobani, IŞİD karanlığına, IŞİD çetelerine ve onun arkasındaki güçlere direnen kentin adıydı. Kobani, direnmişti, bu karanlığa karşı ayakta kalmıştı fakat bedeli de ağır olmuştu.

Yaraları sarmak için bir araya geldi 300 genç ve maalesef o gün bir katliama maruz kaldılar. 33 canımızı, yoldaşımızı, arkadaşımızı yitirdik; 100 arkadaşımız da yaralandı. Evet, unutulmaz bir katliamdı, unutmayacağız ama bu katliamdan sonra bu konuda adalet arayışımız o günden bugüne kadar devam etse de maalesef bu konuda hiçbir adım atılmadı. Bu katliamdan dolayı sadece 1 kişi cezaevinde. Evet, 33 canımızın yitip gittiği, Kobani'ye ulaşmak için yola çıkmış bu arkadaşlarımızın katliamına neden olan 1 kişi cezaevinde. Soruşturma örtbas edildi, arkasındaki güçler açığa çıkarılmadı, karanlık devam ediyor. Zaten o gün bu konuda adım atılmamasının nedeni aslında daha sonraki yaşanmışlıklarla açıklanabilir. İşte, 10 Ekim Gar katliamı, Antep düğün katliamı, Taksim katliamı gibi aynı çetenin gelip yapmış olduğu katliamlara yol veren zihniyet Suruç'u araştırmayan zihniyetti. Oysa o arkadaşlarımız o gün Kobani'ye çocuklara gidiyorlardı, oyuncak götürüyorlardı; boya kalemi, boya defterleri götürüyorlardı bir nebze olsun yaraları sarmaya gidiyorlardı. Biz onlara "düş yolcuları" dedik; onların düşü düşümüzdür, yolları da yolumuzdur. Onları bir kez daha saygıyla, minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen gün İstanbul Esenyurt'ta yolun ortasında bir araç durdu ve Gençlik Meclisi üyemiz Fırat Kovan'ı kaçırdı. Evet, görüntüleri var ve kaçıranlar polis; bir dere kenarına götürdüler, arkadaşımızı dövdüler, darp ettiler, o denli büyük bir şiddet ki hastaneye

gitmek zorunda kaldı; oradan aldılar, karakola götürdüler, karakolda işkence devam etti; cep telefonunu açmaya çalıştılar, avukatını çağırıyor, avukatının gelmesine izin vermediler, sonra da hiçbir şey olmamış gibi bu olayı geçiştirmeye çalıştılar.

Buradan İçişleri Bakanına sesleniyorum: Elinizde belgeler var. Personeliniz hakkında soruşturma başlattınız mı? Buradan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına sesleniyorum: Görüntüler elinizde, gerekli soruşturmayı başlattınız mı? Çünkü biz bu faaliyetlerin -tırnak içinde- neden sürdürüldüğünü çok iyi biliyoruz. Arkadaşımıza, DEM PARTİ Gençlik Meclisi üyesi Fırat Kovan'a dayatılan ajanlıktır. Sürekli olarak gençlerimizi kaçırıp... Bugüne kadar bununla ilgili vakaları defalarca buraya getirdik, anlattık, İçişleri Bakanlığı bir türlü harekete geçmedi, savcılar nedense bu konuda asla harekete geçmiyor fakat bu sürüyor. Hâlâ bizim gençlerimize, arkadaşlarımıza ajanlık dayatması karşımıza çıkıyor. Bizden ajan çıkmaz, bunu o kafanıza koyun ve bu suçu işleyenler hakkında gerekli soruşturmayı bir an önce hayata geçirin.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz sonra Somali tezkeresini görüşmeye başlayacağız. Benim güzel Afrika'm; insanını kaçırdılar, toprağını sömürdüler, her türlü sömürüyü gerçekleştirdiler. Şimdi, klasik sömürgecilik dönemi bitti, artık yeni sömürgecilik dönemi başlıyor; biz de tabii, bunun bir parçası olmaya devam ediyoruz.

"Somali" denince biliyorsunuz, bir tarafta Somaliland var -bir karikatür gerçi, sadece Tayvan tanıyordu, şimdi bir de İsrail tanıdı- bir de Somali var. Bu iki ülkenin karşı karşıya gelmesi aslında Afrika halklarının diğer bütün Afrika coğrafyasında katlandığı kaderden farklı bir şey değil; orada da aynı kader devam ediyor, orada da bu yeni sömürgeciliğin etkilerini görmek mümkün.

Biz sömürgeciliğe karşıyız. Evet, ülkelerle ticari ilişkiler olabilir, ülkelerle çeşitli anlaşmalar olabilir ama o ülkelerin içinde çatışmaları körükleyen bir yerden yaklaşımlar kabul edilemez.

Bakın, Somaliland'in arkasında kim var? İsrail. Dolayısıyla Türkiye-İsrail karşı karşıya gelme sahnesi oradan geliyor, Orta Doğu'ya taşınıyor; dünyanın her yerinde bu oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Biz eğer İsrail'e karşıysak, İsrail'in bu zihniyetine karşıysak İsrail'e karşı sürdürdüğümüz politikaları dünyanın her yerinde ortaya koymak zorundayız yoksa onu taklit ederek yol alamayız. Bugün Orta Doğu artık katlanılması zor bir tarihi yaşıyor; işte, Filistin halkının yaşadığı, Kürt halkının yaşadığı, işte bugün, İran'da yaşananlar.

İran'da savaş inanılmaz boyutlara ulaşmış durumda. İran, ABD ve İsrail'le savaşırken neyi ihmal etmiyor biliyor musunuz? Kürt şehirlerini bombalamayı hatta kimyasal silahlarla bombalamayı hiç ihmal etmiyor. Dolayısıyla esas derdinin ne olduğunu unutmuş, hâlâ Kürtleri bombalamaya, o halkı katletmeye, orada o halkı katletmeye devam ediyor oysa biliyorsunuz, PJAK, İran'daki Kürt siyaseti çok önemli bir duruş sergiledi, dedi ki: "Biz koçbaşı olmayacağız, biz bu emperyalist savaşın bir parçası olmayacağız; halkların kendi kaderini tayin hakkına bağlı olarak kendi öz irademizle burada bir barış ve demokrasi mücadelesi vereceğiz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Nitekim de onu yapıyor fakat İran'ın bu saldırganlığı devam ediyor tıpkı Irak'ta, Suriye'de yaşadıklarımız gibi. Bugün geldiğimiz nokta aslında bizi yeniden yeniden düşünmeye davet ediyor; Somali'de düşünmeye davet ediyor, Orta Doğu'da düşündürmeye devam ediyor, İran'da düşündürmeye devam ediyor.

Bakın, dün Sayın Abdullah Öcalan'la bir görüşme gerçekleşti, kendisinin çok önemli bir mesajı var, mesaj yayınlandı. "Kürt'ten Türk'ü çıkartırsanız Kürt kalmaz, Türk'ten Kürt'ü çıkartırsanız Türk kalmaz." Yani bizim bir arada, birlikteliğimize dair bir çağrı yapıyor ve bu birlikteliğin üreteceği çözümlerin, barış ve demokrasi konusunda atacağı adımların ne denli kıymetli olduğuna bir kez daha vurgu yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakika

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Burada sıklıkla 1071 yılından bahsedilir, 1071'e gönderme yapılır. O tarihte bir araya geldiğimize dair, nasıl bir arada yaşama dair adımlar attığımıza dair göndermeler yapılır; güzel ama esas bugün ne yaptığımız önemli. Bugün ortak yaşamı birlikte inşa etme iradesini mutlaka ortaya koymalıyız; tarihsel hakikatten hareketle siyasi kültürümüzü zenginleştirmeliyiz ve bugün tam da bu aşamada eşitlik hukukunu sağlayacak yasaları hayata geçirmeliyiz. Bu konuda hepimizin atacağı adımlar vardır. Umuyorum, bu tarihsel dönemde bu adımları hep birlikte atarak, bu etrafımızdaki yangını da söndürecek umudu biz buradan, Türkiye'den, bu Meclisten büyütebiliriz, hayata geçirebiliriz.

Son olarak, Dünya Kupası sona erdi, İspanya, şampiyon oldu. İspanya'yı kutluyorum ama büyük bir buruklukla kutluyorum. Türkiye'den seyrederken futbolun içine düştüğü şike, bahis skandalları penceresinden bir Dünya Kupası'nı seyrettik. Maalesef bizim de payımıza futbol adına bu düştü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Temelli.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, en düşük emekli maaşına yapılacak zamma ve kök maaş uygulamasına, bugün görüşülecek torba yasada Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili maddeye, sonuçlanan üniversite sınavlarına ve ODTÜ'nün diploma törenine, cezaevlerinde bir sürgün dalgası yaşandığına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Getirdikleri torba yasayla emekli maaşını nasıl, ne kadar artıracağımızı konuşacağız; enflasyonu güya TÜİK rakamlarıyla 17 küsur buldular, onu da kök maaşa ekliyorlar, 3.500 liralık bir zammı konuşacağız oysa emekli, karnını doyursa sokakta kalıyor, kirasını ödese karnı aç; torunlarına harçlık vermeyi çoktan unutmuş durumda. 23.552 lirayla bir emeklinin yaşayabilmesi olanaksız ve bu sadaka gibi maaşı asla kabul etmiyoruz. Emeklilerimiz bu ülke için çalıştılar, uğraştılar, prim ödediler, yıllarca beklediler ve emekli olduktan sonra da insanca yaşamı elbette hak ediyorlar. Dolayısıyla biz bu sadaka zammını asla kabul etmiyoruz. Milyonlarca emeklinin gözü, kulağı Meclistedir, Meclis kendisine yakışanı, doğru olanı ve emeklinin hak ettiğini vermek zorundadır ve biz de burada bu hafta boyunca bu mücadeleyi vereceğiz, herkes bunu böyle bilsin.

Aslında emeklinin dramı çok öncelerden başladı; bir kök maaş sorunu var, enflasyon oranında artırdığınızda birçok emeklinin maaşı kök maaşın altında kaldığı için kök maaş belirleniyor ve kök maaş kadar emekli maaşı alan emekli sayımız giderek artıyor. Aslında artık, emeklinin ortalama maaşı neredeyse kök maaş olmuş durumda. Kök maaş uygulaması 2019'da başladı, bin lira olarak başladı. Başladığında belki 1 milyon emeklinin kök maaşı vardı, diğerleri daha makul maaşlar alıyorlardı ama 2024 yılında 4 milyon emeklimiz kök maaş alırken 2026 yılında 5 milyonu geçen emeklimizin kök maaş aldığını görüyoruz. Ortalama emekli maaşı 24 bin lira düzeyinde yani sadece kök maaşı 20 bin-23 bin lira olan emekli değil milyonlarca emeklimiz, 15 milyon emeklimiz inim inim inliyor ve bu sese kulak vermiyor maalesef siyasi iktidar ama kimlerin sesine kulak veriyor? Mesela, yine bu torba yasaya gecenin bir vakti sokuşturdukları maddelerle Akkuyu Nükleer Santralinde Rusların yapacakları yatırımlara, ucu açık olan, etki analiziyle bilmediğimiz, kaç milyar dolar peşkeş çekildiğini öngöremediğimiz ama ilk hesaplamalarda 4-5 milyarı geçen -yıllık için söylüyorum bunu- peşkeş çekilen miktarlar emeklilerden esirgeniyor. Bir zamanlar büyük strateji uzmanı olarak, dış savunma uzmanı olarak "Siz anlamazsınız, bunu anlamayan haindir, bırakın F-35'i, S-400 beka meselesidir. S-400'ü almazsak Türkiye savunmasız kalır." diye burada böbürlenenler -Sayın Hulusi Akar burada, o iş bitti, biz aldık onu demişti- şimdi "O sorunu çözdük." diyorlar. S-400 bir sorundu, biz ilk günden beri "O sorun." dedik, şimdi, "O sorunu çözdük." diyorsunuz.

AKP iktidarı bir kuyu eşti, S-400 kuyusu; o kuyuya kendisini attı, şimdi çıkmaya çalışıyor. Sırf kendisini atmış olsa sorun yok; F-35'ten dışlandık, teknolojiden dışlandık, milyarlarca dolar para

kaybettik, S-400'lere verdiğimiz 2,5 milyar dolar havaya gitti ve hâlâ bir yandan bütün kaynaklarımızı Amerika'ya peşkeş çekiyoruz, Rusya da S-400'leri göndermemizi kabul etsin diye Akkuyu'da ona imtiyazlar sağlıyoruz ama bu arada emekli inim inim inlerken onun feryadını da duymuyoruz; işte, sizin AKP zorba düzeninizin gerçeği.

Değerli arkadaşlar, üniversite sınavları sonuçlandı ama hepimizin bildiği, yaşadığı, hissettiği gibi evlerin çoğunda bir mutluluk, bir neşe, bir umuttan çok bir kaygı başladı. Bu çocuklar hangi yurtlarda kalacaklar? Ev tutmaya kalksalar enflasyon oranının çok daha üstünde kira artışları var. Karınlarını nasıl doyuracaklar? Kitap nasıl alacaklar? Nasıl sosyalleşecekler? Ayda bir kere sinemaya gidebilecekler mi? Aileler, veliler, öğrenciler bunu düşünmeye başladılar. Öğrenci bursu 4 bin lira, bir karton kahve 150 lira, bir simit 20 lira; öğrenciye verdiğiniz 4 bin lira daha ilk haftadan tükeniyor. Daha gülünç rakamlar var, içimizi sızlatan rakamlar var; doktora öğrencisine 12 bin lira veriyorlar ve bu maaşlarla, bu burslarla öğrencilerin okuyabileceğini düşünüyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Zaten ailelerin kaynakları tükenmiş durumda, maaşlar mutfağı bile çevirmeye yetmezken üniversite öğrencilerinin ve üniversiteyi kazanan çocukların ailelerinin durumu gerçekten içler acısı.

Tabii, üniversiteyi kazanmakla da bitmiyor Sayın Başkan, üniversiteyi bitirseniz de gençlerin umutsuzluğu, iş bulamaması gibi birçok sorun var ama aynı zamanda mezuniyetler de bir problem olmaya başladı. ODTÜ'nün dönem birincisi -4.00'la bitiren- 9 gencin diploma töreninde konuşma hakkını son anda kısıtladılar. "Vakit yok." dediler; yirmi dakika beklemişler, ondan sonra yetmiş dakika konser verdirmişler, filmler göstermişler ama dönem birincisi öğrenciye üç dakika konuşmayı çok görmüşler. Niye biliyor musunuz? ODTÜ'lüden korkuyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Sınavla ODTÜ'nün kapısından içeri giremeyecek insanlar ODTÜ'de yönetici oluyor, rektör oluyor ve ODTÜ'lünün "Acaba bizi üzecek, bizi sıkacak, Cumhurbaşkanını rahatsız edecek bir şeyler söyler mi bu gençler?" diye söz hakkını bile ellerinden alıyorlar. Öğrencilerden korkmayın; sizin iktidarınız çatır çatır çatırdıyor, gidicisiniz ve sizin için en yalın gerçeği, en doğru tespiti en önce gençler yapıyorlar, ODTÜ'lüler yapıyorlar, aynen apar topar cezaevine koyduğunuz ODTÜ'lü kardeşimiz Deniz Göktaş gibi. Ve Deniz Göktaş için diyorlar ki: "Dışarıda tutsak değil içeride özgür olan arkadaşımız Deniz'e selam olsun. Neşemizi çalamayacaklar." Bu söz de size gelsin.

Değerli arkadaşlar, cezaevlerinde büyük bir sürgün dalgası yaşanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Gezi tutukluları Çiğdem Mater, Mine Özerden gerekçesiz bir biçimde Şakran Cezaevine gönderildiler İstanbul'dan. Aynı şekilde, Kuşadası Belediye Başkanımız Ömer Günel Silivri Cezaevinden Tekirdağ'a sevk edildi. Murat Çalık tekrar İzmir Buca'ya sevk ediliyor. Fatih Keleş, Necati Özkan, Serdal Taşkın, Melih Geçek aslında yargılamaları İstanbul'da olmasına rağmen ve hâkim de "İstanbul'da kalsınlar." demesine rağmen gerekçesiz, gerekçe dahi göstermeden başka cezaevlerine sevk ediliyorlar. Hüseyin Can Güner ve Emre Doğan arkadaşlarımız, kardeşlerimiz Ankara'dan Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevine gönderildiler. Bunun gerekçesi yok. Bunun adı zulümdür, bunun adı zorlamadır. Bu sindirmedir, bu eziyet çektirmedir. Bunun adı düşman hukukudur. Tutukladınız, tutuksuz yargılanması gereken belediye başkanlarının, seçilmişlerin hiç olmazsa savunma hakkına saygı gösterin; ailesinden, avukatlarından koparmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Ve bu akılla giderseniz zulmünüz arttıkça sonunuz da yaklaşıyor.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Emir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

42.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, bugün açıklanan YKS sonuçlarına, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne ve Avrupa Parlamentosunun Kıbrıs'la ilgili almış olduğu karara ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, aziz milletimiz; hepinizi AK PARTİ Grubu adına saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bugün YKS sonuçları açıklandı. Ben tüm öğrencilerimiz için hayırlı olmasını diliyorum. Onları yetiştiren öğretmenlerimize, ebeveynlerine buradan tebriklerimi iletiyorum. Gençlerimiz için, onların geleceği için en güzel tercihlerle en güzel günler onların olsun diye dua ediyoruz; hepsini yürekten tebrik ediyoruz, gayretlerinin sonucunu almalarını da Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyoruz.

Geçtiğimiz yıl da Gençlik ve Spor Bakanlığımız tüm gençlerimize üniversite yurtlarında barınma imkânı sağladı, gençlerimizin yüzde 97'si üniversite yurtlarında barındı ve devletimiz, Kredi Yurtlarda milletimizin, gençlerimizin her türlü yanında oldu, olmaya da devam edecek; hem burslarla hem de barınma imkânlarıyla gençlerimiz için en güzel imkânları yapmaya devam edeceğiz. Ben, tekrar tüm gençlerimizi tebrik ediyorum, başarılı bir gelecek diliyorum.

Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümünü idrak ettik. 20 Temmuz 1974'te yapılan çıkarmayla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde barışın ve özgürlüğün adımlarını attık. Elli iki yıl önce bu adımı atan tüm kahramanlara, aziz Mehmetçik'imize, kahraman mücahitlerimize Gazi Meclisten şükranlarımızı ifade ediyoruz. Tüm bu gayretleri sağlayan dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'i ve Başbakan Yardımcısı merhum Necmettin Erbakan Hocamızı da rahmetle, minnetle yâd ediyoruz. Birçok kez Kıbrıs Barış Harekâtı'nı dinleme imkânını bulduğum rahmetli Erbakan Hocamızın hep anlattığı o günü çok büyük bir coşkuyla yaşadık. Nasıl Hala Sultan'ın, nasıl Kıbrıs Adası'nın tamamına yönelik bir mefkûresinin, bir gayretinin olduğunu bizzat dinleyenlerden biri olarak o gece harekâtta emeği geçen dönemin Genelkurmay Başkanı Semih Sancar Paşa'mızın nezdinde tüm askerlerimizi, Mehmetçik'imizi yürekten bir kez daha minnetle yâd ediyoruz. Keza yine, Doktor Fazıl Küçük ve kurucu Cumhurbaşkanı merhum Rauf Denktaş'ı ve Kıbrıs Türkünün her zaman yanında olan tüm kahramanları bir kez daha buradan minnetle yâd ediyoruz.

Geçmişin acıları, bugünümüzü koruyan ve geleceğimizi inşa eden pusulalardır. Bunları hiç unutmadan, geleceğe bu ağır bedelleri, bu aldığımız mirası çok güçlü bir şekilde taşımak gibi bir ödevimiz var. Millet olarak bizim, Türkiye'nin üzerinde böyle bir görevimiz var ve bunları unutmadan, geleceğe daha güçlü bir adımla yürüme gibi bir sorumluluğumuz var. Sadece Kıbrıs üzerindeki haklarımızı değil mavi vatan üzerindeki tüm haklarımızı sonuna kadar koruyacağız. Bizim mavi vatandan verilecek bir damlamız bile yoktur, sonuna kadar oradaki egemenliğimizi korumaya devam edeceğiz. Kıbrıs konusunda artık statükocu, artık tüketilmiş çözüm arayışlarıyla uluslararası toplumun bu meseleyi çözme imkânı bulunmamaktadır ve -Sayın Cumhurbaşkanımızın da sürekli vurguladığı gibi- Kıbrıs Türkünün egemenliğini tanıyan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığını tanıyan ve egemen bir devlet olarak tescil eden bir yapıya uluslararası toplum kavuşmak zorundadır. Kıbrıs Türkünün bu varlığı inkâr edilemez ve egemenliği asla inkâr edilemez. Özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilerleyişini durduramayanlar bundan sonra da Kıbrıs Türkünün iradesini, varlığını ve devletine sahip çıkma kararlılığını asla zayıflatamayacaktır. Beşparmak Dağları'nda dalgalanan ay yıldızlı bayrağımız özgürce ve şerefle kıyamete kadar ilelebet dalgalanmaya devam edecektir. Türkiye Yüzyılı aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de yüzyılı olacaktır. Bizim ortak bağımız, kopmaz bağımız geleceğin ortak projeleriyle de yine geleceğe güçlü adımlarla ilerlemektedir. Dün olduğu gibi bugün de tüm imkânlarımızla Türkiye, Kıbrıs Türkünün yanındadır, yanında olmaya devam edecektir. Birliğimiz daim olsun diyorum ve 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı kutlu olsun. Buradan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne, Kıbrıs Türküne Gazi Meclisten selamlarımızı, muhabbetlerimizi iletiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bu vesileyle şunu da ifade etmek gerekir ki Avrupa Parlamentosunun geçtiğimiz günlerde almış olduğu Kıbrıs'la ilgili karar akıl dışıdır, gerçeklerden kopuktur ve yanlı bir tutumu ihtiva etmektedir. Bu nedenle, bizim için bir kâğıt parçasından ibarettir, bir karar hükmünde değildir, asla tanımıyoruz, bizim için yok hükmündedir. Bu kararın hiçbir hukuki, vicdani ve rasyonel bir temeli bulunmamaktadır. Kıbrıs Türkünü görmezden gelen tek taraflı bir bakış açısı içerisinde ayrıca barışa ve bir arada yaşamaya da yönelik atılmış bir fitne tohumudur. Bunun kabulü asla ama asla mümkün değildir. Kıbrıs Türkünün varlığını, Kıbrıs Türkünün özgürlüğünü, Kıbrıs Türkünün mevcudiyetini Brüksel değil Kıbrıs Türkünün bizatihi kendisi verecektir, vermektedir. 86 milyon Türkiye Cumhuriyeti varlığıyla da bunun en büyük garantörüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kıbrıs Türkünü azınlık olarak görmeye yönelik tutumları asla kabul etmiyoruz. Kıbrıs Türkünün oradaki varlığının teminatı yine Kıbrıs Türküdür ve 86 milyon Türkiye Cumhuriyeti'dir. Özellikle Kıbrıs'a barış ve huzuru getiren 1974 Barış Harekâtı'nı çarpıtmaya çalışanlar ile bugün Gazze'de yapılan soykırımı görmezden gelenler aynı zihniyettedir. Bu statükocu söylemlerin uluslararası toplumda da gerçek hayatta da hiçbir karşılığı yoktur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemen eşitliğini ve eşit uluslararası statüsünü savunmaya sonuna kadar devam edeceğiz. Bu nedenle, bu alınan kararı kabul etmediğimizi, Kıbrıs Türkünün her zaman yanında olmaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Gül.

Gündeme geçiriyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

No:89 21/7/2026

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 21/7/2026 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

Abdulhamit Gül	Murat Emir	Sezai Temelli
Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Başkan Vekili	Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Başkan Vekili	Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu Başkan Vekili

Filiz Kılıç	Turhan Çömez	Mehmet Emin Ekmen
Milliyetçi Hareket Partisi Grubu	İYİ Parti Grubu	YENİ YOL Partisi Grubu
Başkan Vekili	Başkan Vekili	Başkan Vekili

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilen (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

Tezkereyi okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392)

3/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Somali, kökleri tarihten gelen yakın ilişkilere sahip olduğumuz dost ve kardeş bir ülkedir. Hint Okyanusu'na ve Aden Körfezi'ne kıyısı bulunan stratejik konumdaki Somali'nin güvenliği ve istikrarı tüm bölge için önem arz etmektedir.

Somali Federal Hükûmeti, ülkesinin egemenliğini ve bağımsızlığını güçlendirmek, iç ve dış güvenliğini sağlamak ve ulusal bütünlüğünü temin edebilmek maksadıyla bir yandan savunma ve güvenlik kuvvetlerini yeniden yapılandırma çalışmalarına devam ederken diğer yandan terörle mücadele operasyonlarını sürdürmektedir.

Ülkemiz, 2011 yılından bu yana Somali Federal Hükûmetiyle, iki ülke halkının faydasına olacak şekilde, siyasi, sosyal, ekonomik ve güvenlik alanlarında çok yönlü iş birliği tesis etmiştir. Ülkemizin Somali halkı nezdinde sahip olduğu itibar ve yıllar içerisinde ülkemize yönelik oluşan güven, iş birliğimizin kesintisiz biçimde sürdürülmesinde önemli bir etken olmuştur.

İki ülke arasında yürürlükte bulunan Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Çerçeve Anlaşması, Askeri Eğitim İşbirliği Anlaşması, Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması ve Askeri Mali İşbirliği Anlaşması kapsamında Somali'de güvenlik ve istikrarın sağlanmasına yönelik eğitim, yardım ve danışmanlık faaliyetlerimiz sürdürülmekte, Somali savunma ve güvenlik kuvvetlerinin yeniden yapılandırılması ve terörle mücadele edebilecek kapasiteye ulaşabilmesini teminen uluslararası toplumla birlikte on yılı aşkın süredir destek sağlanmaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri deniz unsurları, Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme ve 16 Aralık 2008 tarihli ve 1851 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı temelinde uluslararası toplumca Aden Körfezi, Somali açıkları (Somali kara suları hariç), Arap Denizi ile mücavir bölgelerde yürütülen deniz haydutluğu, silahlı soygun eylemleri ve denizde terörizmle mücadeleye ilişkin çabalara Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2009 yılından bu

yana verdiği ve son olarak 20 Ocak 2026 tarihli ve 1482 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla süresi bir yıl uzatılan izin çerçevesinde etkin bir şekilde destek vererek Somali açıklarında seyrüsefer emniyetinin sağlanmasına da katkıda bulunmaktadır.

Somali savunma ve güvenlik kuvvetleri, personel ve diğer kaynaklar açısından yeterli potansiyele sahip olmasına rağmen ekonomik zorluklar sebebiyle görevlerini yerine getirmede istenen seviyeye ulaşamamıştır. Somali Federal Hükûmeti, terörle mücadele ve güvenlik kuvvetleri ile diğer devlet kurumlarının kapasite gelişiminin bir sonraki aşamasına geçebilmek amacıyla, hâlihazırda ekonomik açıdan değerlendirilemeyen deniz yetki alanlarında kontrolün sağlanmasını ve deniz kaynaklarının Somali ekonomisine kazandırılmasını hedeflemektedir. Bu hedef, 12 Aralık 2023 tarihinde New York'ta ülkemizin ortak ev sahipliğinde düzenlenen Somali'nin Güvenliği Konferansı'nda kabul edilen ve Somali'nin güvenlik sorumluluğunu yakın gelecekte tek başına üstlenmesine yönelik Somali Güvenlik Sektörü Kalkınma Planı'yla da uyumludur.

Bu amaçlara uygun şekilde Türkiye Cumhuriyeti ile Somali Federal Cumhuriyeti arasında 8 Şubat 2024 tarihinde Savunma ve Ekonomik İşbirliği Çerçeve Anlaşması imzalanmıştır. Bahse konu anlaşma, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve aynı amaçla savunma iş birliğinin güçlendirilmesi, bu suretle Somali'nin ekonomik kaynaklarının daha etkin ve verimli şekilde kullanılmasına yönelik faaliyetlerin detaylarını kapsamakta olup her iki ülke tarafından onaylanmıştır.

Müteakiben, Somali Federal Hükûmeti, Savunma ve Ekonomik İşbirliği Çerçeve Anlaşması'nda mutabık kalınan amaçlar doğrultusunda, terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı Türkiye Cumhuriyeti'nden Silahlı Kuvvetlerimizin vereceği destek dâhil olmak üzere yardım talep etmiştir.

Bu itibarla, mezkûr anlaşmada mutabık kalınan amaçlar ile Somali'nin terörle mücadelesine dair Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1 Aralık 2023 tarihli ve 2713 sayılı Kararı kapsamında, Somali'nin istikrar ve refahına yönelik bütüncül yaklaşımımız temelinde, Somali'nin ekonomik kaynaklarının korunmasına yardım edilerek kendi kaynaklarından etkin bir şekilde istifade etmesi ve bu sayede savunma ve güvenlik kuvvetlerini ülkenin güvenliğini temin ve idame edecek seviyeye getirmesi öngörülmektedir.

Somali'yle gerçekleştirilecek bu iş birliği sayesinde, Somali'nin ekonomik kaynaklarının güvence altına alınması ve dış ticaretimiz ile deniz taşımacılığımız açısından kilit önemdeki bölgede istikrara ve güvenliğe katkıda bulunulması ve Somali'yle dostluğumuzun tahkim edilmesi, ayrıca uluslararası barış ve istikrarı tehlikeye düşüren ve millî menfaatlerimizi de olumsuz yönde etkileyebilen Aden Körfezi, Arap Denizi ve mücavir bölgelerdeki terörizm, deniz haydutluğu ve silahlı soygun eylemlerine karşı yürütülen çabalara ülkemizin desteğinin pekiştirilmesi sağlanacaktır.

Bu mülahazalarla, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Sayın Altaca Kayışoğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, İpsala Sınır Kapısı'na ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız her yaz hasret gidermek için binlerce kilometre yol katederek ana vatanlarına geliyorlar. Ancak sıla yolunun bugünlerde en acı durağı İpsala Sınır Kapısı oluyor. Yunanistan tarafında 6 peron bulunmasına rağmen yalnızca 3'ü hizmet verdiği için vatandaşlarımız bu kavurucu sıcakta sekiz dokuz saat beklemek zorunda kalıyorlar. Çocuklar, yaşlılar, hastalar bu çilenin en ağır yükünü taşıyor. Ana vatana kavuşmanın heyecanı sınırda yaşanan bu mağduriyetle gölgeleniyor.

Dışişleri Bakanlığına sesleniyorum: Vatandaşlarımızın yaşadığı bu mağduriyetin giderilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmasını ve vatandaşlarımızın bir an önce memleketlerine kavuşup hasret gidermelerini talep ediyorum.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) TEZKERELER (Devam)

1.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392) (Devam)

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım. Bu görüşmede siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır. Alınan karar gereğince gruplar adına yapılacak konuşmalar birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilecektir.

Şimdi ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun'a aittir.

Buyurun Sayın Torun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüştüğümüz tezkereyi yalnızca bir askerî yetki tezkeresi olarak değerlendirmek eksik olur çünkü Somali, Türkiye'nin son on beş yılda en fazla emek verdiği, en fazla yatırım yaptığı ve uluslararası alanda en güçlü itibar kazandığı ülkelerden biridir. Dolayısıyla burada yıllardır sabırla inşa ettiğimiz bir güven ilişkisini de değerlendirme fırsatı buluyoruz. Bundan birkaç ay önce yine bu kürsüden Somali'deki gelişmeler üzerine önemli uyarılarda bulunmuştum. Somali'nin bugün en fazla ihtiyaç duyduğu şeyin yeni bir siyasi gerilim değil diyalog, dayatma değil uzlaşı olduğunu söylemiştim. Memnuniyetle görüyoruz ki mayıs ayından itibaren bu uyarılar dikkate alınmaya başlanmış, Türkiye de taraflar arasındaki diyaloğun sürdürülmesi yönünde daha aktif bir rol üstlenmiştir. Sayın MİT Başkanının Somali'ye gerçekleştirdiği ziyaret bu bakımdan doğru bir adımdır, bu yaklaşımın devam etmesini temenni ediyorum ancak şunun altını özellikle çizmek isterim: Somali'de atılacak her adım Türkiye'nin bugüne kadar oluşturduğu güveni koruyacak şekilde atılmalıdır çünkü Somali'de kazandığımız en büyük güç, askerî varlığımız değil bütün tarafların bize duyduğu güvendir.

Sayın milletvekilleri, Somali hakkında konuşurken ben oraya bir dosya üzerinden değil orada geçirdiğim yıllar üzerinden bakıyorum. 2011 yılında Mogadişu'ya ilk gittiğimde şehir kıtlığın,

yoksulluğun ve iç savaşın tam ortasındaydı; havalimanı terminali yıkık, liman bugünkü hâlinde değildi, hastaneler yoktu, yollar yoktu; tüm bu gelişmeler topyekûn bir emeğin neticesidir. Dolayısıyla bu Meclisin o emeğe sahip çıkması kadar doğal bir şey olamaz. İşte bu nedenle, bugüne kadar Somali'yle ilgili tezkerelerde ilkesel olarak destek verdim çünkü Türkiye'nin Somali'deki varlığı hiçbir zaman emperyal bir nüfuz arayışı olmadı; tam tersine, devleti çökmüş bir ülkenin yeniden ayağa kalkmasına katkı sunan, kurumlarını güçlendiren ve kendi ayakları üzerinde durmasına yardımcı olan bir anlayışla hareket edildi.

Somali'nin hikâyesi sıradan bir hikâye değildir. Uzun yıllar diktatörlük yaşamış, ardından devlet otoritesini tamamen kaybetmiş ve onlarca yıl iç savaşın yükünü omuzlamış bir ülkeden bahsediyoruz. Böyle bir ülkede devleti yeniden inşa etmek masabaşında alınan kararlarla olmuyor. Devlet ancak toplumun bütün kesimlerinin rızasıyla kurulur. Yerel meşruiyete dayanmayan hiçbir kurum uzun ömürlü olamaz. Türkiye'nin Somali'deki başarısı da tam burada yatmaktadır. Biz hiçbir zaman Somalililere hazır reçeteler sunmadık, bir grubu diğerine karşı destekleyen bir politika izlemedik; tam tersine, Somalililerin kendi geleceklerine kendilerinin karar verebileceği zemini oluşturmaya çalıştık. Türkiye'yi diğer ülkelerden ayıran en önemli özellik de bu olmuştur. Bunun en somut örneğini 2012 yılında yaşadık. Somali'nin geçici yönetiminden kalıcı yönetim sürecine 2012'de Mayıs sonunda İstanbul'da çok önemli bir toplantı sonucunda geçildi ve bu toplantıya da biz ev sahipliği yaptık. Somali'nin yeni Parlamentosunu belirleyecek olan geleneksel aşiret büyüklerini, siyasi grupları, sivil toplum temsilcilerini, din âlimlerini, iş dünyasını ve diasporadan temsilcileri aynı masa etrafında buluşturduk. 300'ü aşkın Somalili, hiçbir baskının ve dış yönlendirmenin olmadığı bir ortamda bir hafta süreyle ülkelerinin geleceğini konuştu. Orada alınan kararlar Somali'nin 20 Ağustos 2012'de geçici yönetimden kalıcı yönetime geçmesinin önünü açtı. O gün Türkiye, Somali adına karar veren bir ülke olmadı, Somalililerin kendi geleceklerine kendilerinin karar verebileceği zemini hazırlayan ülke olduk. Elbette bu kolay olmadı, kimi Somalili aktörler verdikleri sözlerden döndüler, kimi uluslararası çevreler "Türkiye Somali'yi tanımıyor, bu süreci yönetemez." diyerek önümüze engeller çıkarmaya çalıştılar ama biz bütün olarak bunları tek bir yöntemle aştık; sahada kalarak, herkesle konuşarak ve hiç kimseyi dışlamayarak. İşte, Türkiye'nin bugün Somali'de sahip olduğu itibarın temelinde de bu anlayış vardır çünkü biz hiçbir zaman bir grubun yanında durmadık, biz Somali devletinin ve halkının yanında durduk. Hiçbir zaman bir aşiretin, bir bölgesel yönetimin ya da bir siyasi hareketin hamisi olmadık; Somali'nin birliği, bütünlüğü ve kurumsallaşması için çalıştık.

Değerli milletvekilleri, bu güvenin oluşmasında askerî iş birliğimizin de çok önemli bir payı vardır. Bu tezkerenin dayandığı askerî eğitim yapısının temelleri de o dönemde atıldı. Türkiye 2013 yılından itibaren Somali'de askerî akademi ve eğitim merkezi kurulması için yoğun çaba gösterdi. 2017 yılında faaliyete geçen bu merkez bugün Somali ordusunun subay ve astsubaylarını, özel kuvvetlerini yetiştiren en önemli kurumlardan biri hâline gelmiştir. Bu çalışmaların iki temel amacı vardı. Birincisi, Somali'nin kendi güvenlik kapasitesini oluşturmasını sağlamak ve dış tehditlere karşı kendi ayakları üzerinde durabilen bir devlet hâline gelmesine katkıda bulunmak. İkincisi ise Somali halkının yıllardır en büyük güvenlik tehdidi olan El-Şebab terörüyle etkin mücadele edebilmesini sağlamak. İşte, biz bu nedenle, bugüne kadar Somali tezkerelerine destek verdik çünkü Türkiye'nin Somali'deki askerî varlığı hiçbir zaman başka ülkelerin yaptığı gibi bir nüfuz alanı oluşturma amacı taşımadı. Biz Somali'ye kendi askerimizi göndermedik, Somali'nin kendi askerini yetiştirdik; güvenlik mimarisini dışarıdan yönetmeye çalışmadık, Somalililerin kendi güvenliklerini sağlayabilecek kapasiteye ulaşmalarına katkıda bulunduk; Türkiye'nin Somali'deki farkı tam da burada ortaya çıktı.

Değerli arkadaşlar, Somali artık devlet kurma sürecinin ilk yıllarında değildir, bugün bambaşka bir eşiğe gelmiştir. Artık konuşmamız gereken mesele yalnızca terörle mücadele değil demokrasinin kurumsallaşmasıdır, yalnızca güvenlik değil siyasetin meşruiyetidir. Bugün Mogadişu'da anayasal düzen, seçim sistemi ve siyasi geçiş süreci konusunda ciddi tartışmalar yaşanmaktadır. Böyle dönemlerde yapılacak en büyük hata siyasetin güvenlik yöntemleriyle yönetilmeye çalışılmasıdır. Somali'de hiçbir mesele baskıyla çözülemez, Somali'de hiçbir mesele güç gösterisiyle çözülemez, Somali'de hiçbir mesele "ben yaptım oldu" anlayışıyla çözülemez çünkü Somali halkı otuz yılını bir diktatörden kurtulmak için harcamış bir halktır. Böylesine ağır bedeller ödemiş bir toplumun yeniden

otoriter uygulamalara razı olmasını beklemek gerçekçi değildir. 2012 yılında nasıl bütün tarafları aynı masa etrafında buluşturduysak bugün de seçim süreci ve anayasal tartışmalar ancak geniş bir uzlaşı zemini üzerinde yürütülebilir. Ben şimdi aynı sorumluluk duygusuyla Hükûmeti uyarıyor ve verdiğim desteğe bir şerh düşüyorum: Türkiye'nin yetiştirdiği özel kuvvetlerin Somali'deki yasal muhalefete karşı kullanılmasına asla izin verilmemelidir. Bunun gerçekleşmesi kadar böyle bir algının oluşması bile Türkiye açısından büyük bir kayıp olur. Türkiye'nin verdiği eğitim Somali'nin iç siyasetinde herhangi bir tarafın gücünü artırmak için değil Somali devletinin kapasitesini güçlendirmek içindir. Bunun aksi yönde ortaya çıkacak her görüntü yıllardır büyük emeklerle oluşturduğumuz güveni zedeler. Türkiye'nin bugüne kadar kazandığı itibar bütün Somalililerin Türkiye'yi kendi ülkelerinin dostu olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. İşte, korunması gereken en büyük kazanım budur.

Son olarak, bir hususun daha altını çizmek istiyorum. Bugün Somaliland üzerinden yürüyen bazı uluslararası hesaplar, Somali'nin istikrarı kadar bölgemizin güvenliğini de yakından ilgilendirmektedir. Özellikle İsrail'in bu bölgede askerî ve stratejik varlık oluşturma girişimlerine ilişkin iddialar dikkatle takip edilmelidir. Türkiye Somali'nin toprak bütünlüğünü savunan politikasını kararlılıkla sürdürmelidir. Somali Federal Hükûmeti'yle, bölge ülkeleriyle ve uluslararası toplumla birlikte hareket ederek Kızıldeniz ve Aden Körfezi'nin yeni gerilim alanlarına dönüşmesini engellemek için bütün diplomatik imkânlar kullanılmalıdır.

Sözlerime son verirken Somali'nin istikrarına katkı sağlayacak her adımın yanında durmayı doğru bulduğumuzu ifade ediyor, Türkiye'nin yıllardır büyük fedakârlıklarla inşa ettiği aktif tarafsızlık ilkesinin korunması konusunda iktidarı dikkatli davranmaya davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Türkiye, Somali'de bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bir tarafın değil barışın, uzlaşının ve Somali devletinin ve halkının yanında durmaya kararlılıkla devam etmelidir.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya'ya aittir.

Buyurunuz Sayın Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Somali tezkeresi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce orada büyükelçilik de yapan değerli vekilimizin anlattığı çerçevede, Somali'nin, bölgenin, Kızıldeniz'in, Aden Körfezi'nin önemini, gerçek manada Türkiye'nin on yılı aşkın zamandan beri orada yapmaya çalıştıklarını değerli buluyorum. Bu anlamda, bu tezkerenin mutlaka eksikleri varsa giderilmeli ve bundan önce yapılan yanlışlar varsa onlar da ortadan kaldırılmalı diyerek tezkereyi önemli bulduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Tabii, "Dünya nereye evriliyor?" sorusunun cevabını bir kere daha dikkatlice düşünmemiz gerekir. Artık "Üçüncü dünya savaşı başladı mı?" sorusunu çok sormuyoruz. Üçüncü dünya savaşının çoktan başladığını, aslında ticaret yolları üzerinden bu savaşın devam ettiğini hatta küresel güçlerin kendi aralarında arkabahçe paylaşımı yaptıklarını; Çin'in Tayvan üzerinde, Rusya'nın Ukrayna üzerinde, Amerika'nın Orta Doğu, Latin Amerika üzerinde yaptıklarına karşı birbirlerini anladıklarını -tırnak içinde söylüyorum- net olarak görüyoruz ve kimse, bir diğerinin arkabahçesinde neler oluyor, onunla pek ilgilenmemeye başladı yani artık üçüncü dünya savaşının tam da içinde, tam da merkezinde bir yerlerdeyiz.

Bu çerçevede, temmuz ayında, daha doğrusu 7-8 Temmuzda NATO Liderler Zirvesi yapıldı. Tabii, bu Liderler Zirvesi'yle alakalı Türkiye'nin organizasyon kabiliyeti, oradaki liderlere ev sahipliği yapması, bütün bunlar değerli, önemliydi ancak bütün kamuoyunda Türkiye'nin sadece organizasyon kabiliyetiyle ilgili boyutların gündeme gelmesi gerçekten çok acıydı. NATO toplantısında neler oldu, neler tartışıldı? Dünyanın geleceğini, Türkiye'nin geleceğini, bölgemizin geleceğini belirleyen kararların alınması muhtemel bir toplantıydı. Ne oldu da biz bu toplantıda, sadece, işte, liderlerin

protokol görüntülerini, eşlerin gündemini, mavi halıda yürümelerini, bütün bunları konuştuk? Yani, bütün bunlarla beraber NATO Zirvesi'nde sadece akıllarda kalan şu anda oradaki magazinsel tartışmalar oldu.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin NATO üyesi olmasının arkasında yatan gerçek 1952 yılında Sovyetler Birliği'nin yakın tehlike, Amerika'nın uzak tehlike olması, o denge içerisinde mutlaka bir yerde işbirliği yapma zorunluluğundan dolayı Amerika'yla yürütülen işbirliğiydi ama 52'den sonra hem darbeler aracılığıyla hem diğer meselelerle tamamen Türkiye'nin kuşatıldığını gördük ve bu kuşatılma son çerçevede şöyle bir noktaya geldi: Biliyorsunuz, Trump hem de Türkiye'de zirvenin içindeyken yanı başımızda 1639'dan beri sınır ihtilafı yaşamadığımız, çeşitli sorunlarımızın olduğu, hâlihazırda menfaat farklılıklarının bulunduğu İran'a saldırı emri vererek bir anlamda el bombasının pimini çekti, bölgeye bıraktı gitti; hem de burada yaptı ve bununla ilgili biz doğru düzgün bir eleştiride bulunmadık, bununla ilgili herhangi bir değerlendirme yapmadık, bu çelişkiyi bir türlü tam olarak ifade edemedik. Amerika ile Avrupa arasında bir rekabet var. Amerika ve Avrupa şu anda NATO'ya mali destek noktasında çok büyük ayrışmalar yaşıyorlar; Trump özellikle gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 5'ine artırılmasını istiyor, burada yüzde 3,5'un ekipman alımında kullanılmasını istiyor ve ekipmanın tamamının neredeyse Amerika'dan alınmasını talep ediyor, yüzde 1,5'un da ülkelerdeki savunma harcamalarında kullanılmasını istiyor. Bu durumda Avrupa ile Amerika arasında bir rekabet var ama tam da Avrupa'yla daha yakın ilişkiler kurma, Avrupa'nın güvenlik kaygılarını giderebilecek adımlar atma imkânı varken biz Trump'ın önceliklerine göre bölgeye bakmak durumunda kalıyoruz.

Değerli arkadaşlar, gerçekten NATO sizce ortak akılla mı yönetiliyor yani Venezuela'ya saldıran, NATO'dan destek isteyen; İran'a saldıran, NATO'dan destek isteyen; gittiği her yere kan ve gözyaşı götüren Amerika'nın NATO'da ortak akılla hareket ettiğini söyleyebilir miyiz? "Ben savunma harcamalarının yüzde 67'sini yapıyorum, dolayısıyla istediğim gibi hareket ederim." diyen bir Amerika'nın olduğu yerde bizim tam anlamıyla Trump'la hareket ederek, onun önceliklerine göre hareket ederek adım atmamız ne kadar doğru olur? "Kolektif güvenlik, ortak irade" vurguları yapıldı ama uluslararası krizlere bakıldığında tamamen Amerika'nın önceliklerine göre hareket edildiği net olarak ortada. Ben burada bazı kaygılarımı dile getirmek istiyorum. Bu kaygılarımın da... Hani kamuoyunda çok da tartışıldı. Benim sorum şu değerli arkadaşlar: Türkiye'nin güvenlik endişelerinde birinci sırada kim var yani şu anda Türkiye yakın tehlike olarak kendisine en önemli tehdidin nereden geleceğini düşünüyor? Rusya'dan mı? Görünürde öyle bir tehlike yok. Peki, Orta Doğu'da bu tehlike varsa en yakın tehlike nereden gelecek? İsrail'den gelecek. Türkiye NATO Zirvesi'nde ne yaptı? F-35'ler, F-16'lar, CAATSA yaptırımlarının kaldırılması; bunlar değerli, önemli. Peki, F-35'lerin yaptırımları, Türkiye'ye verilmiş olması neticesinde İsrail'le -Allah korusun- yarın karşı karşıya geldiğimizde F-35'lerin bizim işimize yarayacağına dair bir kanaate sahip misiniz? Bu endişeleri nasıl gidereceğiz?

Ayrıca, bir de Adana'da bir kolorduda NATO'ya devredilen bir birlikten bahsediliyor. Şimdi, İsrail bizim için tehditse, İsrail'le yakın zamanda bir tehlike, bir çatışma içerisine gireceksek Adana gibi önemli bir stratejik noktaya kumandanı Türk olsa dahi bir NATO birliğini yerleştirmek ne anlama geliyor? Ben soru soruyorum sadece. Nasıl yorumlayacağız bunu? Sonra, yine Trump'ın önceliklerine göre hareket ediyoruz diyorum ya, bir kafa karışıklığı da yaşıyoruz. O kafa karışıklığı nedir? Şimdi, Beykoz'a gidin, Beykoz'da İngiliz ve Fransızlarla beraber kurulan bir NATO unsuru var. Kurulan unsurun merkezinde Ukrayna Gönüllüleri Koalisyonu... Elbette Ukrayna'ya yapılan saldırıların karşısında olduğumuzu, 2014'te Kırım'ın ilhakının karşısında olduğumuzu; Türkiye'nin elbette bu bölgede, Karadeniz'de önemli bir güç olduğunu bilerek söylüyorum. Ukrayna'dan Amerika desteğini çekti, NATO desteğini çekti. En son, 7-8 Temmuzda alınan kararla beraber 70 milyar dolarlık yardımın özellikle Kanada ve Avrupa tarafından yapılmasının kararları alındı ve Türkiye tam da bu noktada, tam bir denge politikası götürmesi gerekirken, tam da bölgede etkinliğini artırma ihtimali daha da güçlenmişken Ukrayna'nın Gönüllüler Koalisyonu gibi, Adana'da bu kolordu kararının alınması gibi adımlarla ne yapmaya çalışıyor?

Şimdi, Rusya, Türkiye'yle ilişki kurarken NATO üyesi bir Türkiye'yle ilişki kurduğunu biliyor mu? Evet. Çin, Türkiye'yle ilişki kurarken NATO üyesi bir Türkiye'yle ilişki kurduğunu biliyor mu? Evet. Bu bölgesel güç olma potansiyeli varken, hem NATO'yla hem de Amerika'yla ilişki geliştirme

kabiliyetimizin olduğu herkes tarafından bilindiği hâlde biz neden rotayı sadece Amerika üzerinden yürütmeye çalışıyoruz? Amerika'nın yapmaya çalıştıklarını, Amerika'nın ortaya koymaya çalıştıklarını görmüyor muyuz arkadaşlar? Açıklamalar yapıyor Millî Savunma Bakanlığı "Emir komuta bizde olacak." vesaire diye yani tabii ki bizde olsun da hani son tahlilde eğer bizim güvenlik endişelerimizde İsrail birinci sıradaysa Adana'daki NATO karargâhı kime hizmet edecek? Bunun cevabını vermemiz gerekir. Bu bölgede doğru bir şekilde büyük strateji üretebilmemiz için bizim başka bir şeyler yapmamız lazım değerli arkadaşlar.

Şu anda, 7 Ekim 2023 Aksa Tufanı Operasyonu'ndan sonra güvenlik iyice değişti, dengeler değişti. Amerika'nın İran'da, Hürmüz'de yapmaya çalıştıklarını görüyorsunuz, görüyoruz, yakından takip ediyoruz. Böylesine bir atmosferde bizim tam da komşularımızla, İslam dünyasıyla, diğer bölge ülkeleriyle; bir taraftan Batı'yla doğru bir zeminde ilişki yürütürken, diğer taraftan yönümüzü bu topraklarda diğer komşularımızla da doğru tarif etmemiz mümkünken şu anda dikkat ediyorsanız makas açılıyor, makas açılıyor ve bu tehlikeli bir açılış arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Bu açılışı doğru yönetemezsek yani son tahlilde biz bu bölgede bu denge üzerine bir yol haritasını ortaya koyamazsak, dış politikamızda sadece Amerika'dan alacağımız F-35'lerle, F-16'larla kendimizce kendi güvenliğimizi sağlayacağımızı düşünerek hareket edersek bu süreci yönetemeyiz, yürütemeyiz. Amerika bir oyun kuruyor, Amerika'nın kurduğu oyunda arkabahçe paylaşımı var. Türkiye hiçbir zaman Amerika'nın arkabahçesi olamaz, Amerika'da böyle niyetler var.

Son olarak da şunu söyleyeyim: Amerika'da, biliyorsunuz "Joe Kent" diye biri vardı -bu, Trump'ın en önemli bürokratlarından birisiydi- Terör Komisyonu Başkanıydı, istifa etti; istifa etmeden önce bir cümle kurdu, dedi ki: "Biz NATO'dan ayrılmayı yarın Türkiye ile İsrail karşı karşıya geldiğinde İsrail'e daha kolay destek verebilmek için tartışıyoruz." Ben de bunu sizlere arz ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Çömez.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"1 milyar dolardan fazla bağış yaptık Somali'ye." Bu, Sayın Erdoğan'ın ifadesi. Geçtiğimiz aylarda bir 30 milyon dolar verdik; yetmedi, bir 30 milyon dolar daha verdik; büyük bir araştırma hastanesi kurduk, adı da Recep Tayyip Erdoğan Araştırma Hastanesi. 100 milyonlarca dolar harcandı buna, hâlâ sürekli oluk oluk para akıtılıyor. Sondaj gemilerini gönderdik. Nereden gönderdiğimizi biraz sonra Kıbrıs meselesinde anlatacağım. İncek'te 5 bin metrekare arsa hibe ettik. Şimdi, önümüzdeki aylarda, içerisine 3 bin metrekare bir büyükelçilik binası yapacağız ve bir uzay üssü kuruyoruz; gelen bilgiler o yönde. Böyle bir ülkeye biz 4 seferdir tezkereyle asker gönderiyoruz, askerî destek gönderiyoruz. Peki, bunun karşılığında ne oluyor?

Geçtiğimiz günlerde Parlamentoda açıkça ifade ettim, bekledim "Acaba Somali Büyükelçiliğinden bir cevap gelir mi ya da bizim Dışişleri Bakanlığından bir cevap gelir mi?" diye; gelmedi, boşuna beklemişiz. Diplomatik pasaportlara bile Somali şu anda vize uyguluyor arkadaşlar. Siz, şu anda, bu Parlamentonun mensupları, tezkereyle müsaade ettiğiniz askerlerin Somali'de ne yaptığını gidip yerinde görmek isteseniz, onlara hatır sormak isteseniz, bir kucaklamak isteseniz diplomatik pasaportla Somali'ye gidemiyorsunuz, sonra da "Dünya lideriyiz." diye millete hava atıyorsunuz. 4'üncü seferdir Somali'ye tezkereyle destek oluyoruz. Peki, niye destek oluyoruz yani siz dünya liderisiniz de ondan mı? Peki, gerçekten dünya lideriyseniz Somali'de yaptığınız faaliyetlerin neticesi ne oldu, onları bilmiyoruz. Geçtiğimiz tezkerelerle oraya giden askerî mühimmatlar, yapılan yardımlar, askerlerimiz bize kaç paraya mal oldu, bilmiyoruz. Neticesi ne oldu, bilmiyoruz. Bize nasıl bir diplomatik, siyasi, ekonomik katkısı oldu, bilmiyoruz. Nihayetinde bu Parlamentonun çatısı altında alınmış bütün kararlarda her şeyin merkezine biz Türkiye Cumhuriyeti'nin ve aziz Türk milletinin menfaatini koyarız. Ne oldu? Bunun karşılığında ne aldık? Cevap vermiyorsunuz, veremiyorsunuz.

Şimdi, bu tezkerelere baktığımızda iki ayrı tezkere görüyoruz. Bunlardan üç tanesi birer yıllık tezkereler ve bu tezkerelerin Birleşmiş Milletlerle alakası var. Yalnız bugün süresini uzatacağımız tezkere iki yıl önce gelmişti, o tezkere başka bir tezkere, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve bu tezkerede biz Sayın Cumhurbaşkanına her türlü yetkiyi veriyoruz. İstediğini gönder, istediğin kadar gönder, dilediği faaliyetleri yürütsün; iyi de bu Meclisin bir de hesap sorma sorumluluğu var. Ne kadar asker gönderdik veya göndereceğiz bilmiyoruz; nerelerde görev yapacak bilmiyoruz, neler gidecek bilmiyoruz.

Şimdi, önümüzdeki günlerde Somali'yi bekleyen bazı riskler ve tehlikeler var; bunlardan haberdar mıyız, çok emin değilim. Sürekli Somali medyasını takip ediyorum, orada yaşananları izliyorum; El Şebab terör örgütü ile Somali birlikleri arasında çok ciddi çatışmalar var, çok önemli çalışmalar var. Yine bugün Somali Guardian'e yansıyan bir habere göre bu çatışmalar alevlenmiş. Mesela buradan soruyorum ve bu karar oylanmadan önce AK PARTİ'li yetkililerden bunun cevabını istiyorum: Bizim oraya göndereceğimiz Türk birlikleri acaba Somali'deki El Şebab terör örgütüyle çatışmak mecburiyetinde kalacak mı? Olur da çatışırsa bunun faturasını, bunun vebalini kim üstlenecek? Bunun karşılığında Türkiye'nin nasıl bir kazanımı olacak? Bununla ilgili açık seçik, net cevaplar bekliyoruz. Bu cevaplar gelmediği takdirde bu tezkereye biz İYİ Parti olarak onay vermeyeceğiz ve destek olmayacağız, bunu açıkça ifade ediyorum. Özellikle bundan önceki tezkerelerin neye mal olduğunu, Türkiye'ye kaç milyon dolara, kaç milyar dolara mal olduğunu, kaç askerimizin gittiğini, hangi mühimmatların gittiğini, hangi vazifelerin ifa edildiğini, bunun karşılığında Türkiye'ye hangi menfaatlerin temin edildiğini bilmek mecburiyetindeyiz. Sadece askerlerimiz mi gidecek, yanı sıra, helikopterler, F-16'lar falan olacak mı? Bunların cevabını bilmek istiyoruz. Her ne kadar tezkerede deniz kuvvetleriyle ilgili birtakım hükümler olsa da karadaki terör birliklerine -başta El Şebab olmak üzere- herhangi bir müdahale konusunda bizim askerimize bir sorumluluk verilecek mi? Böyle bir risk, böyle bir tehlikeyle askerimiz karşılaşırsa ne olacak? Bunların ayrıntılı bir şekilde Parlamentoya ifade edilmesi ve açıklanması lazım.

Kıbrıs'la ilgili de bazı değerlendirmeler yapmak istiyorum müsaadenizle. Değerli arkadaşlar, önümüzdeki hafta Kıbrıs'ta çok önemli gelişmeler olacak. Bu gelişmelere geçmeden önce biraz geri dönüp bakmak istiyorum. Az önce değerlendirmemde Kıbrıs'taki bayramla ilgili, Kıbrıs Barış Harekâtı'yla ilgili değerlendirmemi açıkça yaptım ve İYİ Parti'nin görüşlerini sizlerle paylaştım. İki gündür Sayın Genel Başkanımız İYİ Parti heyetiyle birlikte Kıbrıs'taydı; orada çok önemli temaslar, ziyaretler gerçekleşti ve bu vesileyle bunu da Türk kamuoyuyla, aziz milletimizle de paylaşmak istiyorum. Şimdi, Kıbrıs bizim millî davamız elbette, Kıbrıs sonsuza kadar Türk kalacaktır elbette fakat son yirmi üç yıl içerisinde AKP iktidarında Kıbrıs'la ilgili neler oldu, neler olmadı; bunlarla ilgili maalesef yeterince kamuoyunu ve Parlamentoyu bilgilendirmediniz. Buradan, kürsü konuşmalarından çok kereler ifade ettik, bir kere daha altını çizmek istiyorum: Son aylarda Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Tacikistan, Güney Kıbrıs Rum kesiminde büyükelçilik açtılar ve dediler ki: "Biz Kıbrıs cumhuriyetini tanıyoruz. Birleşmiş Milletler kararlarını tanıyoruz. Avrupa Birliği kararlarını tanıyoruz." Bu kararların sayfalarını çevirdiğinde Türkiye'yi işgalci kabul eden, Türk askerinin oradaki varlığını reddeden kararlar... Bu bahsettiğim 5 ülke Türkiye'nin oradaki varlığını işgalci olarak kabul ediyor ve Güney Kıbrıs Rum kesimini "Kıbrıs cumhuriyeti" olarak tanıyarak orada büyükelçiliklerini açıyor. Şimdi, buradan soruyorum: Kıbrıs bizim millî davamız; bununla ilgili, az önce bu konuştuğum meseleyle ilgili ne yaptınız? Neden bunu öngöremediniz? Neden gerekli önlemleri almadınız? Hani dünya lideriydiniz, hani sizin sözünüz dünyada pek de geçerliydi, siz ne derseniz o oluyordu, bölgedeki her şey sizden soruluyordu? Kıbrıs'la ilgili 5 tane Türk cumhuriyeti böyle bir kararı alırken neredeydiniz siz Allah aşkına? Öngöremediniz mi? Fark edemediniz mi? Önleyemediniz mi? Diplomatik veya başka önlemlerle bu adımların önüne geçemediniz mi? Demek ki geçemediniz, demek ki öngörünüz yok, demek ki beceriniz ve kabiliyetiniz yok. Bununla ilgili bu önemli hassasiyetin altını çiziyorum ve hâlâ yapılacak şeylerin olduğunu ve iktidarın bu konuda sorumluluk üstlenmesi gerektiğini bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Abdulhamit Gül yok burada, olsaydı ona soracaktım bu soruyu ama belki de takip eder ve bu soruma cevap verir. Az önce yapmış olduğu hamasi konuşmada Türkiye'nin mavi vatan tezlerinden vazgeçmediğini, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de çok önemli bir güç merkezi olduğunu ve mavi vatan

konusundaki hassasiyeti vurgulayarak burada bir değerlendirme yaptı. Şimdi, kendi yok ama AK PARTİ'li arkadaşlarıma soruyorum: Hâlâ bu tezinizin arkasında mısınız? Mavi vatan tezinizin arkasındaysanız mavi vatana gönderdiğiniz 2 tane sondaj gemisi nerede? Biriniz cevap verebilecek misiniz, bu sondaj gemileri nerede Allah aşkına? "Mavi vatan" diye âlâyıvalayla politika yaptınız yıllardan beri, "Müfredata koyduk." dediniz, nerede oradaki gemiler? Ben size söyleyeyim: O gemilerden bir tanesini Somali'ye gönderdiniz, bir tanesini de Karadeniz'e gönderdiniz. Niye? Çünkü Almanya dedi ki: "Ey Erdoğan, bu Sevilla Haritası'dır, bu haritaya göre sen orada mavi vatan tezlerinden geri adım atmak zorundasın ve gemileri çekmek zorundasın." Siz de gemileri çektiniz, hâlâ bize mavi vatan nutukları atıyorsunuz, hâlâ mavi vatan üzerinden politika yapıyorsunuz ama orada gemilerimiz kalmadı; biri Somali açıklarında, bir tanesi de Karadeniz'de. Peki, bizim münhasır ekonomik alan dediğimiz, buraları bizim dediğimiz, buraları mavi vatandır dediğimiz; bize ait karasulardır, bizim ekonomik alanımızdır dediğimiz bölgelerde şu anda kim ne yapıyor biliyor musunuz? Size göstereyim: Buralarda şu anda Güney Kıbrıs Rum kesimi sondaj yapıyor. Bir daha söylüyorum: Sizin iddia ettiğiniz, mavi vatan tezleriyle her Allah'ın günü politika yaptığınız alanlarda şu anda Güney Kıbrıs Rum kesimi sondajlar yapıyor, bu da sondajların fotoğrafları. Sizin "mavi vatan" dediğiniz derinliklerde şu anda Rumların borusu ötüyor. Yakışıyor mu bu size? Politika yapmasını biliyorsunuz, insanlara bu şekilde duygu istismarı yapmasını biliyorsunuz ama biz size mavi vatan dediğimiz yerde neden Rumlar NAVTEX ilan edip Exxon Mobil'le veya QatarEnergy'le doğal gaz ve petrol aradığının hesabını soruyoruz; bunun cevabını vermek zorundasınız. Bu mavi vatan ne oldu ve mavi vatandaki gemilerimiz nerede, bunların yerine neden Rumların gemileri sondaj yapıyor; bunun cevabını vermek zorundasınız.

Gelelim başka bir konuya. Bakın, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum kesimi ve İsrail uzunca bir süredir ortak birtakım faaliyetler yürütüyorlar, bunlardan bir tanesi enerji anlaşması. Amerika'da yapılan toplantılar var, Güney Kıbrıs Rum kesiminde yapılan toplantılar var, Atina'da yapılan toplantılar var, bunların da mihmandarlığını yapan Amerika. Bu enerji faaliyetleri, bu ortaklıklar yarın özellikle Doğu Akdeniz'de, bizim mavi vatan dediğimiz bölgede çok önemli gelişmelere zemin hazırlayacaktır. Soruyorum: Bununla ilgili herhangi bir politikanız var mı, herhangi bir adım atacak mısınız? Bu kurulmuş ittifaklar beş sene, on sene, yirmi sene sonra bölgede Kıbrıs'ın başına, Türkiye'nin başına hangi belaları açacak, zerre kadar umurunuzda mı ya da farkında mısınız? Değilsiniz tabii ki. Bu arada, Güney Kıbrıs Rum kesimi, İsrail yanı sıra, Yunanistan ortak askerî anlaşmalar yapıyorlar, ortak tatbikatlar yapıyorlar; arkasına aldıkları Amerika'yla, Fransa'yla özellikle Sırbistan'da almış oldukları silahlarla çok önemli adımlar atıyorlar ve özellikle Güney Kıbrıs Rum kesimini bir silah üssü hâline getirdiler. Önümüzdeki dönemde bazı hazırlıkların yapıldığını biliyoruz ama Türk Dışişleri Bakanlığının ve AKP rejiminin bundan ne kadar haberinin olduğundan açıkçası emin değiliz. Net olarak altını çiziyorum: Güney Kıbrıs Rum kesimi o bölgeyi İngilizlerin, Amerikalıların, Sırpların, Fransızların, İsrail'in ve Yunanistan'ın desteğiyle silahlandırıyor ve orası bir silah üssü hâline geldi. Ha, biz de bir şeyler yaptık açıkçası, 5 milyar lira verdik, oraya da bir saraycık inşa ettik çünkü baktığımız her yerde biz saray görüyoruz, sarayla her tarafın abat olacağını düşünüyoruz. Eloğlu Güney Kıbrıs'ı silahlandırırken, enerji anlaşmaları yaparken, sondaj gemilerini gönderirken, orada ittifaklar kurarken, stratejik birlikler kurarken siz de saraycık konduruyorsunuz ve bununla övünüyorsunuz; övünmeye devam edin!

Avrupa Parlamentosunun Raporu, yine, Sayın Gül bu raporun tanınmadığını ifade etti, "Bu, bizim için bir paçavradır." dedi. Doğru. Peki, soruyorum: Siz değil miydiniz Avrupa Birliğinde papazın önünde imzayı atıp "Bundan sonra tek hedef Avrupa Birliğidir." diyen? Yıllar sonra bu imzanın arkasında durmadığınız ve duramadığınız gibi Avrupa Birliğinin almış olduğu bu kararlara itiraz etmediniz, öngöremediniz, tavır koymadınız ve Avrupa Birliği açıkça Türkiye'nin aleyhine kararlar almaya devam ediyor. Çok net bir karar aldı -Sayın Gül bunu söylemedi ama altını çizerek söyleyeceğim çünkü Avrupa Birliğinin almış olduğu bu kararın önümüzdeki günlerde Kıbrıs'a nelere mal olacağını vurgulamak için söylüyorum- diyor ki Avrupa Birliği: "İki bölgeli, iki toplumlu bir federasyon istiyoruz ve bu işin başında Birleşmiş Milletler olacak." Avrupa Birliği bunu söylüyor, "Türkiye'nin iki devletli çözüm politikasını reddediyoruz." diyor. Açıkça, yıllardan beri bizim, hepimizin arkasında durduğu tezleri reddediyor Avrupa Birliği ve diyor ki: "İki bölgeli, iki toplumlu bir federasyon olacak. Bununla

ilgili de Birleşmiş Milletlerin vaziyet etmesi gerekecek." Şimdi bunu niye söyledim? Önümüzdeki hafta Kıbrıs'ta olacaklara işaret etmek için söyledim. Yine 8 Temmuzda Strazburg'da bir karar alındı, bu kararda Avrupa Parlamentosu Türkiye'yi maalesef "işgalci" olarak tanıdı ve orada yaşayanların sosyoekonomik birtakım bedeller ödediklerini, Türkiye'den de tazminat talep ettiklerini ifade ettiler. Yine Türkiye alınan bu alçakça karara ne yazık ki tavır koymadı, koyamadı.

Şimdi sizi 2021 yılına götüreyim. 2021 yılında -kendisi burada yok- zamanın Bakanı Sayın Çavuşoğlu -teşekkür ediyorum kendisine- çok doğru bir iş yaptılar. 2021 yılında Cenevre'de 5+1 Kıbrıs Konferansı düzenlendi ve bu Kıbrıs Konferansı'nda ilk defa Türkiye çok net bir tavır koydu, dedi ki: "Egemen eşitliği tanıyacaksınız. Bundan sonra yeni müzakerenin olabilmesi için Türkiye'nin veyahut da Kıbrıs'ta yaşayan Türk toplumunun bir devlet kurmasına onay vereceksiniz. İki devlet oluşacak ve iki devletin hakları eşit olacak. Eğer böyle olmazsa bundan sonra biz masada yokuz." Kendisini tebrik ediyorum, altında imzası var. Peki, niye devam ettirmediniz? Yıllardan beri savunduğumuz tezleri niye devam ettirmediniz? Bu toplantının ardından Sayın Erdoğan, Birleşmiş Milletlerde birkaç kez bu tezleri savundu ve doğruydu söyledikleri fakat çok ilginç bir şey oldu, bütün bunları parçalayıp atan bir karar alındı Birleşmiş Milletlerde. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin temsilcisi bir plan hazırladı arkadaşlar. Neydi bu plan? Annan Planı'ndan daha vahim, Annan Planı'ndan çok daha ağır maddeler içeren bir plandı. Bu plan diyor ki: "Türkiye adadan çekilsin; Birleşmiş Milletler koordinesinde, NATO garantörlüğünde, Türkiye'nin garantörlüğüne son verilsin; Maraş, Güzelyurt ve Mesarya bölgesi Rumlara verilsin, Türk tarafına siyasi eşitlik verilsin -devlet değil siyasi eşitlik verilsin- ve orada, adada NATO üsleri kurulsun." Bakın, çok önemli; az önce NATO'ya değindiler, çok önemli bir gelişmedir bu. Türkiye'nin bütün tezlerini ayaklar altına alan, Sayın Çavuşoğlu'nun altına imzasını attığı, Sayın Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda müteaddit defalar altını çizdiği tezlerin hepsini bir paçavra gibi yırtıp atan bir taleptir bu, bir hazırlıktır. Peki, bunu kim yaptı? Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Kıbrıs Özel Temsilcisi yaptı. Niye bunu söylüyorum çünkü pazartesi günü Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kıbrıs'a geliyor. Hani siz değil miydiniz Allah aşkına "Bunlar olmadığı takdirde 5+1 toplantısı bundan sonra olmayacak." diyen? Niye itiraz etmediniz? Yoksa bizim bilmediğimiz, kapalı kapılar ardında pazarlık mı yaptınız? NATO'dan gelen liderlerle oturup kapalı kapılar ardında, basını sokmadığınız o toplantılarda Trump'a söz mü verdiniz "Bundan sonra böyle yapacağız." diye? Açıkça ilan ediyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti pazartesinden itibaren Kıbrıs'ta yapılacak olan bu görüşmelere itiraz etmeli, yok farz etmeli çünkü bu görüşmeler yeni bir Annan Planı'dır ve Türkiye'nin yıllardan beri savunduğu tezleri ayaklar altına alan bir tutum ve tavırdır. Buradan hem Dışişleri Bakanına hem de Sayın Erdoğan'a çağrıda bulunuyorum: Bu süreci yakından gözleyin, takip edip izleyin çünkü bunu yapmazsanız yarın Kıbrıs'ta çok önemli ve talihsiz gelişmeler olacak; bunlara zemin hazırlamayın.

Yeri gelmişken Batı Trakya Müslüman Türk azınlığının okullarından bahsedeceğim. Değerli arkadaşlar, AK PARTİ sıraları boş, olsalardı keşke, daha net kendilerine ifade edebilseydim. Siz iktidara geldiğinizde Sayın AK PARTİ'li milletvekilleri, 2002 yılında, bir fikriniz var mı acaba Batı Trakya'da kaç tane okul vardı, Müslüman Türk azınlık okulu vardı; bir fikriniz var mı, biliyor musunuz? Zannetmiyorum çünkü ilginiz yok böyle bir şeyle. Evet, siz iktidara geldiğinizde Batı Trakya'da tam 221 okul vardı; bir daha söylüyorum: 221 okul vardı. Peki, bugün kaç tane okulumuz var? Bugün 76 tane okul var. Nereye gitti bu okullar? Yunanistan bunları tek tek kapattı ve kapatmaya devam ediyor. İşte, Yunanistan resmî gazetesi; Yunanlar da takip ettiği için biliyorum, buradan göstermek istiyorum. Yunanistan'ın resmî gazetesi, Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlığın okullarının kapandığının belgesi burada ve geçtiğimiz hafta çok sayıda okul yine kapandı. Baktım, "Dışişleri Bakanlığı ne söyleyecek bakalım, nasıl bir tavır koyacak?" diye. "Dikkatle takip ediyoruz, şiddetle kınıyoruz..." Zaten bildiğiniz bir tek bu var, ya dikkatle takip edersiniz ya da şiddetle kınarsınız. İktidara geldiğinizde 221 okul vardı, bugün 76'ya düştü. Niye bir şey yapmadınız? Niye yapamadınız? Gücünüz mü yetmedi? Umurunuzda mı değildi? Oradaki Müslüman azınlık sizin ilgi alanınız mı değil? Niye gerekeni yapmadınız? Gerekeni yapıyorsunuz; onu da Amerikalılardan öğrendik, Trump'la görüşmeye gittiğinizde öğrendik, daha sonra Bartholomeos'un Yunanistan'a yaptığı ziyarette öğrendik, meğer bütün hazırlıklarınız Heybeliada Ruhban Okulunun açılması içinmiş. Amerika'nın bu ülkeye gönderdiği

Büyükelçi dedi ki: "Heybeliada Ruhban Okulunun Eylül 2026'da açılması bizim hedefimizdir." Bir ülkede büyükelçilik görevi yapan bir misyon şefi o ülkenin iç işleriyle ilgili hedef tayin ediyor. 221 okul 76'ya düşmüş, kılınız kıpırdamamış; Amerikan Büyükelçisi kalkmış "Açıyoruz Ruhban Okulunu." demiş, umurunuzda olmamış; talimat verircesine "Bizim hedefimizdir, gereğini yapacaksınız." demiş, umurunuzda olmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bartholomeos gitmiş, Yunanistan'dan açıklama yapmış, demiş ki: "Her iş bitti, Sayın Erdoğan'la anlaştık, Millî Eğitim Bakanıyla görüştük, eylülde büyük bir gösteriyle Heybeliada Ruhban Okulunu açıyoruz." Biz de bunları yabancı basından öğreniyoruz. Bir taneniz dahi gelip şurada, Mecliste bu çalışmaların neden yapıldığını, neden bu hâle geldiğini, hangi adımların atıldığını, neden bizim bunları yabancı misyon şeflerinden ve yabancı basından duyduğumuzu söylememişsiniz ama nutuk atmaya geldi mi, hamasi laflar etmeye geldi mi konuşuyorsunuz. Açıkça söylüyorum, bu 221 okul 76'ya düşerken neredeydiniz, sadece dikkatle takip etmekle mi kaldınız? Heybeliada Ruhban Okulu açılma aşamasına gelmiş, biz bunları yabancı basından öğreniyoruz.

Son olarak birkaç cümle de Sayın Gül geldi madem, kendisine ifade edeyim. Somali'yle ilgili çok kaygılarımız var Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitireceğim Sayın Başkanım, bitiriyorum, uzatmayacağım.

Burada ifade ettim, eğer takip edemediyseniz lütfen tutanaklardan alın. Sizden özellikle istirham ediyorum, çok hassas birkaç konu var. Oraya göndermeyi düşündüğümüz Türk askerleri Eş Şebab terör örgütüyle çatışacak mı, çatışmayacak mı ve bu gönderilen askerlerin Türkiye'ye faturası nedir? Dördüncü defadır uzatıyoruz, Birleşmiş Milletler dışında niye Cumhurbaşkanlığı özel bir tezkere gönderdi ve Türkiye bundan ne murat etmektedir? İstirham ediyorum, bunların lütfen bize cevabını verin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Çömez.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin Somali'deki görev süresinin iki yıl daha uzatılması talebiyle Meclisimize gönderilen tezkere hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve çalışmalarımızı takip eden aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Afrika Kıtası'nın en güneyinde yer alan ve son derece stratejik bir konuma sahip olan Somali ülkemiz açısından dost, kardeş, stratejik ortak ve müttefik bir ülkedir. Uzun yıllar boyunca istikrarsızlık ve terör belasıyla muhatap kılınan, ardından büyük insani trajedilerin yaşandığı bir ülke olarak öne çıkan Somali nihayetinde bütünlüğünün kaybolması senaryolarıyla da karşı karşıya kalmıştır. Sömürgeci zihniyetin beslediği vahşet kıtanın geri kalanı gibi Somali'nin de acılarla dolu bir süreç yaşamasına sebebiyet vermiştir. İç savaş şartları ve çatışmaların paralelinde terör örgütü Eş Şebab'la devam eden kan ve vahşet dolu girişimler en son kertede ülkenin Kızıldeniz'e ve Babülmendep Boğazı'na açılan kıyı şeridinin bölünmesi tehdidine sebebiyet vermiştir. Benzer şekilde komşu ülkelerle de ilişkileri bozulan Somali, Etiyopya'yla ciddi sıkıntılar yaşamış ve askerî seçeneğe dayalı senaryolar yer yer gündeme gelmiştir. Yokluk ve açlıkla yaşamaya mahkûm edilen Somali halkı süregelen bu gelişmeler nedeniyle içerisinden çıkılması zor olan bir kısır döngüye hapsedilmek istenmiştir. Dahası, bölgede var olan istikrarsızlık sadece Afrika'nın diğer alanlarına terör merkezi yayılmacılığı beslemekle kalmamış, deniz korsanlığıyla uluslararası su yollarını hedef alarak küresel istikrarı tehdit eden bir boyuta ulaşmasına zemin hazırlanmıştır. Soykırım tehdidiyle yüz yüze kalan, devlet otoritesi giderek kaybolan Somali 20'nci yüzyılı ne yazık ki acı hatıralarla geride bırakmıştır. Böylesine ağır imtihanlarla uğraşan Somali'nin kaderi Türkiye ile ilişkilerini geliştirmesinin ardından değişmiş ve umut vadeden bir geleceğe açılmıştır. 2011 yılında temelleri atılan iki taraf arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi çabaları,

aradan geçen on beş yılın akabinde çok geniş bir kapsam ve sahayı içeren, stratejik derinliği ve anlamı bulunan, en önemlisi karşılıklı saygı ve çıkar odaklı anlayışa sahip politikaları hayata geçirmiştir. Ülkemizin sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda başlayan destekleri ilerleyen aşamalarda sağlık, eğitim ve güvenlik gibi çok daha geniş bir aşamaya ulaşarak insanca yaşam koşullarını Mogadişu'ya kazandırmıştır. Afrika'ya baktıklarında petrol, altın ve uranyum gören sömürgeci zihniyete karşın Türkiye'nin Somali'de sergilediği ve insanı merkez alan anlayışıyla beraber pekiştirdiği politikaları dünya üzerinde onuruyla yaşayabilmek için umut bekleyen tüm mazlumlar nezdinde ülkemizin kıymetini artırmıştır. Somali'nin eğitim, sağlık, ulaştırma, enerji gibi çok geniş bir alanda var olan potansiyeli ülkemizin desteğiyle gelişmiş, kaybolmaya yüz tutan devlet otoritesi yeniden ayağa kaldırılmıştır. Bununla beraber, güvenlik alanında yaptığımız paylaşım, personel yetiştirme, iaşe ve doğrudan destek olanakları da Somali'nin terörle mücadelede başarılı neticeler alması sonucunu doğurmuştur. Özellikle bu ülkede kurduğumuz askerî üs sadece Somali askerlerinin yetiştirilmesine değil, aynı anda Sahra Altı Afrika ile beraber Nil havzası ve Kızıldeniz'in istikrar ve güvenliği açısından da küresel çapta önem arz eder hâle gelmiştir. Dost ve kardeş Somali halkının huzuruna katkı sağlayan askerî eğitim faaliyetlerimiz, güvenlik alanındaki iş birliklerimiz ve Mogadişu'daki askerî eğitim merkezimiz de Türkiye'nin bölgeye bakışının insani ve stratejik bir perspektife dayandığının somut yansımasıdır. Mehmetçik'in ay yıldızlı al bayrağımızı dalgalandırdığı üssümüz Katar'da konuşlu bulunan askerî üssümüzle beraber düşünüldüğünde, neredeyse beş yüz yıl sonra Hint Okyanusu'ndaki mevcudiyetimizin yeniden ve daha güçlü şekilde vasat bulduğunu göstermektedir. Belki ülkemizdeki çoğu kişi farkında değildir ama Somali'de yaşayan milyonlarca insan Türkiye'ye bu sebeple beslediklerı minnetin yanında âdeta ülkemizi kendi vatanları olarak da görmektedir. Gerek Osmanlı gerekse de Cumhuriyet Dönemi'nde Türk milletinin mazlumların ümidi olma sıfatını taşımasının 21'inci yüzyıldaki somut örneği bizzat Somali'nin kendisi olmuştur. Bu sebeple, Somali'de yaptığımız her ne varsa insanlık onur ve haysiyetinin müdafaa ve muhafazasına hizmettir.

Muhterem milletvekilleri, tarih boyunca denizler gerek ekonomik gerek ticari gerekse de askerî stratejiler açısından belirleyici mücadele alanlarının başında gelmiştir. 21'inci yüzyılın kendini haiz şartları altında aynı sahalar hâlen önemini korumakta, denizlerdeki hakimiyet alanlarının güvenliğinin sağlanması yine her devletin öncelikli gündemleri arasında yer almaktadır. Küresel ticaretin yaklaşık yüzde 90'ının deniz yolu üzerinden gerçekleştiği, enerji arz güvenliğinin deniz ulaştırmasına bağlı olduğu, ülkelerin ekonomik refahı kadar millî güvenliklerinin de denizlerde vasat bulan gelişmelerden doğrudan etkilendiği her çevrenin bugünlerde kabul ettiği bir hakikat hâline gelmiştir. Hâlihazırda küresel şartlar altında denizler, devletlerin ekonomik rekabetlerinin, askerî caydırıcılıklarının, enerji politikalarının ve küresel güç mücadelelerinin merkezinde yer alan stratejik alanlar hâline gelmiştir. Bu çerçevede, Hint Okyanusu, Aden Körfezi, Babülmendep Boğazı ve Kızıldeniz hattı dünya ticaretinin en hassas damarları olmayı sürdürmektedir. Nitekim, geride bıraktığımız yıllarda Somali açıklarında meydana gelen korsanlık faaliyetleri, silahlı soygun girişimleri, ticaret gemilerine yönelik saldırılar ve mürettebatların rehin alınması gibi hadiselerin sonuçları deniz güvenliğinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Yaşanan bu olaylar yalnızca ekonomik kayıplara yol açmamış, deniz ulaştırma maliyetlerini artırmış, sigorta bedellerini yükseltmiş, küresel tedarik zincirlerini sekteye uğratmış ve milyonlarca insanı dolaylı olarak da etkilemiştir. İşte, bu kapsamda, Somali'deki mevcudiyetimiz verdiğimiz destekten çok daha öte bir mahiyete erişmiş durumdadır. Çabalarımız, bir yandan ülkenin kendi kaynaklarını ve imkânlarını kullanarak yine kendi ayakları üzerinde durmasına yardımcı olurken diğer yandan Türkiye'nin etkinlik ve potansiyelinin gelişimine de katkı sunmaktadır.

Küresel hedeflerimiz açısından imkân ve kabiliyetimizi sergilediğimiz alanların başında Somali gelmektedir. Bugün, denizaşırı enerji kaynakları arama, tarama, çıkarma ve işleme gibi geniş bir operasyon ağını yine bu ülkede her iki tarafın lehine olacak şekilde başarıyla sürdürmekteyiz. 8 Şubat 2024 tarihinde imzalanan Türkiye ile Somali arasında Savunma ve Ekonomik İşbirliği Çerçeve Anlaşması kapsamında Somali kara sularının güvenliğini on yıl boyunca ülkemiz sağlayacaktır.

Anlaşmanın bir diğer konusu ise aynı sahayı ve süreyi kapsayan dönemde Türkiye, bölgede hidrokarbon kaynaklarını keşif ve ekonomiye kazandırma hakkını da elde etmiştir. Anlaşma genel çerçevede Türkiye'ye Somali kara sularında deniz güvenliği operasyonlarını denetleme yetkisi

de vermektedir. Bu kapsamda Türkiye, Somali donanmasının yeniden inşasını desteklemeyi, Somali'nin münhasır ekonomik bölgesinde yasa dışı ve düzensiz faaliyetlerle mücadele kapasitesinin geliştirilmesini ve Somali münhasır ekonomik bölgesinden elde edilecek ekonomik kaynakların yine Somali donanmasının gelişiminde kullanılmasını hedeflemektedir. Böylelikle Somali'nin önümüzdeki yıllarda devlet otoritesini tam manasıyla kurması, kendi egemenliğini korurken, refah ve kalkınma anlamında da Afrika Kıtası'nda ve belki de dünyada Türkiye desteğiyle yeni bir model olarak ortaya çıkması sağlanabilecektir.

Anlaşmanın iki ülkedeki onay sürecinin tamamlanmasının ardından Somali semalarında savaş uçaklarımız ile SİHA'larımız, denizlerde donanmamız, karadaysa kuvvetlerimizin diğer unsurları boy göstermeye başlamış; böylelikle Somali üzerinde hesap kuran çevrelerin gayretleri boşa çıkmıştır. Duruşumuz bir kez daha Türkiye umudu taşıyan taraflara güven vermiştir.

Diğer yandan, petrol arama ve sondaj gemilerimiz de yine donanma ve Hava Kuvvetlerimizin himayesinde Somali kara sularında kendilerine verilen görevleri icraya koyularak Somali'nin, denizdeki zenginliklerinin her iki taraf için ekonomik getiriye dönüştürülmesi gayretine başlamıştır.

Bu gelişmelerin tamamı dikkate alındığında ortaya karşılıklı menfaat ve çıkarların örtüşmesinden daha öte bir anlam çıkmaktadır, o da Türkiye ve Türk milletine olan güven, itibar ve itimadın 21'inci yüzyılda çok yüksek bir seviyeye ulaşmış olmasıdır. Bu kazanım başka hiçbir ülkeye nasip olmayacak kadar büyük, önemli ve değerlidir. Başı sıkışanın "Türkiye var ve bize gereken desteği o sağlar." güvenini hissetmesi ve bunun somut hâle dönüşmesi, devlet felsefemiz ve ülkülerimiz açısından hep birlikte taşıdığımız yüksek ideallere ulaşıldığını göstermektedir. Nitekim bu durum, Cumhur İttifakı'nın da kuruluş gayesi ve hedeflerinden bir tanesidir. Cihana dair beslediğimiz mefkuremizin, İlayıkelimetullah çerçevesinde samimi duruşumuzla pekişen politikalara dönüşerek kendisini Suriye ve Libya'nın ardından Somali'de de göstermiş olması hepimiz için gurur ve mutluluk kaynağıdır. Dünyanın neresinde olursa olsun, Türkiye'nin dostluğunun arandığı bir iklimi hayata geçirebilmek Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın hangi anlama geldiğinin açık bir tezahürüdür.

Türkiye, sahip olduğu binlerce yıllık birikimini baskı, tehdit ve sömürge anlayışıyla değil, insanı yaşatma arzusuyla şekillendirmektedir. Gerek bugün gerekse yarınlar için bize kalan en büyük miras da kuşku yoktur ki bu kazanımımız olacaktır. İçerisinde bulunduğumuz çağda artık Türkiye'yle beraber olan devletlerin kazanımlarının artacağı, böylelikle insanlık için yüksek vasıflı ideallere ulaşılacağı gerçeğinin yaşanarak tecrübe edilmesi mazlumlar için umut, zalimler için kâbus olmuştur.

Yine, aynı dönemde Gazze'de soykırıma soyunan, Lübnan, Suriye, Yemen ve İran'da katliamlar yapan terör devleti İsrail'in Somali'nin egemenlik ve toprak bütünlüğünü hedef alarak bu ülkenin doğu bölgesini sözde bağımsız bir devlet olarak tanıdığını açıklaması da elbette tesadüf değildir. Bu girişim, dünün tabiriyle küfrün imana karşı beyhude uğraşı, bugünün izahıyla zulmün insanlık değerleri, küresel barış ve istikrara karşı bozgunculuk yapma çabasıdır. Reel politikadaki karşılığı ise İran'la süregelen savaşta küresel ticaretin en stratejik alanlarının başında gelen Hürmüz Boğazı'nın istikrarsızlık ve çatışmalar sebebiyle kapalı kalması sonrasında stratejik önemi artan Babülmendep Boğazı üzerinde kontrol sağlama uğraşıdır ancak maksat bölgenin istikrarı değil, tıpkı Hürmüz Boğazı gibi sorunlarla boğuşması, böylelikle Hindistan, İsrail ve Yunanistan geçişli yeni bir ticaret ve enerji nakil güzergâhını dünya kamuoyuna tek seçenek olarak sunma hedefidir. Siyonist akıl bu uğurda hiçbir insani değeri ve Orta Doğu'yla beraber Körfez ile Kızıldeniz sahilleri boyunca uzanan diğer ülkelerin egemenlik haklarını umursamamakta, hepsini hedef almakta, kaos, kargaşa ve bölünme senaryolarıyla meşgul olmalarını sağlayarak yol alma niyeti taşımaktadır. Bu rezil girişimin karşısında Türkiye'nin Akdeniz, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ni kapsayan alan içerisindeki insan merkezli politikaları ise karanlık oyunların tamamını bozan ana güç unsuru olmuştur. Ülkemize karşı bazı çevrelerin başlattığı hazımsızlığın ana kaynağı da bizlere göre budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Somali'yle süregelen ilişkilerimizin bir başka önemli ve stratejik ayağı bu ülkede hayata geçirdiğimiz uzay üssü inşasıdır. 21'inci yüzyılın küresel rekabetteki en mühim alanlarının başında gelen uzay rekabeti ülkemizin de etkinlik, erişim ve kontrolünü sağlamak istediği alanlardan bir tanesidir. Uzaya erişim imkânlarımızın millî olanaklarla gerçekleştirilmesi ise aynı rekabet koşullarında ayrı bir başka değerdir. Somali'nin küresel coğrafi konumu uzaya erişim

imkânı açısından son derece değerli olan ve başka ülkelerle mukayese edildiğinde önemli avantajlar sunan tabii koşullara sahiptir. Söz gelimi, bu ülkeden fırlatılacak uzay araçları ve roketler coğrafyanın getirdiği imkânlarla beraber hesap edildiğinde uzaya erişimin çok daha ekonomik ve hızlı olmasına olanak tanımaktadır. Durum böyle olunca Türkiye ve Somali'nin uzay alanında da iş birliğini geliştirmek üzere Somali'de bir uzay üssü inşa etme çabaları ilişkilerin stratejik önemini daha da artırmıştır. İlave olarak bu çabamız, ülkemizin Afrika'ya bakış açısını önemli kılan ve diğer hiçbir ülkenin yapamadığı hem kalıcı hem de değeri her yönden büyük bir yatırım alanı olarak öne çıkmaktadır. Türkiye nasıl ki diğer alanlarda iş birliğini geliştirdiği ülkelerle ortak bir gündem ve gelecek inşası için mücadele ediyorsa, küresel rekabette üstün olanları tayin edecek uzay sahasındaki çalışmalar için de Somali merkezli olmak üzere Afrika'da kalıcı ve sağlam temellere dayanan kararlı politikalara ağırlık vermiştir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Hükûmetimizin bu yöndeki politikalarının tamamını olumlu buluyor ve küresel güç olma hedefimizle uyumlu olması sebebiyle de güçlü biçimde destekliyoruz. Aynı gerekçelerle Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Meclisimize gönderilen ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin Somali'deki görev süresini iki yıl daha uzatmayı hedefleyen tezkereye olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyoruz. Temennimiz, müspet bir zeminde ilerleyen stratejik hedeflerimizin amacına ulaşması ve Türkiye'nin sadece kendi coğrafyasında değil dünyanın neresinde olursa olsun, var olan zulümleri ortadan kaldırırken ortaya çıkan güç boşluklarını sömürgeci anlayışla doldurmaya çalışan, böylece küresel barışa zarar veren tüm girişimleri engellemesi ve insana insanca, insanlığa yaraşır yaşam koşullarının Türklüğün yüksek vasıflarıyla himaye edilerek sunulmasıdır. Gelinen noktada, gerek güvenlik gerekse de istikrar açısından sadece Afrika'da değil Orta Doğu, Asya ve Avrupa da dâhil çoğu ülkenin Türkiye'yle iş birliği imkânlarını daha da fazla geliştirme arayışında olmaları hedeflerimize doğru emin adımlarla ilerlediğimizi göstermektedir. Türkiye, her çevrenin saygı duyduğu ve güvendiği bir ülke olarak küresel liderlik için ne derecede yüksek bir potansiyele sahip olduğunu yaşanan her gelişmeyle tekraren gösterirken devletimizin kudret ve kuvveti ile aziz milletimizin feraset ve basiretine gösterilen derin muhabbet de hepimiz açısından gurur vesilesidir.

Bu vesileyle sözlerime son verirken, görevlerini büyük bir özveri ve fedakârlıkla yerine getiren kahraman Deniz Kuvvetleri personelimize, dünyanın neresinde olursa olsun ay yıldızlı al bayrağımızı gururla temsil eden Silahlı Kuvvetlerimizin bütün mensuplarına şükranlarımızı sunuyor, görevleri başında şehit düşen kahramanlarımızı rahmetle yad ediyor, gazilerimize sağlıklı uzun ömürler diliyorum.

Gazi Meclisimizi sevgi ve saygıyla selamlıyor, tezkereye aziz Meclisimizin de güçlü bir iradeyle olumlu yönde oy vereceği inancıyla hepinize hürmetlerimi sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özdemir.

Sayın Çömez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Yalova 18'inci Ana Üs Komutanlığında güneş çarpması sonucu rahatsızlanan ve şehit olan öğrencilere ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; az önce aldığımız bir haberle, maalesef Milli Savunma Üniversitesi Yalova 18'inci Ana Üs Komutanlığında öğrenci olan 4 kardeşimizin güneş çarpması sonucu hastalandığını, rahatsızlandığını ve maalesef 1'inin de şehit olduğunu öğrendik. Kendisine Allah'tan rahmet diliyoruz ve Türk milletine başsağlığı diliyoruz. Fakat bunu söylerken bir hekim olarak yine bir şeyin altını çizmek istiyorum: Yine bu aylarda, bugünlerde İskenderun'da geçen sene güneşin altında eğitime maruz bırakılan ve dikkatsizce uzun süre güneşe maruz kalan askerlerimizden 2'si ne yazık ki hayatını kaybetmişti, şehit olmuştu. Bununla ilgili o zamanlar çok sayıda soru önergesi verdik, ilgilileri uyardık; bu ülke sıcak bir ülke, buna önlem alınması lazım dedik. Maalesef görüyoruz ki yine bir ihmal söz konusu. Bu konuda ilgilileri vazifelerini hakkaniyetle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu konuda çok daha dikkatli olunması gerektiğini ve mutlaka gerekli önlemlerin alınması gerektiğini bir kere daha vurguluyor, bir kere daha altını çiziyoruz. Türkiye sıcak bir ülke; eğitimlerin yapıldığı alanlarda lütfen ilgili ve sorumlu komutanlar gerekli tedbirleri alsınlar, en küçük bir riskte gençlerimizi, evlatlarımızı, askerlerimizi böylesi tehditlere ve tehlikelere maruz bırakmasınlar. Bu konuda bir kez daha bir sorumlu hekim ve milletvekili olarak bu ikazımı, hatırlatmayı yapmak istiyorum ve hayatını kaybeden kardeşimize, aslan parçasına Allah'tan rahmet, aziz Türk milletine de başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN - Allah rahmet etsin.

Birleşime beş dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 18.03

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) TEZKERELER (Devam)

1.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392) (Devam)

BAŞKAN - (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Sevilay Çelenk'e söz veriyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de sözlerime başlarken az önce aldığımız haberle ilgili üzüntümü dile getirmek istiyorum. Yalova'da Hava Harp Okulu hazırlık sınıfı öğrencisi Veli Bilgin'in hayatını kaybetmesi, eğitim sırasında güneş çarpması sonucunda hayatını kaybetmesi gerçekten üzüntü verici ve 3 kişi de hasta. Veli Bilgin'e Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum ve hasta olan diğer öğrencilerin bir an önce şifa bulmasını diliyorum.

Yine, sözlerime başlarken 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta yaşanan katliamda kaybettiğimiz o güzel insanları saygıyla anmak istiyorum. 20 Temmuz 2015 bu ülkenin tarihine eklenmiş bir utanç ve acı sayfasıdır, hiçbir zaman unutulmayacak. 2015'in 20 Temmuzunu takip eden, öncesinde Diyarbakır'da yaşanan katliamların tümü bir cezasızlıkla ve gerçekten oradaki yapıların bugünkü tezahürlerinin ciddiye alınmamasıyla bugüne kadar hep böyle unutulmayan bir şey olarak bir çaresizlikle kendini hatırlatıp durdu. IŞİD saldırıları 2015'te yaşandı ama biz bugün âdeta neo-IŞİD yapılanmaların her yere yavaş yavaş yayıldığını ve maalesef bunlarla mücadele edilmediğini görüyoruz; bunları söylemeden başlamak istemedim.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Somali tezkeresi; hepimiz aynı ülke ve aynı tezkere hakkında konuşuyoruz ama dinlerken acaba aynı ülke ve aynı tezkere hakkında mı konuşuyoruz diye düşünmemek de elde değil çünkü hepimiz başka yerlerden, başka şekillerde bakıyoruz konuya. Bu tezkere, hepimiz artık biliyoruz, kaçıncı kezdir önümüze geliyor, Somali'de bulunan Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının görev süresinin uzatılmasını öngörüyor, 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl daha uzatılmasını. Her ne kadar "Bizim orada askerimiz yok, esas olarak eğitim üssümüz var,

eğitim amaçlı olarak oradalar.” dense de aslında bu konuda resmî bir açıklama hiçbir zaman olmadı. Bir tür askerî gizlilik çerçevesinde orada ne kadar asker var konusunu hiçbir zaman tam olarak bilemedik ama elbette ki orada askerler var.

Bizim bu konuya bakışımız DEM PARTİ olarak belli. Biz burada hem bu meseleye bir yandan Somali’deki sonuçları bakımından bakıyoruz ama bir yandan da Türkiye’nin dış politikasının hangi eksende ilerlediğini anlamak üzere de bakıyoruz ve öyle bakmak zorundayız. Bu tezkereler hiçbir zaman barış perspektifini ve barış umudunu sahiplenen tezkereler olmuyor. Zaten barış askerî, militarist gücün ve silahlanma kapasitesinin güçlendirilmesiyle başarılabilecek bir şey değil. Biz böyle düşünüyoruz ve bu tezkereleri destekleyemiyoruz. Biz barışın ve güvenliğin diplomasiyle, demokrasiyle, doğaya ve çevreye saygıyla, kaynakların eşit dağılımı ve tabandan yükselen ekonomik güçlenmeyle, halkların kendi geleceğini kendi iradesiyle belirlemesiyle inşa edileceğine inanan bir siyasi gelenekten geliyoruz. Bu kürsüden her askerî tezkere yaklaşımımızın temelinde de bu inanç var, bu düşünce var.

Tezkere metninde Somali savunma ve güvenlik kuvvetlerinin personel ve diğer kaynaklar açısından yeterli potansiyele sahip olmasına rağmen ekonomik zorluklar sebebiyle görevlerini yerine getirmede istenen seviyeye ulaşamadığı ifade ediliyor. Değerli milletvekilleri, bu cümle aslında kendi içinde bir itiraf niteliğinde. Türkiye 2011’den bu yana, 2017’de kurulan TURKSOM Eğitim Kampı’nda verilen eğitim dâhil olmak üzere on binlerce Somalili askeri eğittiğini açıklamış bir ülke. On beş yıllık bir eğitim ve kapasite inşası faaliyetinin ardından bugün hâlâ istenen seviyeye ulaşılamadığını duyuyorsak, bizzat tezkerenin kendisinde bunu okuyorsak burada sorgulanması gereken şey Somali’nin kapasitesi değil askerî araçlarla güvenlik üretme stratejisinin kendisidir. On beş yılda güvenlik üretemeyen bir yöntemi aynı çerçevede iki yıl daha uzatmak bize göre bir çözüm değildir, bu sorunun ertelenip durmasıdır.

Tezkerede Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Somali’nin terörle mücadelesine dair kararına da atıf yapılıyor. Ancak burada dikkat çekmek istediğim husus şu ki: Birleşmiş Milletler çerçevesi Somali’de çok taraflı, geniş kapsamlı bir uluslararası sorumluluk paylaşımını da öngörüyor. Ne var ki bu çok taraflılığın Somali’de yaşanan vahim çatışma tablosuna bir faydası olmuyor. Onlarca yıldır dışarıdan müdahalelerle istikrar üretmeye çalışılan bir ülkede son yirmi yılda hâlâ devam eden çatışma var. Somali halkının dramı bitmiyor ve bütün yaşananlar bunu açığa vuruyor, ülke bir türlü bu sarmaldan çıkamıyor. Türkiye’nin bu çok taraflı çerçeve içindeki konumu nedir? Hangi ülkelerle eş güdüm içindeyiz? Sivillere yönelik risklerin yönetimiyle ilişkili plan nedir? Bunların hiçbiri tezkerede yer almıyor. Birleşmiş Milletler kararına yapılan atıfla bu tezkereye bir meşruiyet aranıyor ancak aslında bu tür bir meşrulaştırma da bizim açımızdan kabul edilebilir değil. Türkiye’nin dış politikası esasen uzun zamandır açıklık, öngörülebilirlik ve ilkesel bir tutarlılık üzerinden yürümüyor. En ağır eleştiri ve hakaretlerin muhatabı olan liderlerle el sıkışılıyor, dünün stratejik ortakları bugün hedef tahtasına konuyor. Devletler ve halklar arasında kalıcı ve istikrarlı ilişkiler amaçlanmıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın liderlerle kurduğu kişisel ilişkiler büyük diplomasi başarısı olarak lanse ediliyor ve dış politika görgüsüzce gösterişli ağırlamalar ve popülist ahbaplıklar etrafında şekilleniyor. Yabancı konukların yollarına Potemkin köyleri inşa edilerek diplomatik temas ve buluşmalar zevahiri kurtarmaya endeksleniyor. Nedir Potemkin köyleri? Bu, aslında diplomaside bir tabirdir; belki tarihsel olarak bir gerçeğe tam olarak tekabül etmiyor olabilir, bu biraz şüpheli ama bir tevatürdür. İşte, 18’inci yüzyıl sonlarında Çariçe II. Katerina’nın Kırım ziyareti sırasında Grigory Potemkin -Potyomkin ya da- bütün onun geçtiği yollara, Dinyeper Irmağı kıyısına gösterişli evler inşa ediyor; taşınabilir, aslında düzmece yapılar. Bugün de herhangi bir siyasi, iktisadi ya da idari tabloyu böyle zevahiri kurtarmak üzere iyileştirdiğinizde “Potemkin köyü inşa etmek” olarak tabir ediliyor bu. Biz de bunu yaşıyoruz.

Somali’yi konuşurken hatırlamamak mümkün değil. Geçtiğimiz yıl Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump Demokratik Partili Temsilciler Meclisi üyesi kadın siyasetçi Ilhan Omar’ı ve Somalili göçmenleri hedef almış ve Somalilileri “çöp” olarak nitelendirmiş “Onları ülkemde istemiyorum.” demişti. Ilhan Omar bu hedef göstermenin akabinde Minneapolis’te üzerine sıvı püskürtülerek saldırıya uğramış ve ölüm tehditleri almıştı. Şimdi, siz bize Somali halkının güvenliğinden ve geleceğinden söz ediyorsunuz. Peki, aynı Somalilileri aşağılayan Trump Ankara’ya geldiğinde ne yapıldı? Trump ve NATO için Ankara’yı âdeta kuşatma altına aldınız ve ülkeyi sözüm ona dikensiz gül bahçesine çevirmek istediniz. Bu çerçevede de en basit bir toplumsal muhalefet gözünüze diken olarak görüldü, gözünüze

diken gibi battı ve bütün muhalifleri bir diken gibi koparıp atmak istediniz. Adalet İçin Hukukçular'ın hazırladığı rapora göre, NATO Zirvesi sürecinde en az 668 kişi gözaltına alındı, 179 kişi tutuklandı. Ankara başta olmak üzere birçok kentte günlerce eylem ve etkinlik yasakları uygulandı, protestolarda ve ev baskınlarında yüzlerce kişi gözaltına alındı, ters kelepçe ve kötü muamele vakaları kayda geçti, toplantı ve gösteri hakkından seyahat özgürlüğüne kadar birçok temel hak ihlal edildi. Öyle bir güvenlik düzeni kurdunuz ki yaşı 60 ile 75 arasında değişen TEMA gönüllülerini tutukladınız. Arkadaşlarımız Emel Memiş ve Yıldız Tar tutuklandı ve hepsi hâlâ tutuklu. Emel Memiş, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde bir iktisat doçenti, kendi çalışma alanında ve kadın çalışmaları, cinsiyet eşitliği alanında çalışmaları olan saygın bir bilim insanı. Hiçbirinin neden tutuklandığına ilişkin hiçbir bilgi, hiçbir gerekçe yok; yıldırma, sindirme, geri kalanlara yılgınlık ve dehşet duygusu yaşatmaktan başka. Bu utancın da yayıldığı bir uluslararası alan var elbette. Her geçen gün itibarı zedelenen antidemokratik bir ülke hâlini aldık, bu çok açık. Bu ülkeye uygulanan vize politikalarını bu demokrasi ve hukuk dışına savrulma haricinde anlamlandırmak ve anlamak mümkün değil. Bu aslında bugün bir tür yaptırım olarak işliyor, bu bir tür uluslararası yaptırımdır. Bunu anlamak zorundasınız. Herkes ülkeden kaçmak istiyor ve bu katı vize politikaları böyle bir konjonktürde karşımıza çıkıyor. Bunları bir yaptırım olmanın dışında kavramak mümkün değil yani "Bir yaptırımla karşılaşmıyoruz." diyerek böyle bu kadar antidemokratik bir yapıya sürüklenmek gerçekten bir izansızlık, bir basiretsizlik.

Evet, geçtiğimiz günlere geri dönelim. NATO'ya itiraz eden, sesini çıkaran, demokratik hakkını kullanarak sokağa çıkan herkesi tehdit olarak gördünüz; sorunları halı altına süpürmek istediniz; Ankara'da yurttaşların sesini kısmaya, sokağı susturmaya çalıştınız. Şimdi, bütün bunların ardından karşımıza geçip Somali halkının güvenliğinden söz ediyorsunuz. İnsan ister istemez soruyor: Sizin "güvenlik" dediğiniz şey kimin güvenliğidir? Somali'de yaşayan insanların mı, NATO liderlerinin mi yoksa ekonomik ve jeopolitik çıkarlarınızın güvencesi mi? Çünkü sizin "güvenlik" dediğiniz yerde, nedeni hakkında hiçbir şey bilmeden bir bakıyoruz ki Ankara'da sabah baskınlarıyla onlarca arkadaşımız, onlarca insan, onlarca muhalif gözaltına alınmış. İnsanlar darbe dönemlerinde bile yaşanmamış koşullarda ve sayılarda gözaltına alınıyor, çevre gönüllüleri tutuklanıyor. Tablo böyleyken "Somali'de güvenlik" dediğinizde ne anlamamız gerekiyor? "Güvenlik" adı altında yürüttüğünüz siyaset toplumu kutuplaştırıyor, bölüyor, fay hatlarıyla oynuyor; iç ve dış politika alanında sürdürdüğünüz birçok faaliyet ve genel olarak yaklaşım başlı başına bir güvenlik krizine ve güvenlik sorununa tekabül ediyor. Somali'de güvenliği sağlamaya hangi itibarlı siyaset çerçevesinde soyunuyorsunuz? Kimin çıkarını önceliyorsunuz?

Aslında bugün sorduğumuz bu sorular yeni değil; Türkiye'nin başka coğrafyalara asker gönderme kararları söz konusu olduğunda, bundan yetmiş altı yıl önce de aynı temel soru soruluyordu: Kimin çıkarı? 1950 yılında Türkiye'nin Kore'ye asker gönderme kararını hatırlayalım. Bu tarihten on bir gün önce kurulan Barışseverler Derneği, Barışseverler Cemiyeti bu kararı protesto etmek için Meclise telgraflar çekmiş, Derneğin Başkanı Behice Boran da Kore'ye asker gönderilmesine karşı hazırlanan bildiriyi Galata Köprüsü'nde, bizzat kendisi de katılarak arkadaşlarıyla birlikte dağıtmıştı. O gün itiraz çok açıktı, "Türkiye binlerce kilometre uzaklıktaki bir savaşa neden asker gönderiyor?"du soru. Kimin savaşıydı bu, kimin çıkarı içindi, Kore neredeydi, Türkiye neredeydi? Aradan yetmiş altı yıl geçti; bugün bu Mecliste yine başka bir ülkeye asker gönderme yetkisinin uzatılmasını konuşuyoruz ve yetmiş beş yıl sonra soru değişmiyor. Ben de büyük bir hevesle bu tezkereye "evet" oyu veren milletvekillerine aynı ılımlılıkta sormak istiyorum: Somali neresi? Kaçımız Somali'nin tarihini, halkını, bugün yaşadığı sorunları biliyoruz? Somali'nin nerede bulunduğunu kaç kişi biliyor? Önümüze gelen bu tezkerenin gerekçesini gerçekten okudunuz mu? Somali, Afrika'nın en doğusunda, Afrika Boynuzu olarak bilinen bölgede yer alıyor; doğusunda Hint Okyanusu, kuzeyinde Aden Körfezi, batısında Etiyopya, kuzeybatısında Cibuti, güneybatısında ise Kenya bulunuyor. Somali uzak bir ülke. Ama bir ülkenin haritadaki yerini bilmek yetmez, o ülkeye nereden baktığınız da önemlidir. Somali'ye, üzerinde ekonomik ve askerî hesaplar yaparak bakacağınız, yeni sömürgeci hesaplar yaparak bakacağınız bir coğrafya muamelesi yapıyorsunuz. Onların geleceğine mi kendi geleceğinize mi karar veriyorsunuz? Bu tezkere bütün bu soruları önümüze getiriyor ve bir cevap vermiyor. Benim itirazım tam da burada başlıyor. Halklarla kurulacak ilişkinin yolu askerî varlıktan, güvenlik politikalarından ve ekonomik

çıkar hesaplarından değil eşitlikten, karşılıklı saygıdan ve barıştan geçer. Yanıtlanması gereken çok soru var. Bu askerî varlığın sınırı nerede sona eriyor? Somali'nin kaynaklarıyla Türkiye'deki hangi ekonomik çevrelerin çıkar ilişkisi var? İki yıl sonra önümüze aynı tezkere geldiğinde bize yine aynı gerekçeleri mi anlatacaksınız? "Somali halkının güvenliği" diyerek Somali'nin kaynakları üzerinden hesap yapamazsınız. Bir halkın ülkesini ekonomik çıkarların, jeopolitik hesapların ve askerî politikaların konusu, küresel güçlerin çarpışma alanı hâline getiremezsiniz. Dünyanın gittiği yön zaten yeterince açık. Uppsala Üniversitesinin verilerine göre devletler arasındaki doğrudan çatışmalar 2025'te bir önceki yılın 2 katına çıktı. Çatışmalarda 244.600 insan hayatını kaybetti. Askerî bütçeler büyüdükçe silah şirketlerinin gelirleri artıyor. Savaş ve çatışma politikaları ağırlık kazandıkça halkların payına ölüm, yoksulluk ve güvencesizlik düşüyor. Kriz odaklı dış politika krizleri çözmediği gibi barışa dair umutları da her geçen gün azaltıyor. Biz halkların geleceğini yeni krizlere ve küresel güç mücadelelerine teslim etmek değil barışın imkânlarını çoğaltmak gerektiğine inanıyoruz. Bu nedenle bu tezkereye "hayır" diyoruz.

Değerli milletvekilleri, tezkere metnine biraz daha ayrıntılı bakarsak görürüz. Tezkere kapsamında Somali'nin ekonomik kaynaklarının korunmasına yardım edilmesinden, istikrara katkıdan söz ediliyor. Güzel sözler fakat bu Meclisten istenen yetki neden yalnızca askerî alanda? Peki, Somali'nin asıl krizi yalnızca güvenlik krizi mi? Kuraklık, gıda güvensizliği, iç göç ve antidemokratik yönetim gibi yapısal sorunlar dururken Türkiye'nin Somali'ye yaklaşımı neden ağırlıklı olarak askerî eğitim, üs ve deniz güvenliği eksenine sıkışmış durumdadır? Bugün aldığımız bu acı haber üzerinde düşünmemiz gerekiyor. Bizim askerî okul öğrencilerimiz güneş çarpmasıyla hayatını kaybederken biz o uzak ülkelerde askerî eğitim veriyoruz. Önce, gerçekten, bu tekrar edip duran; bu, gerçekten önlenebilir feci ölümlerle nasıl başa çıkılacağını düşünelim.

Bu tezkere tek başına değerlendirilecek, izole bir metin değil Türkiye'nin son on yılda dünyanın pek çok bölgesinde büyüyen askerî varlığının ve savunma sanayisi ihracat politikasının da bir parçası. Somali'deki üs, kıta genelinde imzalanan savunma sanayisi anlaşmaları, İHA satışları ve yeni açılan askerî iş birliği ofisleriyle birlikte okunduğunda karşımıza bütünlüklü bir askerî açılım çıkmaktadır.

Biz barış siyasetini esas alan bir parti olarak dış politikanın giderek silah ihracatı ve askerî varlık üzerinden tanımlanmasını kaygıyla izliyoruz. Bir ülkenin uluslararası saygınlığı ne kadar çok ülkede asker bulundurduğuyla değil çatışmaları önleyebilme, diplomasiyle sorun çözebilme ve halklar arası dayanışmayı büyütebilme kapasitesiyle ölçülür. NATO zirvelerinde müttefiklere savunma harcamalarını artırma çağrısı yapılırken aynı anda kendi sınırlarımızın içinde barışın, çözümün ve toplumsal uzlaşmanın finansmanına bu denli kısıtlanmış bütçeler ayırmamız bu Mecliste üzerinde durulması gereken bir çelişkidir. Ülke içinde eğitime, sağlığa, kadın cinayetlerini önlemeye, depremzedelerin kalıcı konutlarına ayrılan kaynaklar tartışılırken binlerce kilometre uzaktaki bir askerî varlığın sorgusuz sualsiz iki yıl daha uzatılması önceliklerimizin nerede olduğu sorusunu bir kez daha gündeme getiriyor.

Ülkemizde artık çocuklar intihar ediyor. Haberleri okuyor musunuz? Kaç gündür kaç çocuğun intihar haberi yansıdı bize. Bu, korkunç bir durum, çocuklar intihar ediyor. Çocukların intihara sürüklendiği bir ülke insan kaynağı üzerinden uluslararası güç dengelerine etki etmeye çalışıyor. Avrupa, güvenlik kapasitesini artırmaktan söz ederken bizim ülkemizin çocuklarının, gençlerinin oluşturduğu askerî kapasiteye güveniyor; siyasi iktidar buna güvenmelerini istiyor, buradan itibar devşirmeye çalışıyor. Bu, kabul edilemez.

Sayın Başkan, biz biliyoruz ki savaşın ve çatışmanın en ağır bedelini her zaman kadınlar ve çocuklar, siviller ödüyor. Somali'de de bu böyledir. Askerî amaçlarla, araçlarla üretilmeye çalışılan güvenlik, çoğu zaman sivil nüfusun çatışmalar karşısında çok daha kırılgan hâle gelmesine yol açar. Bu nedenle, biz, Somali'ye yönelik yardımın askerî değil insani ve ekonomik güçlenme temelli bir çerçeveye oturtulmasını, sivil toplumun ve yerel toplulukların bu sürece dâhil edilmesini savunuyoruz. Barış dışarıdan getirilen silahla değil, içeriden inşa edilen adaletle mümkündür.

Son olarak "Tezkerenin hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak." ifadesine dikkat çekmek isterim. Anayasa'nın 92'nci maddesi bu yetkiyi Meclise vermektedir. Meclis bu yetkiyi kullanırken görevin çerçevesini ne kadar geniş bırakırsa kendi denetim payını da o kadar daraltmış olur. İki yıllık bir yetkiyi sınırları sonradan tek elden belirlenecek şekilde

devretmek Meclisin dış politika üzerindeki denetim hakkından fiilen feragat edilmesi anlamına gelir. Tezkereler düzenli aralıklarla Meclise rapor edilmeli, sivil kayıplar ve harcamalar şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Somali halkına duyduğumuz tarihsel ve insani sorumluluğu sorgulamıyoruz. Sorguladığımız, on beş yıllık bir sürecin şeffaf bir muhasebesinin yapılmaması, aynı militarist yöntemin otomatik biçimde iki yıl daha uzatılmasıdır. Bizim savunduğumuz dış politika anlayışı, halkların birbirine silahla değil dayanışmayla bağlandığı bir anlayıştır.

Bu çerçevede, tezkerenin bu hâliyle Meclisin onayına sunulmasını doğru bulmuyor, Hükûmeti askerî öncelikli dış politikadan barış öncelikli bir dış politikaya davet ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Namık Tan.

Buyurun Sayın Tan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce Yalova'da hayatını kaybeden askerî okul öğrencilerimize Allah'tan rahmet, milletimize de başsağlığı diliyorum; üzüntümüz büyüktür.

Bugün itibarıyla Türkiye siyasi tarihinde eşi benzeri olmayan bir Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin kabul edilmesinin ardından iki yıl geçti. Deniz Kuvvetlerimizi Somali kara sularında görevlendirmeye onay veren bu metni özel kılan ise cumhuriyet tarihimizde hukuki olarak en tartışmalı tezkere olmasıdır. 8 Şubat 2024 tarihinde Türkiye ve Somali arasında bir savunma ve ekonomik iş birliği çerçeve anlaşması imzalandı. Basına düşen haberlere göre, anlaşmada iki ülke arasında on yıl süreyle bir ortak deniz kuvveti oluşturulması kararlaştırıldı ve Türk Deniz Kuvvetlerinin Somali kara sularını korumayı üstleneceği öne sürüldü. "Ortak deniz gücü" diyoruz ama Somali'nin bir donanması olmadığını biliyoruz. Zira, anlaşmanın ardından Somali Cumhurbaşkanı Hasan Şeyh Mahmud "Artık denizlerimizi koruyacak bir donanmaya sahip olacağız." dedi. Biz de bu haberi alır almaz gelişmeleri dikkatle takip ettik ve varlığını basından öğrendiğimiz anlaşmanın yürürlüğe girmesi için Meclise havale edilmesini bekledik fakat aylar geçmesine rağmen anlaşma Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu kayıtlarına bile girmedi. Beş ay sonra, temmuz ayında anlaşma yürürlüğe girmeden Cumhurbaşkanlığı tezkeresini karşımızda bulduk. Üstelik hem 2024 hem 2026 yıllarında önümüze gelen iki tezkere metninde de 8 Şubat 2024 tarihli anlaşmaya doğrudan atıfta bulunuluyor. Anlaşmayı görsek, kapsamının ne olduğunu bilsek içeriğine göre tezkereye belki onay verebilirdik. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Silahlı Kuvvetlerimizin dünyanın çeşitli yerlerinde barış amaçlı görevlere özellikle de Birleşmiş Milletler operasyonlarına katılmasına zaten onay veriyoruz. Biz ordumuzun bir yandan dünya barışına hizmet ederken diğer yandan ülkemizin diplomatik gücünü artırmasından, 5 kıtada bayrağımızı dalgalandırmasından kıvanç duyarız, zannetmeyin ki bu uluslararası görevlendirmelere karşıyız. Nitekim, bugüne kadar Aden Körfezi'nden Kosova'ya kadar birçok barış gücü operasyonu için onay verdik. Askerî görevlendirmelerin, barış gücü operasyonları veya ülkemizin doğrudan güvenliğini ilgilendiren terörle mücadele faaliyetleri için yürütüldüğüne inandığımızda desteğimizi asla esirgemedik. Fakat siz gözümüzle görmediğimiz, imzalanmasının üzerinden iki buçuk yıl geçmesine rağmen içeriğini hâlâ öğrenemediğimiz bir anlaşmaya dayanarak önümüze tezkere koyuyorsunuz. Ayrıca, güvenlik tehditleri her yıl güncellenirken yılda bir yenilenmesi gereken tezkereleri şimdi iki yıllık hazırlama âdetini çıkardınız. Bu öyle alelade bir görevlendirme değil. Dünyanın en tehlikeli coğrafyalarının birinden bahsediyoruz. Bir yandan Somali kökenli korsanların kriminal faaliyetleri, diğer yandan bölgede Somali, Somaliland ve Etiyopya arasındaki gerilim, ayrıca Yemen'de devam eden kanlı savaş donanmamızın görev yapmasının istendiği coğrafyanın ne kadar tehlikeli olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Kaldı ki Somali kara suları Ege Denizi'nin 4 katı büyüklüğe sahip. Biz Ege ve Karadeniz'de güvenliğimizi tam olarak sağladık da her türlü tehdidin ortasındaki Somali kara suları mı kaldı değerli arkadaşlar? Mehmetçik'imizin canının sizler için hiç mi kıymeti yok? Askerimiz gerektiğinde elbette savaşır ve vatan için şehit olmaktan çekinmez. Dünyada vatanı için Mehmetçik

kadar yürekten canını feda etmeye hazır bir başka askerin bulunmadığını hepimiz biliyoruz. Fakat uzak bir coğrafyada içeriği ve kapsamı bilinmeyen, üstelik Meclisten geçmediği için henüz Türk hukuk sisteminde geçerliliği bile olmayan bir anlaşma için nasıl olur da Hava ve Deniz Kuvvetlerimizi böyle bir ateşe atarsınız? Bugün, içeriği hâlâ belirsiz anlaşmanın ülke çıkarlarınız için mi yoksa iktidarınıza bağlı birtakım sermaye gruplarının Somali'de sömürü alanları kazanması için mi hazırlandığına kanaat getiremiyoruz. Hâlihazırda kronikleşmiş bir ekonomik krizle boğuşurken ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek sürekli tasarruf önlemlerinden bahsederken Somali'ye milyar dolarlık hibeler vermekte tereddüt etmediniz. Bu hibeler iyi niyetle yapılıyorsa onlara da karşı değiliz lakin basın ve yayın organlarında Somali'ye verilen hibelerin usulsüzce dağıtıldığına dair iddialar var. Bu iddialara göre, iktidarınıza yakın inşaat şirketleri Somali'de hastane, okul, adliye binası gibi projeler alıyorlar; Somali Hükûmetinin bunlara para ödeme gücü zaten yok, dolayısıyla Ankara'dan hibe çıkartılıyor, hazineden para çıkıp Somali'ye ulaştığı anda Somali yetkilileri hibeyi çıkartanlara bir miktar komisyon ödüyor, paranın geri kalanı da işte bu AKP'ye yakın şirketlere inşaat masrafları karşılığı olarak ödeniyor yani Somali paravan işlevi görüyor, Hazineden çıkan para yandaş şirketlere aktarılmış oluyor; iddialar böyle. Eğer doğruysa size soruyoruz: Bu mu sizin insanlığınız? Bu mu sizin gelişmekte olan ülkelere yaklaşımınız?

Değerli arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin vatan savunmamız haricindeki tüm meşru görevleri Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimine tabidir. Sizin 2024 tarihli anlaşmayı Meclisten geçirmeden böyle bir tezkereyi getirmeniz ise anayasal düzeni açıkça yok saymaktır. Biz bu açık Anayasa ihlalini ve kabul oyu veren herkesi büyük bir tarihî sorumluluk altına sokacak söz konusu tezkereye dair eleştirilerimizi iki yıl önce de dile getirdik. Demokratik devletlerde politika yapım süreçlerinde kurumlar bir araya gelir ve ortak bir yol haritası çizilir. Bir zamanlar Türkiye'de de kararlar böyle alınırdı. Normal şartlarda savunma ve güvenlik içerikli bir anlaşma daha hazırlanmadan Dışişleri Bakanlığı içerisinde, gerekirse Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığından uzmanlarla istişare edilerek kaleme alınır, anlaşmalar imzalanmasının ardından vakit geçirmeden Türkiye Büyük Millet Meclisine havale edilirdi. Üstelik böyle bir anlaşmanın sadece Dışişleri Komisyonu değil -tali komisyon sıfatıyla- Millî Savunma Komisyonunda da görüşülmesi icap eder. Sizin Türkiye'nin dış politikasını tek bir şahsın iki dudağı arasına hapseden ucube başkanlık sisteminizde elbette böyle bir anlayış yok fakat biliniz ki bir sonraki seçimlerde iktidara geldiğimizde bu anlayışı ülkemize geri getireceğiz.

Somali tezkeresinde güvenlik boyutu açısından dikkate alınması gereken ve hamasetle geçiştirilemeyecek birçok sorun alanı bulunmaktadır. Kıyısında yer aldığımız Orta Doğu yalnızca üç yıl içerisinde çok taraflı çatışmaların merkezi hâline geldi. İsrail'in Gazze'yi ilhak girişimi ve sonrasında Lübnan saldırısı, İran'ın İsrail'e yönelik misillemeleri, ABD'nin İran'a yaptığı saldırılarla başlayan düşük yoğunluklu savaş ve İran'ın karşı saldırıları Orta Doğu'daki gerilimi hiç olmadığı kadar yükseltti. Hâl böyleyken söz konusu tezkereye konu olan Somali ve çevresinde kanlı çatışmalar uzun yıllardır devam ediyor. Yemen'de çatışan taraflardan olan Husiler bugün İsrail'deki hedeflere füze yollayacak kapasiteye sahip oldu. Somali'nin kendisi Somaliland'deki ayrılıkçı hareketten dolayı her an kendi içerisinde veya Etiyopya'yla yeni bir çatışmaya girebilir. Somali'nin kendi içerisinde zaten birlik yok, Eş Şebab terör örgütünün bu ülkedeki kanlı eylemlerini yıllarca dehşet içinde izledik. Somali'de askerî varlığımız bulunabilir, Somali'nin resmî ve meşru ordusunu eğitebiliriz; bunlara yönelik girişimlere de bir itirazımız yok fakat Somali içindeki veya Somali'nin komşularıyla yaşayacağı bir çatışmada taraf olmayız. Bir ülkeye destek vermek, onun savunma kapasitesini artırmak başka şey, o ülkenin girdiği bir çatışmada taraf olmak çok başka bir şeydir. Kaldı ki şu an ülkemizin içinde bulunduğu bölgedeki kriz ve tehdit seviyesi göz önüne alındığında her bir muharip geminin ve muharip uçağın ana vatan savunması için önemi tartışılmaz. Muharip uçak konusunda yaşadığımız zafiyet ortada iken, fırkateynlerimiz henüz inşa aşamasında iken bu bölgede yıpratılmaları millî güvenliğimiz açısından uygun değildir. Ülkemizi ve bölgemizi etkileyebilecek böyle bir kriz döneminde askerî gemi, uçak ve taarruz helikopterlerimizi uzak bölgelere göndermek büyük bir stratejik hatadır. Biraz önce de söylediğim üzere, Ege Denizi'nin 4 katı büyüklüğünde ve birçok farklı çatışmanın yaşandığı bir bölgeye gönderiyorsanız daha da vahim bir hatadır. Kendi bölgemizde sükûnet ve istikrar sağlanmadan denizaşırı maceralara girişmenin bir

mantığı yoktur. "Türk Silahlı Kuvvetleri nasıl görevlendirilir, vatan savunması sınır ötesi harekâtlarla nasıl perçinlenir?" bunun örneğini görmek istiyorsanız merhum Bülent Ecevit'in önderliğinde gerçekleştirdiğimiz 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nı örnek alabilirsiniz. Siz bu dönemde Yunanistan'ın, İsrail'in veya başka bazı ülkelerin Türkiye için tehdit yarattığını sürekli iddia ediyorsunuz. Madem bu kadar akut bir tehdit durumuyla karşı karşıyayız, o zaman kendi güvenliğimizi tam olarak sağlamadan neden ordumuzu ve donanmamızı başka ülkelerin çatışma bölgesine göndereceğiz? İktidarınız ulusal güvenliğimizi riske atacak bu tür adımlardan kaçınmalı, kaynaklarımızı dikkatli ve stratejik şekilde kullanmalıdır. Çevremizde yaşanan gelişmeler ortadayken bu kaynakları yerinde kullanmak hayati önem taşımaktadır. Zira, Somali'de yürütülen faaliyetler ertelenebilir ancak ana vatanın savunmasında hiçbir zaafa yer verilemez. Bugüne kadar FETÖ'cülerle kol kola girerek ülke güvenliğimize ve Türk Silahlı Kuvvetlerimize telafisi zor zararlar verdiniz. FETÖ'cülerin tezgâhladığı, bizzat liderinizin "Ben bu davaların savcısıyım." dediği sözde dosyalarla Türk Silahlı Kuvvetlerimizin her biriminden yüzlerce yetişmiş subayımızı cezaevlerine yolladınız. Şimdi, bugün donanmamızı dünyanın en tehlikeli sularına göndermekte bu kadar hevesli olduğunuzu görünce Balyoz kumpasını aklımıza getirmeden edemiyoruz. En başta MİLGEM Projesi'nin ve "mavi vatan" kavramının gerçek mimarı, Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek olmak üzere Deniz Kuvvetlerimizin komuta kademesinin üçte 1'ini düzmece iddialarla yıllar boyunca cezaevlerinde süründürdünüz. Bu değerli subaylarımızın ayrıca ailelerinin itibarına daha onlar hüküm giymemiş olmasına rağmen saldırdınız, defalarca onları tahkir ettiniz; biz bunları unutmadık.

Şimdi soruyorum değerli arkadaşlar: Her fırsatta Türkiye için tehdit olduğunu iddia ettiğiniz ülkeler Yunanistan, İsrail, Mısır veya başkaları bir araya gelip aynı anda Türkiye'ye savaş ilan etseler, Deniz Kuvvetlerimizin komuta kademesinin üçte 1'ini bir anda devre dışı bırakabilirler miydi? İşte, bu kadar yabancı devletin ortaklaşa yapamayacağı kötülüğü siz FETÖ'yle iş birliği içinde Deniz Kuvvetlerimize yaptınız. 15 Temmuz darbe girişimi sonrası FETÖ'yü tasfiye ettiğinizi iddia ediyorsunuz fakat FETÖ'nün hedef aldığı askerî kurumlarımıza ve askerimize yönelik eski tutumunuzu yer yer tekrar benimsediğinizi de unutmuyoruz. Darbe girişimini bahane ederek kökü Osmanlı'ya kadar dayanan kadim askerî okul ve akademilerini kapatmanıza değinmeyeceğim bile. 4 Nisan 2021 günü çoğu Balyoz kumpasında mağdur edilmiş amirallerimiz Montrö Sözleşmesi'nin korunmasına dair bir bildiri yayınladılar. Siz vatana bu kadar hizmet etmiş subaylarımızın iyi niyetli tavsiyesini baş tacı edeceğinize bildirinin imzacılarını gözaltına almaya kalktınız. Bu insanlar "Atatürk'ün emaneti olan Montrö Sözleşmesi'ni çiğnetmeyiz, Montrö'de kazandığımız haklarımızı tartışma konusu yapmayız." dediği için rahatsız oldunuz, tıpkı mezuniyet töreninde "Atatürk'ün askerleriyiz." diyerek kılıç çeken okullarından dereceyle mezun 5 parlak teğmenimizden rahatsız olduğunuz gibi. Korkmayınız, bu çocuklar vatanlarına bağlı oldukları gibi, Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin kurumlarına darbeyle zarar vermeyi akıllarından bile geçirmezler. On yıl önce darbeye yeltenenlerin yolunu açanların ve onları en yüksek mevkilere ulaştıranların sizin iktidarınız olduğunu da unutmuyoruz. Uzun lafın kısası, tarih, iktidarınızın Türk Silahlı Kuvvetlerine, özellikle Deniz Kuvvetlerimize verdiği zararları kaydetti. Alnınızda bu kara leke hâlâ duruyorken şimdi size güvenmemizi ve içeriğini bilmediğimiz, görmediğimiz bir anlaşmaya göre Deniz Kuvvetlerimizi Somali'ye göndermemize onay vermemizi istiyorsunuz. Bu söz konusu bile olamaz. Ege'nin, Karadeniz'in ve Doğu Akdeniz'in bu kadar ciddi güvenlik riskleriyle karşı karşıya olduğu bir dönemde uzak coğrafyalarda macera arama lüksümüz yoktur. Önce içinde bulunduğumuz ittifaklar içerisindeki konumumuzu sağlamlaştırmalı, daha sonra kendi güvenliğimizi sağlamak için komşularımızla düzgün bir diplomasi yürütmeliyiz. Aynı ittifakın üyesi olduğumuz Yunanistan'la silahlanma yarışına girmek yerine karşılıklı oturarak sorunlarımızı çözmeliyiz. Yunanistan'la yıllara yayılan bir bölgesel rekabetimiz oldu fakat biz güç ve kapasite olarak Yunanistan'ın çok önüne geçtik, bunu sizin kötü yönetiminize rağmen başardık. Lakin bir ülkenin güç ve kapasite olarak önüne geçmeniz o ülkeye karşı saldırgan veya üstencil bir tavır takınmanızı meşru kılmaz. Siz millî savunmanın en düşük maliyetli ve en verimli yolu olan diplomasiyi göz ardı ederseniz gücü size karşı tek başına yetmeyecek bölgesel rakipleriniz bir araya gelerek size karşı ittifak kurarlar. Nitekim, yakın dönemde hem Yunanistan hem İsrail hem Mısır'a yönelik aynı anda saldırgan bir söylem benimsemeniz, normalde ilişkileri o kadar derin olmayan bu 3 devleti Türkiye'ye karşı

Doğu Akdeniz'de bir ittifak arayışına itti. Bu hatanızı neyse ki anladınız ve bir zamanlar belediye seçimleri için bile propaganda malzemesi olarak kullandığınız Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah es-Sisi'yle gidip el sıkıştınız. Bunu Sisi'ye on yıldan fazla süredir yağdırdığınız hakaret dolu sözleri de yutarak yaptınız. Mısır'la er geç barışacaktık, sizin boş hamasete ve popülizme dayanan söylemleriniz yüzünden Türkiye'nin itibarı ve sözünün inandırıcılığı ciddi zarar gördü. Bizim şiar edindiğimiz "Yurtta sulh, cihanda sulh." sözü yalnızca hümanist bir ilkeden ibaret değildir, aynı zamanda ülkemizin güvenliğini, ulusal egemenliğimizi ve toprak bütünlüğümüzü garanti altına alan bir stratejinin özetidir. Barışı arayan barışı bulur, çatışma arayanların elde edeceği tek şey kan ve gözyaşıdır. Maalesef sizin çizginiz, Atatürk'ün barışçıl ve antiemperyalist siyaseti değil aksine her fırsatta hamasi ve saldırgan söylemlerinizde ortaya çıkan sözde Osmanlıcı, yayılmacı arzularınızdır. Siz maceraların, hülyaların peşinde koşadurun, biz seçimlerden sonra iktidarı devraldığımızda Türkiye'yi kuruluşundaki barışçıl değerlerine yeniden kavuşturacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Fatih Dönmez.

Buyurun Sayın Dönmez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyor, alacağımız kararların aziz milletimiz, dost ve kardeş Somali halkı ile bölgemizin huzur ve istikrarı açısından hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüştüğümüz tezkereyi yalnızca bir dış politika veya güvenlik meselesi olarak değerlendirmek eksik bir yaklaşım olacaktır. Önümüzde duran bu tezkere aynı zamanda Türkiye'nin son yirmi dört yılda adım adım inşa ettiği enerji ve güvenlik vizyonunun, Afrika açılımının ve küresel ölçekte artan etkinliğinin de önemli bir yansımasıdır. Artık devletlerin gücü yalnızca sahip oldukları askerî kapasiteyle ya da ekonomik büyüklükleriyle ölçülmüyor. Enerjiye erişim kabiliyeti, arz güvenliği, kaynak çeşitliliği ve enerji diplomasisi; bütün bunlar ülkelerin millî güvenlik stratejilerinin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiş durumdadır. Son yıllarda yaşadığımız gelişmeler bunu açıkça göstermektedir. Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte Avrupa'da yaşanan enerji krizi, Orta Doğu'da devam eden çatışmalar ve buna bağlı olarak çok yüksek seviyelere ulaşan petrol ve doğal gaz fiyatları, Kızıldeniz ve Aden Körfezi'nde uluslararası ticareti tehdit eden gelişmeler hâline gelmiştir. İşte, tam bu nedenle Türkiye, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde enerji ve güvenlik alanında günü kurtaran politikalar değil gelecek nesilleri güvence altına alacak uzun vadeli ve stratejik bir vizyon ortaya koymuştur. Maalesef bu vizyonu kavramakta zorlananlar her büyük adımı eleştirilmekle meşgul olurken Türkiye hedeflerine emin adımlarla yürümeye devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afrika'nın 21'inci yüzyılın ikinci yarısından itibaren uluslararası sistem içerisinde daha etkin rol oynaması ve küresel sahnede ağırlığı giderek artan bir aktör olması beklenmektedir. Pek çok alanda hızla gelişen kıtanın barındırdığı ekonomik ve ticari potansiyel ile jeopolitik ağırlığı birçok ülkeyi ve yatırımcıyı son yıllarda Afrika'ya çekmeye başlamıştır. Kıta nüfusunun yüzde 60'ı 25 yaşın altındadır. 2030 itibarıyla Afrika'daki genç nüfusun tüm dünyadaki genç nüfusun yüzde 42'sini oluşturması beklenmektedir. Söz konusu potansiyel doğru şekilde yönetildiği takdirde Afrika kıtasının ve dünyanın ekonomik büyümesine çok önemli katkıları söz konusu olabilecektir. Türkiye'nin Afrika'ya bakışı günübirlik çıkar hesaplarına dayanan bir dış politika anlayışının değil ortak tarih, karşılıklı saygı, eşit ortaklık ve birlikte kalkınma ilkelerinin üzerine inşa edilmiş, uzun soluklu bir perspektifin ürünüdür.

Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliğinde son yirmi dört yılda hayata geçirilen Afrika açılımı bugün ülkemizin en başarılı dış politika hamlelerinden biri hâline gelmiştir. Bir zamanlar sınırlı diplomatik temsille yürütülen ilişkilerimiz bugün kıtanın dört bir yanına yayılan büyükelçilik ağımız, düzenli olarak gerçekleştirilen Türkiye-Afrika Ortaklık Zirveleri, Türk Hava Yollarının Afrika'yı dünyaya bağlayan uçuş ağı, TİKA'nın eğitimden sağlığa, tarımdan altyapıya uzanan kalkınma projeleri, AFAD ve Kızılayın insani yardım faaliyetleri, Maarif Vakfının eğitim yatırımları, Yunus Emre Enstitüsünün kültürel çalışmaları ve sivil toplum kuruluşlarımızın gönül köprüleriyle daha güçlü bir

zemine kavuşmuştur. İnanıyorum ki Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda Türkiye-Afrika ilişkileri önümüzdeki dönemde enerji, ticaret, güvenlik, teknoloji, ulaştırma ve savunma başta olmak üzere her alanda daha da derinleşecek; Türkiye, Afrika'nın kalkınma yolculuğunda en güvenilir ortaklardan biri olmaya devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, tam da bu noktada, Somali'yle kurduğumuz stratejik ortaklığın anlamını doğru okumamız ve anlamamız gerekiyor. Bu ilişki zor zamanlarda uzatılan bir dostluk elinin üzerine inşa edilmiştir. Türkiye Somali'ye sadece bugün gitmedi, Somali'nin en zor günlerinde de oradaydı; insani yardımlarıyla oradaydı, altyapı projeleriyle oradaydı. Bugün ise bu dostluk ekonomik iş birlikleriyle, enerji alanındaki ortak projelerle ve stratejik yatırımlarla daha da güçlü bir zemine oturmaktadır.

Ülkemizce 2011 yılından bugüne kadar Somali'ye 1 milyar doları aşkın yardım yapılmıştır. Somali, insani ve kalkınma yardımlarımız açısından Afrika'da 1'inci sıradadır. İşte bu yaklaşım, Türkiye'nin Afrika vizyonunun en belirgin özelliğidir. Biz hiçbir zaman yer altı kaynaklarını alıp geride yoksulluk bırakan anlayışın temsilcisi olmadık. Biz, gittiğimiz her coğrafyada önce insanı merkeze koyduk, önce güveni inşa ettik, gönül köprüleri kurduk, ticareti geliştirdik; sonra da yatırımları büyüttük.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Somali'nin güvenliği ve istikrarı yalnızca Somali halkı için değil Aden Körfezi, Arap Denizi ve Hint Okyanusu havzasının güvenliği ve istikrarı açısından da büyük önem taşımaktadır. Bugün görüşmekte olduğumuz tezkereyle amaçlanan, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, silahlı soygun, yasa dışı balıkçılık, kaçakçılık ve diğer tehditlerle mücadelesine destek olmaktır. Bununla birlikte, hedefimiz, yalnızca güvenlik alanında geçici bir destek sunmak değildir; Somali savunma ve güvenlik kuvvetlerinin kapasitesinin geliştirilmesi, ülkenin kendi güvenliğini sağlayabilecek kurumsal ve operasyonel kabiliyete ulaşması ve deniz yetki alanlarında güvenlik ve kontrolün tesis edilmesi iş birliğimizin temel unsurlarıdır. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz Somali'nin talebi ve iki ülke arasında imzalanan anlaşmalar çerçevesinde Somali'nin güvenliğine katkı sunmaya devam edecektir. Bu katkı, terörle mücadeleden deniz güvenliğine, yasa dışı faaliyetlerin önlenmesinden Somali güvenlik güçlerinin kapasitesinin geliştirilmesine kadar geniş bir çerçeveyi kapsamaktadır.

Türkiye, Somali'nin yanında dururken yalnızca bir ülkenin güvenliğine değil bölgesel istikrara, uluslararası deniz güvenliğine ve ortak ekonomik menfaatlere de destek sağlamaktadır. Bugün gelinen bu noktada hedef, Somali'nin kendi güvenliğini sağlayabilecek kapasiteye ulaşmasıdır; Türkiye'nin desteği de tam olarak bu anlayışa dayanmaktadır. Bu anlayışla, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimiz çerçevesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, kaçakçılık ve diğer tehditlerle mücadelesine destek vermeye devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz iki yıl içerisinde Somali açık denizlerinde yürütülen çalışmalar ülkemizin ulaştığı teknik kapasiteyi de bütün dünyaya göstermiştir. Kendi sismik araştırma gemimizle Somali açık denizlerinde üç boyutlu sismik çalışmalar başarıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar, Somali tarihinde gerçekleştirilen ilk üç boyutlu açık deniz sismik araştırması olmasının yanı sıra Türkiye'nin kendi kara suları dışında operatör olarak yürüttüğü ilk açık deniz projesi olmuştur. Bu, son derece kıymetlidir çünkü burada yalnızca veri toplanmamıştır; burada, Türk mühendisliği sahaya çıkmıştır, Türk teknolojisi sahaya inmiştir, Türk denizciliği sahaya çıkmıştır, Türk enerji sektörü uluslararası ölçekte önemli bir sınav vermiştir. Hamdolsun, bu sınav başarıyla sonuçlanmıştır.

Somali'nin ilk derin deniz arama kuyusu olarak planlanan CURAD-1 Kuyusu'nda çalışmaların devam ediyor olması iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın ulaştığı seviyeyi göstermesi bakımından son derece anlamlıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada bir hususun daha altını özellikle çizmek istiyorum: Enerji yatırımları kısa vadeli yatırımlar değildir; bugün atılan bir adımın neticesini bazen yıllar sonra alırsınız, bazen ilk sondajda sonuca ulaşırsınız, bazen onlarca kuyu açmanız gerekebilir ama önemli olan aramaktan vazgeçmemektir çünkü aramayan bulamaz, risk almayan kazanamaz. Artık başkalarının keşfettiği kaynaklara talip olan değil kaynağı bizzat arayan, bulduğu kaynağı üreten, teknolojisini geliştiren, uluslararası enerji projelerinde öncü rol üstlenen bir Türkiye vardır.

Bugün görüştüğümüz bu tezkereyi izin belgesi olarak görmek de hata olur. Bu tezkere, Türkiye'nin iş ve güvenlik diplomasisine duyulan güvenin tezkeresidir, Türk mühendisine duyulan güvenin

tezkeresidir, Türk denizcisine duyulan güvenin tezkeresidir; her şeyden önemlisi, Türkiye'nin küresel ölçekte üstlenmeye başladığı yeni rolün tezkeresidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir dönem yalnızca ithal ettiği enerjiyle kalkınmaya çalışan bir Türkiye vardı; küresel enerji piyasalarında yaşanan gelişmeleri uzaktan izleyen, fiyat dalgalanmalarının doğrudan etkisi altında kalan bir Türkiye vardı; bugün ise bambaşka bir noktadayız. Karadeniz'de tarihimizin en büyük doğal gaz keşfini gerçekleştiren, Gabar'da yıllarca "Ulaşılamaz." denilen petrolü milletimizin hizmetine sunan, dünyanın en modern sondaj ve sismik araştırma filolarından birine sahip olan, yenilenebilir enerji yatırımlarında Avrupa'nın öncü ülkeleri arasında yer alan bu başarılar kendi kendine ortaya çıkmamıştır; bu başarıların arkasında güçlü bir siyasi irade, kararlı bir devlet aklı ve uzun yıllara yayılan istikrarlı bir enerji politikası bulunmaktadır. AK PARTİ hükûmetleri hep şu anlayışla hareket etti: Enerji sadece tüketilen bir emtia değildir; enerji kalkınmadır, üretimdir, istihdamdır, sanayidir ve teknolojidir; her şeyden önemlisi, enerji bağımsızlıktır. Bugün, gelişmiş ülkelerin enerji politikalarına baktığımızda, dünyanın neresinde stratejik bir enerji kaynağı varsa orada yatırım yapıyor, ortaklık kuruyor, teknoloji geliştiriyor ve diplomatik ilişkilerini enerji ekseninde güçlendiriyorlar çünkü artık enerjiye sahip olmak kadar enerjiye erişim imkânına sahip olmak da stratejik güç anlamına geliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Akdeniz'in iki yakasını buluşturan Türkiye ile Afrika arasındaki coğrafi mesafe... Güçlü iş birliğimizle enerji arayan, ortak yatırım yapan, bilgi ve teknoloji paylaşan Türk mühendisliğini, Türk girişimciliğini ve enerji sektörünü dünyanın farklı coğrafyalarına taşıyan bir ülkeyiz. Bu anlayışla, son yıllarda Azerbaycan'dan Irak'a, Libya'dan Türkmenistan'a, Afrika'dan Orta Asya'ya kadar geniş bir coğrafyada geliştirilen iş birlikleri Türkiye'nin sadece bugünkü ihtiyaçlarını değil gelecek nesillerin arz güvenliğini de teminat altına almayı hedeflemektedir. Unutmayınız ki bu tezkere, bir ülkeyle yapılan teknik bir iş birliğinin değil Türkiye Yüzyılı vizyonunun, küresel ölçekte etkin bir Türkiye idealinin önemli bir yansımasıdır. Elbette, Gabar'da elde ettiğimiz üretim ülkemizin enerji bağımsızlığı yolunda önemli bir dönüm noktasıdır. İşte bugün görüştüğümüz tezkereyi de bu perspektifle değerlendirmek durumundayız. Ulusal petrol şirketleri sadece kendi ülkelerinde faaliyet göstermiyor; dünyanın dört bir yanında arama yapıyorlar, yeni rezervler keşfediyorlar, teknoloji geliştiriyorlar, ortaklık kuruyorlar. Biraz önce Cumhuriyet Halk Partisi adına söz alan Sayın Namık Tan'ın 1'inci tezkereyle ilgili ifadelerini bir kez daha hatırlatmak ve bugün ifade ettiği sözleri buradan dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bundan iki yıl önce mavi vatanı "masal" olarak tanımlamıştınız, "macera" olarak tanımlamıştınız ama bugün Özden Örnek'i örnek göstererek mavi vatan vurgusuna özellikle dikkat çektiniz; bu gelişme önemli bir gelişme. İnşallah, bir sonraki tezkerede bugün eleştirdiğiniz konulara da destek çıkacağınızı ümit ediyoruz.

Sözlerime son verirken şunu bir kez daha ifade etmek isterim: Bir zamanlar başkalarının çizdiği enerji haritalarında kendine yer arayan bir Türkiye vardı, bugün ise kendi gemileriyle denizlere açılan, kendi mühendisleriyle yeni ufuklara yürüyen, dost ve kardeş ülkelerle birlikte yeni enerji havzaları oluşturan, enerji diplomasisinde sözü dinlenen bir ülke var. Biz inanıyoruz ki Türkiye Yüzyılı savunmada yükselen, ekonomide güçlenen, teknolojide öncü olan Türkiye'nin enerjide de söz sahibi olduğu bir yüzyıldır.

Bu düşüncelerle, görüşmekte olduğumuz Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin ülkemiz, dost ve kardeş Somali halkı ve bölgemizin barış, huzur ve istikrarı için hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce heyetinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akay...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Moldova Anayasa Mahkemesinin Gagavuz Özerk Bölgesi'yle ilgili kararına ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

9 Temmuzda Moldova Anayasa Mahkemesinin aldığı kararla Gagavuz Özerk Bölgesi'nin seçim, polis ve güvenlik alanındaki bazı yetkileri merkezî yönetime devredildi; Gagavuz kardeşlerimiz bunu, 1994'te çatışmayı önleyen özerklik uzlaşmasının ruhuna aykırı görüyor, Türkiye'nin bu süreçte tarihî sorumluluğu olduğunu ifade ediyorlar ve Gagavuzlar dil ve kültürleriyle bağımsız olarak hayatlarına

devam ederken Türk soydaşlarımızla ilgili bağımızın da güçlü olmasını tekrar vurguluyorlar. Geçmişte Atatürk'ün ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in katkılarıyla barış ve diyalog güçlenmişti, bugün de aynı anlayışla Moldova'nın toprak bütünlüğüne saygı temelinde Gagavuz özerkliğinin korunması için diplomatik girişimlerin artırılması büyük önem taşımaktadır. Bölgede kalıcı istikrarın korunması, Gagavuz halkının anayasal haklarının güvence altına alınması ve diyalog kanallarının açık tutulması herkesin ortak sorumluluğudur.

BAŞKAN - Sayın Torun...

46.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, fındık üreticisine ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Fındık üreticisi artık dayanacak güç bulamıyor. Üretim maliyetleri geçen yıla göre neredeyse 2 katına çıkmışken fındık fiyatı yarı yarıya düşmüş durumdadır. Gübre, ilaç, işçilik ve nakliye maliyetleri üreticinin belini bükerken yüksek rekolte tahminleriyle fiyatlar manipüle ediliyor. Fındık üreticilerimizin sabrı da tahammülü de kalmadı. Fındık yalnızca fındık üreticisinin değil Karadeniz'de ve Ordu'da esnafın, işçinin, emeklinin, nakliyecinin ve tüm bölge ekonomisinin temel geçim kaynağıdır. Fındık üreticilerimiz hâlen daha TMO'dan fındık fiyatı açıklamasını bekliyor. İktidara çağrımız açıktır; üreticinin alın terini tüccarın ve tekellerin insafına bırakmayın. Ziraat odalarının kilogram maliyetini 300 liranın üzerinde açıkladığı bir durumda açıklanacak alım fiyatı da en az 350 liranın üzerinde olmalıdır. Fındık üreticisi sadaka değil emeğinin, alın terinin karşılığını istiyor.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) TEZKERELER (Devam)

1.- Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 281, 282 ve 283 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci, 2'nci ve 3'üncü sıralarına, yine bu kısımda bulunan 237, 242, 223 ve 236 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın sırasıyla 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 281 ve 282 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, bu tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, grupların uzlaşısıyla bugünkü birleşimde grup önerilerine Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun önerisiyle başlayacağız.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi var, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 281, 282 ve 283 sıra sayılı Kanun Teklifleri'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci, 2'nci ve 3'üncü sıralarına, yine bu kısımda bulunan 237, 242, 223 ve 236 sıra sayılı Kanun Teklifleri'nin ise yine bu kısmın sırasıyla 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

28, 29 ve 30 Temmuz 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

21 Temmuz 2026 Salı günkü (bugün) birleşiminde 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

23 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında 24 Temmuz 2026 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşimde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşimde 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde 236 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

281 ve 282 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetvellerdeki şekliyle olması, bu tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerilmiştir.

281 Sıra Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764)		
BÖLÜMLER	BÖLÜM MADDELERİ	BÖLÜMDEKİ MADDE SAYISI
1. Bölüm	1 ila 17'nci Maddeler	17
2. Bölüm	18 ila 34'üncü Maddeler	17
Toplam Madde Sayısı:		34

282 Sıra Sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755)		
BÖLÜMLER	BÖLÜM MADDELERİ	BÖLÜMDEKİ MADDE SAYISI
1. Bölüm	1 ila 14'üncü Maddeler	14
2. Bölüm	15 ila 27'nci Maddeler	13
Toplam Madde Sayısı:		27

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; AK PARTİ'nin grup önerisi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, nereden başlayıp nasıl bitirmek gerekir bu konuşmayı, onu tam kestiremiyorum. Neden? 1 Hazirandan itibaren gruplar, muhalefet, herkes "Normalde kanunen 1 Temmuz itibarıyla Parlamento kapanacak. Sizin bundan sonra haziran itibarıyla, temmuz itibarıyla çalışma programınız nedir, takviminiz nedir? Hangi kanunları, hangi yasaları getireceksiniz Genel Kurula? Hangi komisyonlarda hangi kanunlar görüşülecek?" diye defalarca bu soruları sorduk. Şu anda, eminim, beni duyan AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımızın bile kesinlikle Meclisin ne zaman tatile gireceğinden -15 Ağustosta mı, 10 Ağustosta mı- süreç yasası gelecek mi, gelmeyecek mi, hiçbir şeyden haberi yok. Böyle bir plansızlık olur mu arkadaşlar? Böyle kendi gündemine hâkim olmayacak şekilde, Meclisi çalıştıramayacak düzeyde bir anlayışla bu işler yürür mü? Yani süreç hakkında şimdi konuşuluyor, işte, Sayın Meclis Başkanı grup ziyaretleri yapıyor, süreç hakkında yasa geleceği söyleniyor. Peki, yasanın ne zaman geleceğini biliyor musunuz arkadaşlar? Yasanın detaylarında ne var biliyor musunuz arkadaşlar? Hiçbir şey bilmiyorsunuz. Şimdi, bu önergede bile 30 Temmuzu son tarih olarak belirtmişsiniz ama 30 Temmuzda bitip bitmeyeceğinden bile haberiniz yok; 15 Ağustos, ağustosun kaçı, hiçbir şeyden haberiniz yok. Şimdi, haftaya da hani gündem doldurmak, "Biz bir şekilde süreç yasasına yetiştirelim diye haftaya koyduğunuz da uluslararası sözleşmeler. Yani uluslararası sözleşmelerin içinde tarihi sıkışanlar var mı bilmiyorum ama muhtemelen "Bu Meclisi bir dağıtırsak bir daha toplamamız mümkün olmaz." diyerek bir şekilde Meclisi açık tutmaya çalışıyor ve süreç yasasının da aynı anda tamamlanmasını düşünüyorsunuz.

Biraz önce Komisyondan arkadaşlarla konuşuyorduk; Millî Eğitim Komisyonunda YÖK Kanunu konuşuluyor, YÖK Kanunu içerisinde özel okullarla ilgili herhangi bir madde yok fakat Komisyon çalışmalarını bitiriyor, bitirdikten sonra teklif Genel Kurula inecek ama sonra Plan ve Bütçe Komisyonundaki teklifin içerisine özel okullarla ilgili bir maddeyi getirip yerleştiriyorsunuz.

Peki, neden Millî Eğitim Komisyonunun çalışmalarında, YÖK Kanunu içerisinde bunu getirip de değerlendirmediniz? Aynı cinsten kanunları, maddeleri bile bir araya getirmekten acizsiniz arkadaşlar. (YENİ YOL sıralarından alkışlar) Böyle bir mantıkla sağlıklı kanun yapma tekniği olmaz. Biz bu Meclisin çalışmalarını bu şekilde kaliteli hâle getiremeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Sadece, hemen, bir süre sonra "Bir an önce tatil olsun; bir an önce -işte- seçim çevrelerimize gidelim, tatil beldelerine gidelim." diyerek maalesef süreç yasasının dahi hakkıyla tartışılmasını sağlayacak bir zemine getirmeden bir yoğurt yiyişiniz var; bunlar doğru değil, bu şekilde önergelerle Meclisi açık tutma niyetiniz doğru değil.

Ben bunu buradan sorumluluğumuz gereği hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle, burada göstermekten hicap değil esasen gurur duyduğum elimdeki bu protez bacağa lütfen bir beş dakika, üç dakika dikkat verir misiniz.

Hemen Meclisimizin 300 metre aşağısında, Güvenpark'ta dokuz gündür eylemde olan gazi erlerimizin ve şehit erlerimizin ailelerinin bu protez bacakla birlikte sizlere selamlarını iletiyorum.

Öğleden önce oradaydım, dokuz gündür oradalar ve seslerini duyurmak istiyorlar. Ne diyorlar? Bir vatan ayakta duruyorsa, onun harcında şehitlerin al kanı, gazilerin, tıpkı burada gördüğünüz gibi, eksilen uzuvları, dinmeyen acıları vardır. Bu topraklarda eğer bir bayrak hâlâ dalgalanıyorsa, ezanlar okunuyorsa, hür ve bağımsız bir şekilde gezebiliyorsak mutlaka bu kahramanların emekleri var, son nefesini veren şehidin kanı, gazinin uzvu var. İşte, bugün bu kürsüden, sesi çoğu zaman duyulmayan er şehit ailelerimizin ve er gazilerimizin meselelerini dile getirmek için bu kürsüdeyiz. Terörle mücadelede omuz omuza görev yapan Mehmetçiklerimiz aynı bayrağın gölgesinde aynı yemini etmiş, aynı siperde aynı hain kurşunlara hedef olmuşlardır. O kahpe kurşun rütbe sormamıştır, o serseri mayın makam ayırmamıştır, şehadet üniformanın omzundaki rütbeye bakmamıştır; şehitlik de gazilik de en üst rütbedir zaten. Öyleyse bugün bizler de hak ve adalet dağıtırken rütbeye göre ayırım yapamayız. İşte, bu feryadı dile getirmek için dokuz gündür Güvenpark'ta bir yetkili bekliyorlar ve Meclis kapanmadan diyorlar ki: "Bizim yıllardır haykırdığımız bu meseleyi çözün, bizim emsal ve eşitlik haklarımızı verin."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, tamamlayayım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Onun için eylemlerine devam ediyorlar. Evladını bu vatan için toprağa veren anneye "Senin acın farklıdır." denilemez. Kolunu, bacağını, gözünü ya da sağlığını bu millet için feda eden gaziye de "Senin fedakârlığın daha azdır rütben az olduğu için." denilemez ve denilmemelidir.

Bugün er gazilerimiz ve er şehit ailelerimiz tavassut istemiyor, torpil istemiyor; emsal ve eşitlik istiyor. Gelin, Meclis tatile girmeden bu hakları verin diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her salı böyle bir AKP grup önerisiyle karşı karşıya kalıyoruz, her salı bu kürsüye çıkıyoruz ve diyoruz ki "Sizin grup yönetiminiz son derece plansız, savruk, ne istediğini ve ne yapabileceğini öngöremez bir hâlde." ve her defasında haklı olduğumuz ortaya çıkıyor.

Bakın, 23'ünde bitecekti değil mi? En son 23'ünde bitireceklerdi. Niye bugün 30'una kadar uzatılıyor? "Efendim, acil yasalar var." Acil yasalar, mesela, emekli maaşının artırılması ama biz 3.500 liraya razı olmayız; gelin, emekli maaşını 48 bin lira yapalım, 45 bin lira yapalım, sonuna kadar çalışalım, iki ay çalışalım; niye 30'una kadar çalışıyoruz? (CHP sıralarından alkışlar)

YÖK yasası, öğrenci affı; getirin, elinizi tutan ne? Onları bahane ederek Akkuyu'da Rusya'ya milyarlarca dolar peşkeş çekiyorsunuz; bunun için çalışıyorsunuz, bunun için sizi tutuyorlar, bunun için program yapamıyorsunuz. 1 Temmuz'da tatile girecekti, girmesin, çalışalım, biz netiz. 23'ünde girmesin. 30 mu? Hayır, biz 30'a razı değiliz, biz eylül sonuna kadar çalışacağız; var mısınız, nereye gidiyorsunuz? Eylül sonuna kadar çalışalım. (CHP sıralarından alkışlar)

Diyorsunuz ki: "Çocukları şiddetten koruyalım ve biz bununla ilgili bir yasa tasarısı hazırladık, getirdik." Evet, getirin, sonuna kadar çalışalım ama buraya halkın, milletin sorunlarının çaresi olmayacak; konuyu ıskalayan, ceza adaletini sağlamayan, sosyal devleti, sosyal desteği, eğitimi, ekonomiyi ihmal eden bir yasayla gelecekseniz biz burada düzeltmek için sabahlara kadar çalışırız; bunu da böyle bilin!

Değerli arkadaşlar, plansız, programsız buraya geliyorsunuz. Bir çözüm yasasından bahsediliyor, gidiliyor, geliniyor. Nerede çalışılıyor bu? Haberiniz var mı, nerede? Hani başkanlık sisteminde Parlamento çalışırdı, hiçbirinizin haberi yok. Ona da çalışalım, biz ona da varız ama bakın, burada böylesine önergeleri geçirdikten sonra arkaya gelip de "Hadi anlaşalım." "Hadi şunları hızlı geçirelim."

“Hadi tatile gideceğiz.” demeyin; bunu da demedi demeyin arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Biz burada eylül sonuna kadar çalışalım, her maddeyi sabahlara kadar konuşalım ama milletin derdine derman olacak kanunları yapalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) - Asgari ücreti konuşalım. Hani seçimden önce asgari ücrete yılda 4 defa zam yapıyordunuz, ne oldu? Kendi enflasyonunuz bile yüzde 33, asgari ücrete vermişsiniz yılbaşında, şimdi el atmıyorsunuz; bu vicdan mı arkadaşlar? Gelin çalışalım. Emekli maaşına, emekliye, 23.500 lira maaş reva mı; reva mı arkadaşlar? Sizin maaşınız, emekli maaşınız ne kadar? Gelin çalışalım. Çocuklarla ilgili yasayı getirin, çalışalım. Çözüm sürecini görmedik, bilmiyoruz, hangi pazarlıklar var ama onu getirin, bakalım. Elbette ki Türkiye’nin toplumsal barışa ihtiyacı var, demokrasiye ihtiyacı var, adalete ihtiyacı var, anayasaya ihtiyacı var; çiğnediğiniz Anayasa’ya, takmadığınız ceza yasalarına ihtiyacı var Türkiye’nin. Yapalım bunları, sonuna kadar çalışalım arkadaşlar. Siz buradaysanız biz sabahlara kadar buradayız, hazır olun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.31

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Yaman, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, kadın sünnetine ilişkin açıklaması

AYLİN YAMAN (Ankara) - Kadın sünneti veya tıbbi adıyla kadın genital mutilasyonu, sağlık açısından hiçbir faydası olmayan, aksine ciddi fiziksel ve psikolojik tahribatlara yol açan bir insan hakkı ihlalidir; Dünya Sağlık Örgütü tarafından çocuk istismarı ve kadına yönelik şiddet olarak kabul edilir. Türkiye'de kadın sünneti uygulamak yasalara göre suçtur ve Türk Ceza Kanunu kapsamında çocuğun cinsel istismarı ve kasten yaralama suçları bağlamında ağır hapis cezalarıyla cezalandırılır. Ülkemizde Ağrı ilinde kliniğinde kadın sünneti yaptığını ilan eden bir doktorun varlığı utanç vericidir, kabul edilemez; Sağlık Bakanlığı derhâl konuya el atmalıdır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, merhum Muhsin Yazıcıoğlu ve beraberindeki 5 kişinin hayatını kaybettiği helikopter kazasının tüm yönleriyle değerlendirilmesi, yürütülen adli ve idari süreçlerin mevcut durumunun tespiti ve kamu vicdanında oluşan soru işaretlerinin giderilmesi amacıyla 21/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Buyurun.

21/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, merhum Muhsin Yazıcıoğlu ve beraberindeki 5 kişinin hayatını kaybettiği helikopter kazasının tüm yönleriyle değerlendirilmesi, yürütülen adli ve idari süreçlerin mevcut durumunun tespiti ve kamu vicdanında oluşan soru işaretlerinin giderilmesi amacıyla 21/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan

genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 21/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhsin Yazıcıoğlu benim için birlikte siyaset yaptığım bir Genel Başkandan daha fazlasıydı. Otuz üç yıl aynı yolda yürüdüğüm, en zor günlerde cesaretine, vefasına ve inancına şahit olduğum bir dava arkadaşımdı. Öfkelendiği anları da gördüm, bedel ödemeyi göze aldığı anları da; bir gün olsun makamın, koltuğun ya da güçlülerin önünde eğildiğini görmedim. 25 Mart 2009'da üniversitedeki odama geldiğimde mesajlarımın çok fazla olduğunu gördüm ve Muhsin Yazıcıoğlu'nun helikopterinin düştüğünü yazıyordu. O cümleler o günden beri içimde duruyor benim. Aradan on yedi yıl geçti, devlet hâlâ bize Muhsin Başkanın ve 5 arkadaşımızın nasıl öldüğünü açıklayabilmiş değildir. 6 insan Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesindeki Karayakup sırtlarında hayatını kaybetti. Aileleri on yedi yıldır bir mahkeme kapısından diğerine gidiyorlar. Dosyalar açılıyor, dosyalar kapatılıyor ve birleştiriliyor. O gün bugündür ölen canlarımızın nasıl ve neden öldüğüne dair bir sonuç ortaya konulamadı. Son günlerde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı çok ağır bir suçlama üzerinden harekete geçti. Tasarlayarak kasten öldürme suçuna iştirakten 29 kişi hakkında işlem yapıldı; 27 kişi gözaltına alındı, 19 kişi tutuklandı, 8'i adli kontrolle serbest bırakıldı. 2 şüphelinin başka dosyalarından cezaevinde olduğu açıklandı. Soruşturmanın kapsamının sıradan olmadığını biliyoruz. O gün bölgede uçuş yaptığı belirtilen askerî jetlerin pilotları, kaza kırım ekiplerinde görev alanlar, enkazdaki cihazlarla ilişkisi değerlendirilen personel ve koordinat tespitinde görev yapan kamu görevlileri inceleniyor. Adalet Bakanı, FETÖ'nün mahrem yapılanmasından, byLock yazışmalarından ve Adil Öksüz bağlantısından söz ediyor. Tüm bu inceleme ve soruşturmalar on yedi yıl önce hakkıyla yapılsaydı bugün Muhsin Başkan ve arkadaşlarının ölümüne sebep olan gerçekleri öğrenmek için on yedi yıl beklemeyecektik. Bir savcılık olaydan on yedi yıl sonra 29 kişi hakkında tasarlayarak kasten öldürmeye iştirak şüphesiyle işlem yapıyorsa yıllardır bu dosyanın peşinde koşan insanlara artık hiç kimse "Komplo kuruyorsunuz." diyemez. Elbette tutuklama mahkûmiyet değildir, hükmü bağımsız mahkeme verir fakat gelinen aşama, yıllardır dile getirdiğimiz kuşkuların ne kadar ciddi olduğunu ortaya koymuştur. Helikopter düştükten sonra "Muhsin Yazıcıoğlu'nun bacağı kırıldı, ambulansla hastaneye götürülüyor." şeklinde asılsız bir bilgi notu hazırlandı, arama kurtarma ekipleri yanlış yönlendirildi, koordinat tespiti tartışmalı hâle geldi, enkazdaki uçuş cihazları söküldü. Şimdi de askerî hava hareketliliği ve FETÖ bağlantıları soruşturuluyor. O asılsız bilgi notunu kim hazırladı? Arama ekiplerini kim yanlış yerlere yönlendirdi? Enkazdaki cihazlar kimin talimatıyla söküldü?

Değerli milletvekilleri, 2009 yılında helikopter düştükten sonra oraya başka bir helikopter geldi ve bu helikopterdekiler Muhsin Yazıcıoğlu'nun düşen helikopterinin parçalarını söktüler ve bunlar, aynı zamanda 2009 yılında bu insanlar gözaltına alındı. Ne zaman alındı? Abdullah Gül'e bir CD geldi, bu CD'de onlar sökerken bir başkaları kaydetmişti ve ardından da Abdullah Gül şunu dedi, Sayın Cumhurbaşkanı: "Burayı keçiler sökmedi ya." Ve ardından bu insanlar yakalandı ve dediler ki: "Biz hatıra olarak alıyorduk bunları." Dağın başında ne işiniz var sizin karda kışta kıyamette, hatıra olarak...

Ama calibidikkat bir konuya temas etmek istiyorum: Yıl 2009, helikopterin parçalarını sökenler yıl 2016 15 Temmuz ve Recep Tayyip Erdoğan'ın otelini basmaya gidenler aynı kişiler ve onlar şu an cezaevindeler ve o zaman, ben şu kitabı yazdığım zaman, "Son Alperen Muhsin Yazıcıoğlu'nun Sır Görüşmeleri"ni yazdığım zaman bana şunu söyledi Sayın Abdullah Gül: "Ben, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunu devreye soktum, çok çalıştılar. Çok fazla hassasiyet gösterdim. Bakanlar Kurulunda hassasiyet göstermelerini istedim. Genelkurmay Başkanından istedim. Devlet Denetleme Kurulu elemanlarından istedim ve o sırada rahatsız olanlar oldu. Bana da ilettiler ama dinlemediler." Şimdi ben buradan sesleniyorum: Rahatsız olanlar kimlerdi, herkes açıklamak zorundadır. Soruşturmalara FETÖ talimatıyla müdahale edildiği iddiası var değerli arkadaşlar. Oradan, helikopterin üzerinden F-16'lar geçti. Bunlarla ilgili olarak nasıl bulursunuz? O zaman Malatya mahkemesine

gittim, üç saat ifade verdim ve aynı zamanda 2 gizli tanık dinlettim ve dedim ki "İncirlik Üssü'ndeki radarları ve İncirlik Üssü'nün uydu kayıtlarını isteyin." dedim arkadaşlar ve onlar şu ana kadar gelmedi. Bütün helikopterlerin üzerinden hangi uçakların geçtiğine dair o dönemde radarlar kapalıydı değerli arkadaşlar. Aynı zamanda Nevzat Yanmaz, Sivas Milletvekiliydi. Son gece beraberdiler, Muhsin Yazıcıoğlu helikoptere binmeden önce. Şunu söyledi Muhsin Yazıcıoğlu: "Ankara'ya döneceğim ve yeni bir hareket başlatacağım. Arkadaşlarımla yeniden buluşacağım." Ve kendisi bağımsız milletvekili olduğu zaman bazı arkadaşlar kızmışlardı, darılmışlardı ve ardından da şunu söylüyordu: "Fetullah Gülen'le mücadeleye başlayacağız." "O nereden çıktı Başkanım?" dediği zaman ve yıllar öncesine atıfta bulunarak "Sizin bildiklerinizden çok daha fazlasını biliyorum ve onunla mücadele başlatacağız. O Türkiye'de, Fetullah Gülen Anadolu çocuklarını devşirerek, Afrika'da başka çocukları veyahut da başka yerlerde ve burada bunların üzerinden Amerika Birleşik Devletleri'nin kirli emellerine bizim çocukları alet ediyor." demişti

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Ve Sayın Muhsin Yazıcıoğlu, Çekiç Güç oylamalarının tamamına ret oyu verdi. Kendisi hükûmet kurulurken de bakanlıklarını reddetti.

Muhsin Yazıcıoğlu'yla ilgili genel görüşme talebimizin kabul edilmesini istirham ediyorum ve ilgili bakanların da buraya gelerek bugün son aşamaları açıklamalarını istirham ediyor; destek vereceğinizi ümit ediyorum. Kendisine bir kez daha rahmet diliyorum. Allah'a emanet olun.

Saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada sadece bir helikopter kazasını değil on yedi yıldır vicdanlarda kapanmayan bir dosya üzerinde konuşuyoruz; Muhsin Yazıcıoğlu dosyasını. Bu kürsüden kimseyi peşinen suçlamak istemiyorum ama bu kadar tesadüf artık tesadüf olmaktan çıkar. 25 Mart 2009'da bir helikopter düştü, kırk sekiz saat enkaza ulaşılamadı; kırk sekiz saat sonra aradan bir kırk sekiz saat daha geçti, bu sefer sadece ve sadece 6 şehide ulaşıldı. Enkaz hep başka yerlerde arandı, en sonunda köylüler ulaştı yani devletin hiçbir organı ulaşamadı. Bu kadar teknolojinin geliştiği bir dünyada helikoptere köylüler ulaştı. Bugün hâlâ çok karanlık olan bu dosyada önemli gelişmeler yaşanıyor. O bölgede, o gün helikopterin bulunduğu bölgede uçan savaş uçaklarının pilotları gözaltına alındı. Bu sıradan bir gelişme değil önemli bir gelişme çünkü iddialara göre Merzifon ve Malatya'dan kalkan F-4 ve F-16, 2 tane uçak kendi bölgeleri olmayan, eğitim sahası olmayan bir bölgede helikopterin üzerinde uçuyorlar ve yarattıkları türbülans neticesi helikopterin düştüğü iddia ediliyor. F-4 uçağını kullanan pilotun da radar izini kaybettirdiği ve helikoptere yaklaşarak kendisinin türbülans yaptığı iddiaları dosyada var. Dosyanın en vahim meselesi de kaza kırım dosyası, kaza kırım süreci. Helikopterin navigasyon cihazı yok, önce fotoğraflarda var, sonraki fotoğraflarda görünmüyor navigasyon cihazı. Heyet üyeleri bu cihazın rapora yazılmasını istediklerini ifade ediyorlar, Heyet Başkanı Feridun Seren diyor ki: "Savcılığa bildirdik, rapora yazarsak spekülasyon olur, o yüzden herhangi bir şey yazmaya gerek yok." Daha da ilginci, bu raporu hazırlayan ekip mahkemede bir şey söylüyor: "Bizim kaza kırım konusunda eğitimimiz ve sertifikamız yok." Feridun Seren kimya mezunu. Yani, bugün "kaza" diyen raporun altında imzası bulunan kişiler o tarihte böyle bir raporu hazırlayacak teknik yeterliliğe sahip olmadıklarını kendileri de ifade ediyorlar. Feridun Seren bu Meclisin tanıdığı bir isim. Kim? 2007 yılında Isparta'da düşen 57 yolcunun öldüğü kazanın kaza kırım heyetinin de Başkanı, o heyetin de Başkanı aynı kişi. O zaman da diyor ki: "Karakutunun incelenmesi için biz Lufthansa Tekniğe gönderdik." Lufthansa Teknikle yapılan araştırmalarda öğreniliyor ki böyle bir rapor oraya gönderilmemiş incelenmek üzere.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Elbette herkes için masumiyet karinesi esastır ama aynı ismin 2 büyük havacılık faciasında da bu kadar ağır soru işaretlerinin merkezinde bulunması düşündürücü. Dosyada kayıp cihazlar yok yalnız, delilleri söktüğü iddia edilen MAK mensupları var; binbaşı birisi,

2'si hapishanede şu anda. Marmaris'teki suikast davasının da sanıklarından 2'si bunlar, aynı kişiler. "Marmaris'teki suikast davası" derken Cumhurbaşkanına yapılması istenen o 15 Temmuzdaki suikasttan bahsediyorum. 27 kişi gözaltına alındı, işlem yapıldı, 19'u tutuklu ama bu iddiaların merkezindeki Feridun Seren tutuklanmadı; hâlâ dosyada gariplik devam ediyor. İşte, asıl cevap bekleyen soru da bu: Altındaki isimler tutuklanırken heyetin başındaki kişi neden tutuksuz yargılanıyor? 2015'te kaybettiğimiz Fidan annenin son sözü: "'Bu devlet her çağırdığında ben gittim anne.' dedi ama devlete bir kere 'Gel.' dedi, devlet ona gitmedi."

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan konuşacak.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

YENİ YOL Grubu önerisi vesilesiyle bugün bu kürsüden partimiz tarafından geçmişte belki de yüzlerce kez dile getirilen bir hakikati konuşacağız, faili meçhulleri ve faili meşhurları konuşacağız. Bu ülkede faili meçhuller olduğu kadar maalesef faili meşhurlar da var yani kendilerini bugün alnı açık, başı dik görenler, bu cesareti devletin, iktidarın korumasından alan kişiler. Cumartesi Annelerini bugün bütün dünya âlem biliyor ve yine biz biliyoruz ki Cumartesi Annelerini, cumartesi insanlarını iktidar sıralarından da bilmeyen, duymayan, görmeyen yoktur. Şimdi, iktidar sıralarına soruyorum: Hiçbir cumartesi günü Galatasaray Meydanı'ndan geçtiniz mi? Galatasaray Meydanı'nda her cumartesi günü annelerini, babalarını, evlatlarını, yakınlarını soran Cumartesi Annelerinin, cumartesi insanlarının çığlıklarını duydunuz mu? Çünkü onlar tam 1.112 haftadır size "Yakınlarımız nerede?" diye soruyorlar. Şimdi size sorayım arkadaşlar: 1.112 hafta... Hadi hep birlikte 1'den 1.112'ye kadar sayalım; emin olun, yorulursunuz. Şu an salonda sadece 10 kişisiniz, hadi onar onar sayın, onar onar 1.112'ye kadar sayın. 1.112 hafta ne yapıyor biliyor musunuz? Tam 21 yıl yapıyor. Tam 21 yıldır Cumartesi Anneleri, cumartesi insanları o meydandalar ve yakınlarının akıbetini soruyorlar, size soruyorlar. Şimdi iktidar sıraları çıkıp şunu mu diyecek, "Bu faili meçhul cinayetler bizim dönemimizde işlenmedi, bizi ilgilendirmez." mi diyecek? Evet, bir kısmı sizin dönemizde işlenmemiş olabilir ama o faili meşhurlara destek çıkan sizsiniz, failleri araştırmayan sizsiniz, koruyan sizsiniz çünkü çeyrek asırdır bu ülkede iktidar sizsiniz. Biz de o annelerin, o insanların evlatları olarak soruyoruz, diyoruz ki: Neredeler? Failleri nerede? Faili meşhurlar ne zaman yargılanacak? Faili meşhurlara sahip çıkmaktan ne zaman vazgeçeceksiniz? Biz biliyoruz arkadaşlar, bu topraklarda acılarla yüzleşilmeden hakikat sesleri susmaz. Eğer bir ülkede anneler çocuklarının mezarını bile bilmiyorsa, faili meçhul cinayetler karanlıkta bırakılıyorsa emin olun orada hiç kimse kendini gerçekten güvende hissedemez; ben, sen, biz, siz; hiçbirimiz kendimizi güvende hissedemeyiz. Emin olun hiç kimse intikam peşinde değil herkes sadece hakikatin peşinde. Geçmişte iktidar sıraları şunu söylüyordu, ödevlerden bahsediyordu, biz yeniden bir ödevden bahsedelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Sizler işinizi hakkıyla yapana kadar biz ödevlerinizi hatırlatmaya devam edeceğiz. Alın size bir ödev daha: Cumartesi Annelerinin, cumartesi insanlarının bekleyişi 1.113'üncü haftaya girmeden hakikatlerin araştırılmasıyla ilgili bu Mecliste bir komisyon kurulsun ve artık bekleyişler son bulsun.

Aynı zamanda, bu Komisyon sadece cumartesi insanlarının, yakınlarının akıbetini araştırmasın. Muhsin Yazıcıoğlu, 2009; "helikopter kazası" dendi, bugün bir cinayet soruşturması yürütülüyor. Adnan Kahveci, 1993; "trafik kazası" dendi ama şaibeli ve hâlâ şaibe aydınlatılmış değil. Bahtiyar Aydın, 1993; ölümü hâlen şaibeli ve aydınlatılmış değil. Eşref Bitlis, 1993; "uçak kazası" dendi ama hâlen aydınlatılmış değil.

Gelin, hakikatle hep birlikte yüzleşelim, bu Meclis olarak elimizi taşın altına koyalım ve bu coğrafyada bugüne kadar yaşanan faili meçhul cinayetlerin tamamının araştırılması için bir komisyon kuralım diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Cemal Enginyurt.

Buyurun Sayın Enginyurt. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2009 yılında hayatını kaybeden Muhsin Yazıcıoğlu'nu bir kere daha rahmetle, minnetle anıyorum; mekânı cennet olsun.

2009'dan on yedi yıl sonra 17 kişi tutuklanıyor; ihmal var, suistimal var, sabotaj var. 2009 yılında da şunu söylemiştim: "Helikopter kazasıdır, değildir, tekniği bilemem ama kaza olduktan sonra öldürüldü." On yedi yıl önce "Öldürüldü." demiştim çünkü Sayın Özdağ'ın da açıkladığı gibi, Valinin konuşmaları var, "Bulundu." dedi, haberler geldi, "Bacağı kırık." denildi, "Bulduk, buluyoruz." derken en son naaşına ulaşıldı, ona da köylüler ulaştı. Muhsin Yazıcıoğlu öldürüldü mü? O gün de söyledim, öldürüldü; bugün de söylüyorum, öldürüldü. Kim öldürdü? Fetullahçı çete öldürdü çünkü o gün Rahip Santoro cinayetine baktığınızda Muhsin Yazıcıoğlu suçlanmıştı, Hrant Dink öldürüldüğünde Muhsin Yazıcıoğlu'yla ilişkilendirilmişti. Rahmetli Yazıcıoğlu öyle bir rest çekmişti ki hemen Muhsin Yazıcıoğlu'nu gündeme getirmekten birileri vazgeçmişti. Dolayısıyla bu bir katliamdır, bir cinayettir. Cinayetin aydınlanması için on yedi yıldır mücadele eden insanlar var, bana imzalar getirdiler "Aydınlansın." diyerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak üzere. Gözleri görmeyen bir İrfan Bulut var, gözleri görmüyor hatta ben ona takılırım "İrfan sen kör değilsin, görüyorsun." diye çünkü İstanbul'dan Maraş'a giderdi her mahkemeye. Ülküde Birlik Derneği vardı, Necati Kaya; her mahkemeye giderler, orada ağlarlardı, orada hak ararlardı ve on yedi yıl boyunca hep "Öldürüldü Başkanımız." derlerdi de kimse inanmazdı, bugün onların o mücadelesine Cenab-ı Allah en azından bir karşılık verdi ki 17 kişi tutuklandı. Ha, bu tutuklamadan sonra eski Adalet Bakanları da aslında kendilerini bir sorgulasınlar. Katilleri siz mi bulamadınız, bulmadınız da şimdiki Adalet Bakanı mı buluyor? Neden bu FETÖ'cüler bu zamana kadar yakalanmadı da şimdi yakalanıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Dilerim bunun cevabını da buluruz. Kimler kimi korudu, kimler kimi kolladı, kimler bu cinayeti planladı, kimler bu cinayetin üzerini kapattı, bunların ortaya çıkması gerekir. Adalet Bakanının cesaretini bundan sonra hep birlikte görmek isteriz. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 17 kişiyi tutukladı ama Sayın Türkkan'ın da ifade ettiği gibi, tutuklanması gerekenler de tutuklu değilse hâlâ bir karartma var. Tekrar söylüyorum, bütün faili meçhuller aydınlansın, bütün faili meçhuller; Gülistan Doku'dan başlamak üzere bütün faili meçhuller aydınlansın, ülke aydınlığa kavuşsun diyorum; tekrar Muhsin Yazıcıoğlu'na Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyor, saygılar sunuyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Murat Alparslan.

Buyurun Sayın Alparslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MURAT ALPARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlar; bundan on yedi yıl kadar önce milletçe derin bir acı yaşadık. Büyük Birlik Partisinin kurucu Genel Başkanı ve 5 arkadaşı Kahramanmaraş'taki bir helikopter kazasında hayatlarını kaybetti. Olay sonrası Sayın Cumhurbaşkanımız devletin tüm kurumlarıyla süreci yakinen takip etmesi talimatlarını vererek bu sürece bizzat dâhil oldu. Kendisi rahmetliyi, ilkelerine sadakatiyle, değerlerine bağlılığıyla, yerli ve millî bir siyasetçi olarak ifade etmiş idi ve yine, Sayın Devlet Bahçeli, olay sonrası parti genel merkezine yaptığı taziye ziyaretinde Muhsin Yazıcıoğlu'nu değerli bir millet adamı ve dava adamı olarak ifade etti ve yine kendisinin mümtaz bir siyasetçi olduğunu, o olaydan sonra hem kendisinin hem de diğer arkadaşlarının bir demokrasi şehidi olduğunu ifade etti. Devlet, o günden bugüne olayın tüm yönleriyle ve tüm failleriyle aydınlatılması için büyük bir çaba gösterdi. Başta idari birimler, Ulaştırma

Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü olmak üzere her alanda görev ihmali olup olmayanların veya kastı olup olmayanların açığa çıkarılması için idari ve adli süreçleri başlattı. Devlet Denetleme Kurulu olaya vaziyet etti, birtakım raporlar hazırladı. Olay sonrasında yasama Meclisi 2 farklı Meclis araştırması önergesini kabul ederek bu olayın Meclis tarafından araştırılmasının da yolunu açtı ve süreci tüm detaylarıyla araştırmaya çalıştı. Kahramanmaraş Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı farklı tahkikat dosyaları devam etti ve ana dava belli bir tahkikattan sonra 12 Haziran 2026 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına iletildi. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca olayın görevi ihmal veya birtakım bilgi, belgeleri saklamanın ötesinde, kasten adam öldürme ve buna iştirak suçuyla birlikte FETÖ/PDY yapılanmasıyla da ilintili olduğuna dair birtakım tespitlerden sonra gözaltılar ve tutuklamalar oldu. Olayın hem yurt içindeki karanlık ilişkileri hem de uluslararası boyutları tüm detaylarıyla, sonu nereye kadar uzanırsa uzansın takibatının yapılacağı konusunda devletimizin tüm yetkililerinin açıklamaları bu süreci sahiplenerek bu noktaya getirdi. Biz bu sürecin milletimizin aklındaki tüm sorulara cevap bulununcaya kadar devam etmesi konusunda kararlılığımızı ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT ALPARSLAN (Devamla) - Kendisi yerli ve millî bir siyaset adamı, güzel bir insan idi. Konuşmamın bu bölümünde onun birkaç sözünü hatırlatmak isterim. Hani kendisi demişti ya: "İki saniye sonrasına bile hükmedemeyeceğimiz bir hayatta fırıldaklık yapmaya gerek yok." Ve yine, kendisi davasını tanımlarken "Haksız bir davada zirve olmaktansa haklı bir davada ve yolda zerre olmayı tercih ederim." demiş idi ve bayrağı tanımlarken de "Bu bayrak vatandır, bu bayrakta kan vardır, bu bayrak iki cihandır, dindir, imandır." diye ifade etmiş ve Türklüğü ifade ederken de "Türk ata bindiğinde Alparslan'dır, Yavuz'dur; indiğinde de Mevlâna'dır, Yunus'tur." diye hem mücadeleyi hem münazarayı esas almış idi. Ruhu şad olsun, mekânı cennet olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Erdem, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Konya Milletvekili Orhan Erdem'in, dün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kutlanan Barış ve Özgürlük Bayramı'na ilişkin açıklaması

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Dün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ülkemizi Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz Bey'in, Türkiye Büyük Millet Meclisini Sayın Celal Adan'ın temsil ettiği ve ülkemizden birçok önemli şahsiyetin, partilerimizin katıldığı Barış ve Özgürlük Bayramı'nın 52'nci yıl dönümünü kutladık. Kıbrıs Türk halkının bu kutlu mücadelesinde canlarını feda eden şehitlerimizi, mücahitleri minnetle, rahmetle anıyorum. Harekâtın emrini veren dönemin Başbakanı merhum Bülent Ecevit'i ve yardımcısı merhum Necmettin Erbakan'ı da rahmetle anıyorum. Yine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haklı mücadelesinin önderleri Doktor Fazıl Küçük ve ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ı da rahmetle anıyorum. Kıbrıs Türkünün mücadelesi millî davamızdır. Ana vatan, garantör Türkiye'nin güçlü desteğiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatanında şanlı bayrağı altında bağımsız, egemen bir devlet olarak yaşamaya devam edecektir.

BAŞKAN - Sayın Ayrım...

49.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına ilişkin açıklaması

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün biz Kıbrıs Dostluk Grubu olarak büyük bir heyetle birlikte Kıbrıs'taydık. Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılını Sayın Başkanım, sizin de katıldığınız törenlerde coşkulu bir şekilde kutladık. Bu anlamlı günü, Kıbrıs Türk halkının Barış ve Özgürlük Bayramı'nı en kalbî duygularımızla kutladık. Dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'i, Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ı, aziz şehitlerimizi rahmetle anıyorum; gazilerimize minnet ve şükranlarımı sunuyorum. Türkiye, dün olduğu gibi bugün de Kıbrıs Türk halkının yanında olmaya; Doğu Akdeniz'de barışın, istikrarın ve adaletin teminatı olmaya devam edecektir. 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı bir kez daha kutlu olsun.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması; TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul Kararı'yla kurulan "Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu"nun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin Meclis Başkanlarının ve Komisyon Başkanının çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının hükümsüz kalmasına yol açan idari, hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi; raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek İç Tüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

21/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması, TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul kararıyla kurulan Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin Meclis Başkanlarının ve Komisyon Başkanının çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının hükümsüz kalmasına yol açan idari, hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi, raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek İç Tüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 21/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sizlere çeyrek asırlık bir fotoğraf göstereceğim. Yıl 2003, AK PARTİ'nin iktidarının ilk yılı. Sayın Gül, zamanın Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı; bir genelge yayınladı, bu genelgede diyordu ki: "Hizmet hareketinin okulları her yerde devlet okulu olarak kabul edilecek." O zaman FETÖ falan konuşulmuyor. "Devlet okulu olarak kabul edilecek ve bu okulların ziyaret edilmesi teşvik edilecek. Bu okulların bulunduğu ülkelere giden milletvekillerine ve bakanlara o ülkenin büyükelçileri iştirak edecek ve bu okulların o ülkelerde itibar kazanması için gereken yapılacak." Yıl 2003. FETÖ okullarına destekle başladı ilk adımınız.

İkinci adım: Yıl 2004, Millî Güvenlik Kurulunda, MGK'de bir karar alındı -MGK kararı elimde- bu kararda deniyor ki: "FETÖ yapılanması var bu ülkede; yurt dışı ayağı var, yurt içi ayağı var, son derece tehlikeli bir örgüt. Tedbir alalım, gerekeni yapalım." Altında zamanın Cumhurbaşkanı Sayın Sezer'in, zamanın Başbakanı Sayın Erdoğan'ın ve diğer bütün yetkililerin imzası var. "Önlem alalım, terör örgütü yuvalanıyor devletin içerisinde." Altında imza var ama hiçbir şey yapılmadı. Daha sonra, o dönemde Genelkurmay Başkanı olan... Sayın Başkan, bir açıklama yaptı, dedi ki: "Aslında bizi bir felaket bekliyordu, ben bu felaketi o zaman söylemiştim." Yani o MGK uyarısında aslında sözlü olarak bir felaketin bu ülkeyi beklediğini söylemiş. Bir yıl sonra, yıl 2004, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı kuruldu bu ülkede. Kime verdiler? Ulaştırma Bakanlığına. Peki, başına kimi getirdiler? Basri Aktepe'yi getirdiler; katalog evliliği yapmış, FETÖ'nün en önemli, en üst düzey yöneticilerinin damadı olan birisini getirdiler. Peki, kimdi bu adam? Bu adam FBI'ın yetiştirdiği bir Amerikan ajanıydı ve bu Amerikan ajanını getirdiler, nereye koydular? Türkiye'de iletişimin kalbine yerleştirdiler ve yanındaki 40 kişiyle beraber. Belki içinde hâlâ sizin, bizim, hepimizin konuşmaları da vardır. Yasa dışı herkesin konuşmalarını dinlediler, bilmem kaç milyar saatlik konuşmaları topladılar, Amerika'ya gönderdiler bunları. Bunu yapan kimdi? Bunu yapan FETÖ'nün en üst elemanlarından biri. Peki, kim tayin etti, bu yapıyı kim kurdu? Siz kurdunuz göz göre göre ve bir FBI ajanını, bir FETÖ ajanını getirdiniz, bu yapının başına koydunuz.

Ergenekon ve Balyoz dönemleri, Sayın Başkanım gayet iyi hatırlar. O dönemde bize yapılan zulümler, o dönemde bize yapılan haksızlıklar, eziyetler... Sayın Erdoğan'a söyledim, "Bir gün gelecek, bu örgüt, bu alçak örgüt size de aynısını yapacak; Allah aşkına, demokrasiden ayrılma, hukuktan ayrılma." dedim. Bizzat kendim uyardım, o dönemde, sürgün yıllarında; umurunuzda olmadı. Ve o dönemde altına zırhlı araçlar verdiğiniz, "Ben bu davanın savcısıyım." dediğiniz, "Türkiye bağırsaklarını temizliyor." diye her yerde konuştuğunuz süreç bu ülkenin başına bela oldu, bütün yurtseverlerin canını okudunuz o dönemde.

Kozmik oda, 2009. Son derece yersiz bir gerekçeyle "Sayın Bülent Arınç'a suikast yapılacak." dendi ve başında FETÖ üyesi bir yapının bulunduğu yargı heyeti bu kumpasla beraber kozmik odaya soktular ilgilileri ve yetkilileri, tam yirmi gün kozmik odada araştırma yapıldı ve bu kozmik odada yapılan araştırmanın neticesinde her şey, ne var ne yoksa hepsi Amerika'ya gönderildi ve ondan sonra devletin on yıllar boyu biriktirdiği bütün istihbari bilgiler Amerika'nın eline geçti.

Işık Koşaner ve kuvvet komutanları istifa ettiler, yıl 2011, dediler ki: "Bu iş olmaz, FETÖ devletin içerisinde yapılanıyor, yapmayın Sayın Başbakanım." Kimsenin umurunda olmadı. Yıl 2012, o yıla kadar Sayın Erdoğan'ın bütün yurt dışı gezilerine DEİK ayarlıyordu bütün işadamlarını. Dediler ki: "TOBB, sen bir kenarda dur." Kim gelecek yerine? TUSKON gelecek. FETÖ'nün işadamlarını getirdiniz, Sayın Erdoğan'ın bütün yurt dışı gezilerine onları soktunuz ve ondan sonra bunlar başta Afrika ve Orta Asya olmak üzere yuvalandılar, yapılandılar ve herkes bu örgütün üyesi olmak için çaba harcamaya başladı.

Daha sonra, MİT kumpası. Hatırlayacaksınız, şimdiki Dışişleri Bakanı, zamanın MİT Müsteşarına bir kumpas yapıldı. Bu çok önemlidir, bu tarih, bakın, 7 Şubat MİT krizi ve daha sonra Sayın Dışişleri Bakanı Hakan Fidan diyor ki: "FETÖ'nün devlet içerisinde en fazla yapılandığı dönem buydu. Biz o zaman biliyorduk." Fakat çok ilginç bir şey söyleyeceğim ben size, yine aynı dönemlerde Sayın İlker Başbuğ'u terörist olduğu gerekçesiyle içeriye attınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Çok ilginç, "FETÖ'yü artık tespit ettik." dediğiniz dönemden hemen sonra, haziran ayında Sayın Erdoğan FETÖ'nün etkinliklerine katıldı. "Dön hocam, dön.

Ölüyoruz, bitiyoruz sizin için. Dön, nerede kaldın...” Yanı sıra, Numan Kurtulmuş’un, Meclis Başkanımızın ifadeleri burada “Ben hoca efendinin yerinde olsam Türkiye’ye gelirim...” FETÖ her yere kol kanat germiş, devletin kılcal damarlarına kadar nüfuz etmiş ama devletin en tepesi kucak açıyor. Ardından Sayın Davutoğlu’nun 2014’te dinlenmesi meselesi, YAŞ terfileri, 2014’te yapılan YAŞ terfileri, biline biline bu terfiler yapıldı ve bu terfilerde görev alan bütün albaylar, üst düzey komutanlar daha sonra 15 Temmuz darbe girişimine girdiler.

ByLock; 2015’in Eylülünde byLock tespit edildi, 2016’da deşifre edildi ve byLock’la ilgili bütün ilişkiler ortaya çıktı fakat gene bir şey yapmadınız ve arkasından ne yazık ki hain darbe girişimi ortaya çıktı.

Şimdi, konuşacak çok şey var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım, istirham ediyorum.

Ben size sadece bir fotoğraf çektim. İlgi duyanlara bu örgütün ne olduğunu bütün belgeleriyle ve detaylarıyla öğrenmek isteyenlere çok daha fazla belge verebilirim. Yalvardım Sayın Erdoğan’a; bu örgütle aranızı açın, bu örgüt baş belasıdır, arkasında emperyalistler vardır... O zaman ne diyorlardı? “Ne istediler de vermedik?” En sonunda denildi ki: “Allah da affetsin, millet de affetsin.” Allah’ın da affetmesi mümkün değil, milletin de affetmesi mümkün değil. Devletin yetkilileri böyle bir hata yapamaz. Gelin, bu komisyonu kuralım. Daha size söyleyecek çok şeyim var, konuşacak çok şeyim var. Bir daha böyle alçak örgütler -adı ne olursa olsun- bu ülkede yuvalanmasın, yapılanmasın. Bu ülke hepimizin. Bu ülke sadece AK PARTİ’nin, Cumhuriyet Halk Partisinin ve diğer partilerin değil hepimizin ve hepimiz iyi niyetle uğraşıyoruz. Gelin, bir daha bu ülkenin başına böyle bir bela olmaması için İYİ Parti’nin verdiği önergeyi kabul edin ve bu ülkede bir daha emperyalist uşakları dal budak salmasın diyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Grubu olarak İYİ Parti Grubunun 15 Temmuz darbe girişiminin bütün yönleriyle ve özellikle FETÖ’nün siyasi ağlarıyla araştırılması amacıyla verdiği önergeyi önemli buluyor ve destekliyoruz çünkü bu ülke, sonradan terör örgütü olarak kabul edilen sivil yapılanmanın dershanelerine giden öğrenciyi, bankasına para yatıran vatandaşı yıllarca didik didik etti fakat örgüte devletin kapılarını açan siyasi iradeyi, farklı partilere sızan siyasetçilerini aynı kararlılıkla araştırmadı ne yazık ki. FETÖ yeraltında büyümedi sayın milletvekilleri, gözlerimizin önünde güçlendi. Dershaneleri, okulları ve yurtları açıktı ve çok da başarılıydı. Türkçe olimpiyatları hem iktidar hem muhalefet partilerinin en üst düzey yöneticilerinin ve bakanlarının katıldığı büyük törenlerle düzenleniyordu çünkü legal bir sivil toplum yapılanması olarak kabul görüyordu o zamanlar. Örgütle hiçbir bağı bulunmayan sıradan ailelere bu yapının devlet tarafından desteklendiği ve güvenilir olduğu izlenimi veriliyordu. Oysa pek çok aile çocuklarını o dershanelere gönderirken bir örgüte inandıkları, hizmet ettikleri için değil çocuklarının iyi bir okul kazanması, iyi bir geleceği olabilmesi amacıyla emek harcıyorlardı. Soruların çalındığını, kul hakkının yenildiğini, devlet kadrolarının sistemli biçimde ele geçirildiğini nereden bilebilirlerdi? Ne yazık ki siyasi sorumluluğu olan siyasetçiler, her şey olup bittikten sonra ortada gezerken hiçbir suça karışmamış pek çok ailenin bir okul, dershane veya banka kaydı üzerinden hayatları karardı. İnsanlar işlerinden edildi, çocuklar damgalandı; aileler işsizlikle, yoksullukla imtihan oldu, dağıldı. Yargı kararıyla haklı bulunanların üzerindeki şüphe kaldırılamadı çoğu zaman. Bu noktada suçu sabit olanları, FETÖ’nün değirmenine su taşıyanları kastetmediğimin bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Daha birkaç hafta önce kabul edilen kanun teklifinde 7’nci maddeyle bu adaletsizlik yeniden büyütüldü ne yazık ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Cümlemi tamamlayabilir miyim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

ELİF ESEN (Devamla) - Mahkeme bir kişinin görevine iade edilmesine karar verse de kişi aklansa bile istinaf ve temyiz süreçleri tamamlanıncaya kadar idareye bu kararı uygulamama imkânı tanındı. İstinaf, hukuka dönüşün yolu olmalıdır, masum insanları cezalandırmayı sürdürmenin bahanesi değil değerli milletvekilleri. Mahkemede aklanan ama görevlerine geri dönemeyenlerin hakları iade edilmeli, nefes almaları sağlanmalıdır.

Peki, bundan sonra ne yapılmalı? Devletin içine benzer yapılanmaların sızmaması için siyasetçilerin de müdahale edemediği daha güçlü kontrol ve denetime ihtiyaç var. FETÖ'nün siyasi ayağı elbette bütün açıklığıyla ortaya çıkarılmalı, örgüte bilerek destek veren siyasetçiler ile devletin teşvik ettiği bir yapıya iyi niyetle güvenen masum insanlar kesin biçimde ayrılmalıdır çünkü adalet suçluyu saklamak değildir, evet ama masumu da suçlu ilan etmek hiç değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hemen söyleyeyim ki biz DEM PARTİ olarak bütün darbelere, darbeci anlayışlara ve aynı zamanda darbe kliğine karşı her zaman itirazlarımızı söyledik. Duruşlarımız çok nettir, her zaman demokrasiden yanayız; kime, niçin, nasıl yapılırsa yapılsın bizim için darbeler karşısında durmak temel ilkelerimizden biridir. Ancak yaşadığımız pratiğin on bir yılını geriye döndürdüğümüzde, iktidar maalesef bu konuyla ilgili yani 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili gelişmeleri hep kendi mağduriyeti üzerine kurmuş ve bu mağduriyeti kullanarak bugüne kadar gelmiştir. Bir darbe girişimi sonrası Türkiye'de ilk kez on bir yıl olağanüstü hâl rejimiyle yönetilen ve sürekli darbelerle yaşadığımız bir pratik gerçekleşmiştir. Bu ülkede binlerce insan OHAL yönetimi çerçevesinde işsiz bırakılmış; sadece işsiz bırakılmamış, aynı zamanda çoluk çocuğu, yakınları da kodlanarak maalesef hayat dışı bırakılmaya, açlıkla terbiye edilmeye çalışılmıştır. Bu konuyla ilgili, yaklaşım açısından bakıldığında iktidar yandaş edindikleri herkesi yanına almış ancak kendi ilişkileri açısından bakıldığında şu çok açık görülmüştür ki yaklaşık yirmi iki, yirmi üç yıllık dönem içerisinde bakıldığında bir iş birliği içerisinde olan siyasal ilişki bir süre sonra çatışmaya ve sonra karşılıklı bir mücadeleye dönüşmüştür ve bunun yarattığı bir sonucu biz hep beraber yaşadık.

Bunu şunun için söylüyorum: Özellikle Meclisteki araştırma komisyonunun notları, hazırlıkları bu Genel Kurula gelmemiştir. Meclis aynı zamanda araştırma komisyonu içerisinde kritik öneme sahip olan kişileri ve kimlikleri burada sorgulayamamıştır, ifadeye gelmemiştir ve şu anda bunlar hâlâ görevlerine devam etmektedir. Dolayısıyla şunu söylemekte fayda var: Bu Meclis eğer hem araştırmayı hem denetlemeyi hem de yasa çıkarmayı yapacaksa bunun gereğinin önüne geçilmiş bir durumla karşı karşıya kaldığımızı çok net bir şekilde burada görmüş durumdayız. Biz şunu söylüyoruz: Bu süreç içerisinde, aslına bakarsanız bu bahaneyle yani 15 Temmuz bahanesiyle ülke neredeyse sürekli darbelerle yönetilmiştir. Bizim ülkemizde maalesef yerel yönetimlerle ilgili yaşadığımız pratik çok somut olarak şunu göstermiştir ki kayyumlar rejimi de bir darbe girişimidir, darbe tarzıdır ve darbe girişiminin fiilen uygulanmasının bir sonucudur. Biz ülkemizde çeşitli darbelerin pratiğini yaşadık; 12 Mart, 12 Eylül ve bunların geçiş süreçleri açısından bakıldığında aslında bugünkü yaşadığımız, on bir yıllık döneme baktığımızda bir tarz, gerçekten onların ifadesiyle söylemek gerekirse Allah'ın lütfu olan konu bir anlamda kendi siyasal iktidarlarının ve tek adam rejiminin inşasına dönüşmüş; otokratik, otoriter bir rejimin inşasına vesile olmuş durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - O bakımdan, bu süreçle gerçek anlamda yüzleşmek gerekirse iktidar bunu nasıl ve niçin kullandığı, neden açığa çıkarmadığı, neden müdahale etmediği ve aynı zamanda bunu nasıl kullandığı, hayatın on yıllık pratiği içerisinde Türkiye halklarının gözleri önünde yaşanan bir gerçektir. O nedenle sahici olalım, gerçekçi olalım. Bu ülkede demokrasi yoktur, bu ülkede bağımsız hukuk yoktur, bu ülkede gerçek anlamda Meclisin denetim yetkisi yoktur ve dolayısıyla bu ülke bu kadar kuralsız ve kontrolsüz bir rejim içerisinde yönetilirse elbette bu sorunlar olacaktır. Bizim için darbeler karşısındaki çözüm, en geniş demokratik hakların kullanılması; açıklığın, şeffaflığın ilan

edilmesi, bağımsız, güçlü bir yargının olması, demokrasinin bütün kurum ve kurallarıyla işlemesidir ancak şu anda bu ülkede maalesef böyle bir demokratik kriter söz konusu değildir. Dolayısıyla darbelerle güvenlik politikasıyla değil gerçek demokratik kriterleri hayata geçiren ve halkın bu süreç içerisinde katılımını sağlayan bir yönetimle ancak baş edebilirsiniz. Bu yöntemle devam ederseniz sürekli darbe kliğinin örgütlenmesine sebep olursunuz, bundan vazgeçin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, o zaman grubu bulunan tüm siyasi partilerin ortak önergesiyle 15 Temmuz Darbe Girişimi Meclis Araştırması Komisyonu kuruldu. O Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisine mensup 4 üyesinden biri de bendim, biri Sayın Aytun Çıray'dı, diğeri Sayın Sezgin Tanrıkulu, bir diğeri de maalesef bugün haksız tutuklu olan Aykut Erdoğdu arkadaşımız. Biz burada görev aldıktan sonra ilk kendi içimizde toplantı yaptığımızda dedik ki: "Bu Komisyon tarihî bir Komisyon. Burada hiç öyle siyasi saikti, polemikti, bilmem neydi hiçbir işin içine girmeyelim. Gerçekten bu darbe girişiminin içerisinde kim varsa, arkasında kim varsa, o darbe girişiminde hayatını kaybeden 251 şehit başta olmak üzere, gaziler başta olmak üzere, Türkiye'ye bu kadar zarar veren yapılar karşısında doğru dürüst bir iş yapalım. Bakın, bunun karşısında gittik, sadece bizden -2016 Darbe Komisyonu değil mi- dört yıl önce kurulan Meclisteki Darbeleri Araştırma Komisyonunun 2 ciltlik raporunu aldık. Raporda ne yazıyor biliyor musunuz? Özetle -o zaman Nimet Hanım'ın Başkanlığındaki bir Komisyon- süre yok burada, tabii... Bu arada, bu konuyla ilgili Türkiye'de kim neyi merak ediyorsa gerek burada gerek dışarıda, neyi soruyorsa ben cevaplayayım, belki yüz binlerce evrak inceledik, her detayı haiziz. Orada diyor ki: "Efendim, kendi iktidarımız döneminde yürütülen Ergenekon ve Balyoz soruşturmaları nedeniyle, davaları nedeniyle Türkiye'de artık darbeler tarihi kapanmıştır, bir daha darbe falan olmaz." Bunun üzerinden dört yıl geçiyor, Türkiye'de bir darbe girişimi var. Benim değil darbe soruşturmasını yürüten cumhuriyet başsavcılıklarının tespitlerinden biri: Ergenekon ve Balyoz soruşturmaları bugünkü darbe girişimine giden yolun taşlarının döşenmesidir diyor.

İki: 12 Eylül referandumuna kadar, Anayasa değişikliğine kadar FETÖ'cüler sızma yöntemini benimsemişti; 12 Eylül referandumdan sonra elde ettikleri güçle kadrolaşma yolunda ilerlediler.

Üç: Bu darbeye giderken güvenlik birimlerinin FETÖ'cülerin darbe yapacağına yönelik uyarıları var. Dedik ki: Buna karşı hangi önlemleri aldınız? Buradaki yetkilileri Komisyonda dinleyelim, yetkili Adalet Bakanlığını, İçişleri Bakanlığını dinleyelim; hepsi bir bir reddedildi.

Devam edelim, dört...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Sayın Başkanım, bir dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Ya, bu meseleyi tabii bu kadar kısa süre içerisinde izah etmek çok kolay değil.

Ondan sonra, dedik ki: Bir hukuki karşılığı yok ama siz 17-25'i kendinize milat ediyorsunuz ya kıymetli Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri, 17-25 tarihinden sonra darbe girişimine kadar 14 kez Millî Güvenlik Kurulu kararı var "paralel devlet yapılanması..." Buna rağmen, Hava Kuvvetlerindeki atamaların yüzde 100'ü, Deniz Kuvvetlerindekilerin yüzde 70'i, Kara Kuvvetlerindekilerin yüzde 50'si nasıl FETÖ'cü oluyor? Cumhuriyet Başsavcılığının tespiti var. Adil Öksüz'ün kimliği bir buçuk ay önce, darbeden önce tespit edilmiş, nasıl altı ay Ankara'da darbe toplantısı yapıyor, bu nasıl olur?

Buradaki arkadaşlara dedim ki: Ya, savcı tespit etmiş, FETÖ istedi diye siz albayları erken emekliye sevk eden yasayı darbeden birkaç ay önce çıkarmışsınız; savcılık uyarmış, darbeden iki ay sonra o yasayı geri almışsınız. Siyasi ayak mı arıyorsunuz? 30 arkadaş imza atmış, gidin bakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Son bir cümle söyleyeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Grup Başkan Vekilimiz Turan Bey'e vermedim söz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Tutanağa geçsin.

ZEYNEL EMRE (Devamla) - Peki, şöyle kapatayım: Velhasıl "Darbe Komisyonun raporu nerede?" diyenler oluyor ya, Komisyonun raporu da var ama bizlerin yazdığı muhalefet şerhi o kadar rahatsız etti ki onun resmî bir evrak hâline gelmesi, burada görüşülmesi istenmedi; olay tamamen bundan ibaret. Raporu da var, muhalefet şerhi de var, istenilirse basılır değerli arkadaşlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Selami Altınok.

Buyurun Sayın Altınok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi en derin saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Verilen önergeyle alakalı benim söyleyecek çok şeyim var. Arkadaşlarımız sağ olsun, kronolojiyi anlattılar; yaşadıklarını, yaptıklarını anlattılar ama ben özellikle 7 Şubattan sonraki süreçte bilfiil bu mücadelenin içerisinde, FETÖ'yle mücadelenin içerisinde yer almış, bunun mücadelesini vermiş bir insan olarak burada huzurunuzdayım.

Türkiye'de FETÖ tehlikesi asıl Ocak 2009'da, o zamanki Başbakanımız, şimdiki Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Davos'ta "one minute" dediği gün, o saldırı özellikle emperyalistlerin koordinesinde, emperyalistlerin yönlendirmesinde Türkiye'de hem hükûmete hem devlete hem milletimize karşı başlamış bir durumdadır. Daha sonra, biraz önce arkadaşlarımız ifade etti, 7 Şubat MİT krizi yaşandı. O zamanki MİT Müsteşarımıza gözaltı yapmak istiyorlardı. Yine ona Sayın Cumhurbaşkanımızın özellikle ameliyat masasında engel olmasıyla o amacı da gerçekleştiremediler. Daha sonraki süreçlerde, Gezi olayları sürecinde, özellikle Gezi Parkı'ndaki o gençlerin çadırlarına karşı yapılan müdahale -daha sonra ben İstanbul Emniyet Müdürlüğümde daha rahat tespit ettim- o olayların daha da alevlenmesini ve daha büyümesini sağlayan o dönemdeki FETÖ'cü Emniyet müdürleriydi ve onların müdahalesiyle olaylar o noktaya gelme noktasında harlandı, ateş biraz daha harlandı.

17-25 sürecini hepimiz beraber yaşadık. Ben o süreçten sonra İstanbul Emniyet Müdürü oldum, o mücadeleyi gayet iyi biliyorum; ben yaptım, arkadaşlarımla beraber yaptık, Allah'tan ki yapmışız. O dönemde, özellikle daha sonra yüce Meclisin de katkılarıyla çıkarılmış olan İç Güvenlik Yasası'yla beraber gerek mülki idaredeki gerek Emniyet içerisindeki gerek Jandarma teşkilatı içerisindeki FETÖ'cü amirler seviyesinde bir temizlik yapılmıştır. Aynı zamanda, yine yargı camiasında da özellikle üst düzey yöneticiler ve karar alıcılar noktasında FETÖ'nün etkinliği pasivize edilmiştir.

Daha sonraki süreçleri beraber yaşadık. Özellikle 15 Temmuza giden süreçte bu milletin hep beraber ama siyasi parti ayrımı yapmıyorum, sadece AK PARTİ'liler değil bütün siyasi partilerin özellikle bu Gazi Mecliste, o zamanki Meclis Başkanının Başkanlığında, milletvekillerimizin kot pantolonlarıyla, tişörtleriyle gelip burada vermiş olduğu mücadeleyi, demokrasi mücadelesini unutmak mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Onun için, 15 Temmuz sadece siyasete ve bir partiye karşı değil demokrasiye ve milletimizin iradesine karşı yapılmış bir hain darbe girişimidir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin şerefli üniformalarının içerisine saklanmış istihbarat örgütlerinin, emperyalistlerin yapmış olduğu bir darbe girişimidir. Bu darbe girişimine milletimiz hep beraber karşı çıkmıştır, bugün de yine aynı şekilde karşı çıkmaya devam ediyor. Ben özellikle o süreçte, o gecede Gölbaşı'nda, Genelkurmay kavşağında, İstanbul'da köprüde şehit olan 253 kardeşimizi, evladımızı rahmetle anıyorum; Allah makamlarını cennet etsin. 2 binin üzerindeki gazimize sağlık ve afiyet diliyorum. Bu bir demokrasi mücadelesidir, bu milletimize karşı yapılmış bir harekettir. Buna göre de milletimiz gerekli cevabı vermiştir. Cumhurbaşkanımızın sarsılmaz iradesi de olmadığı takdirde bu mücadeleyi yapabilmenin mümkün olmadığını o zamanki Genelkurmay Başkanımız İlker Başbuğ da çok açık, net bir şekilde söylemiştir.

Hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. İyi akşamlar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Efendim, çok teşekkür ederim.

Sayın Altınok önemli bir tarihe temas etti, doğru bir tarihti ve "Ondan sonra bir mücadele başlattık." dedi. Ne zaman? 7 Şubat MİT krizi. 7 Şubat MİT krizinin bir dönüm noktası olduğunu söyledi. Ve yine, buradaki Komisyona gelmeyen Hakan Fidan, o da geçtiğimiz günlerde bir televizyon kanalında 7 Şubat MİT krizini kastederek dedi ki: "O olay FETÖ'nün niyetini belli ettiği ilk operasyonlardan biriydi." Şimdi, siz tespit etmişsiniz, Hakan Fidan tespit etmiş ama haziran ayına bakıyorsunuz, Sayın Erdoğan haziran ayında FETÖ'nün etkinliklerine katılıyor ve orada "Neredesin hocam, niye gelmedin? Allah aşkına dön artık." diyor. Aradan kaç ay geçmiş?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ya, ne alakası var?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir dakika, itiraz etme.

Madem onu tespit ettiniz, Erdoğan niye toplantılara katılıp da hocayı davet etti? Niye Numan Kurtulmuş "Gel hocam, bekliyoruz." dedi? Bunları açıklamak zorundasınız. Ya kendinizi bilmiyorsunuz ya ne yaptığınızı bilmiyorsunuz ya hiçbir olaydan haberiniz yok.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - El kol hareketi yapma, el kol hareketi yapma! El kol hareketi yapmayacaksın, saygılı davranacaksın!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bunu açıklamak zorundasınız, bunu açıklamak zorundasınız.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Çok bağırmakla öne geçemezsin. Ya, ayıptır ya, ayıptır ya!

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - 7 Şubat MİT krizini biliyorsanız, "Ondan sonra mücadele başlattık." diyorsanız hem Sayın Erdoğan hem de Sayın Numan Kurtulmuş "Gel hocam." diye niye ellerini açtı da davet etti?

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - El kol hareketi yapmayacaksın, o el kol hareketini ben senden daha iyi yaparım!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Senin bütün teşkilatların FETÖ'yle omuz omuza yürüyor, neden konuşuyorsun sen! El ele, kol kola siyaset yapıyorsunuz her zaman, her seçimde berabersiniz; bırak onu!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Çömez, ben senden daha iyi yaparım, senden daha iyi yaparım ben!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bunlara cevap veremiyorsunuz çünkü utanç içerisindesiniz, cevap veremiyorsunuz.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - El kol hareketi yaparak bizi susturamazsın!

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun.

51.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sen benim el konuşmalarımdan rahatsız olabilirsin, asıl benim ne söylediklerimi dinle; benim söylediğimi dinle, söylediğime cevap veremiyorsun, konuştuklarıma cevap veremiyorsun.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ben rahatsız değilim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Ne konuşmandan rahatsız olacağım!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sen konuştun, ben de cevap verdim; orada keseceksin, orada keseceksin sen. Sana verecek cevabımız çok, uzatmayacaksın!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Burada tarihler belli, kendi ağzınla yakalandın, kendi ağzınla söyledin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - FETÖ'den destek alarak siyaset yaptınız, FETÖ'den desteği alarak siyaset yaptınız!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sana verecek cevabımız çok, çok cevap vereceğim.

BAŞKAN - Evet, Grup Başkan Vekilimize söz verdim.

Buyurun Sayın Gül...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Verme cevap, ne cevabı vereceksin sen! Verecek cevabın mı var? Utanç içerisinde olmanız lazım!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - FETÖ'den destek alarak siyaset yapıyorsunuz!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - El kol hareketi yapma, bak gelirim oraya!

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu baş belası örgütü siz bu ülkenin başına bela ettiniz!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - El kol hareketi yapma, edepsizlik yapma!

BAŞKAN - Bir dakika...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Burada, Türkiye'de FETÖ'yle mücadele konusunda, Türkiye'de darbeyle, vesayetle mücadele konusunda milletin iradesinin, millî iradenin yanında durmuş bir kişi varsa bunu da canıyla, kanıyla 15 Temmuz gecesi de haykırarak "Milletin iradesinden başka hiçbir güç tanımam, tanımıyorum, tanımayacağım." diyen Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bütün mücadelesini ta, dershanelerden başlayarak MİT krizi meselesinde, işte, "Türkiye suç işliyor." diye Türkiye'yi uluslararası topluma şikâyet ederek içimizde kimlerin neler söylediği, hangi siyasetçilerin neler söylediği, kimin nerede durduğu arşivde çok diri bir şekilde durmaktadır ama o gün de bu mücadeleyi en diri bir şekilde yalnız bile kalsa sürdüren Cumhurbaşkanımızdır ve bunu gerçekten feraset sahibi, vicdan sahibi herkes Sayın Cumhurbaşkanımızın FETÖ'yle mücadelesinde, darbe ve vesayetle mücadelesinde nasıl cansiperane çalıştığını, gayret ettiğini herkes, vicdanlı herkes söylemiştir ve bunu en iyi bilen de milletimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - O yüzden, Sayın Cumhurbaşkanımıza, FETÖ'yle mücadele konusunda olsun, bu milletin millî iradesini kazanması noktasında verdiği gayret konusunda hiç kimse ama hiç kimse Cumhurbaşkanımıza bu anlamda hiçbir şey söyleyemez. Bu bir bühtandır, bunu asla kabul etmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması; TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul Kararı'yla kurulan "Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu"nun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin Meclis Başkanlarının ve Komisyon Başkanının çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının hükümsüz kalmasına yol açan idari, hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi; raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek İç Tüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla 16/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, sanıyorum bizim burada ortaya koyduğumuz gerçekleri anlamamışsınız.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Gerçek olan bir şey: Kol kola siyaset yapıyorsunuz kardeşim! Kaç seçimdir onların desteğini alıyorsunuz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - FETÖ bu ülkenin başına beladır, bu ülkenin başına bela edenler emperyalistlerdir. 2002'den 2016 yılına kadar, 15 Temmuza kadar iktidarda siz vardınız ve siz dediniz: "Ne istediniz de vermedik?" Siz söylediniz bunu: "Ne istediniz de vermedik?" Bunların hepsini takvimine göre tek tek anlattım, yaptıklarını. "Bir daha bu iş olmasın." dedik. Niye rahatsız oluyorsunuz? Neden bundan rahatsız oluyorsunuz?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kardeşim, sen onlarla beraber kol kola siyaset yapıyorsun ya! Açık desteği sizinle ya.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Araştıralım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, MİT krizini bir nirengi noktası olarak gösteriyorsunuz.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sen 2002'de neredeydin?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Erdoğan MİT krizinden altı ay sonra çıkmış, FETÖ'nün organizasyonlarına katılmış, "Hocam neredesin?" demiş. Bir kerecik de olsun kendinize dönüp "Biz nerede hata yaptık?" demeniz gerekmiyor mu?

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - FETÖ'nün gadrine uğramış biri olarak söylüyorum bunları. Allah aşkına, bundan da mağduriyet üretmeyin. Bunun tam sorumlusu sizsiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sen onların ne olduğunu bilmiyor musun? Ve bugün onlarla siyaset yapıyorsun. Onların desteği için her türlü, her hareketi yapıyorsun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bir cümle Başkanım, müsaade ederseniz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gül.

53.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Cumhurbaşkanımızın söylediği cümleler, yaptığı çağrıların çok büyük anlamı vardır. "Gel." burada "Türkiye'ye gel, Türkiye'nin yargısına, Türk milletinin hukukuna teslim ol." anlamında yapılan çağrılardır. Bunu da milletimiz, feraset sahibi herkes biliyor. Cumhurbaşkanımız; bu ülkeye sızmaya çalışmış, devlete sızmaya çalışmış paralel bir yapıyla mücadele etmiş ve bu mücadelesi de emperyalistlerin ve bütün hak sahibi herkesin bile kabul ettiği bir çizgidedir, bir noktadadır. Dolayısıyla bunun ötesindeki hiç bir ithamı kabul etmiyoruz, ciddiye almıyoruz, dikkate almıyoruz. Milletimiz her şeyi çok iyi bir şekilde bilmektedir.

BAŞKAN - Son bir söz vereyim ve konuyu kapatalım.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Neredeydiniz 15 Temmuzda?

54.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kayıtlara geçmesi için söylüyorum: O konuşma sizin dediğiniz gibi olmadı Sayın Başkan, "Gel de adalete teslim ol." demedi Sayın Erdoğan.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Nasıl oldu? Nasıl oldu, senin dediğin gibi mi?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Okuyorum, bütün Türkiye duysun; MİT krizinden sonra, tam altı ay sonra FETÖ'nün etkinliğinde Sayın Erdoğan aynen şu ifadeyi kullandı: "Gurbet aynı zamanda garipliktir. Onun için, biz garipliğe tahammül edemeyiz."

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kardeşim, bunlar canına kastetti, canına! Senin gözün görmüyor mu ya? Gözün mü görmüyor, kulağın mı duymuyor; sen neredeydin o zaman, nereye kaçtıydın? Sen neredeydin o günlerde, onu söyle!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - "Diyoruz ki bu sıla hasreti artık bitmelidir, bitsin diyoruz, öyleyse bitsin bu hasret diyoruz." Bunu söyleyen Sayın Erdoğan. "Adalete gel, teslim ol." demedi.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sen nerelerdeydin o zaman, Turhan Çömez neredeydi o zaman?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Allah aşkına, konuları çarpıtmayın.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Canına kastedildi, canına ve onun hakkında neler söylüyorsun!

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sen onlarla beraberdin!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Kol kola siyaset yapıldı teşkilatla beraber, haberin var mı? Kol kola siyaset yapıyor teşkilatlarınız!

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Kol kola siz yaptınız siyaseti ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Boş konuşmayın! Boş konuşmayın! Hep beraber gidin bakın.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Utanmazlar ya! Ayıp ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Teşkilatlarınız oradan destek alıyor. Gidin de sorun, bilmiyorsanız parti teşkilatlarınıza gidin... Öyle tepeden, paraşütle vekil olmayla olmuyor! Başka bir paraşütle vekil oluyorlar, ondan sonra siyaset yapmaya kalkıyorlar! Burada biz sustukça üste çıkmaya çalışmayın arkadaşlar, gerek yok. Millet her şeyi biliyor, millet!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yıllarca beraber yürüdünüz!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - El ele, kol kola giren sizdiniz! El ele yürüyen sizdiniz! Yağan yağmurda beraber ıslandınız! Millet görüyor her şeyi!

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Yardım ve yataklık yaptınız o soysuza!

BAŞKAN - Müsaade edin de çalışalım arkadaşlar.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- DEM PARTİ Grubunun, İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu ve arkadaşları tarafından, Suruç katliamının bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla 21/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

21/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

21 Temmuz 2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu ve arkadaşları tarafından, Suruç katliamının bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -19036 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 21/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ömer Öcalan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli Genel Kurul, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çiçek Otlu arkadaşımızın verdiği bir önergedir. Şu an ağır sağlık sorunları yaşıyor, kendisine geçmiş olsun dileklerimi buradan iletiyorum. Umarım en yakın zamanda görevi başına dönüp kendi önergesini daha etkin bir şekilde dile getirecektir.

Aynı zamanda ESP'li yoldaşlarımız cezaevinde zindanlardadır. Onları buradan saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bundan yaklaşık on bir yıl önce Suruç'ta, bu ülkenin tamamının istemediği bir katliam yaşandı orada; 33 genç katledildi. Bu katliamı gerçekleştiren Şeyh Abdurrahman Alagöz, aynı zamanda 10 Ekimde Ankara'da katliamı gerçekleştiren Yunus Emre Alagöz 2 kardeşti ve bu dosyadan sadece Yakup Şahin ceza aldı, onun dışındaki her şey görmezden gelindi. Şimdi ben, AK PARTİ Hükûmetine buradan seslenmek istiyorum; hepsini itham etmek istemiyorum, devletin de tamamını itham etmek istemiyorum: Şimdi, böyle bir koridor açılıyor; Şeyh Abdurrahman Alagöz birkaç kere Suriye'ye gidip geliyor, Şeyh Abdurrahman Alagöz günlerce, aylarca, yıllarca teknik takibe alınıyor ve Suruç'a giriyor, 300 kişinin içerisinde kendisini patlatıyor, 33 genci öldürüyor.

Şimdi, cemaat meselesinde de aşırı bir reaksiyon var. Değerli AK PARTİ milletvekilleri, içinizde bir eğilim olamaz mı, bir açık olamaz mı? Devletin yol verdiği bir kesim olamaz mı? Diyemezsiniz. Çünkü 2015-2016 yıllarına kadar, öncesindeki kahramanlar 15 Temmuzdan itibaren vatan haini ilan edildi; bunu görelim. Biraz, hafiften öz eleştiriye gelelim. Oradaki atamalar, oradaki bu yan örgütler, paralel yapılanmalar -dediğiniz, sizin dediğiniz- devletin içerisinde etkin bir konuma gelmedi mi? Elbette ki cevap verebilirsiniz, karşı çıkabilirsiniz ama kısmen bir öz eleştiriye gelin. Orada 33 insan öldürüldü, 20 Temmuz...

Sayın Gül, iki gün sonra Ceylânpınar'da 2 polis öldürüldü. Ne dediler? Suruç'ta 33 kişiye, gence, sosyaliste, düş yolcusuna DAİŞ katliam yaptı; bunun üzerinden iki gün geçmeden Ceylânpınar'da 2 polis öldürüldü, 5-6 kişi gözaltına alındı. İki yılın üzerinde cezaevinde kaldılar, dünyanın işkencesi yapıldı; hepsi beraat etti Sayın Gül. Şu an Ceylânpınar'da on bir yıl önce öldürülen 2 polisin dosyası faili meçhuldür. Hafif bir öz eleştiriye gelin ya, bence halkın önünde iyidir, kötü bir şey de değildir; eksik olur, yanlış olur, yetmezlik olur, bir öz eleştiri yapabilirsiniz. Herkesin geçmişle yüzleşmesi lazım, başta da Hükûmetin çünkü Hükûmetsiniz, iktidarsınız, çevrenizde sizin de kontrolünüzün altında olmayan kesimler olabilir. İşte, Suruç'ta bu yaşandı. Suruç'a giden gençler Kobani'ye geçmek istediler. O dönem bir çözüm süreci de vardı. Hatırlayalım, bir çözüm süreci yürütülüyordu. Kobani IŞİD kuşatması altındaydı. Bu ESP'li yoldaşlarımız oraya gidip oyuncak, park... Gidip gelenler de vardı, bunu da açık söyleyelim. Bizim parti üyelerimiz vardı; yetkin, etkin arkadaşlarımız gidip geliyordu. Bu arkadaşlar da İçişleri Bakanlığının izniyle gideceklerdi, öyle defakto bir durum söz konusu değildi ama bir katliam yaşandı. O dönemin Başbakanı Sayın Davutoğlu şunu söyledi: "Eğer 7 Haziran ve 1 Kasım arasında olanların ne olduğunu açıklarsak kimse yerinde oturamaz." Bir eğilim olamaz mı? Bunu açalım, bunu konuşalım. İktidar, Cumhurbaşkanı, bakanları kastetmiyorum ben. İktidar içinde bir eğilim olamaz mı? Bir yol açma, yol verme, Ankara'ya doğru, 10 Ekime doğru, Suruç katliamına doğru, Ceylânpınar'a doğru 2 polisin öldürülmesini... İşte, burada, bence biraz sağduyulu, devlet aklı mı dersiniz, rasyonel akıl mı dersiniz, artık ne derseniz deyin, böyle bir yoğunlaşmak lazım, böyle bir bakmak lazım bence.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER ÖCALAN (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ne için bakmak lazım? Aynısının bir daha yaşanmaması için. Elbette ki 33 devrimciyi ya da Ankara Gar katliamında 103 insanı geri getiremeyeceğiz. Elbette ki Ceylânpınar'da faili meçhul şekilde öldürülen 2 polisi de geri getiremeyeceğiz, çözüm sürecini bitirmesine gerekçe yapılan olayı. Ama bir öz eleştiri gelelim yani belki meydanlarda açıkta çok olmaz, bence iktidarın sayın yetkilileri, devletin kıymetli aklının bununla yüzleşmesi gerekiyor ki bir daha bu olayların yaşanmaması. Bence biraz iktidarın eleştirileri göğüslemesi gerekiyor. Ben tekrardan 33 düş yolcusunu saygıyla, sevgiyle anıyorum, yoldaşlarımızı anıyorum ve ESP'li arkadaşları da buradan selamlıyorum, herkese başarılar diliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki ülkemiz güvenli bir yer değil, karanlık bir geçmişle iç içe yaşıyoruz. Yakın tarih içerisinde Suruç katliamı, Gar katliamı, 15 Temmuz benzeri pek çok hadise oldu. Tarihin yönünü değiştiren, ülkemizi şekillendiren durumlarla karşı karşıya kaldık ama gerçek anlamda iç yüzünü ne yazık ki bilmiyoruz. Hemen her olayda bir şekilde operasyon yapılıyor ama şüphe bulutları hiçbir şekilde dağılmıyor. Dolayısıyla da her cevapsız kalan soru yeni şüpheleri ortaya çıkarıyor. Ülkemizde askerî vesayet bitti diye sevinirken bugün mahkeme kararlarının havada uçuştuğu bir dönem yaşıyoruz. Gün geçmiyor ki... Her gün ya bir belediyeye kayyum atandığı, bir siyasetçinin tutuklandığı ya da sosyal medyadaki herhangi bir kimsenin iktidarın aleyhine yayın yaptığı gün gözaltına alındığına şahit oluyoruz. Ne yazık ki ülkemizde hukuk siyasetin gölgesi altında. Ne yazık ki bugün adalette yargı borsasından, rüşvet çarkından, skandal dizilerden söz ediliyor ama "Olamaz böyle bir şey." hiçbir şekilde demiyoruz çünkü biliyoruz ki adalet mekanizmamız her yönüyle büyük şaibe altında.

Bakın, şu anda konuştuğumuz hadise Suruç katliamı. Olayın üzerinden on bir yıl geçti ama ortada ne olduğunu hakikaten hâlen bilmiyoruz ve bugün bu tür olaylarda cezasızlık algısı olduğu için de bu tür olaylar yenilerini doğuruyor, dolayısıyla da bir olayın örtbas edilmesi ülkenin geçmişini temizlemiyor, aksine yeni suç çetelerine cesaret veriyor. Bunun sonucunda da devlete güven sarsılıyor; adaletin, istihbaratın yok olduğu bir dönemle karşı karşıya kalıyoruz. Onun için de kamunun görevi bu olayların iç yüzünü ortaya çıkarmak, toplumun huzur içerisinde olmasını sağlamaktır. Bunun belki pek çok sebebi oldu ama biri de göç meselesi. Ne yazık ki ülkemizdeki göç dalgası Avrupa Birliğine tampon bölgesi olarak oluşturuldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Sonuçta da bir pazarlık konusu olarak, dış politikada pazarlık konusu, içeride de ucuz iş gücü olarak bu plansız göç sayesinde ülkemizdeki hem demografik yapı bozuldu hem çalışma hayatı hem de toplumsal huzur etkilendi. İşte bugün sınırların bu kadar denetimsiz olduğu bir dönemde bunun doğal bir sonucu olarak da her geçen gün yeni yeni suç şebekeleri ortaya çıkıyor. Onun için, devlet yönetimi bir taraftan sınır güvenliğini, bir taraftan insan haklarını, bir taraftan kamu düzenini, bir taraftan da toplumsal huzuru denge içerisinde götürmek zorundadır. Şu kitle benim karşımdadır, onun üzerine, tepesine bineyim. Bunlar benim tarafımdadır, bunlara ses çıkarmayın denilemez. Hesap sormak, suçluyu ortaya çıkarmak, ihmali olanlara her ne gerekiyorsa onu yapmak bu ülkede huzurun temel şartıdır. Hamasetle adalet tesis edilmez. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta yaşanan katliam insanlık dışı bir terör eylemidir ve bu ülkenin 33 beynini yaşama veda ettirmiştir. İYİ Parti olarak hangi kimlikle, hangi gerekçeyle işlenmiş olursa olsun sivillere yönelik her türlü terör saldırısını sert şekilde kınıyoruz. IŞİD insanlığa karşı işlediği sayısız suçla kayıtlara geçmiş bir terör örgütüdür ve bu katliamın failleri, azmettiricileri ve ihmali bulunan her kamu görevlisi hukuk önünde hesap vermelidir. Devletimiz "hukuk devleti" ilkesinin ve Anayasa'nın 17'nci maddesinin güvence altına aldığı yaşam hakkının gereği olarak bu tür saldırılarda soruşturmayı etkin, şeffaf ve gecikmeksizin yürütmekle yükümlüdür, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci maddesi çerçevesinde geliştirilen "etkili soruşturma yükümlülüğü" içtihadı da bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, unutmayalım ki Suruç, IŞİD'in ülkemize ve milletimize verdiği tek acı değildir. Bu örgüt, 10 Ekim 2015'te Ankara Garı'nda 100'ü aşkın vatandaşımızın hayatını kaybettiği katliamın da faili olmuş, Reyhanlı, Diyarbakır ve İstanbul'da onlarca sivili hedef alan saldırıları gerçekleştirmiştir. Bunlarla da kalmayıp IŞİD Suriye'deki Fırat Kalkanı ve sonrasındaki harekâtlar sırasında sınır ötesinde görev yapan Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına yönelik saldırılar düzenlemiş, El Bab başta olmak üzere, birçok cephede askerlerimizin şehadetine yol açmış, Kilis'e yönelik roket

saldırılarıyla, sınır illerimizde sivil-asker ayrımı gözetmeksizin terör estirmiştir. Bu saldırıların tamamının aynı hukuki titizlikle kamu görevlilerinin olası ihmal ve sorumlulukları yönünden de araştırılması gerektiğini düşünüyoruz ancak bu Genel Kurulda terörle mücadeleyi konuşurken terör örgütlerinin hiçbirini görmezden gelemeyiz. IŞİD nasıl bir terör örgütüyse PKK da başlangıcından bugüne binlerce vatandaşımızın, güvenlik gücümüzün ve masum insanımızın kanına giren, uluslararası alanda da terör örgütü olarak tanınan bir yapıdır. Bununla da kalmayıp PKK, uyuşturucu kaçakçılığı, haraç ve insan ticareti gibi organize suç faaliyetleriyle finanse olan bir narkoterör örgütü niteliği taşımaktadır. Bu örgütün gelirlerinin terör faaliyetlerine nasıl aktarıldığı titizlikle araştırılmalı, bağlantılı olabilecek her kişi, kamu görevlisi olsun, sivil olsun hiçbir ayırım gözetilmeksizin hukuk önünde hesap vermelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Terörle mücadelede tutarlılık hukuk devletinin de bir gereğidir. İYİ Parti olarak talebimiz nettir, IŞİD'in Suruç dâhil ülkemize ve askerimize yönelik tüm saldırılarının, PKK'nın narkoterör faaliyetlerinin ve bunlarla bağlantısı bulunabilecek kamu görevlilerinin aynı titizlikle araştırılmasını istiyoruz. Adalet seçici değil kapsayıcı olmalıdır. Sayın Cumhurbaşkanının söylediği gibi, terör nereden gelirse gelsin lanetlenmelidir. Terörün dini, ırkı, milliyeti, vatanı yoktur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp.

Buyurun Sayın Konuralp. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin sayın sözcüsü Suruç katliamının hukuki ve idari süreciyle ilgili detaylı bilgilendirmeyi yaptı. Bu önergeye katliamın üzerinden geçen on bir yıla rağmen neden hâlâ ihtiyaç duyulduğunu açıkladı. Dolayısıyla tekrara düşmeden ben de katliamla ilgili düşüncelerimi partim adına sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, Suruç'ta IŞİD tarafından bir katliam gerçekleştirildi, 33 kişi hayatını kaybetti ve on bir yıldır katliamın üstündeki karanlık örtü kaldırılamadı. On bir yıldır, her 20 Temmuzda Suruç'un acısıyla yeniden ve yeniden "Suruç'ta aslında ne oldu?" sorusunu soruyor, bu soruya kararlılıkla yanıt arıyoruz. Bu bağlamda, aradan geçen on bir yılın sonunda önümüzde şöyle bir tablo var: Katliamı gerçekleştiren IŞİD'in politik ve teolojik havzasında yetişmiş bu köktenci havzanın önemli isimlerinden birine dönüşmüş Ahmed Şara Suriye'nin Cumhurbaşkanı oldu. Peki, başka ne oldu? Katliamda yaşamını kaybedenlerin ve yaralananların Suruç'ta bulunma nedeni IŞİD kuşatması nedeniyle yerle bir olan Kobani'yle dayanışmaydı ve bugün Kobani'de Şam Hükûmeti ile SDG arasında Ocak 2026'da varılan mutabakatta yer alan "Suriye topraklarını birleştirme ve bölgede tam entegrasyon sürecini gerçekleştirme" maddesi doğrultusunda bir süreç yürütülüyor. Biz de Suriye'de yaşananlarla da ilişkili bir süreci ülkemizde yürütüyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun çalışmaları doğrultusunda toplumsal barış veya terörsüz Türkiye veya barış ve demokratik toplum inşası olarak nitelendirilen yeni bir başlangıcı menzile ulaştırmaya çalışıyoruz.

Sözün özü, hiçbir şey on bir yıl önceki gibi değil, başka bir iklimdeyiz ve hepimizin sorumluluğu bu başka iklime uygun davranmaktır. Gerekçesi ne olursa olsun bir yıl öncesine kadar Suruç'la ilgili benzer önergelerde gösterilen karşıtlıkta ısrar edilmemelidir ve unutmayalım ki Suruç'ta ve benzer katliamlarda hayatını kaybedenlerden öğrendiğimiz çok şey var. Öğrendiklerimiz içinde en kıymetlisi hiç şüphesiz yaşamanın güzelliği. Şimdi sıra değişen iklimin de sonucu olarak bizde, yaşamın güzelliğini bize Suruç'ta yaşamlarını kaybetme pahasına öğretenlere borcumuzu ödeme vakti, onların aziz hatıralarına "Suruç'ta aslında ne oldu?" sorusunun yanıtını eksiksiz teslim etmek zorundayız. Dolayısıyla Suruç katliamını zaman aşımı uygulamasının dışına çıkartmak ve katliamda sorumluluğu bulunan tüm gerçek failleri ortaya çıkartmak hepimizin sorumluluğudur. İhmali olan kamu görevlileri hakkında etkin ve bağımsız soruşturma yürütülmesini, firari sanıkların yakalanması ve yargı önüne çıkarılmasını, adil ve şeffaf ve etkin bir yargılamanın yapılmasını hep birlikte sağlamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

OKAN KONURALP (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle Suruç katliamında hayatını kaybedenleri saygıyla anıyor, hakikat arayışının bir örneği olan önergeye "evet" diyeceğimizi ifade ediyorum.

Son olarak, gazeteci meslektaşım Alican Uludağ'ın geçtiğimiz saatlerde gözaltına alındığını öğrendik. Alican Uludağ gazetecidir; yazdıkları, kamuoyuna aktardıkları gazetecilik faaliyetidir. Alican'a yönelik bir nevi kan davasına dönüşmüş olan yargı baskılarına son verilmeli, kendisi vakit geçirmeksizin serbest bırakılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Sayın Oğuzhan Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

20 Temmuz 2015 tarihinde Şanlıurfa ilinin Suruç ilçesinde meydana gelen hain terör saldırısında hayatını kaybeden vatandaşlarımızı rahmetle anıyorum, ailelerine sabır diliyorum, yaralılara da acil şifalar temenni ediyorum. Suruç'ta gerçekleştirilen bu menfur saldırı sadece masum insanları hedef alan bir terör eylemi değil aynı zamanda ülkemizin birliğine, beraberliğine, huzuruna, güvenliğine, o dönemde devam eden çözüm sürecine ve barışına yönelmiş alçak bir saldırıdır. Terörün hiçbir gerekçesi, hiçbir ideolojisi ve hiçbir meşruiyeti olamaz.

Değerli milletvekilleri, Suruç saldırısının hemen arkasından Şanlıurfa Başsavcılığı detaylı bir soruşturma başlatmış ve geniş kapsamlı adli soruşturma sonucunda olay yeri inceleme, bomba inceleme, kriminal ve DNA incelemeleri sonucunda titizlikle bir çalışma yürütülmüştür. Yapılan bu çalışmalar neticesinde saldırının yaklaşık yarım santimetre çapındaki demir bilyelerle güçlendirilmiş TNT esaslı profesyonel nitelikli patlayıcılarla yapıldığı ortaya çıkmıştır. Olay yerinde elde edilen bulgular ve DNA incelemeleri neticesi sonucunda saldırıyı gerçekleştiren canlı bombanın Şeyh Abdurrahman Alagöz olduğu bilimsel delillerle de ortaya konulmuştur. Soruşturma sonucunda düzenlenen iddianamede Yakup Şahin, Deniz Büyükçelebi ve İlhami Balı hakkında anayasal düzeni ortadan kaldırmaya yönelik silahlı terör örgütü üyeliği yöneticiliği ve çok sayıda şahsın öldürülmesine sebep olmaktan dolayı dava açılmış ve bu yargılamalar neticesinde tutuklu sanık Yakup Şahin 34 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla, ayrıca çok sayıda kişiyi öldürmeye teşebbüs suçundan süreli hapis cezalarıyla ve patlayıcı madde bulundurmak suçundan da mahkûm olmuş; bu karar Yargıtay tarafından 2023 yılında kesinleştirilmiştir. Firari sanıklar Deniz Büyükçelebi ile İlhami Balı hakkında da uluslararası kırmızı bültenle yakalama kararı çıkarılmıştır. Böylelikle, bu soruşturmada tespit edilebilen sanıklar cezalandırılmış, diğerlerinin de cezalandırılması için süreç devam etmektedir.

Terörle mücadelede devletimizin temel yaklaşımı açıktır: Kim tarafından gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, hangi örgüt adına işlenirse işlensin her türlü terör eylemi hukuk içerisinde en ağır şekilde karşılığını bulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Terörün hedefi yalnızca can almak değildir; toplumun birlik duygusunu zedelemek, korku ve kaos oluşturmaktır. Bizlere düşen görev ise hukuk devletinden taviz vermeden, adalet mekanizmasını güçlendirerek ve terörle mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek, bu amaçları boşa çıkarmaktır.

Bu vesileyle, Suruç saldırısında hayatını kaybedenlere tekrardan rahmet diliyorum, ailelerine sabır diliyorum. İnşallah, önümüzdeki dönemde terörsüz Türkiye süreciyle ülkemizde bu tür acıların yaşanmamasını ve birliğin, kardeşliğin, iç cephenin güçlendirilmesi için yapılan bu çalışmaların da netice vermesini temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

5.- CHP Grubunun, Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş ve arkadaşları tarafından, fındık fiyatlarının oluşumundaki sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/1/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

21/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş ve arkadaşları tarafından, fındık fiyatlarının oluşumundaki sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/1/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1619 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 21/7/2026 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Sayın Elvan Işık Gezmiş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, Sayın Vekilimizin kıyafetine dikkatinizi çekerim.

CHP GRUBU ADINA ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Fındık başımızın tacı, fındığı hem giyeriz hem başımızın üstünde tutarız hem de ikram ederiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri alın terinin dik yamaçlarda yeşerdiği, dünyanın en kaliteli fındığının büyük emekle yetiştirildiği, Türkiye'nin en stratejik tarım ürünlerinden birini üreten Giresun'umun, Karadeniz'imin selamlarıyla sözlerime başlıyorum.

Karadeniz'de ağustos ayı geldiğinde yeşil yamaçlar hareketlenir, gurbetten gelen aileler memleketine döner, kadın-erkek, genç-yaşlı herkes bahçelere koşar. Bizim için fındık zamanı yalnızca hasat zamanı değil bereketin, dayanışmanın, ailelerimizin geçiminin ve umudun zamanıdır. Şarkılarımızın, türkülerimizin ana konusudur fındık. "Fındık dalda tekleme/Derdime dert ekleme/Ben buradan gidersem/Yâr sen beni bekleme." diye türkülerimiz vardır. (CHP sıralarından alkışlar) Bahçelerde şenliğimiz her zaman var fakat son yıllarda üreticimizin yüzünde sevinç azaldı. İstikrarsız fiyat politikaları nedeniyle neşesiyle bilinen Karadeniz insanının yüzü soldu, dünya lideri olduğumuz üründen üreticimiz emeğinin hakkını alamaz oldu. Geçtiğimiz yıl eylül ayında 350 TL'ye alıcı bulan fındık bugün 190 TL seviyelerine düştü.

Değerli milletvekilleri, fındık fiyatı belirlenirken alın teri görmezden geliniyor. Biz üretiyoruz, kazancı tekeller topluyor. Gübre fiyatları, mazot ve diğer giderler hızla artarken üreticiye sağlanan destek yok denecek kadar az. Karadeniz'de büyük adaletsizlik yaşanıyor. Dünyanın en kaliteli fındığını dik ve engebeli arazilerde büyük emekle yetiştiren Doğu Karadenizli üreticilerimiz düz arazilerde üretim yapanlara göre çok daha yüksek maliyetlerle karşı karşıya kalıyor. Dekar başına yaklaşık 80 kilo verim alınan bu yamaçlarda işçilik ve üretim maliyeti katlanmakta. Bu nedenle, sürdürülebilir fındık üretimi için muhakkak ek destekleme modeli hayata geçirilmelidir. Fındığa hak ettiği değer verilmez, üreticinin emeğini karşılayacak taban fiyat açıklanmazsa önümüzdeki yıllarda ne Türkiye fındıktan hak ettiği ihracat gelirini elde edebilir ne de Karadeniz'de fındık üretimi sürdürülebilir. Bugün, üretici, bırakın bahçesine yatırım yapmayı, primini bile ödemekte zorlanıyor. Fındık bahçelerine sahip çıkmak; köyüne, toprağına, suyuna, ormanına sahip çıkmaktır. Son yıllarda hasat öncesi verilen rekolte tahminleri gerçek rekolte oranlarıyla bağdaşmamakta. Yanıltıcı tahminler nedeniyle fındık dalından toplanmadan fiyatlar baskılanmakta, alın teri hasat başlamadan değersizleşmekte. Yetersiz

fiyatlar nedeniyle üreticiyi bahçesinden uzaklaştırmak, toprağından koparmak yalnızca tarımı değil Karadeniz'in doğasını, kültürünü ve geleceğini kaybetmektir. Bizler fındığın bereketiyle büyümüş Karadeniz'in çocuklarıyız, fındık üreticisini asla yalnız bırakıp kaderine terk etmeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, her hasat döneminde aynı tablo yaşanıyor. Önce sessizlik, sonra belirsizlik, ardından geç açıklanan fiyat. Pazara indi yeşil fındık, hâlâ fiyatı belli değil. Bunun adı tarım politikası değil üreticiyi piyasaya terk etmektir. TMO piyasaya yön veren değil piyasanın gerisinde kalan bir kurum hâline geldi. TMO'nun görevi üreticiyi korumak, piyasaya güven vermek ve istikrar sağlamaktır. Buradan Tarım ve Orman Bakanlığına sesleniyorum: Karadeniz'in dört bir yanından ziraat odalarının, örgütlerin, çiftçilerin ortak görüşünde olduğu gibi TMO taban fiyatı en az 350 TL olarak açıklanmalı, artan enflasyon oranına göre de fiyatı güncellenmelidir. Hızla piyasaya girerek, yeterli alım yaparak TMO üreticiyi korumalıdır. Giresun kalite fındığına yıllardır dile getirdiğimiz gibi en az yüzde 10 kalite farkı mutlaka verilmelidir. Karadeniz için fındık yalnızca tarım ürün değil ekonominin lokomotifidir. Ağustos ayında biz fındık bahçelerimizde olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, lütfen tamamlayın.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Devamla) - Fındığımızı neşeyle toplamak, lezzetle ikram etmek, sofralarımıza bereket olarak taşımak istiyoruz. Fındığın tadını acılaştırmayın. Fındığın tadını acılaştıran ne topraktır ne iklim, acı olan emeğin hak ettiği değeri alamamasıdır. Karadeniz'de yine neşeyle "Bir fındığın içini yâr senden ayrı yemem. Bugün gördüm yârimi, öldüğüme gam yemem." diyerek türküler söylemek istiyoruz. Fındığın başkenti Giresun'un Milletvekili olarak bahçede, sahada ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde fındık üreticimizin sesi olmaya devam edeceğim.

Genel Kurulu ve hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya fındık üretiminin yüzde 60'ından fazlası bu toprakların üzerinde, Karadeniz'in yamaçlarında yetişiyor. Yüz binlerce ailenin ekmeği, geçimi, geleceği bu üründedir. Elimizde dünyanın en büyük kozu var ama masaya oturduğumuzda fiyatı biz değil, İtalya'daki bir şirket belirliyor. Arkadaşlar, bu bir başarı değil, kendi bahçesinde misafir muamelesi gören bir milletin hikâyesidir. Soruyorum: Arzın yarısından fazlası bizim elimizdeyken Ferrero denen şirket nasıl bu piyasanın patronu kesiliyor? Onlar da kim oluyor? Geçen sezon bu şirket "Alım yapmıyorum." dedi ve tek bir açıklamayla fiyatları aşağı çekti, öyle ki Rekabet Kurulu 45 bin tonluk alım taahhüdünü 30 bin tona indirmek zorunda kaldı. Peki, üretici bu devin karşısında kime dayansın? FİSKOBİRLİK etkisini yitirmiş, üreticimiz örgütsüz ve korumasız kalmıştır. Yıllardır bize hep aynı oyun oynanıyor, değişmeyen tek şey bu masada kaybedenin hep aynı isim olmasıdır, o da fındık üreticisi. Peki, devletin regülatörü nerede? Toprak Mahsulleri Ofisi piyasayı üretici lehine düzenlemesi gerekirken üreticiyi zarara sokan bir işleyişin parçası olmuştur. Takvim temmuzun ortasını gösteriyor, haftalar sonra hasat başlayacak, üretici gübresini, ilacını, mazotunu, işçiliğini çoktan ödedi ama elindeki ürünü kaça satacağını hâlâ bilmiyor çünkü Toprak Mahsulleri Ofisi hâlâ alım fiyatını açıklamadı. Bir çiftçi ürünü daha dalındayken, ne kazanacağını bilmeden nasıl hesap yapsın, geleceğini nasıl kursun? Fiyatı bilerek geciktirmek, alım satımı şeffaflıktan uzak yürütmek, piyasayı düzenlemek değil üreticinin üzerindeki baskıyı artırmaktır. Fiyatın bir an önce, 350 TL'den aşağı olmamak kaydıyla açıklanması üreticinin en temel hakkıdır ama sorun yalnızca kilo başına fiyatta da değil değerli milletvekilleri, asıl kaybımız daha derinde. Biz fındığı hep çuvalla, ham madde olarak sattık; asıl kazancın olduğu markayı, kavanozu, işlenmiş ürünü başkalarına bıraktık. Bunun en acı örneği de bir Türk markasının hikâyesidir. Ben Sagra battı demiyorum ama Kahraman Sağra'nın kurduğu o eski Sagra artık yok. Hani raflarında 200'den fazla çeşit fındık kreması, fındık ezmesi olan, Ferrero'nun karşısına dikilebilecek o gururlu marka vardı ya; o Sagra'nın ahı alınırken, o marka elimizden kayıp giderken sizler neredeydiniz? Ham maddeyi ucuza verip işlenmişini kat kat pahalıya aldık. Oysa bu ülkenin bir değil 30 tane Sagra'ya ihtiyacı vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Marka bizde olsaydı güç de bizde olurdu. Kimileri de "Amerika'da, Şili'de dev bahçeler kuruluyor, fındığı kaybedeceğiz." diyor. Buradan net olarak sesleniyorum: Hodri meydan, kim nerede bahçe kurarsa kursun; Giresun'un ekolojisini, o sessiz yağ oranını, o aromayı bir fanusun içinde yetiştirsin de görelim! Türk fındığı taklit edilemez ama Türk fındık piyasası sonuna kadar manipülasyona ve vurguna açıktır. Asıl tehdit bahçede değil masadadır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin millî ürünümüz olan fındıkla ilgili vermiş olduğu grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz hafta bu kürsüden, millî ürünümüz olan fındığın nasıl bir fiyat baskısı altında tutulduğunu anlatmıştık; rekolte tahminleri üzerinden piyasanın nasıl manipüle edildiğini, üreticinin daha fındığını toplamadan, düşük fiyat psikolojisine nasıl mahkûm edildiğini verilerle ortaya koyduk. Son beş yılın ortalama rekolte yanılma payının yüzde 30'un üzerinde olduğunu söylemiştik, tahminî rekolte ile pazara inen ürün arasındaki farkın 1 milyon tonu aştığını ifade etmiştik. TMO'nun, hasat öncesi piyasaya ucuz fındık sürerek üreticiyi değil yabancı tekeli yani Ferrero'yu rahatlattığını söylemiştik. Bütün bunlara rağmen, önergemiz üzerinde kürsüye çıkan AK PARTİ Ordu Milletvekili İbrahim Ufuk Kaynak meseleyi ciddiyetinden uzaklaştırmıştır; kendisi önce "Gaybı Allah bilir." dedi, sonra "Devlet rekolte tahminine göre hayat standardı belirlemez." dedi. Kendisi serbest piyasadan elbette haberdardır ancak kasıtlı bir aldatmacayı buradan da görüyoruz. Elbette gaybı Allah bilir, amenna ama rekolte hesabı gayb meselesi değildir. Rekolte hesabı bilim, veri, sayım, saha çalışması ve denetim meselesidir. Bir tahmin sürekli aynı yönde sapıyorsa, sürekli üreticinin aleyhine sonuç doğuruyorsa, sürekli piyasaya ürün bol algısı veriyorsa orada artık masum bir tahminden söz edemeyiz. Orada sistematik bir piyasa yönlendirmesi ve kasıt var demektir. Bunlar tam olarak AK PARTİ iktidarının fındık politikasının bir neticesidir.

Değerli milletvekilleri, fındık Karadeniz'in alın teri, Türkiye'nin millî ürünü, yüz binlerce üreticinin geçim kapısıdır fakat bugün bu millî ürünün fiyat iradesi ne yazık ki üreticinin elinde değil yabancı tekel olan Ferrero'nun elindedir. AK PARTİ'liler "Biz fındık üreticisini yalnız bırakmadık." derken onlara şu soruları sormak gerekmez mi: Peki, üretici yalnız değilse neden bahçesinde zarar hesabı yapıyor? Neden gübreyi, ilacı, mazotu, işçiliği karşılayamaz hâle geliyor? Neden gençler, fındık bahçesinden kopup göçe zorlanıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Mesele bu kürsüde şov yapıp fındığın içindeki potasyumu, magnezyumu, omega 3'ü saymak değildir; mesele Karadenizlinin alın teri olan fındığın değer bulup bulmamasıdır. Bakın, aynı Ordu Milletvekili çıktı, "Biz haşeratla, kokarcayla aynı sıkı mücadeleyi yaptık." dedi. Sizin mücadele anlayışınızı gördük. Kalkıp ilkokul çocuklarına ne yazık ki bisiklet vaadiyle kampanya yaparak böcek toplattınız. Neredeyse bir yıl olacak ne Tarım Bakanımız ne Sağlık Bakanımız bu konudaki soru önergelerimize cevap bile veremedi. Eğer buna "en sıkı mücadele" diyorsanız fındık üreticisinin neden hâlâ kokarca istilasıyla baş başa kaldığını da anlamış oluyoruz.

Bu nedenle, Cumhuriyet Halk Partisinin önerisini desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve Türkiye halklarını saygıyla selamlıyorum.

CHP Grubunun fındık üreticileri lehine vermiş olduğu Meclis araştırması önergesini destekliyoruz.

Türkiye fındık üretimi ve ihracatında dünyada 1'inci sırada yer almasına rağmen maalesef fındık üreticisi hak ettiği değeri görmüyor, emeğin karşılığını alamıyor. 2026 için TMO tarafından açıklanan buğday fiyatları çiftçileri hayal kırıklığına uğrattı, açıklanan fiyat maliyet fiyatının altında kaldı. TMO tarafından açıklanan fiyatlar yalnızca üreticinin kazancını değil, bölge ekonomisini de doğrudan etkiliyor. Fındık hasat dönemi yaklaşırken gözler TMO'da. Maliyetler ve üreticilerin talepleri göz önünde bulundurularak fındık taban fiyatı belirlenmelidir.

İktidarın liyakatsiz ve plansız tarım politikaları her geçen gün çiftçiyi üretimden uzaklaştırıyor. Seçim bölgem olan Urfa verimli topraklarıyla bir tarım kenti olmasına rağmen tarım açısından tam bir felaket yaşanıyor. Urfa'da sulama birliklerinin adaletsiz sulama ücretleri çiftçileri tarımdan uzaklaştırıyor. Tarımsal ürünlerde maliyetler almış başını gidiyor. Gübre pahalı, mazot pahalı, Urfa'da su en büyük maliyet kalemi olmuştur. Haliliye ilçesinin köylerine su veren Cullap Sulama Birliği pamuk başta olmak üzere birçok tarım ürününde dönüm başına sulama ücretlerini 7.020 TL olarak belirlemiştir. 386 sulama birliği arasında Cullap Sulama Birliği çiftçilere en pahalı suyu satarak 1'inci sırada yer alıyor. Bölgeye elektrik veren DEDAŞ sık sık sulama birliklerinin enerjisini kesiyor, borcu olan-olmayan bütün çiftçiler mağdur ediliyor; ekinler zarar görüyor, verim kaybı yaşanıyor. Sonra AKP'nin bir vekili sosyal medya hesabından "Müjde, su bırakılacak." paylaşımı yapıyor, mağduriyeti yaşatanlara da ve bakanlara da teşekkür ediyor. Urfalı çiftçilerin kaderi keyfiyete ve yereldeki güç ilişkilerine kalmış. Bu yıl yüksek sulama ücretleri ve bölgeye elektrik veren DEDAŞ'tan kaynaklı olarak Urfa'da binlerce hektarlık tarım alanı boş kaldı. Urfa'da çiftçiler tarlasını bırakıp mevsimlik tarım işçisi olarak başka şehirlere çalışmaya gidiyorlar. Neredeyse her gün mevsimlik tarım işçileriyle ilgili bir şikâyet tarafımıza iletiliyor; ya kazançlarına el konuluyor ya insani olmayan koşullarda çalışmak zorunda kalıyor ya da trafik kazalarında ismi geçiyor. Üreticinin bahçesinden ve tarlasından kopması, üretimden el çekmesi ülkemizin geleceği açısından ciddi riskler oluşturuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Türkiye'de son yıllarda tarımsal girdi maliyetleri katlanarak artıyor, iktidar tarafından açıklanan taban fiyatlar çoğu zaman maliyetin altında kalıyor; bu durum sadece çiftçilerimizin geçimini değil, aynı zamanda ülkenin gıda güvenliğini riske atıyor. Çiftçilerimizin emeğinin karşılığını alacağı adil bir fiyat politikası şarttır. Destekler bir yıl sonra değil, zamanında ödenmeli, üretim maliyetleri düşürülmeli, özellikle gübre, mazot ve sulama giderleri üreticiyi ezmeyecek seviyeye çekilmelidir. Çiftçileri yok sayan, köle gören bu düzene halkın vekilleri olarak "Dur!" demek zorundayız çünkü üretici ayakta kalmazsa bu ülke de ayakta kalmaz. "..."[1] (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Sayın Nazım Elmas.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM ELMAS (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isterim ki fındık üreticimiz alın terinin karşılığını her zaman almaktadır. Yüz binlerce ailemizin geçim kaynağıdır fındık ve ülkemiz için stratejik bir ihtiyaç ürünüdür. Bu nedenle AK PARTİ olarak göreve geldiğimiz ilk günden itibaren fındık üreticimizin yanında olduk, bundan sonra da yanında olmaya devam edeceğiz. Önergede çizilen tablo sanki devlet üreticisini yalnız bırakmış, hiçbir destek vermemiş gibi bir algı oluşturmaya yöneliktir oysa gerçekler bunun tam tersini göstermektedir. AK PARTİ iktidarları döneminde sadece 2009 yılından bugüne kadar fındık üreticimize yaklaşık 16 milyar lira destek sağlanmıştır. Alan bazlı gelir desteğinden mazot ve gübre desteklerine, Toprak Mahsulleri Ofisi alımlarından düşük faizli kredilere kadar üreticimizin yanında olduk. Arazilerimizin eğimli yapısı nedeniyle, hasatta makineleşmenin sınırlı olduğu bölgelerimizde fileyle toplama başta olmak üzere verimliliği artıracak birtakım tedbirleri aldık. Kahverengi kokarca zararlısına karşı mücadelemiz devam etti ve feromon tuzaklar, biyolojik, kimyasal mücadele, kışlak

[1] *Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.*

temizliği, ilaçlama, doğaya salınan yararlı böcekler için Tarım ve Orman Bakanlığımız 138 milyar liralık bir destek sağlamıştır. Ayrıca, örnek vermek gerekirse bu sene sadece Giresun'da İŞKUR üzerinden kokarca zararlısıyla mücadele edecek timler oluşturulmuş ve ekipler Toplum Yararına Program kapsamında 5 milyarlık bir bütçeyle fındık üreticisini desteklemiştir.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Kokarcalar ortada dolaşıyor ama.

NAZIM ELMAS (Devamla) - Geçtiğimiz yıl yaşanan zirai don afetinde de üreticimizi kaderine terk etmedik, gerekli destek mekanizmalarını hızla devreye aldık. 21.464 fındık üreticisine 541 milyon 437 bin 173 lira destek verilmiştir.

Değerli milletvekilleri, muhalefetin dile getirdiği fiyat tartışmalarına da rakamlarla cevap vermek mümkün. AK PARTİ iktidara geldiğinde fındığın kilogram fiyatı yaklaşık 95 sent seviyesindeydi, geçtiğimiz sezon açıkladığımız alım fiyatı ise 4 dolar 34 sent seviyesine ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NAZIM ELMAS (Devamla) - Bu, üreticimizin gelirinin döviz bazında da önemli ölçüde arttığını göstermektedir. İnşallah, bu yıl da üreticimizin emeğini koruyacak, beklentilerini karşılayacak bir fiyat politikası uygulanacaktır. Fındık sektörünün ihtiyaçları zaten ilgili bakanlıklarımız, özellikle Toprak Mahsulleri Ofisi 200 bin ton depolama kapasitesi, 60 alım merkezi, 80 ekiple ve teknolojik ve dijital sistemleriyle üreticimizin her zaman yanındadır. Ayrıca, fındık 1'inci sırada ihracat geliri sağladığı için Giresun Üniversitemiz fındık ihtisas üniversitesi olarak görevlendirilmiş, üreticimizin bilimsel olarak da desteklenmesi sağlanmıştır.

Biz laf üretmiyoruz, destek üretiyoruz, yatırım yapıyoruz, üreticimizin yanında duruyoruz. Hasat başlamadan önce fındık alım fiyatları bu yıl da açıklanacak, istikrarı yine sağlayacağız.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, (2/2164) esas numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/151)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2164) esas numaralı Kanun Teklifi'min Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 37'nci maddesi uyarınca doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Sibel Suiçmez

Trabzon

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye, ilk imzacısı olarak İstanbul Sözleşmesi'ni 2011 yılında imzalamış, sözleşme 2014 yılında yürürlüğe girmiş ancak bir gece aniden, Cumhurbaşkanı kararıyla birlikte 20 Mart 2021 tarihinde, hukuka aykırı bir şekilde İstanbul Sözleşmesi'nden çekilinmiştir. Bizler, hukukçular ve kadın çalışan sivil toplum örgütleri bu hukuksuz olayı kabul etmiyoruz, çekilmeyi kabul etmiyoruz; İstanbul Sözleşmesi'nin hâlâ yürürlükte olduğunu iddia ediyor ve çalışmalarımızı da ona göre yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilindikten sonra yani 2021 yılından sonra kadın cinayetleri hızlı bir şekilde artmıştır, tıpkı çocuk ölümlerinde olduğu gibi. 1 Ocak-31 Aralık 2025 tarihleri arasında 391 kadın erkekler tarafından katledilmiş, bunun 297'si kadın cinayeti olarak verilere

girmiş, 94'ü de şüpheli ölüm olarak ele alınmıştır. 2026 yılında ise 150 kadın öldürülmüş, ayrıca 151 kadın da şüpheli ölüm olarak kayıtlarda yer almıştır. Baktığımız zaman, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilindikten sonra gerek kadın cinayetleri gerek çocuklara yönelik cinayetlerde artışların olduğu bir vaka olarak önümüzdedir.

Şimdi, elimizde, ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin bir kanun teklifiyle karşınızda bulunmaktayım. Biliyorsunuz ki 6284 sayılı Kanun, İstanbul Sözleşmesi'ni temel alarak hazırlanmış bir kanundur ve bu kanunun 20'nci maddesinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gerek gördükleri takdirde kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet ve aile bireylerine yönelik şiddet vakalarında soruşturma ve kovuşturma aşamalarında davalara katılma hakkı tanınmıştır ama baktığımız zaman -ben bugün verileri aldım- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 30 tane avukatı bulunmaktadır. Bir taraftan da 31/12/2025 tarihli verilere göre de Türkiye'de 206.678 avukat bulunmaktadır. Verdiğim bu kanun teklifiyle birlikte, Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde Bakanlığa verilen gerekli gördükleri hâlde kovuşturmada davaya katılma yetkisinin biz, Türkiye Barolar Birliğine, Türkiye Barolar Birliği Çocuk Hakları Komisyonuna, Kadın Hakları Komisyonuna, yine, Türkiye'de 81 ilde etkin bir biçimde hak savunuculuğu yapan çocuk hakları komisyonlarına, kadın hakları komisyonlarına ve 81 baromuza da aynı yetkinin verilmesi için bu teklifi vermiş bulunmaktayız.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Türkiye Barolar Birliği ve 81 ildeki baroların çocuk hakları komisyonları ve kadın hakları komisyonları kendi alanlarında iyi yetişmiş gönüllüler olarak kadına ve çocuğa ikincil olarak örselenmemek üzere mahkemeler önünde gönüllü olarak yardım etmeye hazırdırlar. Dolayısıyla Bakanlığın avukat sayısına baktığımızda, Türkiye'deki avukat sayısına baktığımızda ve baroların çocuk hakları ve kadın hakları komisyonlarındaki gönüllü avukat sayısına baktığımızda, bu konuda eğitim almış avukatların kadınların yanında mahkemelerde yer almasının mağdurların, kadınların ve çocukların ikinci kez örselenmelerinin önüne geçecek önemli bir katkı sağlayacağını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SİBEL SUİÇMEZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet sadece o kadına karşı yapılmış bir olay değildir, tüm topluma karşı yapılmış bir suçtur. Bu nedenle, mağdurun mücadelesi bireysel bir mücadeleye hapsedilemez. Kamusal alanın en önemli güvencelerinden biri olan barolarımızın bu davalara resmen katılması kadına güç verecek, iddia makamını güçlendirecek, mahkemeleri güçlendirecek, örtbas edilmek istenen olayların üstünü açacak ve en önemlisi, şiddet mağduru kadınlara, çocuklara "Benim yanımda hukuk var." dedirtecektir.

Bu duygularla, bu kanun teklifime destek vermenizi temenni ediyor, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Şahin.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Filistinli Doktor Hüsam Ebu Safiyye'ye ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dünya onu beyaz önlüğüyle, tek başına zalim İsrail tanklarına karşı yürüyüşüyle tanıdı; Filistinli doktor Hüsam Ebu Safiyye, İşgal altındaki Filistin topraklarında insanları hayatta tutmaya çalışan masum bir doktor. Şu anda soykırımcı İsrail zindanlarında suçsuz yere esir tutuluyor. Onun silahı yoktu, sadece sırtında vicdanı gibi tertemiz beyaz bir önlük vardı. Bütün dünyaya buradan sesleniyoruz: Onun suçu doktorluk yapmak mı? Hafta sonu Ayasofya'da hekim arkadaşlarımızın Doktor Hüsam için sessiz yürüyüşüne destek verdik. Bu anlamlı eylemi ortaya koyan doktorlarımızı tebrik ediyorum. Doktor Hüsam Ebu Safiyye asla bir mahkûm değil esirdir, derhâl şartsız ve sağ salim serbest bırakılmalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)[2]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 281 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacak.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilecektir.

Teklifin tümü üzerinde, YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk olarak Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İstihdam desteklerinden kamu personel rejimine, kültür politikalarından siber güvenliğe, ulaştırma mevzuatından sosyal güvenliğe kadar, birbirleriyle doğrudan bağlantısı olmayan 22 farklı kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngören torba kanun teklifinin görüşmelerine başlıyoruz; bakın 22 kanun, 2 kanun hükmünde kararname.

Şimdi, bu kadar çok kanun ve kanun hükmünde kararnamenin, bu kadar çok konunun bir torba içerisinde görüşülmesi elbette ki yasama kalitesini düşürüyor, böyle bir kanun yapma tekniği yok. Yasama kalitesinin düştüğünü buradaki herkes gibi AK PARTİ Grubu da biliyor. Halkın sorunlarına çözüm olacak kanunları çıkarmak isteyen, kaliteli bir yasama faaliyeti yürütmek isteyen bir iktidar getirdiği tekliflerin enine boyuna tartışılmasını ister ama halkın sorunlarını çözmek için değil de halka yük getiren kanun maddeleri getiren veya birilerinin faydası için, birilerinin rantı için kanun maddeleri getiren bir iktidar kanun maddelerini torbaya doldurur, bir an önce alelacele komisyondan ve Parlamentodan geçirmeye çalışır. İşte, yapılmak istenen tam da budur. Hatta değerli arkadaşlar, son zamanlarda Plan ve Bütçe Komisyonunda yeni bir uygulama başladı, o da şöyle: Kanun görüşmelerinin maddelerinde sona doğru gelirken, artık gecenin bir yarısında bir bakıyoruz, önümüze yeni madde ihdasları hemen. "Ya, bu ne?" falan demeye kalmadan, hemen "Madde üzerinde söz alan var mı?" "Onaylayan, onaylamayan..." Bir bakıyoruz, maddeler geçiyor.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu böyle olmaz. Son dakikada gelen tekliflere bakın, hep çetrefilli maddeler; hep birilerinin faydasına, birilerinin yararına, birilerine rant sağlayan maddeler. Anlaşılıyor ki bu maddeler bir an önce geçirilmek isteniyor. Teklif metnine konulmuyor ki kamuoyu tartışmasın, komisyona da son dakikada geliyor ki basın veya komisyon üyeleri üzerinde fazla bilgi sahibi olmasın. Bakın, bu son derece yanlış bir teknik.

İşte, şu anda görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde bu şekilde 3 adet madde var. Şimdi, bu maddelerde nükleer enerji yatırımlarına damga vergisi, KDV ve kurumlar vergisi muafiyeti getiriliyor.

[2] *281 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.*

Burada amaç, aslında bakarsanız, Akkuyu Nükleer Santrali'yle Rus şirketlerine kıyak geçmek. Bir gece yarısı operasyonuyla nükleer tesis inşaatını yapan Rus şirketi bu kanun maddeleriyle KDV'den muaf tutuluyor, bir gece yarısı operasyonuyla. Ya, benim anlamadığım, esnaf aylarca bas bas bağırıyor, diyor ki: "Vergi borçlarını ödeyemiyoruz, hesaplarımıza bloke koyuyorsunuz, ticaretimizi kilitliyorsunuz, en azından vergi borcumuzun faizini silin; faizini silin, yapılandırın da ticaretimizi döndürelim." Esnaf bas bas bağırıyor, yalvarıyor, esnafın KDV'sinin borcunun faizini bile silmiyorsunuz ama Rus şirketlerine gelince alacağınız KDV'nin tamamından bir gecede vazgeçiyorsunuz. Ya, arkadaşlar, bu esnaflar bizim esnaflarımız ya! Elin yabancısına gösterdiğiniz teşviki zor durumda olan esnafınıza neden göstermiyorsunuz; bakın, neden göstermiyorsunuz? Bu sadece Akkuyu için, Ruslar için geçerli değil; bir bakıyorsunuz, BYD "Geleceğim." diyor, ona yüzde 40 gümrük vergi muafiyeti getiriyorsunuz; Suudi Arabistan'ın enerji yatırımlarına vergi muafiyeti getiriyorsunuz, altın arayan firmaların önünü açıyorsunuz, ülkenin kaynaklarını açıyorsunuz ama bu ülkede ticaret yapan esnafın, sanayicinin, işverenin şu zor durumda vergisinin faizini silmiyorsunuz; faizini, faizini silmiyorsunuz. Arkadaşlar, bu gerçekten reva değildir.

Şimdi, yine bu kanun teklifinde bakıyoruz, üst düzey kamu atamalarında on yıllık hizmet süresi zorunluluğu getiriliyor. Peki, 2018'e kadar zaten bu süre on yıldı, 2018'de beş yıla indirdiniz; ne oldu da tekrar on yıla çıkarıyorsunuz? Demek ki bu geçen sekiz yıl boyunca bu beş yıllık sürenin yöneticilik için, atamalar için yetersiz olduğunu gördünüz. Peki, bu sekiz yılda kim kaybetti? Ülkenin liyakatsiz yönetilmesinden, yanlış yönetilmesinden siz de demek ki rahatsız oldunuz ki şu anda bunu tekrar on yıla çıkarıyorsunuz. Yine sistem aynı.

Yine bu kanun teklifinde önemli bir madde, PTT istihdam rejimi teklif edilen maddeyle yeniden düzenleniyor. Bir kere, değerli arkadaşlar, PTT bu ülkenin göz bebeği bir kurumuydu ama son zamanlardaki yanlış yönetilmeler yüzünden PTT şu anda ciddi oranda zarar eden bir şirket hâline geldi ve yıllarca da zarar ediyor. Şimdi, PTT faturayı personele kesiyor. Şimdi, bu faturayı personele keserken yeni bir düzenleme yapıyor ama bu düzenlemede PTT personeline vefalı olmak zorundadır; bakın, vefalı olmak zorundadır. Yıllarca emek vermiş, çalışmış personeline PTT "Ben düzenleme yapıyorum, sen başının çaresine bak." dememeli. Şimdi burada PTT personeline diyor ki: "İdari hizmet sözleşmesi imzala." Tamam. İdari hizmet sözleşmesi imzaladığı zaman memur hakkı gidiyor ve artık iş güvencesi kalmıyor. İşte, bunu biz yanlış olarak görüyoruz. PTT, personelinin zaten var olan iş güvence hakkını mutlaka korumak zorundadır. Bu anlamda iktidardan bununla ilgili düzenleme yapmasını bekliyoruz.

Diğer taraftan, yine bu PTT Kanunu'nda Cumhurbaşkanına üst maaş sınırı hakkında yetki verilmiş ama alt maaş sınırıyla ilgili hiçbir şey yok; yani kişi, evet, bir sözleşme imzalayacak da bir alt sınır olmalı, alt sınır hakkında bir sınır yok.

Yine bu kanun maddesinin en eksik tarafı, PTT'de çalışan 20 bin taşeron unutulmuş, kanun maddesinde 20 bin taşeronun ne olacağıyla ilgili hiçbir şey yok. Az değil, 20 bin ve PTT'nin yükünü bu 20 bin taşeron personel çekiyor, yarı yarıya. Şimdi, taşeron personel ne olacak; idari hizmet sözleşmesi mi yapacak, PTT'yle bir anlaşma mı yapacak yoksa hâlâ taşeronda mı kalacak? Ne olacak, onun da bir netleştirilmesi lazım ve buradan şunu söylüyorum: Taşeron arkadaşlarımızın eğer PTT'de huzurlu bir şekilde çalışacağı, iyi bir gelire sahip olarak çalışacağı bir şart oluşturulmazsa PTT asla başarılı olamaz, PTT'de huzursuzluklar yine devam eder, PTT'de hizmet kalitesi yükselmez. Dolayısıyla 20 bin taşeron burada yok sayılamaz değerli arkadaşlar. Ama kanuna bakıyorsunuz, hiçbir şey yok bununla ilgili.

Şimdi, burada, yine kanun teklifinde en düşük emekli aylığı 20 binden 23.552 TL'ye yükseltiliyor; maalesef çok acı, çok acı yani biz bugün açlık sınırının 35.759 TL'ye çıktığı bir Türkiye'de emeklimize 23.552 TL veriyorsak bunu bugün burada konuşmamız bile zül, konuşmamız bile zül yani açlık sınırının neredeyse 12 bin lira altında bir emekli maaşı veriyorsak inanın bu bir zulümdür; emeklimize zulümdür ve bu bir sosyal devlet ayıbıdır değerli arkadaşlar, bu sosyal devlet ayıbıdır. Son yaşında emeklisine; yıllarca emek vermiş, çile çekmiş, çocuk büyütmüş, bu devlete, bu millete hizmet etmiş emeklisine açlık sınırının altında bir maaş bir devlet öneremez arkadaşlar; öneremez ya, öneremez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bakın, elin yabancı şirketlerine milyarlarca TL'lik muafiyet sağlıyorsunuz, KDV'lerini siliyorsunuz, teşvikler veriyorsunuz, milyarlarca TL'ye havalimanları yapıyorsunuz. Ya, bulacağız, buluşturacağız, sağlayacağız, en azından en düşük emeklimize asgari ücret maaş vermek zorundayız; zorundayız, zorundayız. Yoksa büyük devlet olmanın, güçlü devlet olmanın bir anlamı yok. Emeklisini açlığa; atasını, dedesini, kendine emek veren, büyüğünü açlığa mahkûm eden bir devlet, arkadaşlar, büyük olamaz, büyük olamaz. Biz büyük devletsek emeklimize hak ettiği değeri vereceğiz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ'a ait.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmüş olduğumuz teklif, adı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik" olan fakat gerçekte Meclisin önüne bırakılmış yeni bir torbadır. Bu torbada emekli aylığı var, sinema var, sürücü belgesi var, PTT var, siber güvenlik var, nükleer santral var; tam 22 kanun ve 2 kanun hükmünde kararname aynı torbaya doldurulmuş. Siber güvenlik gibi önemli ve stratejik bir konuyu Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmek, özel öğretim kurumlarıyla ilgili yüz binlerce eğitim emekçisini ilgilendiren konuları birkaç saatlik görüşmede ele almak iktidar partisinin milletin sorunlarına yaklaşımındaki ciddiyetsizliğini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Sayın iktidar vekilleri, yıllardır kevgire çevirdiğiniz kamu personel rejimini son dakika önergeleriyle düzenleyebileceğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Her attığınız adımın, her yaptığınız düzenlemenin mevcut sorunları daha da içinden çıkılmaz bir hâle getirdiğini artık anlayın lütfen. Milletin sorunları torbacı bir anlayışla çözülmez. Sırf "kanun çıkardık" demek için kanun yapılmaz. Üstelik teklif komisyonda görüşülüp Meclise geldikten sonra torbaya 4 madde daha eklediniz. Etki analizi yok, kamuya maliyet hesabı yok, milletvekillerine inceleme süresi yok; niye bu kurnazlığa başvurdunuz? E, milletin parasının ayrıcalıklı birilerine peşkeş çekilmesine razı olmayacağımızı biliyorsunuz. Akkuyu Nükleer Enerji Santrali yapımında verdiğiniz tavizler yetmedi, enerji santrali yetmedi, işletme aşamasında da ayrıcalıklı bir konuma getirmeniz gerekiyordu. Nükleer enerji yatırımlarına damga vergisi istisnası getiriliyor, makine ve teçhizat KDV'den istisna ediliyor, yüklenilen KDV iade ediliyor. Bu imkânlar 2045'e kadar, Cumhurbaşkanı kararıyla 2050'ye kadar uzatılabilecek. Yatırım başlamış, sözleşme imzalanmış, elektrik alım şartları belirlenmiş, siz şimdi, oyunun ortasında kuralları yatırımcı lehine değiştiriyorsunuz. Bunun hazineye maliyeti kaç liradır? Akkuyu'nun işletmecisi ROSATOM'a sağlanacak menfaat nedir? Bu avantaj elektrik alım fiyatına indirim olarak dönecek midir? Bu soruların hiçbirine cevap yok. Yazık, hem de çok yazık milletimize. Millet çalışsın, siz de onların parasını başkalarına peşkeş çekin. Bunun hesabını millete de Allah'a da vereceksiniz bir gün. Eğer bu teşvik gerçekten kamu yararına ise etki analizini açıklayın, 2045'e kadar vazgeçilecek vergi gelirini kalem kalem ortaya koyun, sağlanan avantajın ne kadarının elektrik fiyatına yansıyacağını gösterin, proje şirketine bu imtiyazların karşılığında hangi ilave yükümlülükler getirilecek onu söyleyin. Kamu adına imtiyaz tanıyacaksanız karşılığında millet adına bir fayda temin etmeniz lazım. Esnafa gelince "bütçe disiplini" çiftçiye gelince "Kaynak yok." emekliye gelince "Sabredin." Akkuyu'ya gelince "2050'ye kadar vergi imtiyazı..." Siz kimin Hükûmetisiniz Allah aşkına!

Torbanın delik tarafına da emekli aylıklarına yapılacak zammı koymuşsunuz. En düşük emekli aylığına 3.552 lira zam verdiniz, ne büyük lütufta bulundunuz(!) Bu zam için emeklilerimiz yatıp kalkıp emeklerinize karşı size dua edecekler, öyle mi? Bakın, TÜRK-İŞ'in Haziran 2026 hesabına göre, 4 kişilik bir ailenin yalnızca gıda harcaması 35.759 lira, verdiğiniz bu 3 bin liracık zam emeklinin cebine girmeden enflasyon canavarına da yem oldu zaten yani iktidarın emekliye layık gördüğü hayat yarı aç yarı tok ölümü beklemek. Yaşattığınız yoksulluk ve sefaletin neticesinde emekliler ölümü kurtuluş umudu olarak görmeye başladı. 23 bin lira maaş kira parasına bile yetmiyor ki vatandaş gıdasına harcasın, ilacına harcasın; gazına, elektriğine, suyuna harcasın.

Emeklilik sistemini kökten bozdunuz. Kök aylık sistemini değiştire değiştire içinden çıkılmaz hâle getirdiniz. Prim gününe, çalışma süresine ve ödenen prime dayalı adaletli bir aylık bağlama sistemi yok. Hazineden yapılan tamamlama ödemesi artırılıyor. Emeklinin gerçek aylığı yerinde sayıyor.

Torbayı yamaya yamaya yamalı bohçaya çevirdiniz. Emeklilik sistemi bir yardım programı değildir. Emekli aylığı insanların kırk yıl boyunca çalışarak ve prim ödeyerek kazandığı bir haktır. En düşük aylığını artırmak yetmez, kök aylıkları düzeltin ki ödenen prime göre adaletli bir maaş bağlama sistemi oluşturabilsin.

Bir tarafta emekliye "23.552 liraya geçinin." diyorsunuz, diğer tarafta turizm işletmelerinin prim desteğini İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılıyorsunuz. Turizm sektörünün yaşadığı sıkıntıları elbette biliyoruz ve dikkate alınmalıdır, istihdam korunmalıdır fakat işçinin işsiz kaldığında güvencesi olması gereken fon yıllardır işveren teşviklerinin hazır kasası gibi kullanılmaktadır; bu işverenlerin de kimler olduğu bellidir, iktidara yakın olan kişilerdir.

Teklifin bir başka tehlikeli bölümü, internetle haberleşme alanındaki yetkilerin Siber Güvenlik Başkanlığında toplanmasıdır. Siber tehdit gerçektir, devlet elbette tedbir almalıdır fakat güvenlik hukukun askıya alınmasına gerekçe yapılamaz. Başkanlığa resen tedbir belirleme ve erişim engelleme imkânı veriliyor. İnternet trafik verilerinden alan adlarına, içerik kaldırmaktan bant daraltmaya, yasal dinlemenin teknik altyapısından veri merkezlerine kadar çok geniş bir alan tek elde toplanıyor. Kurulun ortak aklı tek başkanın takdirine bırakılıyor. Buna karşılık, bağımsız denetim ve Meclis gözetimi güçlendirilmiyor. Bir haber yayınlandığında, bir yolsuzluk iddiası ortaya çıktığında, bir kamu görevlisi hakkında belge açıklandığında "Gerekli görüldü." denilerek erişim engellenirse ne olacak? Erişim engellenirse günler sonra gelecek bir hâkim kararı halkın zamanında haber alma hakkını geri getirebilecek mi? Gazetecinin haberini, vatandaşın sözünü, toplumun bilgiye erişimini yargı kararı olmadan sınırlandırmak demokratik bir hukuk devletinde söz konusu olamaz. Yetki ne kadar genişse sınırı da o kadar açık, denetimi de o kadar güçlü olmalıdır. Açık tehlike, zorunluluk, ölçülülük, süre sınırı, hızlı yargı denetimi ve düzenli Meclis raporlaması kanunda açıkça yer almalıdır. Burada çok temel bir ayrım yapmalıyız: Siber güvenlik başka şeydir, internetin bütün sivil alanını güvenlik bürokrasinin denetimine vermek başka şeydir. Bankaların, enerji tesislerinin, hastanelerin ve kamu veri tabanlarının, siber saldırılara karşı korunmasını hepimiz destekleriz ancak sosyal medya platformuna reklam yasağı koymaktan bant daraltmaya, alan adı politikasından trafik verilerine kadar bütün yetkileri güvenlik odaklı tek bir merkezde toplarsanız "BBG Evi"ne çevirirsiniz Türkiye'yi. BTK'de bir kurul yapısı vardı; bu Kurulda farklı üyelerin görüşü, ortak karar ve en azından sınırlı da olsa çoğulculuk vardı. Şimdi, Kurulun yetkileri bir başkanın takdirine veriliyor. Dahası veri merkezleri, teknik altyapı, personel, haklar ve yükümlülükler çok kısa bir geçiş takvimiyle devrediliyor. Bu süreç oldubittiye getirilecek bir süreç değildir. Burada 86 milyon vatandaşın iletişim mahremiyetine kulak uzatan, iletişim hakkı ve özgürlüğünü keyfî şekilde ihlal eden bir durum söz konusudur. Ayrıca, bu teklif, hâkim ve savcıların da bu yapı içerisinde görevlendirilmesine ilişkin tartışmalı hükümler içeriyor. Yürütmeye bağlı bir kurumda çalışan yargı mensuplarına özel terfi imkânları sağlanması yargı bağımsızlığı konusunda haklı kuşkular doğurur. Hâkim ve savcıların kariyerini yürütmenin takdir alanına yaklaştıran her düzenleme yargının daha fazla yürütmenin tahakkümüne maruz kalmasına yol açacaktır. PTT'de benzer bir yöntem görüyoruz. Kurumun zararının faturası çalışanlara çıkarılıyor; personelin yalnızca yüzde 50'sine yeni statüye geçme imkânı tanınıyor, kalanlar başka kurumlara nakledildiyor; ücret, kariyer ve görevde yükselme ölçütleri büyük ölçüde idari kararlara bırakılıyor. Sendikalar haklı olarak iş güvencesi ve zorunlu nakil konusunda uyarıyor. Oysa PTT'nin asıl sorunu postacının statüsü değil kötü yönetimdir. Sayıştay verilerine göre, Kurumun zararı 2023'te 2 milyar 388 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yönetim giderlerini, huzur haklarını, danışmanlık ve temsil harcamalarını sorgulamadan tasarrufu çalışanların hakları üzerinden sağlamaya çalışmak adaletli bir yöntem değildir.

Dijital platformların net satışından yüzde 2 kesinti yapılıp bunun döner sermaye üzerinden sinemaya aktarılması da doğru değildir. Sinema desteklenmelidir ancak hangi eserlerin hangi objektif ölçütlerle destekleneceği ve hesabın kime verileceği açık olmalıdır, üstelik Cumhurbaşkanına bu oranı yüzde 1 ila yüzde 4 arasında değiştirme yetkisi veriliyor. Vergi benzeri bir mali yükümlülüğün oranını bu kadar geniş aralıklarla yürütmeye bırakmak Meclisin bütçe hakkına ortak olmak anlamına gelir. Ayrıca, bu kesintinin izleyiciye daha yüksek abonelik ücreti olarak yansıyıp yansımayacağı da hesaplanmış değildir. Platformlardan para almak kolaydır, asıl mesele toplanan paranın bağımsız, nitelikli sinemaya adil biçimde ulaştırılmasıdır. Eleştirel bir film ile iktidarın hoşuna giden bir film aynı objektif ölçütlerle

değerlendirilebilecek midir? Destek kurullarının kararları ve mali hesapları kamuoyuna açık olacak mıdır? Bunları güvenceye bağlamadan kurulan fon kültür politikasından çok yeni bir idari takdir alanı yaratır.

Özel öğretim kurumlarına ilişkin maddelerde de Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında oluşan boşlukların doldurulduğu söyleniyor ancak hangi fiilin hangi yaptırımı doğuracağı açık ve öngörülebilir olmazsa idareye verilen geniş takdir yetkisi kurumlar arasında farklı uygulamalara yol açar. Eğitim alanında amaç yalnızca ceza yazmak değil öğrencinin hakkını, öğretmenin niteliğini ve eğitim hizmetinin sürekliliğini korumaktır. Bir okulun kapatılmasından öğretmen görevlendirme şartlarına kadar böylesi önemli konuların eğitim paydaşları dinlenmeden torba teklif içerisine geçirilmesi doğru değildir.

Sivil havacılıkta ve ulaştırma alanında idari para cezaları artırılıyor, bazı fiiller için yüksek ve katlamalı yaptırımlar getiriliyor. Elbette uçuş güvenliği ve yolcu hakkı korunmalıdır fakat cezanın dayanağı yönetmeliğe, Bakanlığın sonradan belirleyeceği ölçütlere veya muğlak ifadelere bırakılırsa suçta ve cezada kanunilik ilkesi zedelenir. Caydırıcılık ile keyfîlik arasındaki sınırı kanun çizer, bu sınırı yönetmeliğe bırakan Meclis kendi yetkisinden vazgeçmiş olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda benzer bir yöntem tekrar tekrar karşımıza çıkıyor. Anayasa Mahkemesi "Temel esasları kanunla düzenleyin." diyor, iktidar aynı geniş yetkiyi birkaç kelime değiştirerek yeniden getiriyor. Mahkeme "Öngörülebilirlik." diyor, siz "Usul ve esasları yönetmelikle belirlenir." diyorsunuz. Mahkeme "Ölçülülük." diyor, siz alt ve üst sınırı belirsiz yaptırımlar getiriyorsunuz. Anayasaya uymak keyfinizin takdirinde olan bir durum değildir. Anayasal denetimi aşılması gereken bir engel gibi görmek "Hukuk devletini tanımıyorum." demektir. Teklifin birçok maddesinde Cumhurbaşkanına oran artırma, azaltma, süre uzatma ve uygulamanın kapsamını belirleme yetkisi de özellikle tanınıyor, bu da doğru değildir. Bu Meclisin görevi yürütmeye sınırsız yetki vermek değil millet adına sınır çizmektir. Emekliyi açlık sınırının altında bırakan, Akkuyu'ya maliyeti açıklanmayan ayrıcalıklar sunan, PTT çalışanının güvencesini zayıflatan, dijital alanı tek merkezde toplayan bu teklif sosyal devletin vergi adaletinin ve hukuk güvenliğinin ihtiyaçlarına cevap verememektedir.

YENİ YOL Grubu olarak, milletin hakkını, emeklinin ekmeğini, çalışanın güvencesini ve herkesin haber alma özgürlüğünü savunmaya devam edeceğiz ve bu kanun teklifine şimdiden ret oyu vereceğimizi deklare ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, gerçekten, bu tam bir torba kanun hatta torba kanun değil bu, bir çorba kanun. Az önce arkadaşlar da ifade ettiler; 22 tane kanun, 2 tane de kanun hükmünde kararnameyle ilgili burada düzenlemeler var, değişiklikler var. Hadi bu da olabilir, artık torbaya da alıştık ama burada gerçekten... Yani Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü, başka görüşülmesi gereken komisyonlar var, oralarda görüşülmedi. Birbirinden çok farklı kanunlar var; işte, sinema, kültürden siber güvenliğe kadar, Karayollarından posta hizmetlerine, Elektrik Kanunu'ndan emniyet hizmetlerine, eğitimden sosyal sigortalara, nükleere kadar birçok alanla ilgili düzenlemeler bu kanunda var. Dolayısıyla ihtisas komisyonlarında eğitimle ilgili olan eğitim ihtisas komisyonu var, ulaştırmayla ilgili ihtisas komisyonu var. Başkalarıyla ilgili, işte, siber güvenlikle ilgili komisyonlar varken bu, o komisyonlarda hiç görüşülmeyip, hiç olmazsa tali komisyon olarak görüşülmesi gerekirken hiç görüşülmeyip Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi kanun yapma kalitesi açısından son derece yanlış bir uygulamadır; bunu her defasında söylüyoruz ama AK PARTİ maalesef bu huyundan vazgeçmedi. Emin olun, birçok kanunda bir de şunu görüyoruz: "Efendim, işte, uygulamaya açıklık getirmek, netleştirmek..." Ya, tabii,

hep bunu yapmak durumunda kalırsınız çünkü kalitesiz kanun yapılıyor, kalitesiz kanun yapılınca uygulamada problemler çıkıyor, sonrasında da tekrar tekrar tekrar aynı konularla ilgili düzenlemeler yapılmak durumunda kalınıyor.

Şimdi, tabii, ben bütün maddelere girmeyeceğim; yeri, sırası geldikçe arkadaşlarımız ilgili maddeler üzerinde konuşacak, ben belli başlı maddeler üzerinde konuşmak istiyorum. Bunlardan en önemlisi, burada nükleer enerji santralleriyle ilgili son dakikada gelen 3 tane madde var değerli arkadaşlar; bu konuyla ilgili, bununla ilgili değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum çünkü bu konu çok önemli. Şimdi, burada ne var? Üç tane alanda nükleer enerji santrallerine teşvik getiriliyor. Nedir bu? Bir; damga vergisi teşviki, iki; örtülü sermaye sayılmamasına ilişkin teşvik -birazdan detaylarını söyleyeceğim- bir de inşaat işlerinde KDV iadesi kolaylığı getiriliyor. Şimdi, ilkemizin şu olması lazım... Tabii, "Türkiye'de yatırım yapılmıyor." "Türkiye'ye yatırımcı gelmiyor." "Türkiye istikrarsız, millet önünü göremiyor." bunlar, tamam, maalesef kötü yönetimin sonucu olarak bunları bugün yaşıyoruz. Şimdi, bir teşviki getirirseniz bu yapılmış, anlaşması yapılmış işler için geriye doğru teşvik getirmek teşvik filan değildir; bu tamamen peşkeştir. Teşvik ne içindir? İleriye dönük yatırımlar için teşvik verebilirsiniz; bu siyasi tercihtir, ona kimse de bir şey diyemez. Yani bir yanlışlık varsa değerlendirilebilir, eleştirilebilir ancak anlaşması yapılmış; şimdi, Akkuyu Nükleer Enerji Santrali, elektriği kaçtan alacağımız belli, her türlü işi belli, siz geriye doğru tutuyorsunuz, bu yatırıma teşvik getiriyorsunuz. Böyle bir şey olabilir mi? Bunu kabul etmek mümkün değil. Ne getiriliyor? Damga vergisi teşviki. Buralarda çok ciddi sözleşmeler olduğu için damga vergisi ciddi yük tutuyor. Şimdi, işte, yeni bir nükleer santral konuşuluyor, diyelim ki Çinlilere bu verilecek. Çinliler bizden bunu talep edebilir. Bu teşviki -Çinli olduğu için söylemiyorum- yeni yatırım için verebilirsiniz. Bunu ne yaparsınız? Bu teşviki veriyorsanız bunun karşılığında dersiniz ki: "Arkadaş, bana da elektriği şu fiyattan vereceksiniz." Yani masada bu müzakere konusu olur ama siz anlaşmayı yapmışsınız. Bizim Ruslardan elektriği kaçtan aldığımız belli mi Sayın Bakan Yardımcısı? Belli değil mi? Belli. Hangi fiyattan alacağımız belli. Şimdi, niye geriye doğru bu teşvik veriliyor arkadaşlar? Bunu anlamak mümkün mü? Bunu kabul etmek mümkün mü? Damga vergisinde veriliyor.

Örtülü sermaye... Şimdi, bir Rus kamu şirketi yapılıyor, Rus diğer kamu bankası da oraya kredi veriyor. Bizim Kurumlar Vergisi Kanunu'muzda bununla ilgili düzenlemeler var, çok teknik olduğu için detaylarına girmeyeceğim ancak burada sermaye olarak koymayıp kredi olarak verdiği için aynı kamu şirketi, kamu bankası diğer kamu şirketine -Ruslar için söylüyorum- burada bir yüzde 10 stopaj ödeme yükümlülüğü var. Bu, Türk firmaları için var mı? Var. Yani, imalat sanayisinde, efendim, hizmet eden bir firma böyle bir şekilde örtülü sermaye koyduğu zaman ondan yüzde 10 stopaj alıyor muyuz? Alıyoruz. Başka alanlarda alıyor muyuz? Alıyoruz. Nükleerde niye almıyoruz? Üstelik bir de Ruslardan niye almıyoruz? Yapılmış anlaşmadan niye almıyoruz? Ya, bunu almayacaktınız madem, Ruslarla müzakere ederken 2010 yılında "Ben örtülü sermayeden stopaj almayacağım." demiş olsaydınız, o gün masaya koymuş olsaydınız elektriği alacağımız fiyat daha düşük olacaktı. Şimdi, geriye doğru tutup bu adamlara bu teşviki vermenin nasıl bir anlamı var? Böyle bir şey olabilir mi?

Aynı şekilde, inşaat işlerinde KDV iadesi. Bakın, işin biraz daha geçmişine gidelim. Şimdi, 2010 yılında Akkuyu'yla ilgili sözleşme bitmiş, 2010 yılı, arkadaşlar, sözleşme bitmiş, fiyatlar ortaya çıkmış. 2012 yılı olmuş, Türkiye'de genel olarak inşaat işlerinde KDV iadesi yapılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmış, bu bütün sektörler için yapılmış yani arada iki yıl var sadece. Bu kadar mı öngörüsüzsünüz?

Şimdi, nükleerde inşaat çok önemli. Arkadaşların verdiği bilgiye göre, neredeyse yatırım maliyetinin yüzde 40'ı inşaat, KDV iadesinin de ödenip ödenmemesi meselesi de son derece kritik bir mesele. Şimdi, madem öyle 2012'de bunu verecektiniz, 2010 yılında niye bu sözleşmeyi yaparken bunu öngörüp o gün vermediniz? O gün verseydiniz elektriği çok daha ucuza alacaktık ama bunu yapmadılar, sonradan kıyak. On bir yıl boyunca KDV iadesi imkânı olmuş, 2012'den 2023'ün sonuna kadar. 2024'te Mehmet Şimşek buraya -bu kanun burada geçti, hepiniz hatırlıyorsunuzdur- "reform" diye getirdi, dedi ki: "Artık Türkiye'de hiçbir sektörde inşatta KDV iadesi olmayacak." Biz de onu destekledik. Tamam, madem yapmayacaksınız. Şimdi ne yapılıyor? Şimdi, tekrar deniliyor ki: "Sadece nükleere has olmak üzere ve Akkuyu'yu da kapsayacak şekilde inşaat işlerinde KDV iadesi yapalım." Rakamı ne biliyor musunuz? Milyar dolarlar arkadaşlar konuştuğumuz rakam, üç beş kuruştan

konuşmuyoruz. Hesabını dahi yapıp veremiyorlar, hesabı yok ortada üstelik. Şimdi, bunu yapmanın bir mantığı var mı? Dediğim gibi, yine bunu yeni anlaşmalar için yapabilirsiniz. Hadi diyelim bunu yaptınız ama yani şimdi bunu geçmişe doğru niye yapıyorsunuz? "Geçmişe doğru"dan kastım, 2023 ila 2026 arasındaki dönemi kastetmiyorum arkadaşlar. Yani bugün, yapılmış bir anlaşmaya geriye doğru teşvik verilmesi tamamen peşkeştir, kamu zararıdır; normal bir hukuk devletinde asla olmaz, yapanlar da Yüce Divanda yargılanır ama tabii, Türkiye hukuk devleti olmaktan çıktığı için bunu çok rahat bir şekilde yapıyorlar ve suç ortağı olarak da bu Meclisi seçiyorlar, Meclise yaptırıyorlar bunu. Bunun karşısında ben Cumhur İttifakı milletvekillerinin çok dikkatli olması gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bakın, daha başkaları da var. Ya, şimdi, bizim bir Teşvik Mevzuatı'mız var değil mi? Teşvik Mevzuatı'mızda birtakım, işte, teşviklerimiz var, diyoruz ki: "İthal makine, teçhizat getirirsen KDV almayacağım, şu bu..." falan şeklinde. Şimdi, Teşvik Mevzuatı'mızda 2017'ye kadar nükleer bilerek Teşvik Mevzuatı'nın dışında yani nükleer santraller için teşvik belgesi düzenlenmiyor. Şimdi, yine Akkuyu için, bakın, sözleşmesi 2010 yılında bitmiş Akkuyu için 2017 yılında onu da kapsayacak şekilde zaten teşvik belgeli yatırım hâline getirilmiş yani bunları anlamak mümkün değil. Şimdi, verdikçe daha fazlasını istiyor Ruslar. Sizin dış politikadaki başarısızlıklarınızı, S-400'le ilgili sıkıntılarınızı getirip milletin bütçesine, milletin üzerine kambur olarak yükleyemezsiniz; bu yanlıştır, umarım bu yanlıştan bu Genel Kurulda vazgeçilir. Bu son derece kritik bir konudur. Bugün elimize Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bununla ilgili bir not geldi, not aslında benim şurada söylediklerimin aynısını teyit ediyor veya işte, başka olmayan, bizim eleştirmediğimiz diğer konuları söylüyor bize. "Yatırım çekmek durumundayız." Ya, bu yatırım var zaten, bu yatırım yapılıyor zaten. Yeni yatırım için yapmanıza, bakın, bir şey demiyoruz ama eski yatırım, anlaşması yapılmış, fiyatı ortaya çıkmış bir yatırım için bu teşvikleri vermenin hiçbir şekilde izahı olamaz, bunun izahının ne olduğunu siz biliyorsunuz.

Şimdi, Ruslara veriyorsunuz. Bunun karşısında, aynı kanunda, işte, en düşük emekli maaşı meselesi var veya sadece en düşük emekli maaşı değil emeklilerle ilgili bir sürü önergemiz oldu bizim emeklilerin durumunu düzeltmeye yönelik olarak, onların hepsine ret verildi. Yani çiftçiye yok; esnaf mağdur, esnaf sıkıntıda, onlara yok; fındık üreticisine yok, sanayiciye bir şey yok çoğu zaman ama burada, getiriyorsunuz, Ruslara bütçenin tamamını açıyorsunuz ve üstelik miktarın da ne olduğunu kimse bilmiyor. Yani ne kadar teşvik vereceğiz? Kaba bir hesap yapılabilir, bizim bir hesabımız var ama Bakanlık bizimle herhangi bir hesap da paylaşmıyor ve bu yaptığımız düzenleme de arkadaşlar, kanun teklifinin orijinalinde getirilmiyor. Bütçe görüşmelerinde, Komisyon görüşmelerinde şöyle düşündük biz: "Ya, herhâlde bu son dakikada hazırlandı, getirildi." Meğer öyle değilmiş, "Bir aydır üzerinde çalışıyoruz." diye bir bürokratın orada bize ifadesi var. Ya, bir aydır üzerinde çalıştığınız bir meseleyi kanun teklifinde niye getirmiyorsunuz? Yani bu doğru bir şey olsa getirilmez mi o zaman? Zaten üzerinde çalışmışsınız, bilinmedik bir konu da değil sizin açınızdan ama niye getirilmiyor? Son dakikada bir gece operasyonuyla eklendi, "Tartışılmasın, etki analizi sorulmasın." mantığıyla yapılıyor. Maliye Bakanlığının da ben bu konuda rızası olduğunu düşünmüyorum, nükleerle ilgili meseleyi söylüyorum.

Şimdi, buraya veriyorsun, emekliye vermiyorsun. Hâlbuki emeklinin durumunu, mağduriyetini zaten anlatmanın gereği yok. İşte, 35 bin-36 bin lira civarında bir açlık sınırı varken en düşük emekli maaşı 23.552 liraya çıkarılıyor, açlık sınırının yaklaşık 12.500 lira altında. Bunu alan sadece birkaç emekli mi? Değil. 5,1 milyon emekli en düşüğünden maaş alıyor. Bunun bir tık üzerinde alanlar zaten yüzde 80'ini kapsıyor emeklilerin. Dolayısıyla emeklilerin yüzde 80'inin açlık sınırının altında olduğu bir ülkede emekliye vermediğiniz parayı Ruslara çatır çatır veriyorsunuz, yediriyorsunuz; bu, kabul edilebilir bir şey değildir. Bu, demokrasi de değildir; bu, devlet yönetimi de değildir.

Şimdi "Emekliye niye vermiyorsunuz?" diyoruz. Önergelerimiz vardı, önergelerimizin muhteviyatını anlatayım. Tabii, en düşük emekli maaşı önemli ama en düşük emekli maaşı kadar önemli olan diğer husus da nedir, bütün emekli maaşlarının artırılmasıdır. Sadece en düşük emekli maaşı üzerinden de gidemeyiz. O zaman yüksek prim niye yatırdı insanlar? İşte, 10000 iş günü üzerinden niye prim yatırdı veya çok yüksek ücretler üzerinden niye prim yatırdı? Hep en düşük üzerinden konuşmaya

başlarsak bir süre sonra bu sosyal güvenlik sistemi iyice çöker "Nasıl olsa herkesin aldığı maaş." derler, hiç kimse fazla prim yatırmaz.

Dolayısıyla bizim İYİ Parti Grubu olarak önerimiz şuydu; Komisyonda 3 tane önerge verdik, 3'ü de reddedildi: Bir, en düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine çıkarılsın; bunun anlamı yüzde 40 artıştı temmuzdaki artışla birlikte. Bütün emeklilere hem SSK, BAĞ-KUR emeklilerine hem de Emekli Sandığı emeklilerine de yüzde 40 artış verilmesi konusunda önergemiz vardı, önergemizi maalesef reddettiler. Bize de "Kaynak yok." diyorlar. Kaynak niye yok? Çünkü Türkiye yağmalandı, kaynak o yüzden yok; Türkiye kötü yönetiliyor, kaynak o yüzden yok. Ruslara kaynak var, başkalarına kaynak var, kamu-özel iş birliği projelerine kaynak var; faizcilere, rantiyecilere kaynak var ama emekliye geldiği zaman "Kaynak yok." deniliyor. Efendim, bir de Komisyonda AK PARTİ'li arkadaşlarımız var, şunu söylediler, diyorlar ki: "Emekli sayısı çok fazla." Daha önce de hatırlayın, SGK Başkanı vardı, şimdi BDDK üyesi oldu, o da "Emekliler çok yaşıyor, uzun yaşıyor; bu da bize bir maliyet olarak dönüyor." demişti.

"Emekli sayısı fazla." deniliyor. Şimdi, ben bakıyorum; emekli sayısı fazlaysa da bu insanlar bu haklarını kanunla elde etmiş bir defa, fazla diye "Vermiyorum." diyebilir misiniz? Diyemezsiniz. Fazla mı? Nüfusu bizim kadar olan ülkeler var. Mesela, Almanya'da 84 milyon nüfus var, bizim 86 milyon nüfusumuz var; bizde 16,5-17 milyon emekli var, Almanya'nın 24 milyon emeklisi var veya emeklilerin toplam nüfusa oranı bizde yüzde 18,5, bu oran Almanya'da yüzde 29, Fransa'da yüzde 31, İtalya'da yüzde 27. Çok mu? Böyle bakarsanız çok değil. Elbette onların bizden biraz daha yaşlı nüfusu, onları kabul ediyorum ama arada çok ciddi bir uçurum var. Öyle emekli sayısı fazla olan bir ülke falan da değiliz. Çalışan sayımız az mı? Az. O da bizim kabahatimiz değil. Yirmi beş yıldır bu ülkeyi siz yönetiyorsunuz kardeşim, çalışan sayımız artsaydı; bu ülkeye istikrar kazandırsaydınız, bu ekonomiyi iyi yönetseydiniz de çalışan sayımız artsaydı.

Şimdi, çalışan sayısını artıramıyorsun, ondan sonra geliyorsun, geliyorsun emeklinin üzerine yükleniyorsun; böyle bir şey kabul edilemez, bu kabul edilemez, böyle bir şey olamaz. Yani millî gelire oran olarak bakıyorsun, emekli bütçesinin millî gelire oranı 6,1; Eurostat rakamları da bizim rakamlarımız da aynı. Arkadaşlar, yani 6,1 ve son on yılda baktığınızda bu oran, millî gelire oran olarak söylüyorum, toplam emekli bütçesini söylüyorum, oran da düşmüş. Emekli sayımızın nüfusa oranı yüzde 12,5'tan yüzde 18,5'a çıkıyor, hâlâ yüksek değil ama bir artış var ama bütçe aynı. Şunu söylüyor: "Ben sana yüzde 6'lık bir bütçe ayırdım, bunu kaç kişi olursanız o kadar paylaşırsınız; sayı artarsa aldığınız miktarı azalır." gibi bir anlayışla emeklilik sistemi yönetilemez.

Diğer bir sorun da emeklilikle ilgili. Çalışan ile emekliler arasındaki makas çok açıldı. Bu, kabul edilebilir bir şey değil. Bakın, o sizin kötülediğiniz 2002 var ya, şimdi, bunu bir en düşük memur maaşı üzerinden söylüyorum. Oran ne? En düşük emekli aylığının en düşük memur maaşına oranı yani en düşük üzerinden konuşuyorum, emeklinin çalışana oranı: 2002 yılında bu oran yüzde 96'ymış arkadaşlar, hemen hemen en düşük emekli aylığıyla -Emekli Sandığı için- en düşük memur maaşı aynıymış. Bu oran şu anda yüzde 43'e düşmüş arkadaşlar. Yani "Emekliye öl." demekten başka bir şey değil bu. Bu, çalışanların maaşı çok arttığı için değil emeklinin maaşı sürekli olarak azaltıldığı için veya az artırıldığı için olmuş bir şey. Aynı durum ortalama Emekli Sandığında da var, bakın, ortalamada da var. Oran yüzde 86,7'ymiş yani ortalamadan söylüyorum, emekli aylığının maaşa oranı yüzde 86,7'ymiş 2002 yılında, 2026 yılının Temmuzunda bu oran yüzde 45,7'ye düşmüş. Bu, kabul edilebilir bir şey değil. 2002'de veriyordu da şimdi niye veremiyor bu devlet? Niye veremiyor? İşte, söylüyoruz, çalıyorsunuz da ondan veremiyor; yağmalanıyor bu ülkenin kaynakları, o yüzden verilemiyor. Tercihleriniz hep başka tarafa vermek; işte, Ruslara vermek, kamu-özel iş birliği projelerine vermek, faize vermek; o yüzden emekliden hep kesiyorsunuz.

Bakın, asgari ücrette de aynı şey var; en düşük SSK aylığının asgari ücrete oranı 2002 yılında... Bu rakamlar Bütçe ve Strateji Başkanlığının haftalık Ekonomik Gelişmeler Raporu'ndan alınmış tablodur, rakamları oradan söylüyorum yani standart bir şey, 26'ncı slayt orada. Bakın, en düşük SSK aylığının asgari ücrete oranı 2002 yılında 1,39'muş yani yüzde 39 asgari ücretin üzerindeymiş en düşük SSK aylığı. Bugün bu oran yüzde 39 üzerinden yüzde 14 altına gelmiş yani yüzde 86,6 olmuş. Bunları kabul etmek mümkün değil.

Şimdi, mesela, az önce dedim ya, emekli harcamaları diye; Eurostat'ın şöyle bir tablosu var bakın arkadaşlar: Şimdi -detaylarını isteyene verebiliriz- Türkiye'de bu oran, GDP'ye oran olarak Eurostat'ın rakamları biraz farklı, standart ama karşılaştırılabilir yüzde 5,3 Türkiye rakamı, mesela Avrupa Birliğinde yüzde 12,5, İtalya'da yüzde 15'in üzerinde; görüyor musunuz yani Avrupa Birliğinin yani üçte 1'i kadar ancak emeklilere biz ödeme yapıyoruz.

Yine Eurostat rakamlarından söylüyorum: Yaşlılık, engellilik ve işsizliğin toplamından oluşan sosyal koruma harcamaları var, çok kritik. Bakın, sosyal koruma harcamalarının millî gelire oranı 2023 rakamı -Eurostat tablosundan okuyorum- yüzde 10, bu oranın Avrupa Birliği ortalaması yüzde 27,8; euro bölgesi ortalaması yüzde 28,7 yani millî gelirimize oran olarak Avrupa Birliği ülkelerinin üçte 1'i kadar sosyal koruma adı altında ancak harcama yapılabiliyor. Gerçekten bu toplumun en ezilen kesimi hâline getirilmiştir emekliler, bundan vazgeçmek lazım.

Şimdi, İzlanda'nın rakamı benim çok dikkatimi çekti. Yani, nedir bu? Evet -İngilizce olduğu için bir anda şey yaptım- ortalama emekli harcamalarının yararlanıcı başına oranı. Şimdi, bakın, Türkiye'de yıllık rakam yaklaşık 4 bin euro civarında 2023 yılı için. Mesela, İzlanda Başbakanıyla ilgili sosyal medyada, daha doğrusu yandaş medyada birtakım şeyler çıktı, hatırlıyor musunuz? Bu NATO için geldiğinde "Bizim Külliye'ye, saraya hayran hayran baktı." diye böyle manşetler atıldı. Yani, hanımefendi ne düşündü, Sayın Başbakan ne düşündü sizce? Ne düşünmüş olabilir? Çünkü bizde 4 bin euro civarında olan yıllık emekli ödemeleri İzlanda'da 38 bin euro. Şunu düşünmüştür: "Ya, milyonlarca emeklisini mağdur eden bu devletin yaptığı saraya bak! Ne kadar büyük sarayı yapmış!" Bunu da bizimkiler zannediyor ki İzlanda yapamıyor böyle bir şeyi, onlar bilmiyorlar -tamam mı- yani hayran hayran bakmış. Yahu, hayranlık, bizim anlayışımıza hayran... Hayran değil de bu garabete bakmış olabilir en fazla. Bunu böyle görmek, böyle okumak gerekir.

Şimdi, tabii, vaktim çok fazla kalmadı, PTT personeliyle ilgili birtakım maddeler var burada. PTT çalışanlarını -artık detayına giremeyeceğim, Komisyonda uzun uzadıya konuştuk, arkadaşlarımız da burada mutlaka anlatacaklar zaten- mağdur eden bir düzenleme ihtiyacı var. Gerekçeye bakıyorsunuz, PTT'yle ilgili gerekçe ne diyor biliyor musunuz? Aslında doğru bir şey söylüyorlar, "Ya, farklı statüler var, farklı ücretler var; bu, içinden çıkılacak gibi değil. Tamam, bunları düzeltmek istiyoruz." diyorlar. Düzeltirken de özünü söyleyeyim; güvencesi olan, memuriyet güvencesi olan insanların güvencelerini bertaraf ediyorlar, kaldırıyorlar.

Şimdi, PTT'deki bu sorun sadece PTT'de mi var? Yani yaptığımız uygulamalarla, son yirmi beş yıldaki yapılan müdahalelerle aslında personel rejiminin tamamında PTT'deki gerekçelerin aynısı var yani orada, işte, liyakatsizlik, ehliyetsizlik, aynı odanın içerisinde çalışanlar arasındaki ücret farklılıkları... Türkiye İstatistik Kurumu istatistikçileri; buradan sorun, bir soru önergesi verin, soralım kaç lira fark olduğunu. Aynı odanın içerisindeki istatistikçiler arasında maaşlarında 7-8 bin liralık fark var. Böyle bir şeyde iş barışı olabilir mi? Veya BTK, BDDK, EPDK, bunların hepsinde 666 sayılı KHK'den sonra işe girenler ile hemen öncesinde işe girenler arasında ciddi maaş farklılıkları var aynı kurum içerisinde. Yani statü farklılıklarına filan zaten oralara girmiyorum; mülakatta yapılan haksızlıklara, plansız istihdamlara filan girmiyorum ama buralarda baktığımız zaman personel rejimi çarçur olmuş durumda.

Dolayısıyla PTT özeline gelecek olursak, burada yapılması gereken şey, mevcut idari hizmet sözleşmesi olanların güvence kaybına uğramaması lazım. 399'dan idari hizmet sözleşmesine geçirilecek olanlarda da yine memuriyet güvencesinin sağlanması lazım. Bunlar yapılarak ancak bu şeyler yapılırsa belki bir miktar doğru bir iş yapılmış olabilir.

Şimdi, bütçe birliği bozuluyor arkadaşlar. Bakın, her kanunda -bu kanunda 2 maddede var- bütçenin dışına taşan harcama unsurları getiriliyor. Neden bahsediyorum? Döner sermayelerden. Şimdi, bizim daha önceden bu kültürle ilgili, sanatla ilgili veya sit alanlarıyla ilgili daha çok, devletin verdiği hizmetlerden bedel alınmıyormuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) - Bir, bunlardan bedel alınmaya başlandı. Ya, devlet zaten vergi topluyor; yaptığı her işten, attığı her imzadan yeniden bedel alan -ona "ücret" diyorlar ama ücret emeğin karşılığı,

bence "ücret" yanlış olduğu için ücreti kullanmıyorum- bir anlayış. Şimdi, artık her Bakanlık bunu getiriyor, bunu da bütçeye koymuyor. Nereye koyuyor? Döner sermayeye koyuyor çünkü denetimsiz bir alan, çünkü harcaması kolay bir alan; ondan sonra oraya kaydırılıyor, bütçe birliği bozuluyor. Oysa, 2001-2002 yıllarında döner sermaye sayılarını azalttık ve o zaman "Reform yaptık." demiştik bütçenin birliğini sağlıyoruz, kara delikleri kapatıyoruz diye. Şimdi, buradan, döner sermayelerin üzerinden yeni bir kara delik açma furyası başladı.

Bu imalat sanayi ile turizm belgeli konaklama tesislerine kişi başı 3.500 lira verilen desteğin doğru bir karar olduğunu düşünüyoruz ama buradaki yanlışlık bunların İşsizlik Sigortası'ndan verilmesidir. Bütçeden vereceksiniz arkadaş, bunun olması gereken yeri bütçedir; çalışanın hakkı olan İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarının burada kullanılması yanlıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) - Daha başka konulara giremeyeceğim. Ben netice olarak şunu söyleyeceğim: Desteklediğimiz maddeler olmakla birlikte çünkü onlar zaten suya sabuna dokunan maddeler değil ama kritik maddeler; bu ülkenin zararına olan, özellikle enerjiyle ilgili maddelerde çok ciddi sıkıntı var. O yüzden, İYİ Parti Grubu olarak bu kanun teklifine hayır oyu vereceğimizi şimdiden ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.51

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 23.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünü ve 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı'nı kutluyorum. Kıbrıs, Türk'tür; Türk'ün öz yurdudur ve ilelebet Türk kalacaktır.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifi birçok kanun ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörmekte; siber güvenlik, eğitim, enerji, imalat sanayisi ve turizm sektörlerine, personel rejimine, kültür ve sanata, ihale ve ulaştırma mevzuatına, PTT personeline, mahallî idarelere, yaşlılık, malullük ve ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize yönelik düzenlemeler içermektedir. Birçok kamu hizmet alanını ve ekonomik sektörleri ilgilendiren, bu yönüyle de geniş kesimleri etkileyen bir niteliğe sahiptir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak vatandaşlarımızın talep ve beklentilerinin karşılanmasını ve toplumsal sorunların kalıcı çözümlere kavuşturulmasını siyasetin öncelikli konusu olarak görüyoruz. Huzur ve refahın artırılmasını, ülkemizin gelişmesi ve kalkınmasını, uluslararası sistemde etkili, ekonomik ve siyasi olarak güçlü olmasını hedefliyoruz. Her meselede "Önce ülkem ve milletim." diyor, "Her şeyden önce Türkiye." düsturuyla hareket ediyoruz. Toplum kesimlerinin tamamının kaliteli kamu hizmetlerine erişimini ve insanca yaşayabileceği asgari refah seviyesinde sürekli bir gelire sahip olmasını öngörüyoruz. Bu yöndeki çalışmalarımızı kamuoyuyla paylaşıyor, toplumsal meselelere çözüm üretirken ülkemizin kalkınmasını desteklemek için gayret gösteriyoruz.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi de bir yandan kamu menfaatlerini bir yandan da vatandaşlarımızın beklentilerini dikkate alan, aynı zamanda sektörlerimizin desteklenmesini hedefleyen düzenlemelerden oluşmaktadır. Teklifle, büyümenin, ihracatın ve istihdamın dinamosu imalat sanayisinde 2026 yılı başında uygulamaya konulan istihdam desteğinin süresi 2028 yılı sonuna kadar uzatılmakta, aynı düzenlemenin turizm sektöründe de uygulanmasına imkân sağlanmaktadır. Turizm sektörünün emek yoğun yapısı dikkate alındığında personel maliyetleri işletmeler üzerinde önemli bir baskı oluşturmakta ve sektörün mevsimsel niteliği yıl içinde istihdam seviyelerinde belirgin dalgalanmalara yol açmaktadır. Ayrıca yaşanan jeopolitik gelişmeler de turizm sektörünü doğrudan etkilemektedir. Bu çerçevede yapılan düzenlemeyle turizm işletmesi belgeli konaklama tesislerine 2026 yılı Mayıs-Aralık dönemi için geçici ve hedefli bir sigorta prim desteği mekanizması oluşturulmakta, iş gücü maliyetinin azaltılması suretiyle istihdamın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Kanun teklifiyle kültür varlıklarına ilişkin düzenlemeler de yapılmaktadır. Bilindiği üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı, taşınmaz kültür varlıklarının tespiti ve korunması, taşınır kültür varlıklarına yönelik işlemlerin tesis edilmesi gibi birçok farklı alanda iş ve işlemleri yürütmektedir. İşlem hacmi giderek artan ve bir kısmı Bakanlığın asli işleri kapsamında da bulunmayan hizmetlerde meydana gelen yoğunluk ilave insan gücü ve kaynak sağlamayı zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda, kamu kurumlarının plan, proje ve yapım işleri hariç tutulmak suretiyle belge, itiraz ve yeniden değerlendirme

başvuruları ile özel inceleme gerektiren taleplerden hizmet bedeli alınarak döner sermaye bütçesine gelir kaydedilmesi öngörülmektedir.

Teklif, Türk sinemasını, dizi sektörünü ve sanatçılarımızı desteklemeye yönelik önemli hükümler de içermektedir. Buna göre, sinema sektörüne yapılacak desteklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermayesi kaynaklarından karşılanması sağlanmakta, koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcılarının dizi veya sinema filmlerini yayınlayan veya erişime sunan internet platform işletmecilerinin yıllık net satışlarının yüzde 2'sini sinema desteklerinde kullanılmak üzere döner sermaye hesabına aktarmaları zorunlu hâle getirilmektedir. Böylece, dijital platform gelirlerinin içerik üretimine geri dönmesi ve sinema sektörü için dengeli bir katkı mekanizmasının tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

Kanun teklifinin önemli hükümlerinden biri de siber güvenlikle ilgilidir. Hatırlanacağı üzere, Siber Güvenlik Başkanlığı Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak 2025 yılında kurulmuştur. Bununla birlikte, siber güvenlikle doğrudan ilgili bazı görev ve yetkiler farklı kanunlarda yapılan atıflar nedeniyle Bilgi Teknolojileri Kurumunu işaret etmeye, farklı kurumların görev alanında yer almaya devam etmektedir. Yapılan düzenlemelerle alan adıyla internet altyapısının yönetimi, iletişimin tespiti ve analizi gibi siber güvenliğin ayrılmaz bileşenlerini oluşturan alanlardaki yetkiler BTK'den Siber Güvenlik Başkanlığına devredilerek bütüncül güvenlik yaklaşımı hayata geçirilmektedir. Bu şekilde kurumlar arasındaki görev, yetki çakışmasının giderilmesi ve siber güvenlik hizmetinin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Öte yandan, kanun teklifiyle, 200 bin öğretmenin istihdam edildiği özel öğretim kurumlarına uygulanan idari yaptırımlar Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda, hukuki öngörülebilirlik ve ölçülülük ilkeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmekte, idari yaptırımlarda tekerrür süreye bağlanmaktadır. Ayrıca, milletlerarası özel eğitim kurumlarının mevzuata aykırı bir biçimde öğrenci kaydetmesinin önüne geçilmek ve bu yöndeki istismarları önlemek amacıyla yaptırımlar ağırlaştırılmaktadır. Diğer yandan, Öğretmenlik Mesleği Kanunu'yla getirilen yeni atama usulü doğrultusunda özel okullarda görevlendirilecek eğitim personelinden alan ve pedagojik niteliklere sahip olanların öğretmen olarak görevlendirileceği hüküm altına alınmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklif, ulaşım ve enerji altyapısı, trafik güvenliği, sivil havacılık ve kamu alımları gibi teknik ve stratejik konuları da içermektedir. Buna göre nükleer enerji santrali yatırımlarına damga vergisi ve katma değer vergisi istisnası sağlanmakta, santral yatırımlarına ilişkin belirli borçlanmalarda örtülü sermaye hesabında dikkate alınacak oran yüzde 50'den yüzde 25'e indirilmektedir. Sivil havacılık faaliyetlerinde kurtarma ve yardım usulü, önleme talimatlarına uyma ve inme mecburiyeti şartları uluslararası anlaşmalara uyumlu hâle getirilmekte; sivil havacılık kurallarına uymayarak kabahat işleyen şirketlere ve tüzel kişilere verilecek idari para cezalarının alt ve üst sınırları gerçek kişilere oranla 5 kat artırılarak caydırıcılığın tesis edilmesi hedeflenmektedir. Kamu alımlarında yerli malına tanınan fiyat avantajının mütekabiliyet esasına göre Avrupa Birliği ülkelerine de uygulanmasına imkân verecek şekilde Cumhurbaşkanına yetki verilmekte, böylece Türk şirketlerinin ihracat gücü korunarak olası pazar kaybının önlenmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, bütçe içi işletmeler tarafından gerçekleştirilecek mal ve hizmet alımlarının Kamu İhale Kanunu kapsamındaki istisnası açıklığa kavuşturulmaktadır. Öte yandan, motorlu taşıtlara uygulanacak ÖTV'nin belirlenmesinde taşıtların motor hacmi yanında çekiş sisteminin dikkate alınması sağlanmakta, aday sürücü belgelerinin iptal şartları da yeniden belirlenmektedir.

Kanun teklifiyle, Sosyal Güvenlik Kurumu nakit açığının karşılanmasına yönelik aynı mahiyetteki devlet katkısı ve açık finansman kalemleri teke indirilerek bütçe kalemlerinin izlenebilirliğinin ve değerlendirme süreçlerinin etkinliğinin artırılması öngörülmektedir.

Teklifle, mahallî idarelerin aydınlatma ve enerji tüketim bedellerine yönelik sağlanan desteğin süresi 31/12/2030 tarihine kadar uzatılmaktadır. Genel bütçe vergi gelirleri paylarından yapılan kesinti oranları ise kamu maliyesindeki yükü dengelemek adına büyükşehirler ve il özel idareleri için yüzde 10'dan yüzde 30'a, diğer belediyeler için yüzde 5'ten yüzde 15'e yükseltilmektedir.

Teklifle ayrıca, kara yolu, demir yolu ve denizcilik sektörlerinde uygulanan idari para cezalarına yönelik Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle oluşan yasal boşluğun doldurulması amacıyla cezaların alt ve üst limitleri kanunilik ilkesine uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifiyle, 20 bin lira olan en düşük emekli aylığı, 2026 yılının ilk altı ayında TÜİK tarafından açıklanan yüzde 17,76'lık enflasyon oranı dikkate alınarak 23.552 liraya yükseltilmektedir. Bilindiği gibi, SSK ve BAĞ-KUR taban emekli aylıkları, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 55'inci maddesi uyarınca her yılın ocak ve temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere bir önceki altı aylık döneme göre TÜİK tarafından açıklanan son yıllık Tüketici Fiyatları Endeksi'ndeki değişim oranına göre artırılmaktadır. Memur emekli aylıkları ise toplu sözleşme ve enflasyon farkı eklenerek belirlenmektedir.

Aktif çalışma dönemlerinde kamu hizmetlerinin vatandaşlarımıza ulaştırılmasına, ülkemizin gelişmesine ve kalkınmasına katkı sağlamış, prim ödeyerek refah içinde bir emekliliği hayal etmiş vatandaşlarımızın her birinin huzur içinde yaşayabileceği bir geçim seviyesine sahip olması temel hedefimizdir. Bu doğrultuda, aylıklarında yapılacak artışların da onların geçim standartlarına uygun ayrı bir endekse bağlı olarak belirlenmesini, asgari refah seviyesinde geçim imkânı sağlayacak bir gelire ulaşmalarını ve bu yönde düzenleme yapılmasını gerekli görüyoruz. Parti olarak emeklilerimizin yaşam şartlarının kolaylaştırılması, haklı beklentilerinin karşılanması ve refah seviyelerinin daha da artırılması için gayret göstermeye ve onların yanında olmaya devam edeceğiz.

Kanunun teklifiyle yapılan bir diğer önemli düzenleme ise tarihî ve köklü kurumlarımızdan PTT çalışanlarının istihdam şekilleri ile özlük haklarına ilişkindir. Bilindiği üzere, 2013 yılında 6475 sayılı Kanun'la PTT anonim şirkete dönüştürülmüştür. Bununla birlikte bünyesinde idari hizmet personeli 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi memur ve İş Kanunu'na tabi işçi statüsünde personel bulunması, benzer işler yaptığı hâlde çalışanların mali ve sosyal haklarında farklılıklar oluşmasına, iş barışının olumsuz etkilenmesine sebep olmuştur. Düzenlemeyle, PTT'deki parçalı istihdam yapısına son verilerek statü karmaşasının giderilmesi ve personel rejiminin yeknesaklığının sağlanması hedeflenmektedir. Bu şekilde, işçiler hariç olmak üzere PTT personelinin idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilmesi öngörülmekte, idari hizmet sözleşmeli personelin doğrudan yeni statüye intibak ettirilmesi, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi memur ve sözleşmeli personelin ise yapacakları başvuruya bağlı olarak başka kurumlara nakledilmesi öngörülmektedir. Kuşkusuz bu süreçteki temel endişe, personelin istihdam güvencesi ile mali ve sosyal haklarının korunması meselesidir. Somut ve geçerli bir gerekçeye dayanmayan işten çıkarmaları önlemek ve çalışanların mağduriyetine yol açmamak amacıyla ilgili hükümde düzenleme yapılması yahut 657 sayılı Kanun hükümlerine atıf yapılarak bu yöndeki tereddütlerin giderilmesi yerinde olacaktır.

Teklifle yapılan bir diğer düzenleme de daire başkanı, il ve bölge müdürü gibi kadrolara atanabilmek için aranan hizmet süresi şartının yükseltilmesine yöneliktir. Değişiklikle, kamuda daire başkanı ve denk yönetici kadrolara yapılacak atamalarda aranan hizmet süresi şartı beş yıldan on yıla çıkarılmakta, kamu hizmetinin esas olmasıyla liyakatle birlikte kurumsal hafızanın geleceğe taşınması da mümkün hâle gelmektedir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak siyaseti toplumsal meselelerin çözüm yolu olarak görüyoruz. Üreten, istihdam yaratan, üretilen değerden herkesin adil pay almasını mümkün kılan, nimette ve külfette eşitliği esas alan bir ekonomik ve sosyal düzenin temin edilmesini hedefliyoruz. İşçinin, memurun, emeklinin, esnafın, çiftçinin, sanayicinin, yardıma muhtaç insanlarımızın her şartta yanında olmayı sürdürüyoruz. Milletimizin her sorununun bizim sorunumuz, bu sorunlara çare ve çözüm bulunacak adresin de Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu düşünüyoruz. Görüştüğümüz kanun teklifiyle yapılan düzenlemelerin de vatandaşlarımızın huzur ve refahının artırılmasına, kamu düzeninin ve kamu gelirlerinin sağlam temellere dayanmasına, ülkemizin eğitim, sağlık ve güvenlik gibi temel hizmetlerinin iyileşmesine katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz. Bazı sorunlarımız olsa da Türkiye, doğal ve beşerî kaynak potansiyeliyle, güçlü kurumsal kapasitesiyle ve demokrasi tecrübesiyle büyüyen, güçlenen, sözüne güvenilen, millî geliri 1,6 trilyon dolara, kişi başına düşen millî geliri ise 18 bin dolara çıkan büyük ve güçlü bir ülkedir ve Cumhur İttifakı birlikteliğinde aşılamayacak hiçbir sorunumuz da bulunmamaktadır. İnanıyoruz ki geleceğimiz aydınlık, yarınımız bugünden daha iyi olacaktır. Millî birlikle, sarsılmaz irade ve kararlılıkla Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı inşa edecek, "Lider ülke Türkiye" ülkümüzü gerçekleştireceğiz.

Bu düşüncelerle, kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, sizleri ve bizi takip eden muhterem vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk olarak Antalya Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç konuşacak.

Buyurunuz Sayın Oluç.

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bir torba yasayla -benden önceki konuşmacılar da dile getirdi- gerçekten kamu personel rejiminden kültür politikalarına, sivil havacılık mevzuatından işsizlik sigortasına, siber güvenliğe, nükleer enerjiye, sinemacılara, ehliyet iptallerine, Öğretmenlik Mesleği Kanunu'na, PTT'nin temel istihdam rejimine, her şeye değinen bir torbayla karşı karşıyayız. Alışkanlık hâline getirdi iktidar bu tür torbaları getirmeyi yani eleştiriyoruz ama duyulmuyor belli ki. Eskiden -hâlâ da vardır belki- toplumda bitirim tipler vardı "Her işi yaparım abi." diyen; şimdi, bizim Plan ve Bütçe Komisyonu biraz "Her işi yaparım." pozisyonuna geldi. Yani yapmayın, böyle yaptığınız zaman Parlamento denetimini zayıflatıyorsunuz, komisyon çalışmalarını anlamsızlaştırıyorsunuz ve etkisizleştiriyorsunuz, üstelik de milletvekillerinin düzenlemeleri kendi içinde, kendi bağlamıyla değerlendirmelerini ve ayrıntılı bir değerlendirme yapmalarını da engelliyorsunuz yani mesele sadece yasama tekniğine ilişkin değil, yasama tekniğinin yanı sıra demokratik temsil işlevi bakımından da son derece sakıncalı bir durum yaratılıyor; bunu özellikle ifade etmek istedim girişte.

Şimdi, bir şey daha var dikkatimizi çeken, son zamanlarda gelen torbalarda bunu görüyoruz: Bu teklif kapsamında da yer alan düzenlemeler farklı kamu kurumlarının görev alanlarına ilişkin olmakla birlikte bunları ortaklaştıran bir temel özellik var, nedir biliyor musunuz? İdari yapının daha fazla merkezîleştirilmesi, yürütme organının takdir yetkisinin genişletilmesi ve kamusal hizmetlerin finansmanında giderek daha fazla kullanıcı ödemesi esasına dayalı bir yaklaşım benimseniyor. Bu da son derece dikkat çekici bir durum yani aslında katılım mekanizmalarının, demokratik katılım mekanizmalarının arka plana itildiği, ikinci plana itildiği bir kamu yönetimi modeli her geçen gün daha da güçlü hâle getiriliyor, merkezî bir yönetim modeli. Hâlbuki yapılması gereken neler var? Bugün Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu durumu değerlendirdiğimizde yurttaşların sosyal haklarını güçlendiren, gelir dağılımındaki bozulmayı gidermeye yönelik tedbirler içeren; emekçilerin, emeklilerin, dar gelirlilerin, gençlerin, kadınların, yoksullukla mücadele eden toplumsal kesimlerin karşı karşıya bulundukları sorunlara çözüm üreten bir yaklaşımın olması gerekiyor ama var mı bu torba tekliflerde bu yaklaşım? Yok, bunu çok net olarak söyleyelim. Sosyal devlet mekanizmalarını güçlendirecek, gelir adaletini sağlayacak, vergide adaleti sağlayacak düzenlemeler var mı? Bunlar da yok bu tür torba yasalarda. Şimdi, bunu belirtmiş olalım, bir kenara koyalım.

Birkaç noktaya değinmek istiyorum, bir tanesi emekliler meselesi. İktidar emeklileri açlığa mahkûm etmeye devam ediyor. Bakın, yoksullaşma sürecini ortadan kaldıracak değil de mevcut sefalet koşullarının devam edeceğini gösteren bir teklifle karşı karşıyayız. TÜİK'e göre, altı aylık tüketici enflasyonu 17,76; bu esas alınıyor. Şimdi, herkes biliyor ki emeklilerin -özellikle emekliler için söylüyorum bunu- temel harcama kalemlerini oluşturan gıda, kira, enerji ve sağlık giderleri; bütün bu kalemlerdeki enflasyon artışı resmî enflasyonun bile çok üzerinde gerçekleşiyor. Demek ki bu alanda, emeklilerin gerçek yaşam maliyetlerini karşılama konusunda son derece ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Geçinemeyen on binlerce, yüz binlerce 60 yaş üstü yurttaş iş bulmak için yeniden İŞKUR'a başvuruyor ya da kayıt dışı çalışmaya başlıyor; esas olarak baktığımızda son derece ciddi bir sorun bu. Ama buna çare aranıyor mu? Aramıyoruz. TÜRK-İŞ'in en son araştırmasında açlık sınırı 35 bini aşmış, yoksulluk sınırı 120 bine dayanmış ama 5 milyon emekliden beklediğimiz ne? 20 bin lira gibi bir açlık sınırının ancak yarısına gelen bir aylıkla yaşamını sürdürmeye zorlanmaları, şimdi onu da 20 binden 23 bine çıkarmak... Kamusal kaynaklar garanti ödemeleri olduğu zaman bulunuyor, vergi aflarına ve muafiyetlere bulunuyor, büyük sermaye gruplarına aktarılıyor ama sıra emekçilere, emeklilere geldiğinde nedense birden bire bütçe disiplini hatırlanmaya başlanıyor. Nedenini biliyoruz,

politik tercihi bu siyasi iktidarın. Bir de adaletsizlik yaratıyor emekliler arasında; bakın, her yılı karşılaştırdığımızda uzun yıllar yüksek prim ödeyen emekliler ile düşük prim ödeyenler arasındaki fark giderek azalıyor yani bir adaletsizlik de prim sistemi açısından baktığımızda ortaya çıkıyor, adalet duygusu zedeleniyor aslında. Bu ciddi bir sorun, bu da bu kanun teklifinde yer alıyor.

Başka ne var kanun teklifinde? Yani hep konuştuğumuz bir şey, bu da bir alışkanlık hâline getirildi; İşsizlik Fonu yine sermayeye peşkeş çekiliyor. Çok açık, bütün veriler, İşsizlik Fonu'ndaki bütün veriler bize bunu gösteriyor. Bakın, karşılaştırmalar yapılsın, yapıldığında şunu görüyoruz: 2016-2025, on yıla baktığımızda, fon giderleri içinde işsizlik ödemelerinin payı yüzde 37,4'ten 31,7'ye gerilemiş ve doğrudan dolaylı patronlara yapılan teşviklerin payı ise yüzde 20'den yüzde 49,2'ye yükselmiş. Fondaki durum bu, son on yıla baktığımızda bu rakamları görüyoruz. Son üç yıla baktığımızda, 2023-2025'e baktığımızda da çok daha vahim bir tabloyla karşı karşıya kalıyoruz İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılan harcamalarda işsizlere ve sermayeye verilen açısından. Yani İşsizlik Sigortası Fonu açıkça peşkeş çekiliyor. Bu yeni değil, her pakette mutlaka bu konuda bir şey geliyor karşımıza.

Şimdi, turizm; bakın, bunun Plan ve Bütçede de tartıştık. Bugün Türkiye'de turizm konusundaki son gelişmelere baktığımızda veriler, 2026 verileri, şu ana kadar çıkmış olan veriler 2025 verilerinden daha iyi, bunu ben kötü bir şey diye anlatmıyorum. Yani turizmde beklenen, savaş nedeniyle beklenen kriz yaşanmamış vaziyette. Bu iyi bir durum ama biz nedense turizme teşvik yapıyoruz. Turizmde kime teşvik yapıyoruz? Turizmdeki şirketlere, turizmdeki sermayeye teşvik yapıyoruz. Hâlbuki turizm alanında o sektörde çok düşük ücretle çalışan, güvencesiz çalışan, mevsimlik çalışan, kayıt dışı çalışan, sendikal örgütlenmesini yapamayan turizm emekçilerinin durumlarını düzeltecek herhangi bir adım atılıyor mu? Hayır, atılmıyor bu da çok ciddi bir sorun. Yine bir politik tercih var karşımızda ve bu politik tercih de aslında son derece sıkıntılı bir politik tercih işçi, emekçi açısından baktığımızda, emekli açısından baktığımızda.

Şimdi, bütün bunlar yapılıyor, bir de başka bir konu daha var paketin içinde, çok ciddi bir konu aslında, gerçekten enine boyuna tartışılması gereken bir konu ve Plan ve Bütçe Komisyonundan önce Dijital Mecralarda tartışılması gereken bir konu. Nedir? Siber Güvenlik Başkanlığı meselesi. Bunun eliyle bir gözetim toplumu adım adım inşa ediliyor. Bakın "Siber Güvenlik Başkanlığı gereksizdir." diye bir iddiamız yok. Siber Güvenlik Başkanlığı, evet, gereklidir, dünyadaki gelişmelere baktığımızda bu mesele son derece önemlidir ama şimdi yapılmaya çalışılan bu ihtiyaca cevap veren bir şey mi gerçekten; bunu tartışmak gerekiyor çünkü aslında bu düzenleme, Siber Güvenlik Başkanlığıyla ilgili olan maddelerdeki düzenleme kamu otoritesinin dijital alandaki müdahale kapasitesini artırıyor, temel hak ve özgürlükler bakımından ise ciddi anayasal riskler doğurmaya başlıyor. Şimdi, bu son derece önemli bir şey. Bütün verilere baktığımızda, 2025 ve 2026 verilerine baktığımızda bunu görüyoruz çok açık bir şekilde. Yani hangi durumlarda, hangi ölçütlerle ve hangi usulle erişim engeli, bant daraltma veya benzeri müdahalelerin uygulanması sonucunda ortaya çıkan özgürlüklerin kısıtlanması meselesi son derece büyük bir sorun olarak karşımızda? Aslında bu yasada da tedbir kavramının kapsamı açık biçimde tanımlanmadığı için anayasal bir risk taşıyan durumla karşı karşıya kalınıyor, bunu bir kez daha vurgulamış olalım. Yani, erişim engellemeleri, içerik çıkarma kararları, bant daraltma uygulamaları, sosyal medya hesaplarının görünmez kılınmasına dair atılan adımlar; birçok şeye baktığımızda çok ciddi bir dijital sansür anlayışıyla karşı karşıya bulunduğumuzu görüyoruz. Anayasa'nın 26'ncı ve 28'inci maddeleri çiğneniyor, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi çiğneniyor. Bunlar son derece ciddi sorunlar ama bu ciddi sorunları enine boyuna Dijital Mecralar Komisyonunda, ihtisas komisyonunda tartışmak yerine alelacele getiriliyor, Plan ve Bütçe Komisyonunda liyakate dayanmayan bir tartışma yapılarak bu mesele de böyle geçiştirilmiş oluyor. Bunun yarın öbür gün ciddi sorunlar yaratacağını bir kez daha söylemiş olalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) - Toparlıyorum.

İfade özgürlüğü açısından, haberleşme özgürlüğü açısından, özel hayatın gizliliği ve bilgiye erişim hakkı üzerinden baktığımızda bu konuda ciddi sorunlar yaratma potansiyelini taşıyan bir teklifle karşı karşıyayız. Birçok şey yapılabilir ama en önemlisi ifade özgürlüğünü sınırlayan hükümler Anayasa

Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına uygun biçimde yeniden düzenlenmelidir. Bunu özellikle vurgulamak istiyoruz. Erişim engelleme ve içerik çıkarma kararları ancak istisnai, ölçülü, gerekçeli ve etkin yargısal denetime tabi olacak şekilde düzenlenmelidir. Bunu da özellikle vurgulamak istiyoruz. Bant daraltma, platformların topluca engellenmesi ve haberleşme hizmetlerine yönelik müdahaleler olağan yönetim pratiği olmaktan çıkarılmalıdır. Bu kanun teklifi bu tehlikeyi de içinde barındırıyor. Onun için, bu maddelerin yeniden değerlendirilmesi, konuşulması önem taşıyor.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz Diyarbakır Milletvekili Sayın Halide Türkoğlu'na ait.

Buyurunuz Sayın Türkoğlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HALİDE TÜRKOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Teklif üzerinde söz aldım.

Elbette ki bu ülkede torba yasalar gerçekten yurttaşların sorunlarını ortaya koyan yasalar olmuyor; daha çok sömürüyü, daha çok eşitsizlikleri besleyen, daha çok sermayenin yanında olan yasalar oluşturulmaya çalışılıyor, bazen fiilî olarak suçlar bir süre sonra hukuksal boyutta ele alınmaya çalışılıyor. O yönüyle ben bugün biraz daha ders çıkarmamız gereken bir meseleyi ama aynı zamanda hatırlamamız gereken ve bu Mecliste sorumluluk sahibi olan her bir milletvekilinin duymasını istediğim bir çığlığı buradan tekrar hatırlatmak istiyorum. 8 Kasım 2025 tarihinde Dilovası'nda bulunan Ravive Kozmetik iş yerinde 3'ü kız çocuğu, 3'ü kadın olmak üzere 7 işçi yanarak hayatını kaybetti. Üzerinden tam dokuz ay geçti. İlk gün hepimiz burada acımızı en derinden bir şekilde ifade ettik. Bu acının üzerine hepimiz muhakkak ama muhakkak yaşananların soruşturulması gerektiğini ve hesabının sorulması gerektiğini ifade ettik. İktidar partisinde de aynı şekilde bu acıyı derinden hisseden milletvekilleri elbette ki vardı ama bugün geldiğimiz aşamada ne yazık ki bu ses duyulmadı ve dokuz ay boyunca bu sürecin içerisinde adalet nöbeti tutan aileler bu pazar günü aslında ülkenin dört bir yanında bu sesi duyurmaya çalıştılar. Ben de Gebze'de adalet nöbeti tutan ailelerin yanındaydım, "Neden milletvekillerimiz sesimizi duymuyor?" dediler, "Neden bir araştırma komisyonu hâlâ kurulamadı?" dediler ve "Neden şu an bu mahkeme, bu duruşmalar Kandıra Cezaevi kampüsünde görülüyor, neden Gebze'de görülmüyor?" dediler.

Şimdi, tekrardan o güne geri dönelim. Ravive'de katledilen işçi kadınlar neler yaşamıştı, nasıl bir iş ortamında üretime mahkûm edilmişti, emekleri nasıl sömürülmüştü? Çünkü bu tablo aynı zamanda bu ülkenin emekçilerinin, kadınlarının nasıl bir sömürü düzenine mahkûm edildiğini göstermekte. O yüzden, buradan tekrar bu ülkedeki emek rejiminin ve yine iktidarın bu emek rejimiyle birlikte sermayeyle ilişkisini ortaya koymak istiyorum.

Ravive'de katledilen işçilerin aldığı ücretler ve çalışma koşulları Türkiye'de ücretli kölelik düzeninin hâlâ tüm çıplaklığıyla sürdüğünü gösteriyor. Ravive Kozmetikte ortaya çıkan tablo özellikle kadın işçilerin çalışma yaşamında maruz bırakıldığı ağır sömürü koşullarını gözler önüne seriyor. Sigortasız çalıştırılan, asgari ücretin 22.104 TL olduğu bir dönemde tam mesaiye rağmen en fazla 20 bin TL ücret alan; yemek, çay, su verilmeyen, servis hakkından mahrum bırakılan, hijyenik olmayan ortamlarda çalışmaya zorlanan, iş yerinin temizlik giderlerini ceplerinden karşılamak zorunda bırakılan kadın işçilerden söz ediyoruz. "Zaten evinizde yaptığınız işler, elinize mi yapışır?" denilerek temizlik işleri dayatılan, oturacak bir sandalyesi olmadığı için yağlı kartonların üzerinde dinlenmek ve yemek yemek zorunda kalan, işçi sağlığı ve güvenliği önlemleri kendilerine çok görülen kadınlardan; hakaretlerle fazla mesaiye zorlanan, hastaneye gitmesi hâlinde işini kaybetmekle ya da iki üç günlük yevmiyesinin kesilmesiyle tehdit edilen, saat başı üretim baskısıyla ağır stres altında çalıştırılan, "erkeklerle eşitsiniz madem" denilerek beden güçlerinin çok üzerinde işlere koşturulan, fenalaştığında yüzü yıkanıp yeniden üretim başına gönderilen kadınlardan; devlet kurumlarının formalite gereği yaptığı denetimlerde havasız ve ışıksız odalara saklanan, saklandıkları sürenin bile ücretinden kesinti yapılan, iş kıyafetini ve ayakkabısını kendisi almak zorunda bırakılan, patriarkal düzenin çizdiği sınırlar içinde erkek çalışan olmayan üretim alanlarında namusuyla çalışarak gelir elde etmeye çalışan ve bunun için ölüm riskini göze almak zorunda kalan kadınlardan bahsediyoruz. Gece yarılarına kadar

çalışıp eve döndüğünde ev içi emeği de üstlenmek zorunda kalan, uykusundan ve sağlığından vazgeçen, yaşadığı yerde sosyal alan olmadığı için ücretli çalışmayı aynı zamanda tek sosyalleşme alanı olarak gören, ücretsiz kamusal kreşler olmadığı için evine en yakın ama en güvensiz iş yerine mahkûm edilen kadınlardan bahsediyoruz. 60'lı yaşlarda başka iş bulamadığı için merdiven altı iş yerlerinde sıkışan, henüz 13-14 yaşındaki kız çocuklarının aile geçimini üstlenmek zorunda kaldığı, İş Kanunu'ndan doğan en temel haklarını talep ettiğinde "Biz bir aileyiz." söylemiyle duygusal olarak manipüle edilen, savaş ve zorunlu göç nedeniyle yaşam mücadelesi veren göçmen kadınlar ve kız çocuklarından bahsediyoruz. Bu kadınlar maruz kaldıkları hukuksuzlukları ve ölüm riskini biliyor, dile getiriyor ve itiraz ediyorlardı. Buna rağmen patronların maliyet hesabına kurban edildiler çünkü Ravive Kozmetik özel sektör işletmesi olsa da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının denetim sorumluluğu altında bulunan bir iş yeriydi. CİMER'e yapılan şikâyetler zabıta müdürlüğünün, iş güvenliği firmalarının, İŞKUR görevlilerinin ve Maliyenin gerçekleştirdiği denetimler ile Dilovası Belediyesinin süreçten haberdar olduğuna ilişkin açıklamalar ve ortaya çıkan belgeler burada denetimsizliğin tesadüf değil sistematik bir tercih hâline yani kural hâline geldiğini gösteriyor. Üstelik bu tablo yalnızca Ravive Kozmetike özgü değil bölgedeki diğer iş yerleri için de mahalle sakinleri ve işçiler yıllardır benzer sömürü koşullarını anlatıyor. İstatistiklerin çok ötesinde bir emek sömürüsü yaşanıyor. Devletin ilgili kurumlarının bildiği ancak siyasi ilişkiler, rüşvet ve çıkar ağları nedeniyle görmezden geldiği bir düzen söz konusu. Yaklaşık 24 bin kişinin sosyal yardımlarla yaşamını sürdürdüğü Dilovası'nda Ravivede çalışmayan kadın ya da kız çocuğu yoktur neredeyse. Kadınların her gün ölüm riskini göze alarak bu işe gitmelerinin temel nedeni kadın yoksulluğunu derinleştiren politikalar ve kadın emeğini en ucuz iş gücü olarak gören anlayıştır, patronların bu kadar pervasız davranabilmesinin nedeni de budur.

Kozmetik davasının yalnızca ceza hukuku sınırları içerisinde ele alınması ise kadınların çalışma yaşamında maruz kaldığı yapısal sorunların tartışılmasını da engellemektedir. Üstelik Ravive Kozmetik taşeronun taşeronu olarak çalışan bir işletmedir. Taşeron işlerde çalışan kadınların oranına ilişkin resmî bir araştırma bulunmamaktadır ancak sahadaki deneyimlerimiz gösteriyor ki düşük ücretler nedeniyle taşeron işlerde ağırlıklı olarak kadın işçiler istihdam ediliyor. Sendikal örgütlenmeyi zayıflatmak amacıyla temizlik, büro hizmetleri ve benzeri alanlarda binlerce taşeron şirket kurulmuş durumda. Aynı iş yerinde çalışan kadrolu ya da sendikalı işçiler ile taşeron işçiler arasında ciddi hak ve ücret eşitsizlikleri bulunuyor. Bu nedenle, taşeronlaşmayı aynı zamanda bir kadın işçi sorunu olarak değerlendirmek gerekiyor.

Dilovası katliamında mahkeme sürecinde sanıkların korunmasına yönelik tutumlar ise toplum vicdanını derinden yaralıyor. Sanıklardan İsmail Oransal'ın avukatı, hayatını kaybeden işçilerin çantalarını almak için geri döndüklerini öne sürerek sorumluluğu işçilere yüklemeye çalıştı yani kurtulma şansları varken kendilerini yaktı demektedir; utanç verici. Oysa bu iddia bile yoksulluğun nasıl yaşandığını gösteriyor. İnsanlar belki telefonlarını, bir miktar paralarını ya da sahip oldukları tek değerli eşyalarını kurtarmaya çalıştılar çünkü bunları yeniden alabilecek gelirleri yoktu. Yangın çıkışları bulunsaydı, elektrik tesisatı güvenli olsaydı, binanın pencereleri olsaydı, kimyasallar iş güvenliği kurallarına uygun depolansaydı, tek çıkış kapısı paletlerle kapatılmamış olsaydı bugün belki işçilerin kurtulma şansı da vardı diyebilirdik. Bu riskler, patlamaya hazır hâlde olduğu ortadayken yapılan savunmalar ailelerin acısını daha da büyütmektedir.

Vicdanı yaralayan bir başka durum ise İsmail ve Altay Ali Oransal yakalandıklarında üzerlerinde bulunan 4-5 bin avro ve 20 bin TL'nin kendilerine yetmeyecek kadar az olduğunu söylemeleri. Beğenmedikleri bu miktarlar Ravivede tam zamanlı çalışan kadın işçilerin ay sonunda dahi kazanamadığı tutarlardır.

Bir diğer önemli usulsüzlük ise sigorta meselesidir. Çalışan kadınların sigorta talepleri çeşitli bahanelerle reddedilirken ya da ötelenirken patron İsmail Oransal'ın eşi Aleyna Oransal ile Aleyna'nın arkadaşı Gökberk Göktürk sigortalı çalışan olarak gösterilmiştir. Kendileri Raviveyle organik bağlarının olmadığını söyleyerek fiilen bir usulsüzlüğü kabul etmiş, aynı zamanda işçilerin sigortalılık hakkının nasıl gasbedildiğini de ortaya koymuşlardır. Bu açık itirafın SGK tarafından soruşturup soruşturulmadığı ise hâlâ bilinmemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

HALİDE TÜRKOĞLU (Devamla) - Son olarak, duruşmaların Gebze yerine güvenlik gerekçesiyle Kandıra Cezaevi kampüsünde görülmesi de aileleri hem ekonomik hem de psikolojik açıdan yıpratmaktadır. Örneğin, katledilen Nisa Taşdemir'in kanser hastası olan babası her duruşmanın ardından hastaneye tekrar yatırılmaktadır. Adalete erişimi zorlaştıran bu uygulamadan derhâl vazgeçilmelidir. Bu davadan çıkacak sonuç gerçek bir adalete yaklaşımın da bir kez daha göstergesi olacaktır. Dilovası için adalet, herkes için adalet istiyoruz.

Hepinizi sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk olarak Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı. Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Söz konusu kanuni düzenleme içerisinde çok önemli hükümler var. Bunlardan bir tanesinde AKP iktidarının neredeyse devlet işlerini artık özelleştirdiği ve birçok işlem karşılığında vatandaştan ücret almaya dönük girişimlerini artırarak sürdürdüğünü görüyoruz. Örneğin, Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili olduğu her türlü belge talebiyle itiraz ve yeniden değerlendirme başvurularında döner sermayeye alınacak ücretler düzenlenmekte.

Şimdi, değerli arkadaşlar, döner sermayelere birtakım destekler yapılabilir mi? Yapılabilir yani buralardan da harcamalar yapılıyor. Ancak öyle bir duruma getirilmek isteniyor ki neredeyse vatandaş hak aramak için bir dilekçe vereceğinde bu dilekçeyi vermek için "Önce şu parayı yatır, ondan sonra dilekçeni öyle alırız." denilecek noktaya gelmiş. Örneğin, sit alanı olarak tescil edilen alanlarda tescil kaydının kaldırılması, sit derecesinde veya sınırlarında değişiklik yapılması için başvuru yapılacağında şahıslardan 12.500 TL, şirketlerden 25 bin TL, artı KDV ücret alınacak.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ayrıca Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu için yapılacak itirazlar için de yine aynı şekilde 12.500 ve 25 bin TL ücret alınacak. Üç gün önce Kaş ilçemizdeydim. Antalya'nın Kaş ve Demre ilçesinde, hemen hemen ilçelerin tamamı üçüncü derece sit ilan edilmiş durumda. Düşünebiliyor muyuz arkadaşlar? İlçenin tamamı neredeyse sit alanı ilan edilmiş. Şimdi, buradaki vatandaş kendi eviyle ilgili bir çivi çakmak için Kuruldan izin alacak, boyasını yapmak için izin alacak.

Şimdi, bu değerlendirme yapılırken gerçek değerlendirme neye göre yapıldı? Bunlarda her metrekare için, taşınmaz için değerlendirme bilimsel bir şekilde yapıldı mı belli değil.

Şimdi, gelelim bu maddeye. Şimdi, vatandaşımız kendi yeriyle ilgili itiraz edecek, Kaş ilçesindeki vatandaşım köyündeki taşınmaz için itiraz edecek, bu kanun bugün çıkarsa ne diyecekler? "Önce 12.500 lirayı, artı KDV'siyle beraber yatır, dilekçeyi ondan sonra ver bana." Yani siz, vatandaşın mülkiyet hakkına bir anlamda tahdit getireceksiniz, arkasından da dilekçeyle hak arama mücadelesine girdiğinde para alacaksınız. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Bu tamamen Anayasa'ya aykırı; tamamen hak arama mücadelesine, mülkiyet hakkına aykırı bir düzenlemedir. Bu nedenle, bu düzenlemenin geriye çekilmesini talep ediyoruz. Aksi hâlde, siz, örneğin -işte, söylediğim gibi- sadece Kaş'ta, sadece Demre'de bütün taşınmazlar için ücreti alacaksınız.

Kaş demişken, değerli arkadaşlar, şunu da söyleyeyim: Kaş'ta dolaştığım bütün mahallelerde vatandaşlarımız şikâyetçi çünkü her gün değişik nedenlerle elektrikler kesilmekte, günde en az dört saat elektrik kesiliyor. Bazen yok efendim, işte, "altyapı çalışması" bazen yok "yangına önlem" adı altında elektriklerin günde en az üç saat, dört saat kesildiğine dair şikâyetler aldık. Buradan Sayın Bakan Yardımcısına iletiyorum: Kaş'la ilgili bu soruna el atın, orası bir turizm bölgesi. Her gün elektrikleri kesilen bir turizm bölgesiyle karşı karşıyayız, vatandaşımız mağdur.

Şimdi, bir başka konu var arkadaşlar. Bu kanuni düzenleme içerisinde en düşük emekli aylığından bahsedelim. İşte, emeklimizin 20 bin TL olan en düşük emekli aylığını 23.552 TL'ye artırmayı teklif etmektesiniz. Şimdi, değerli arkadaşlar, öncelikle bu paranın alım gücü nedir, esasen onu konuşmak lazım. 23.552 TL'ye çıkardığınızda emeklimiz rahatlıyor mu? Emeklimiz kirasını ödeyebiliyor mu, çarşıya pazara gittiğinde rahatlıkla alışverişini yapabiliyor mu ya da birçok ihtiyacını karşılayabiliyor mu? Bayramlar geldiğinde torunlarına cep harçlığı verebiliyor mu? Esas buna bakmak lazım. Enflasyon

karşısında her gün eriyen bu emekli maaşı 23.552 TL'ye çıksa da emeklinin hiçbir derdini karşılayacak durumda değildir. Emeklimizi mağdur etmeye devam ediyorsunuz. Her fırsatta emekli maaşıyla ilgili önerimizin en az asgari ücret olduğunu söylüyoruz. Şimdi, her yılbaşı geldiğinde, her temmuz geldiğinde bu ücretle ilgili düzenleme yapacağınıza buna bir kere karar verelim, asgari ücret diyelim emekli de ne alacağını bilsin değerli arkadaşlar. Bu belirsizlikten emekliyi kurtaralım.

Bu düzenleme içerisinde işsizlik sigortasıyla ilgili bir konu var. Efendim, fon kapsamında özellikle sanayide çalışan işçilerle ilgili işverenin desteklenmesi. Değerli arkadaşlar, destekleme yapılabilir, her seferinde söylüyoruz ancak bu desteklemenin devamlı bir alışkanlık hâline getirilip İşsizlik Sigortası Fonu'ndan değil, hazineden yapılması gerektiğini her fırsatta söylüyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacına uygun harcanması ve daha çok işçiye destek olarak verilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Ülkemizin en önemli sektörlerinden biri olan -bir Antalya Milletvekili olarak- turizme bir destek getirilmeye çalışılmakta. Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında turizm işletme belgesine sahip özel sektöre ait konaklama iş yerlerinde 2026 yılı Mayıs-Aralık aylarında işveren desteği olarak günlük 116,67 TL destek verilmekte, aylık 3500 TL'ye tekabül ediyor. Şimdi, turizme yapılacak olan her türlü desteğin yanında olduğumuzu öncelikle ifade etmek istiyorum. Bununla birlikte eğer bir destek verilecekse sadece işverene değil, işçiye de destek verilmesi gerektiğini, yine her fırsatta ifade ediyoruz çünkü özellikle turizmde çalışan işçilerin kalifiye bir personel olabilmesi için sürekliliğinin sağlanması gerekmekte. Şimdi, sadece sezonda yani mayıs-aralık ayı içerisinde çalışan bir işçinin sezon bitiminde ayrılıp gittikten sonra tekrar gelecek yıl o iş yerinde çalışmasının sağlanması gerekir. O nedenle de bu işçinin, işte, sigorta primleri dâhil, eğitimi dâhil desteklenmesinde fayda var. O nedenle, bu desteğin sadece belli bir süreye değil, özellikle işçi yönünden sezon dışı dönemlere de sağlanması gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bununla beraber, bu desteğin basit konaklama belgeli otel ve pansiyonlara neden yapılmadığını da buradan sormak istiyorum. Özellikle sadece Antalya'da basit konaklama belgeli otel ve pansiyon sayısı 1.550. Daha küçük sermayeyle oluşan bu işletmeler şehrin ekonomisine, esnafına en çok katkı sağlayan işletmeler. Bu kapsama, bu teşvik kapsamına basit konaklamalı belgeli otel ve pansiyonların da alınmasını talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, son olarak, genel aydınlatmayla ilgili hususu da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Onu da ben tamamlayacağım, merak etmeyin.

CAVİT ARI (Devamla) - Genel aydınlatma konusuna da değinmek istiyorum. Bir şehirde aydınlatma demek o şehrin öncelikle can güvenliği demektir, mal güvenliği demektir, sosyal hayatın sağlanması demektir; bu görev de devlete aittir. Devlete ait olan bu görev şimdi belediyelerin üzerine yüklenmeye çalışılmakta.

Değerli arkadaşlar, şunu söyleyeyim: Belediyelerin yükü zaten çok fazlasıyla ağır. Burada, mevcut uygulamada belediyeler büyükşehir ve il belediyelerinde genel giderlere yüzde 10 oranında katılırken şimdi yüzde 30 oranında bir artış getirilmekte ve Cumhurbaşkanlığı kararıyla da bu 2'ye katlanmakta. Bu uygulama doğru değildir; bu uygulamadan vazgeçilsin, mevcut uygulama aynı oranda devam etsin diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz Rize Milletvekili Sayın Tahsin Ocaklı'ya ait.

Buyurun Sayın Ocaklı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazırunumuz da burada; Komisyonumuzu, aynı zamanda AK PARTİ'deki 7 milletvekilimizi de saygıyla selamlıyorum.

İyi, 7 kişi varsınız, gayet güzel bir sayı bence(!)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Bir de kâtip var, 8.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Bir de kâtip var, 8 kişi

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Hakkını inkâr etmeyelim.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - CHP'de 6 kişi var.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Değerli Başkanım, gene bir torba yasa daha geldi her zaman olduğu gibi. Bu torba yasayı ben şeye benzetiyorum yani çorba yasaya benzetiyorum biraz. Ben nasıl ki çorba yapmayı bilmiyorsam, çorba yapma tekniğini bilmiyorsam herhâlde AKP Grubu da bu torba yasa yapma tekniğini bilmiyor diye düşünüyorum. Bir çuvalın içine doldurdu gene 30 tane maddeyle, getirdi, önümüze koydu. Bir bakıyoruz teklifin içinde, bu çuvalın içinde neler var diye; hakikaten olmayan şey yok. Yani içinde neler var? Kamu ihale sistemi, İşsizlik Sigortası Fonu, PTT'nin personel rejimi, Kültür Bakanlığının döner sermaye gelirleri; aslında birçok hatip arkadaşım içinde nelerin olduğunu söyledi. Bu kanunun amacı, aynı konuya ilişkin düzenlemeleri bir araya getirerek Meclisin sağlıklı bir yasama faaliyeti yürütmesini sağlamak olmalıydı ama yasa yapma tekniği açısından istisna olması gereken torba yasa tekniği gene ne yazık ki uygulandı. Tabii, bunun içinde bulunan bir sürü konu elbette ki ihtisas komisyonlarında görüşülmeliydi ama ne yazık ki bunlar olmadı.

Şimdi, teklifte İşsizlik Sigortası Fonu'na ilişkin düzenleme yer alıyor, imalat sanayisine verilen destek uzatılıyor, turizm sektöründeki sigorta primlerinin önemli bir kısmı yine İşsizlik Fonu'ndan karşılanıyor -arkadaşlarımın hepsi söz etti- ancak bunun finansmanının İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılması örneğin büyük bir hatadır. Bu fon -adı üzerinde- işsiz kalan vatandaşlar için kullanılmalıyken ne yazık ki böyle olmuyor. İşsiz vatandaş fondan yararlanamıyorken fon giderek farklı teşviklerin finansman kaynağı hâline getirilmeye devam ediliyor.

Değerli arkadaşlar, teklifte en önemli şey -15'inci maddeyle gelmişti ama sonra değiştirildi- en düşük emekli maaşının 23.552 liraya çıkarılması. Ya, gerçekten bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda da konuşmuştuk yani Türkiye'nin herhangi bir ilinde bu rakamlara "Evet, ben kiralık daire bulabilirim." diyen AK PARTİ'li bir milletvekili var mı gerçekten? Sadece kira karşılanabilir mi ya? Arkadaşlar, buna geldiği zaman "Ne yazık ki kaynak yok." demeye başlıyorsunuz ama -bu teklifin içinde de var- Mersin Akkuyu'da Ruslar için yapılacak olan nükleer santralde KDV istisnası sağlayarak onlara yarar sağlıyorsunuz. Örneğin, hepimizin vergileriyle oluşturulmuş olan, özellikle belli şirketlere Tarım Bakanlığı eliyle verilen yüzde 50 teşvik kredilerini, hibe kredilerini verirken kaynak var, Suudilerin enerji yatırımında onlara vergi muafiyeti var, örneğin değerli taşlardan yüzde 20 ÖTV alınmasıyla ilgili muafiyetten vazgeçtiniz ama "Mutfak tüpünün ÖTV'sinden vazgeçin." desek, vazgeçmiyorsunuz. Cari açık var, bu cari açıklar nereden karşılanıyor? İşte, sizin vatandaşa yüklediğiniz trafik cezalarından, dolaylı vergilerden yani bu ülkenin vergilerinin yüzde 65'ini karşılayan Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşlarından karşılanıyor.

Değerli arkadaşlar, zaman az kaldı sanıyorum, ben biraz enerjiyle ilgili konuşmak istiyorum. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyelerimizden sokak aydınlatma giderleriyle ilgili bazı veriler aldım, bize nasıl yansıdığına bir bakmamız lazım burada. Geçen yıl temmuz ayında da yine ısrar edilirken Bütçe Komisyonunda anlaşma üzerine geri çektiğiniz teklifi bu kez yine getirdiniz. Mesela, önce belediyelerimizden enerji ruhsatlarını almak suretiyle onların gelirlerini azaltmıştınız. Şimdi de aydınlatma giderleri ne oluyormuş, bir bakalım. Mesela, Ankara Büyükşehir Belediyesi, değerli milletvekilleri, sokak aydınlatma giderleri için aylık ortalama 19 milyon 309 bin lira para verirken şimdi sizin getirdiğiniz bu teklifle 58 milyon lira para ödeyecek. Yani bu ne demektir biliyor musunuz? Ankara halkına yapılacak olan 39 milyonluk hizmeti çalıyorsunuz demektir. Bu şu demek: 17 kilometre yolun yapımı, 76 kilometre yolun bakımı demek; başka bir ifadeyle, sosyal hizmet alanında aile başına 1.000 TL'den 480 bin aileye verebileceği kaynağı çalıyorsunuz demektir yani 234 bin aileye ayrıca 2 bin TL'lik gıda yardımı yapabilirdi, bunu yük olarak yüklüyorsunuz demektir. İstanbul'a baktığımızda 6 katına çıkıyor bu rakamlar. İstanbul -geçen yılın rakamlarıyla söylüyorum, bugün doğrulayamadım- 117 milyon lira öderken 350 milyon TL ödeyecek arkadaşlar, Ankara'nın 6 katı. Yani bu nedir? Belediyelerin yapacağı sosyal hizmet görevlerini engellemek için belediyelere verilmiş olan bir yükten başka bir şey değildir.

Değerli arkadaşlar, teklifin bizim açımızdan kabul edilmesi hakikaten mümkün değil. Dolayısıyla bu düzenleme 2 kez daha Meclise getirilmişti ve haklı itirazlarımız, güçlü bir savunmayla bunu ertelemiştiniz, şimdi 2030 yılına kadar tekrar uzatıyorsunuz. Merkezî bütçeden katkı sağlanıyormuş gibi gösterilen aslında bu katkının önemli bir kısmı belediyelerin payından karşılanıyor. Başka bir

ifadeyle, devlet bir cebinden verdiğini diğer cebine fazlasıyla alıyor. Yani siz merkezî bütçenin yükünü yerel yönetimlerin omuzlarına yüklemeye devam ediyorsunuz. Sanki 39 tane belediye başkanımız alınmamış gibi, onun üstüne bir de hiç çalışılmaması için bu düzenlemeler yapılıyor. Vatandaş ekonomik kriz derinleştikçe ilk olarak belediyenin kapısını çalar, aşevini belediye yapar, kreşini belediye açar, sosyal yardımını belediye üleştirir, afette ilk koşandır belediyeler. Bütün bunlar olurken belediyelerin gelirlerinden yapılacak kesintiler bu düzenlemenin yanlış olduğunu göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, yine, teklifte Siber Güvenlik Başkanlığına ait düzenleme var. Burada da BTK'nin yetkilerinin Siber Güvenlik Başkanlığına devredildiğini görüyoruz. Elbette siber güvenlik önemli, dijital çağın en önemli politikalarından biri, ülkeyi koruyacak düzenlemeler yapılabilir ama bu düzenlemelerin bir tarihi, tanımı ve izahı olması lazım. Yetkinin sınırsız biçimde kullanılması yapılabilecek hukuk düzenlemelerinde en kötü olan şeydir. Demokratik hukuk devletinde güvenlik kadar denetim de önemlidir. Teklife baktığımızda ise BTK'nin kullandığı bazı yetkilerin yeni kuruma devredildiği fakat bu yetkilerin kullanılmasına ilişkin usullerin, idari denetim mekanizmalarının, yargısal güvenceler ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilave tedbirlerin açıklıkla düzenlenmediği görülmektedir. İnternet alan adları yalnızca teknik bir konu değildir; bugün ticaretin, haberleşmenin, basının, akademinin ve ifade özgürlüğünün önemli bir bölümü bu dijital mecralardan yürütülmektedir. Dolayısıyla bu alandaki düzenlemelerin hukuki öngörülebilirlik içinde yapılması gerekirdi. Aynı şekilde, iletişimin tespiti ve analizine ilişkin yetkiler de son derece hassas yetkilerdir. Anayasa'nın güvence altına aldığı haberleşme hürriyeti, özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkıyla ilişkilidir. Bu nedenle, yetki devri yapılırken idari yapı değişikliği değil, güçlü hukuki güvenceleri oluşturulmalıydı. Bizim burada endişemiz, dijital mecralara uygulanacak olan bu yetkiyle sansürün büyümesidir. Bu nedenle teklifin bu yönünü de kabul etmiyoruz elbette ki.

Değerli milletvekilleri, teklifin kendisi Türkiye'nin yararına değildir işin doğrusu. Burada isterdik ki emekli aylıklarının düzgün bir biçimde, hepimizin kabul edebileceği, en azından asgari ücret seviyesine gelmesi yani yoksulluk sınırının 115 bin liraya çıktığı, 5 tane asgari ücretin bir yoksulluk sınırına ulaşamadığı bir ülkede bütçe yoktur demek, bu emekliye bütçe bulamamak, şirketler lehine bütçeyi kullanmak bu iktidarın yaptığı en büyük hatadır ama hiç merak etmeyin, vatandaşlarımız da hiç merak etmesin, yakındır bu seçim, geliyor; 17 milyon emekli kendisine reva görülen bu uygulamaya karşılık o dersi sandık geldiğinde verecektir, hiç kimsenin şüphesi olmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Bu teklifi kabul etmediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk olarak Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurunuz Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu kanun teklifi 22 kanunda ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıyor, 34 maddeden oluşan bir torba yasa. Tabii, Anayasa'ya uygunluk denetimi Meclis İç Tüzüğü'nün 38'inci maddesine göre yine yapılmadı. Yine tali komisyonlarda görüşülmesi gerekiyordu, o da İç Tüzük 23, 34 ve 37'nci maddelere aykırı bir şekliyle uzmanlık alanına göre tali komisyonlarda görüşülmedi. Görüşmeler esnasında 30 maddeyle başladı, 4 tane aniden gelen madde ihdaslarıyla beraber önümüze 34 madde olarak geldi ve devam etti. Burada da bu maddelerin nasıl hazırlandığı ve nasıl mesleki örgütlerle görüşülmeden önümüze geldiği, ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekirken önümüze geldiği hususlarıyla ilgili eleştirilerimize de cevap verilmedi. Etki analiziyle ilgili yeterli değildi rapor, etki analizi yeterli şekliyle yapılmamıştı.

Şimdi, bu ihdas edilen maddelerden 3'ü gerçekten çok kritik. Nükleer enerji santralleriyle ilgili burada damga vergisi muafiyeti, KDV iadesiyle ilgili hususlar ve kurumlar vergisinde azalmaya sebep teşkil eden istisna, indirimler ve muafiyetler var. Şimdi, 2026 yılı bütçesinde bir rakam vardı;

"tahsilinden vazgeçilen vergiler" diye tabir ettiğimiz, vergi harcamaları kalemi olarak görülen 3 trilyon 5 milyarlık bir rakam. Şimdi, bu rakamın içerisinde siz buradaki muafiyet, istisna ve indirimleri düşünmüş müydünüz; onu sorduk, cevap alamadık. O zaman, bu 3 trilyon 5 milyar rakamını yanlış tahmin etmiş oluyorsunuz. Bu muafiyet, istisna ve indirimlerle ne kadarlık bir vergi kaybı teşkil edecek?

Şimdi, bakın "örtülü sermaye" denilen bir şey var. Oradaki sermayenin 3 katı sınırını aşan bir borçlanma yaptığınız zaman ona ödediğiniz faiz giderlerini kurumlar vergisi matrahından düşüyorsunuz. Nükleer enerji santrali yapan firmalar için, lisans alan firmalar için bu oran 0,50 olarak uygulanırken şimdi 0,25 olarak uygulanıyor yani 1 milyar sermayesi olan bir şirketin 3 milyara kadar örtülü sermaye kabul edilmediği, üzerinde bir kullanım olduğunda -örneğin 6 milyarken sınır şimdi 12 milyar kullandığında da- bu faiz giderini matrahtan düşebilecek, gider kaydedebilecek yani bu 6 milyarlık tutar yüzde 40'tan borçlansa 2 milyar 400 milyon yapar. Kurumlar vergisi olarak da 600 milyonluk kurumlar vergisinde bir firma için düşüş sebep teşkil eder. Yirmi beş yılda da 15 milyarlık bir rakam. Siz bir taraftan bu kadar harcamadan, tahsilden, vergi tahsilinden vazgeçerken, bunları tahsil etmezken burada emeklilere 23.550 TL'yi reva görüyorsunuz. Emeklilere bu reva değildir. Bununla geçinilmesi mümkün değil. Açlık sınırı olmuş 36 bin, yoksulluk sınırı olmuş 116 bin. 17,76'lık TÜİK enflasyon oranıyla -ki gerçek enflasyon çok daha fazla- asgari ücrette 5 bin lira erime olmuş, en düşük emekli aylığında 3.552 TL erime olmuş, bu zammı layık görüyorsunuz. Biz teklif veriyoruz, kanun teklifi de verdik, bütün buradaki muhalefet partileri Komisyonda teklif verdiler. En düşük emekli aylığının net asgari ücrete bağlanması, net asgari ücretin de bizim teklifimiz 45.800 TL olması, altı ayda bir böyle kanun teklifiyle ilgili görüşme yapmayalım diye ifade ettik fakat maalesef bu teklif kabul edilmedi. Yine, ortalama emekli maaşı 24.200 TL. Şimdi, bu da yetersiz, bunların da artması gerekiyor. Seyyanen zam talep ettik. Çalışanlara verilen, memurlara verilen 2023 yılındaki seyyanen zammın arttırılmasını -ki 25 bin lira civarında yapıyor- verilmesini ve her kademedeki emeklinin kendi maaşına seyyanen zam yapılmasını teklif ettik, bu da kabul edilmedi yani bir taraftan altı ayda faiz giderlerine 1 trilyon 464 milyar öderken bir taraftan buradan sermaye kesimine aktardığınız bu tutarların bize izahı mümkün değil, bunu kabul etmemiz mümkün değil.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu kanun teklifinde Kültür ve Turizm Bakanlığını ilgilendiren ve Ulaştırma Bakanlığını ilgilendiren birtakım sinema gelirlerinin desteğiyle ilgili... Örneğin, döner sermaye işletmeleri geliri var Kültür ve Turizm Bakanlığında, bu döner sermaye işletmeleri sakıncalı. Bakın, 2021 yılında o zamanın Maliye Bakanı Sayın Lütfi Elvan demiş ki: "Döner sermaye işletmelerini azaltacağız, kapatacağız; bütçe birliği içerisinde bu harcamaları bütçeden yapacağız, bu gelirleri buraya aktaracağız." Ama maalesef bu böyle olmuyor. Sayıştay raporlarında ciddi tenkitler var, usulsüzlükler var, israf var. Bu döner sermaye işletmelerinin denetlenmesiyle ilgili büyük sıkıntı var, Meclisin bu denetimi ele alması gerekiyor. Bu tip harcamaların buradan yapılmaması ve bizim açımızdan da takip edilmesi gerekiyor.

Bir diğer husus da İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili. Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu'nun büyüklüğü aşağı yukarı 678 milyarı buldu; bu Mart rakamı, şimdi 700 milyarın üstüne geçmiştir. Ciddi gelirleri var, bu gelirlerin yüzde 15'iyle imalatçıları desteklemekle ilgili 2028 yılı sonuna uzatım yapılıyor. Bu üç yılda bu rakamın 188 milyar olması tahmin ediliyor istihdamla ilgili -3.500 liralık destekten bahsediyorum- ama bir taraftan geçtiğimiz dönemde İşsizlik Sigortası Fonu'na olan devlet desteğini yüzde 1'den binde 5'e indiriyorsunuz, o zaman için 65 milyarlık bir rakam yapıyor, 2026'daki rakam 51 milyar. Turizmcilere verilecek destekte de 5,3 milyarlık bir maliyetten bahsediyoruz. Devlet hem İşsizlik Sigortası Fonu'na katkıyı azaltmış oluyor hem bir de devlet bütçesinden yapılması gereken harcamaları maalesef İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılıyor, bu da yanlış bir uygulama. İşsizlik Sigortası Fonu işsizleri desteklemek için var, eğer istihdama destek verilecekse, işverene destek verilecekse devlet bütçesinden aktarılması gerekir, ilgili bakanlık bütçesinden aktarılması gerekir. Bu hatalı uygulamadan da vazgeçilmesi gerekir.

Genel aydınlatma giderleriyle ilgili kıymetli milletvekillerimiz konuştu. Bu 2 kere geldi, 2024 Temmuzunda ve 2025 Ekiminde bütçe görüşmelerinden bir gün önce geldi. O zaman Plan ve Bütçe Komisyonunda bütün Komisyon üyeleri olarak buna itiraz ettik. Belediye gelirlerini, il özel idare gelirlerini azaltan ve hizmetlerde sıkıntı yaratacak bir uygulama olduğunu ifade ettik. Şimdi aynı

teklif tekrar geliyor. Kanundaki oran yüzde 10, 2014 yılından itibaren yüzde 20 uygulanıyor; 3 kat artış, Cumhurbaşkanına da 2 kat artış yetkisi veriliyor yani yüzde 60 vergi gelirlerini belediyelerin kesiyorsunuz, belediyelerin hizmet yapmasını engelliyorsunuz, il özel idarelerinin de hizmet yapmasını engelliyorsunuz. Bu kanun teklifinin buradan çekilmesi gerekiyor.

Buradaki olumlu uygulama şudur: 2030 yılına kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından aktarılan bu desteğin devam etmesi uygun fakat oranların eski oranlarda kalması ve Cumhurbaşkanı yetkisinin 2 kat olarak da kullanılmaması gerekiyor. Şimdi gelire ihtiyaç varsa, Bakanlığın da gelirine ihtiyaç söz konusuysa buradan bir şeyi bir daha ifade edelim: Şimdi, elektrik dağıtım şirketlerinin TEDAŞ'tan olan alacakları var değil mi? TEDAŞ bu firmalara borçlarını ödüyor, Bakanlık ödüyor, Bakanlık eliyle ödüyor ama aynı firmalar TEİAŞ'a borçluyken TEİAŞ bu alacaklarını alamıyor. E, bu alacakları tahsil edin, borç varken bir firmaya ödeme yapmak, bu borcu mahsup etmeden olmamalı. Bunun bir kanunla düzeltilmesi gerekiyor. Hemen kanun teklifi yapıp en azından borcun mahsuplaşma sistemiyle ödenmesi ve Bakanlık bütçesinin daha uygun hâle gelmesi gerekiyor. Yıllar itibarıyla Bakanlık bütçesi de sürekli azalıyor. 2025 yılında 45 milyar olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesi bu kanunun geçirileceğini düşündüğünüz için 36 milyara çekiliyor. Bütün bakanlıklar arasında bütçesi düşen bir bakanlık, yüzde 20 oranında düşüş var; bir de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında bir düşüş var, yüzde 48 oranında, onun sebebi belli ama. Bu hatalı uygulamalardan mutlaka vazgeçilmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, özetle, bu teklif metninde imalatçıların, turizmcilerin, esnafın, çiftçinin KOBİ'nin yararlanacağı bir düzenleme yok. Emekliler haricinde de bakıyorsunuz, intibak yasasıyla ilgili bir düzenleme yok, vatandaşlık maaşıyla ilgili bir düzenleme yok. BAĞ-KUR priminin 7.200'e düşürülmesiyle ilgili bir düzenleme yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

CEVDET AKAY (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Taşerona kadro yok, intibak yasasıyla ilgili bir düzenleme yok. Bütün bu hususların bu kanun teklifiyle düzelmesi mümkün olurdu ama her şeyden önce kaynakların etkin ve verimli kullanılıp israfın önlenmesi ve bu bütçe imkânlarının dar gelirliden; emekliden, işçiden, esnaftan, çiftçiden yana kullanılmasının önünün mutlaka açılması gerekiyor.

Bu yüzden, biz bu kanun teklifine "hayır" diyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına ikinci konuşmacı Samsun Milletvekili Sayın Ersan Aksu.

Buyurun Sayın Aksu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benimle birlikte İzmir Milletvekilimiz Sayın Yaşar Kırkpınar'ın ilk imza sahibi olduğu ve 104 milletvekilimizin imzaladığı 281 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin maddelerine ve değerlendirmesine geçmeden önce Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünü kutluyorum.

Yine, geçtiğimiz günlerde Dünya Kupasını kazanan İspanya'yı tebrik ediyorum ancak bizim için asıl takdire şayan olan husus, İspanya'nın elde ettiği başarının ötesinde, insanlığın kanayan yarası Gazze'de yaşanmakta olan soykırıma karşı sergilediği tavırdır, Filistin davasında Türkiye'yle benzer düşünceleri paylaşarak onurlu bir duruş sergilemektedir. İnsanlık onuru adına Filistin halkının yanında durmak tarihe altın harflerle geçecek bir erdemdir. Filistin için haykıran sesler insanlığın sesidir. Nefret tohumu eken siyonizm yenilginin hasadını elbette biçecektir.

Değerli milletvekilleri, yürütme ve yürürlük maddeleriyle toplam 34 maddeden oluşan teklifimiz Plan ve Bütçe Komisyonundan geçerek takdirlerinize, Genel Kurula gelmiş bulunmakta. Çerçeve kanun teklifimizle, imalat sanayisinde istihdamı korumak adına 2026 yılbaşında uygulamaya başladığımız destek programlarının süresini 2028 yılı sonuna kadar uzatıyoruz. İmalat sanayisi yüksek

katma değer oluşturan ve emek yoğun bir sektör olarak yaklaşık 4,1 milyon sigortalımızın çalıştığı, Türkiye ekonomisinin lokomotiflerinden biridir. Aynı vizyon doğrultusunda turizm sektörümüzü de destekliyoruz. Turizm İşletmesi Belgesine sahip konaklama tesislerine 2026 yılı Mayıs-Aralık döneminde sigorta prim desteği getiriyoruz. Emek yoğun bir sektör olan turizmde istihdam kayıplarının büyümesini engellemek amacıyla doğrudan istihdamı teşvik eden bu modelle yaklaşık 1,7 milyon sigortalı çalışanın istihdamı desteklenmiş olacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, dijitalleşme düşünme, davranma ve iş yapma şekillerini büyük ölçüde dönüştürmüş; sektörlerin, kurumların iş süreçlerini yeniden tanımlamış ve hatta devletin neredeyse bütün fonksiyonlarını siber alana taşımıştır. Toplumsal düzenin korunması ve millî güvenliğin sağlanması bakımından siber alan yeni bir egemenlik alanı hâline gelmiştir. Bugün devletlerin egemenliği verisini nerede tuttuğu, kritik teknolojileri kimlerin geliştirdiği, bulut sistemlerinin hangi hukuk düzenine tabi olduğu, yapay zekâ modellerinin hangi ilkeler doğrultusunda eğitildiği ve dijital ekosistemin hangi ölçüde millî kapasiteyle yönetilebildiği üzerinde değerlendirilmektedir. Çerçeve kanun teklifimizle siber güvenlik mimarimizi yeni bir boyuta taşımaktayız. Telekomünikasyon piyasasını düzenlemekle ülkeyi siber tehditlere karşı korumak, farklı uzmanlıklar ve farklı kurumsal kimlikler gerektiren iki ayrı fonksiyondur. Bu düşünceyle ülkemizde 2025 yılında Siber Güvenlik Başkanlığı kurulmuştur. Hazırladığımız teklifle asli görevi piyasa düzenleyiciliği olan BTK bünyesindeki güvenlik boyutu olan ve operasyonel nitelikteki görev, yetki ve bunlara ilişkin teknik altyapıyı mevcut işleyişiyle Siber Güvenlik Başkanlığına devrediyoruz. Mükerrer yatırımların önüne geçmek için BTK bünyesindeki veri merkezlerini ve teknik altyapıları Başkanlığa devrederek ülkemizi yaklaşık 30 milyar TL'lik yeni altyapı kurulum maliyetinden kurtarıyor, ciddi bir tasarruf sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, tarihî ve köklü kurumlarımızdan PTT'nin istihdam modelini yeniden düzenliyoruz. PTT personelinin idari hizmet sözleşmeli personel, 399 sayılı KHK'ye tabi personel ve İş Kanunu'na tabi işçi olmak üzere üçlü istihdam yapısı kurum içinde yetki ve ücret dengesizliklerine yol açmaktaydı. İşçiler hariç olmak üzere bu parçalı istihdam yapısına son vererek personelin idari hizmet sözleşmesiyle yeknesak bir şekilde istihdam edilmesi, bu sayede kargo, lojistik ve finans sektörlerinde kurumun rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır. İdari hizmet sözleşmesine geçiş yapmak istemeyen personelin ise özlük hakları korunarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakli güvence altına alınmaktadır. Bu değişiklikle PTT'nin personel rejiminin yeknesaklığının sağlanması ve verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, yapılan diğer bir düzenlemeyle, Öğretmenlik Mesleği Kanunu'yla kurulan Millî Eğitim Akademisi sistemine uyum sağlayarak özel okullarda çalışacak öğretmenlerin yeni düzenlemeden etkilenmeden alan ve pedagojik formasyon şartlarını sağlayarak istihdamlarını güvence altına alıyoruz. Bu sayede alın teri döken 200 bin öğretmenimizin statüleri açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yine, Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda hukuki öngörülebilirlik ve ölçülülük ilkelerine uyum sağlıyor ve üst yargı kararlarına uygun şekilde mükerrer ihlallerde uyumu teşvik eden ve şeffaflığı önceleyen bir düzenleme getiriyoruz. Öte yandan milletlerarası özel okulların mevzuata aykırı bir biçimde öğrenci kayıt etmelerinin yaptırımını ağırlaştırıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2025 yılı sonunda merkezî idarenin mahallî idarelere yapmış olduğu genel aydınlatma gideri desteği, yasanın süreli olması nedeniyle sona ermişti. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle bu desteğin yürürlük tarihini 2026 yılı başından başlatarak devam ettiriyor ve 2030 yılı sonuna kadar uzatıyoruz. Belediyelerimizin üzerindeki mali yükü azaltmaya ve desteğe devam ediyor ancak kesinti oranlarını güncelleyerek kamu maliyesindeki yükü de dengeliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın içinden geçmekte olduğu zorlu ekonomik koşullar ve yakın coğrafyamızdaki çatışma ortamı makroekonomik dengeleri etkilese de AK PARTİ olarak 2002'den bu zamana kadar olduğu gibi her alanda vatandaşımızın yanında olmakta kararlıyız. Emeklilerimizi ve hak sahiplerini ilgilendiren düzenlemeyle mevcut 20 bin TL olan en düşük emekli aylığı tutarı 2026 yılının ilk altı ay için TÜİK tarafından açıklanan yüzde 17,76'lık enflasyon oranı dikkate alınarak 23.552 TL'ye yükseltilmektedir. 2002 yılında sadece 66 TL yani yaklaşık 40 dolar olan en düşük emekli aylığı bu düzenlemeyle güncel kurla yaklaşık 500 dolara karşılık gelmektedir. Buna göre, en düşük emekli maaşında 2002'den bu yana enflasyondan arındırılmış şekliyle reel olarak 5,5

kat, dolar bazında ise 12,5 kat artış yapılmış olmaktadır. Yeterli olmamakla beraber, küresel ekonomik zorluklara rağmen devletimizin tüm imkânlarını seferber ederek emeklimizi enflasyona ezdirmeme çabamızı sürdürmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, teklifin 3 maddesi nükleer santrallere dair vizyonumuzu da ortaya koyan düzenlemeleri içermektedir. Nükleer santrallerde ilk yatırım maliyeti oldukça yüksek ve inşaat süreci de oldukça uzundur. Bu anlamda, teklifimizle süreçte katlanılan maliyetleri en aza indirerek yatırım ortamının iyileştirilmesi, nükleer santral yatırımlarının zamanında tamamlanması hedeflenmektedir. Yatırımlar tamamlandığında her bir santral en az altmış yıl ülkemize hizmet edecektir. Bu anlamda, 2050 yılına kadar 20 bin megavat nükleer kapasiteye ulaşılması bir gerekliliktir. Yaklaşık 5 bin megavat gücündeki Akkuyu'ya ek olarak biri Sinop'ta, diğeri Trakya bölgesinde toplam 10 bin megavat kapasiteli konvansiyonel nükleer santral kurulması hedeflenmektedir, ilave olarak da 5 bin megavat küçük modüler reaktör planlanmaktadır. Bu gücün hepsi devreye girdiğinde, Türkiye yüksek teknolojiye ve sanayide önemli bir konuma sahip olacak, imalat, işletme ve bakım süreçlerinde yüzbinlerce nitelikli iş imkânı oluşacak, yılda 140 milyon ton karbon emisyonu engellenecek, yılda yaklaşık 30 milyar metreküp doğal gaz ithalatı ortadan kalkmış olacaktır. Getirmekte olduğumuz düzenlemenin hayata geçirilmesi Türkiye'nin enerji arz güvenliği ve enerji bağımsızlığı açısından son derece kıymetlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimiz ayrıca ve özetle, üst yargı kararları doğrultusunda hukuki öngörülebilirliği sağlayan, üst düzey kamu yöneticileri olan il ve bölge müdürlerinin atama istisnası kapsamından çıkarılmasını sağlayan, daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına atanabilmek için gerekli kıdem şartını on yıla çıkartarak liyakati esas alan, kültür varlıklarını koruma çalışmalarına kaynak sağlamak amacıyla özel çaba gerektiren kimi hizmet ve belgeleri ücretlendiren...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERSAN AKSU (Devamla) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

...ulaştırma birimlerinde idari yaptırımları yasal çerçeveye taşıyan, aday sürücü belgelerinin iptal şartlarını yeniden düzenleyen, havacılık sektöründe uluslararası standartlara uyum sağlayan maddeleri içermektedir. Çerçeve kanun teklifimiz yasalaştığında ülkemize ve milletimize fayda getireceğine yürekten inanıyorum.

Son olarak, teklifin hazırlığı aşamasında katkı sağlayan bürokratlarımıza imzalarıyla destek veren değerli milletvekillerimize ve Komisyonda katkı veren başta Komisyon Başkanımız Sayın Mehmet Muş olmak üzere tüm Komisyon üyelerimize ve milletvekillerimize ayrı ayrı teşekkür ediyor, kanun teklifimizin siz değerli milletvekillerimizin takdirleriyle yasalaşacağına olan inancımla yüce Meclisi ve aziz milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.39

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.39

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 22 Temmuz 2026 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.41

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, açlık ve yoksulluk sınırının altında gelir elde eden kişilere yönelik düzenleme yapılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45900)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasanın 98. Ve İçtüzüğün 96. İle 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de yaşanan açlık, yoksulluk, gelir adaletsizliği hiçbir dönem bu kadar yüksek olmamıştır. 25,5 milyon kişi açlık sınırının, 51 milyon yurttaşın da yoksulluk sınırının altında yaşadığı yapılan araştırmalar sonucunda kamuoyuna yansımaktadır. Hatta kimi araştırma sonuçlarına göre ise ülke nüfusunun yüzde 90'ına karşılık gelen 76,5 milyondan fazla kişi aç ve yoksul olarak yaşamını sürdürmek zorunda kaldığı belirtilmektedir. Türkiye'de çalışan nüfusun yüzde 60'ı asgari ücrete veya altında bir gelire sahip ve en az 20 milyon insan aslında açlık sınırını altında yaşmaktadır. İşini kaybedenlerle birlikte açlık sınırı altında yaşayan insanların sayısı 30 milyonu bulduğu belirtilmektedir. Sabit geliri olmasına rağmen sosyal yardım başvurusu yapanların sayısı gün geçtikçe artıyor.

Birleşik Metal İşçileri Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi (BİSAM) tarafından açıklanan Haziran 2026 dönemi Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması, Türkiye'de çalışanların ve emeklilerin yaşam koşullarındaki ağırlaşmayı bir kez daha gözler önüne sermiştir. Araştırmaya göre dört kişilik bir aile için açlık sınırı yaklaşık 36 bin TL'ye, yoksulluk sınırı ise 117 bin TL seviyesine ulaşmıştır. Buna karşılık milyonlarca işçi ve emekçi, açlık sınırının altında kalan gelirlerle yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır. Yüksek enflasyon, artan kira ve enerji giderleri, gıda fiyatlarındaki yükseliş ve ücretlerin reel olarak erimesi nedeniyle emekçiler her geçen gün daha fazla yoksullaşmaktadır. Çalışanların önemli bir kısmı temel beslenme, barınma, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. 2026 yılı itibarıyla asgari ücret ve altında gelir elde eden çalışan sayısı kaçtır?
2. Tarafınızca 2026 yılı içerisinde asgari ücretin güncellenmesine yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
3. Son beş yılda ücretli çalışanların milli gelirden aldığı pay ne kadar değişmiştir?
4. Çalışan yoksulluğunun azaltılması amacıyla 2026 yılı içerisinde yürürlüğe konulan veya konulması planlanan programlar nelerdir?
5. Açlık ve yoksulluk sınırlarının sürekli yükselmesine rağmen ücretlerin aynı oranda artırılamamasının nedenleri nelerdir?
6. Türkiye'de tam zamanlı çalışmasına rağmen yoksulluk sınırının altında gelir elde eden çalışan sayısı kaçtır?
7. Emeklilerin önemli bir bölümünün açlık sınırının altında gelir elde ettiği yönündeki değerlendirmeler karşısında aldığınız önlemler nelerdir?
8. Sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması ve toplu pazarlık kapsamının genişletilmesine ilişkin bir çalışması bulunmakta mıdır?
9. Açlık ve yoksulluk sınırlarının altında gelir elde eden hanelerde çocuk işçiliği, kayıt dışı çalışma ve borçluluk oranlarına ilişkin elinizde güncel veriler bulunmakta mıdır
10. Çalışanların temel gıda, barınma ve enerji giderlerini karşılayabilecek bir gelir düzeyine ulaşabilmesi için hangi somut adımları atmayı planlamakta mısınız?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-392465
Konu : Soru Önergeleri-394

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1885357 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, İstanbul Milletvekili Sayın Cengiz ÇİÇEK tarafından verilen 7/45900 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, öğrencilerin okul ortamındaki görüntü, ses kaydı ve kişisel verilerinin sosyal medyada paylaşılmasının engellenmesi talebine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/45980)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf TEKİN** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Son dönemde çeşitli sosyal medya platformlarında öğretmenler tarafından paylaşılan mezuniyet töreni videoları, sınıf içi etkinlik görüntüleri ve öğrencilerin duygusal anlarını içeren içerikler yaygınlaşmıştır. Özellikle ilkokul çağındaki çocukların ağladıkları, öğretmenleriyle vedalaştıkları, duygusal tepkiler verdikleri ya da özel anlarının kayıt altına alınarak sosyal medya platformlarında dolaşıma sokulduğu görülmektedir.

Çocukların görüntülerinin, ses kayıtlarının ve duygusal anlarının sosyal medya platformlarında paylaşılması yalnızca kişisel verilerin korunması ve mahremiyet hakkı açısından değil, çocukların ruhsal gelişimi ve psikolojik güvenliği açısından da önemli riskler doğurmaktadır. Bugün paylaşılan görüntüler çocukların yaşamları boyunca erişilebilir olmaya devam etmekte; kişisel hikâyelerinin, duygusal deneyimlerinin ve kimliklerinin kalıcı bir dijital ayak izine dönüşmesine neden olmaktadır.

Öte yandan eğitim ortamları, çocukların kendilerini güvende hissedebildikleri, duygularını özgürce ifade edebildikleri ve hata yapma kaygısı taşımadan gelişebildikleri alanlar olmalıdır. Çocukların ağlama, ayrılık kaygısı yaşama, özlem duyma veya kırılganlık gösterme gibi duygusal deneyimlerinin kayıt altına alınarak kamuya açık platformlarda paylaşılması, bu deneyimlerin sosyal medya görünürlüğü ve etkileşimi için kullanılmasına yol açabilmektedir. Bu durum çocukların duygularının araçsallaştırılması, eğitim süreçlerinin içerik üretimine dönüştürülmesi ve pedagojik ilişkinin niteliğinin zedelenmesi riskini beraberinde getirmektedir.

Rıza verme kapasitesi gelişimsel olarak sınırlı olan çocukların görüntülerinin ve duygusal deneyimlerinin dijital ortamda dolaşıma sokulması; siber zorbalık, damgalanma, etiketlenme, mahremiyet ihlalleri ve dijital istismar risklerini artırabilmektedir. Çocukların üstün yararı ilkesinin esas alınması gereken eğitim ortamlarında, öğrencilerin özel yaşamlarının ve duygusal kırılganlıklarının görünürlük ekonomisinin bir parçası haline getirilmesi çocuk hakları perspektifinden ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda öğrencilerin görüntü, ses kaydı ve kişisel verilerinin öğretmenler veya okul yöneticileri tarafından sosyal medya platformlarında paylaşılmasına ilişkin yürürlükte bulunan mevzuat, etik kurallar ve denetim mekanizmaları nelerdir?
2. Bakanlığınız tarafından öğrencilerin duygusal anlarının, mezuniyet törenlerinin, sınıf içi etkinliklerinin ve benzeri eğitim süreçlerinin sosyal medya içeriğine dönüştürülmesinin çocukların ruh sağlığı, psikolojik güvenliği ve gelişim süreçleri üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir bilimsel çalışma veya değerlendirme yapılmış mıdır?
3. Çocukların okul ortamında kaydedilen görüntülerinin sosyal medya platformlarında paylaşılmasının; dijital mahremiyet, siber zorbalık, dijital istismar, damgalanma ve kalıcı dijital ayak izi oluşturma riskleri bakımından değerlendirilmesine yönelik Bakanlığınızın bir politika belgesi, rehberi veya eylem planı bulunmakta mıdır?
4. Velilerden alınan izin belgeleri, çocukların görüntülerinin ve duygusal deneyimlerini yansıtan içeriklerin sosyal medya platformlarında paylaşılması açısından yeterli görülmekte midir? Bakanlığınız çocukların üstün yararı ilkesini bu konuda nasıl gözetmektedir?
5. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin sosyal medya kullanımı konusunda çocuk hakları, çocuk psikolojisi, kişisel verilerin korunması, dijital güvenlik ve pedagojik etik alanlarında hizmet içi eğitim almaları zorunlu mudur? Son beş yılda bu kapsamda kaç eğitim gerçekleştirilmiştir?
6. Eğitim ortamlarında çocukların duygusal deneyimlerinin ve kişisel yaşantılarının sosyal medya içeriklerine dönüştürülmesinin önlenmesi amacıyla okul rehberlik servisleri, psikolojik danışmanlar ve öğretmenlere yönelik özel bir rehber veya etik ilke seti hazırlanmış mıdır?
7. Bakanlığınız, eğitim ortamlarında kurulan pedagojik ilişkinin sosyal medya görünürlüğü ve etkileşim amacıyla kullanılmasının önüne geçmek amacıyla yeni bir düzenleme veya genelge hazırlamakta mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610-219 16.../07/2026
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :a) 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1870974 sayılı yazınız.
b) 10.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1871834 sayılı yazınız.
c) 23.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1880873 sayılı yazınız.
ç) 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazınız.
d) 29.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1885357 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazılarla iletilen Tunceli Milletvekili Ayten KORDU'nun 7/45032, Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/45256, Şırnak Milletvekili Nevroz UYSAL ASLAN'ın 7/45679 ve 7/45856, Diyarbakır Milletvekili Adalet KAYA'nın 7/45689, Antalya Milletvekili Mustafa ERDEM'in 7/45859, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/45863, 7/45864 ve 7/45865 ile Muş Milletvekili Sümeyye BOZ'un 7/45980 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler EK'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

MUŞ MİLLETVEKİLİ SÜMEYYE BOZ'UN 7/45980 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda öğrencilerin kişilik haklarının, özel hayatının gizliliğinin, mahremiyetinin, psikolojik güvenliğinin ve kişisel verilerinin korunması esastır. Eğitim ortamlarında yürütülen faaliyetlerde öğrencilerin üstün yararı, gelişim özellikleri, kişisel sınırları ve pedagojik esaslar dikkate alınmakta; öğrencilerin görüntü, ses kaydı ve kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin iş ve işlemler ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumların veya bu kurumlarda görevli personelin mevzuatla belirlenen ödev ve sorumluluklarını ihlal ettiği ya da kanunla belirlenen yasaklara aykırı hareket ettiği yönünde somut ihbar, şikâyet, bilgi veya belge bulunması hâlinde, Bakanlık veya valilik makamından alınacak olura istinaden müfettiş marifetiyle inceleme-soruşturma işlemi başlatılmaktadır. İddiaların doğrulanması hâlinde fiilin niteliği ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuatta öngörülen disiplin ve idari yaptırımlar teklif edilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Öğrencilerin korunması" başlıklı 158'inci maddesinin dördüncü fıkrasında; başta özel hayatın gizliliği olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunması amacıyla öğrencilere ait kişisel verilerin işlenmesine ilişkin iş ve işlemlerin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Aynı düzenleme uyarınca, Kanun'da açık rıza aranmaksızın kişisel verilerin işlenmesini mümkün kılan hâller dışında, öğrencilere ait kişisel veriler veli/vasi veya ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenememektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nin "Kişisel verilerin korunması" başlıklı 5/A maddesi kapsamında da eğitim kurumlarında yürütülecek faaliyetlerde kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrenci velisinin bilgilendirilmesi, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık rıza süreçlerinin yürütülmesi ve verilerin belirtilen amaç dışında kullanılmaması esastır.

Bakanlığımızca yürütülen sosyal etkinlik izin süreçlerinde başvurular, Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlik İzinleri Yönergesi hükümleri doğrultusunda değerlendirilmektedir. Sosyal etkinliklerin Anayasa, Millî Eğitim Temel Kanunu, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve yürürlükte bulunan diğer mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmekte; izin kapsamındaki sosyal etkinliklerin denetimi ilgili okul/kurum ile il/ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından yürütülmektedir.

Öğrenci veya 18 yaşından küçük kursiyerlerin sosyal etkinliklere katılımında veli yazılı izni alınması zorunludur. Ayrıca izin başvuru dosyalarında kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık rıza belgeleri de aranmaktadır. Bununla birlikte veli izni veya açık rıza, öğrencinin üstün yararı ilkesinden bağımsız ve sınırsız bir paylaşım yetkisi olarak değerlendirilmemektedir. Öğrencilerin görüntüleri, ses kayıtları veya özel yaşantılarına ilişkin içeriklerin paylaşımında çocuğun üstün yararı, mahremiyeti, psikolojik güvenliği ve kişisel verilerinin korunması birlikte gözetilmelidir.

Bakanlığımız tarafından öğrencilerin dijital ortamlarda güvenliğinin sağlanması, dijital mahremiyetlerinin korunması ve çevrim içi risklere karşı farkındalıklarının artırılması amacıyla rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, güvenli internet kullanımı, siber zorbalıkla mücadele, teknoloji bağımlılığı ve dijital risklerden korunma başlıklarında çalışmalar yürütülmektedir. Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem

Planları kapsamında da güvenli ve bilinçli internet kullanımı, kişisel verilerin korunması, dijital mahremiyet ve çevrim içi risklerden korunmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etik ilke ve standartlar çerçevesinde yürütülmesini sağlamak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi uygulanmaktadır. Söz konusu Yönerge kapsamında öğrencilerin üstün yararının gözetilmesi, mahremiyet ve gizliliğin korunması ile mesleki sorumluluk ilkeleri esas alınmaktadır.

OGM Materyal rehberlik içerikleri ile MEBİ Rehberlik Modülü'nde öğrencilerin sosyal-duygusal gelişimini, dijital okuryazarlığını, çevrim içi güvenliğini, kişisel sınırlarını, mahremiyet farkındalığını ve sağlıklı iletişim becerilerini destekleyen içeriklere yer verilmektedir. Ayrıca aileler ve öğretmenlere yönelik hazırlanan Bağımlılıkla Mücadele Psikoeğitim Programları, Akran Eğitim Modeli, Bağımlılığı Önleme Psikoeğitim Programları ve Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı kapsamında teknoloji bağımlılığı, riskli internet kullanımı ve dijital ortamlarda güvenli davranış geliştirilmesine yönelik eğitim ve farkındalık faaliyetleri yürütülmektedir.

Öğrencilerin duygusal anlarının, mezuniyet törenlerinin, sınıf içi etkinliklerinin ve benzeri eğitim süreçlerinin sosyal medya içeriğine dönüştürülmesinin çocukların ruh sağlığı, psikolojik güvenliği ve gelişim süreçleri üzerindeki etkilerine ilişkin müstakil bir çalışma bilgisi bulunmamakla birlikte; bu başlıklar çocukların dijital ortamlarda korunması, güvenli internet kullanımı, mahremiyet, kişisel sınırlar ve çevrim içi risklerden korunma çalışmaları kapsamında ele alınmaktadır.

Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin sosyal medya kullanımı, çocuk hakları, çocuk psikolojisi, kişisel verilerin korunması, dijital güvenlik ve pedagojik etik alanlarında bilinçlenmelerine yönelik çalışmalar; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, bağımlılıkla mücadele programları, güvenli internet kullanımı, siber zorbalıkla mücadele ve dijital risklerin önlenmesine ilişkin eğitim ve farkındalık faaliyetleri kapsamında yürütülmektedir.

Bakanlığımızca hâlihazırda yürürlükte bulunan mevzuat, sosyal etkinlik izin süreçleri, rehberlik hizmetleri, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ve denetim mekanizmaları çerçevesinde öğrencilerin mahremiyetinin, kişisel verilerinin, psikolojik güvenliğinin ve üstün yararının korunmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Eğitim ortamlarında öğrencilerin duygusal deneyimleri ile kişisel yaşantılarının sosyal medya görünürlüğü veya etkileşim amacıyla kullanılmaması konusunda mevcut uygulamalar izlenmekte; ihtiyaç duyulması hâlinde mevzuat ve uygulama süreçleri bu doğrultuda değerlendirilmektedir.

3.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/46112)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. ***24.06.2026***

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili

Zorunlu askerlik hizmetini yerine getirmek üzere Burdur'daki birliğine teslim olan 28 yaşındaki spor akademisi mezunu lisanslı voleybolcu Doğuş Caner Tüfekçi, 2024 yılının Ocak ayında geçirdiği zatürre nedeniyle 28 Şubat'ta Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesinde (GATA) yaşamını yitirmiştir.

Doğuş Caner Tüfekçi'nin annesi Sermin Tüfekçi'nin kamuoyuna ve basına yansıyan beyanları ile hukuki süreçteki iddialar; kışladaki insanlık dışı yaşam koşullarını, sistematik ihmaller zincirini ve askeri personelin sorumluluğunu açıkça gözler önüne sermektedir. İfadelere göre, kışladaki koğuşların kalorifer petekleri çalışmamakta, rutubeti önlemek gerekçesiyle pencereler açık bırakılmakta ve askerler dondurucu soğukta açık pencereli koğuşlarda uyumaya zorlanmaktadır. Dahası, "savaş eğitimi" adı altında askerlerin ıslak kıyafetlerle eğitime çıkarıldığı, Doğuş Caner Tüfekçi'nin ateşler içinde kıvranmasına ve arkadaşlarına "Ciğerlerimi burada bırakacağım" diye mesaj atacak kadar ağırlaşmasına rağmen revire çıkmasına izin verilmediği, komutanları tarafından azarlanarak zorla eğitime çıkarıldığı belirtilmektedir.

Terk edildiği bu ağır ihmaller sonucu durumu kritikleşen Tüfekçi'nin sevk edildiği Burdur Devlet Hastanesinde de hiçbir tetkik ve film çekilmeden yalnızca ağrı kesici verilerek birliğine geri gönderildiği, acemilik bitimi sevk edildiği Ankara'da ancak GATA'ya yatırılabildiği ve 20 günlük yaşam mücadelesini kaybettiği anlaşılmıştır. Evladını kaybeden anne Sermin Tüfekçi, sorumluların yargılanması talebiyle TBMM yanındaki Meclis Parkı'nda adalet nöbeti tutmakta; fakat hukuki süreç, Kara Kuvvetleri Komutanlığının rütbeli personel ve hekimler hakkında iki kez "soruşturma izni vermemesi" nedeniyle tıkanmaktadır. Devletin kendi personelini koruma refleksi, bir annenin adalet arayışının ve anayasal ceza yargılamasının önüne çekilmiş bir set vazifesi görmektedir.

Bu bağlamda;

1. Doğuş Caner Tüfekçi'nin ölümünde açık ihmali, kastı ya da görevi kötüye kullanma şüphesi bulunan kışla komutanları, revir görevlileri ve ilgili askeri personel hakkında

talep edilen soruşturma izinleri Kara Kuvvetleri Komutanlığı tarafından hangi hukuki, insani ve vicdani gerekçelerle reddedilmiştir? Bakanlığınız bu ret kararlarıyla sorumluları korumakta mıdır?

2. Burdur'daki askeri birlikte koğuşların ısıtılmadığı, pencerelerin açık tutulduğu ve askerlerin ıslak kıyafetlerle dondurucu soğukta eğitime zorlandığı iddialarına ilişkin Bakanlığınız bünyesinde idari bir soruşturma açılmış mıdır? Açıldıysa sonuçları nelerdir; açılmadıysa kışlalardaki bu insanlık dışı koşullar Bakanlığınızca olağan mı kabul edilmektedir?
3. Doğuş Caner Tüfekçi'nin durumunun ağırlığına rağmen revir hakkının engellendiği, komutanları tarafından "eğitime çıkacaksın" baskısına maruz kaldığı yönündeki deliller ortadayken, bu askeri personelin görevden uzaklaştırılmamasının gerekçesi nedir?
4. Burdur Devlet Hastanesinde görevli olan ve ağır zatürre tablosu sergileyen bir askere hiçbir klinik tetkik yapmadan sadece ağrı kesici yazıp gönderen hekimler hakkında Sağlık Bakanlığı ile koordineli bir soruşturma yürütülmekte midir? Hastaneden çıkarken birlik tarafından "sağlamdır" raporu verilmesinin sorumluları kimlerdir?
5. Yoksul ve emekçi çocuklarının borç harç içinde bedelli askerlik yapamadığı için zorunlu olarak silahaltına alındığı ve kışlalarda sağlıksız, denetimsiz koşullarda yaşamını yitirdiği göz önüne alındığında; kışlalardaki sağlık hizmetlerine erişim hakkının engellenmesinin önüne geçmek için hangi somut tedbirleri alacaksınız?
6. Bakanlığınızın gözünde, devletin gözetimi ve sorumluluğu altındayken ihmaller zinciriyle ölüme sürüklenen bir askerin yaşamının değeri nedir? Annesinin feryatlarına ve adalet talebine kulak vererek soruşturma izinlerinin önünü açacak mısınız?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7105 - 638207 17 Temmuz 2026
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1887476 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA DEMİR tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/46112 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Askerlik hizmeti için müracaat eden yükümlülerin askeralma döneminde sağlık muayeneleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliği esaslarına göre yürütülmektedir. Birliğe ilk katılıştan itibaren ilave olarak kontrol muayenelerine tabi tutulan erlere mevzuat kapsamında belirlenen aşılar uygulanmakta, ayrıca oluşturulan "can dostu" teşkilatı ile erlerin sağlık ve genel durumları yakından takip edilmektedir. Rahatsızlanan personel takım/bölük seviyesinden itibaren takip edilmekte, ilgili sağlık hizmet sunucusuna gönderilerek muayene ve tedavisi sağlanmaktadır. Bununla birlikte özellikle erbaş ve erlerin çevre koşullarına ve mevsim sıcaklıklarına uygun giyinmeleri konusunda gerekli tedbirler alınmakta, erbaş ve erler başta olmak üzere, bütün Bakanlık personeline koruyucu sağlık tedbirleri, mevsimsel enfeksiyon hastalıkları, kişisel hijyen, ilk yardım ve gerekli görülen diğer konularda eğitim verilmektedir.

Yazılı soru önergesinde belirtilen, hayatını kaybeden yükümlünün katılış yaptığı eğitim birliğinde bulunan erbaş ve erlerin bahsi geçen dönemde yaklaşık yüzde 90'ı revire müracaat etmiş ve hastaneye sevki gerekenlerin tamamının sevkleri eksiksiz bir şekilde yapılmıştır.

Şehitlik Yönetmeliği'nde "şehitliğe defnedilecek kişiler" açıkça düzenlenmiş olup bu kapsamda müteveffa hakkında şehitliğe defin kararı alınmamıştır. Bu karara karşı İdare Mahkemesi nezdinde açılan davada davanın reddi kararı verilmiştir. Bakanlığımızdaki tüm iş ve işlemler mevzuat esaslarına göre yürütülmekte olup gerekli durumlarda adli ve idari işlem gecikmeksizin başlatılmaktadır.

Diğer taraftan yazılı soru önergesinde belirtilen konu ile ilgili adli süreç devam etmektedir.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan